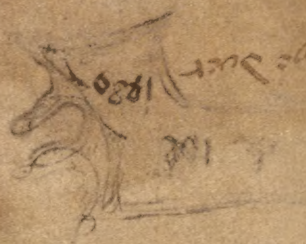

Herbarius Moguntie impressus anno 1484
[illegible] Solis — [illegible]
[illegible]

E. LEWIS STURTEVANT.

Ogatu plurimoꝝ inopū nūmoꝝ
egentiū appotecas refutātiū oc-
caſione illa·q̄ neceſſaria ibidē ad
corp⁹ egrū ſpectātia ſūt cura ſim
plicia et cōpoſita·nūmiſq̄ pluri
mis cōparāda·ſed ad p̄ſens mēs
mea non ſe diuertit ſed ad ea q̄ in priuatis locis
ortis·ſiluis ac pratis inueniūtur·quorū p̄ſentia
corpus hūanū egrū ſeu neutrū ad corpus ſanū
reduci poterit·teſtāte ſolerti medico Arnoldo de
noua villa ſic inquiēte in amphoriſmis ſuis·Cū
quis poterit mederi ſimplicib⁹ fruſtra et doloſe
medicamīa cōpoſita querit ille·Ait etiā Auicēna
ij·libro·c·iiij·Medicine ſimplices habēt opatio
nes v̄les et p̄ticulares·Et cū penes corpus hūa
nū plures cōcurrāt act⁹ ſcꝫ circa p̄fecte ſanū actus
cōſeruatiuus neceſſarius eſt·Circa ſenſibiliter le
ſum·actus curatiu⁹ inducēdus eſt·Circa vero in
ſenſibiliter leſū act⁹ p̄ſeruatiuus ſeu reſūptiuuſ
neceſſarius eſt·Cū ergo corpus egrū actū curati
uū requirat ſeu practicū· Ob id p̄ſens opūſculū
ſuā ſūpſit denoīnatiōnē Aggregator practicuſ
de ſimplicib⁹·In quo quiuis hoīm ſibi ipſi ſubue-
nire poterit paucis deductis expēſis·aduerſus
quālibet egritudinē corpus hūanū a vertice ca
pitis ad plantas pedū ab intra corpus foriſq̄
affligentē iuxta tenorē plurimoꝝ ſolemniū medi-
coꝝ de ſimplicib⁹ cōfuſe tractātiū quoꝝ dicta ad
practicā experiētā ſūt redacta·ut puta ſūt Auicē-
na princeps ſcḋo ſuo li·de ſimplicib⁹·necnō Sera
pio de ſimplicib⁹·ſilr pandecta et platearius ⁊c̄·
Om̄is ergo cōfuſio nouerca exiſtit veritatis que

ad p̄ſens reſutatur. cū oīa que a p̄mēua origine
ꝓceſſerūt racōne ordine et numero formata ſūt
et ſic cognoſci habēt boecius in ariſmetrica ſua
Diuiditur ergo p̄ſens liber in ſeptē pticulas. In
prima pticula tractat de virtutibus herbarū ad
appoteca ſpectantiū in modū antidotoꝝ diſpen-
ſatarū. In ſc̄da pticula innuit de ſimplicibꝫ laxa-
tiuis et lenitiuis ſeu lubricatiuis ſuperioribꝫ an-
tidotis p̄me pticule deſeruientibꝫ. In tercia pticu-
la detegitur de ſimplicibꝫ ꝯfortatiuis ſeu ſpeciebꝫ
aromaticis. In quarta pticula dilucidat de fru-
ctibus et ſeminibꝫ et radicibꝫ. In quinta pticula
de gūmis et eis ſimilibus. In ſexta pticula de ge-
neribꝫ ſalis et mineris et lapidibꝫ. In ſeptima p
ticula et vltima cōſiderat de aīalibꝫ et ꝓuenien-
tibus ab eis. que oīa ad practicā p̄ſentis operiſ
deſeruire habent.

Pondus medicinale in figuris hic cognoſces.
℥.j. id eſt vncia vna. ℥.ß. id eſt vncia media.
ʒ.j. id eſt Dragma vna. ʒ.ß. id eſt dragma media
℈.j. id eſt Scropulus vnus. ℈.ß. id eſt Scropu-
lus medius. m.j. id eſt manipulus vnꝰ. m.ß. id ē
manipulus medius. Ana id eſt de quolibet eq̄
liter. lb.j. id eſt libra vna. lb.ß. id ē libra media.
Et.℥.j. facit duos lotones. Et.℥.ß. vnū lotonem.
Et dragma vna. id eſt quarta ps vnius lotonis
Et.℈.j. eſt tercia ps vnius dragme.

Capitula herbarū ſcd̄m ordinem alphabeti·

Cap̄ p̄mū de abſintheo
Scd̄m de abrotano
Terciū de altea·
Quartū de acoro
Quintū de acetoſa
Sextū de agrimonia
Septimū de alleo
Octauū de alkakengē
ix·de ameos ul'athana
Decimū de aneto ſia
Vndecimū de apio
xij·de arthimeſia
xiij·d' ariſtologia lōga
xiiij de ariſtologia rotū-
xv·de aſarabacca da
xvj·de atriplice
xvij·de aaron uel iarō
xviij·de auricula mur'
xix·de arnogloſſa
xx·de ambroſiana
xxj·de affodillo
xxij·de agno caſto
xxiij·de boragine
xxiiij·de bugloſſa
xxv·de bethonica
xxvi·de branca vrſina
xxvij·de bleta
xxviij·de burſa paſtor'
xxix·de berbaris
xxx·de baſelicōnē
xxxj·de brionia
xxxij·de cicorea
xxxiij·de calamentō
xxxiiij·de centaurea
xxxv·de cartamo
xxxvi·de cinogloſſa
xxxvij·de cāmomilla
xxxviij·de camepiteos
xxxix de capillis veneř
xl·de cepis
xlj·de coriandro
xlij·de cuſtute
xliij·de cipero
xliiij·de celidonia
xlv·de catapucia
xlvi·de cucumerē
xlvij·de calamo arōmā-
tico agreſti
xlviij·de canapō
xlix·de dauco cretico
L·de dyptamo
lj·de eſula minore
lij·de endiuia
liij·de eupatorio
liiij·de enula campana
lv·de epatica
lvi·de elleboro albo
lvij·de elleboro nigro

lviij. de ebulo
lix. de edera terreſtri
lx. de edera arborea
lxi. de fumo terre
lxij de feniculo
lxiij. de fragaria
lxiiij. de fraxino
lxv. de granis ſolis
lxvi. de galletrico
lxvij. de gariofilata
lxviij. de genciana
lxix. de geneſta
lxx. de gramine
lxxi. de hermodattilo
lxxij. de iuſquiamo
lxxiij. de yſopo
lxxiiij. de yreos
lxxv. de iuniperis
lxxvi. de iungi
lxxvij. de lilio
lxxviij. de lupulo
lxxix. ð lappacio acuto
lxxx. de lactuca
lxxxi. de leuiſtico
lxxxij. de lauendula
lxxxiij. de laureola
lxxxiiij. de melliſſa
lxxxv. de millefolio
lxxxvi. de malua
lxxxvij. de menta
lxxxviij. de meliloto
lxxxix. de matercaria
xc. de maiorana.
xci. de marubeo
xcij. de moro celſi et mo
rabaci
xciij. de mercuriali
xciiij. de mandragora
xcv. de naſtarcio ortu
lano
xcvi. de naſturcio aq̄ti
xcvij. de nigella co
xcviij. de neniufare
xcix. de origano
C. de piretro
Ci. de pionia
cij. de petroſilino
ciij. de polipodio
ciiij. de paritaria
cv. de portulaca
cvi. de polegio
cvij. de porro
cviij. de pentaffilone
cix. de pipinella
cx. de papauere
cxi. de populo
cxij. de paſtinaca ſilueſ
cxiij. de paſtinaca tri.
domeſtica.
cxiiij. de roſa
cxv. de raffano
cxvi. de radice
cxvij. de ruta
cxviij. de rore marino

cxix·de rapa
cxx·de ribes
cxxi·de rubea tinctōꝝ
cxxij·de ſolatro
cxxiij·de ſpinacha
cxxiiij·de ſilere mōtano
cxxv·de ſinapi
cxxvi·de ſquinanto
cxxvij·de ſerpentariá
cxxviij·de ſatirione
cxxix·de ſcicados citrino
cxxx·de ſcicados arabi-
cxxxi·de ſpargo co
cxxxij·de ſaffrina
cxxxiij·de ſpua viná
cxxxiiij·de ſquilla
cxxxv·de ſambuco
cxxxvi·de ſalice
cxxxvij·de ſapifraga
cxxxviij·de ſtolopēda
cxxxix·de ſcabioſa
cxl·de ſaluia
cxli·de ſpica romana
cxlij·de ſpica celtica
cxliij·de ſerpillo
cxliiij·de taxo barbato
cxlv·de tormentilla
cxlvi·de viola
cxlvij·de vga paſtoria
cxlviij·de vrtica
cxlix·de valeriana
CL·de vſnea

6½ X

j

Abſintheū wermut

Abſintheū eſt calidū in p̃mo g̃du et ſiccū in ſc̄do et habet ponticū ꝛ amariſſimū ſaporē. et debꝫ colligi in fine veris et in vmbra exſiccari ꝛ ꝑ ānū ſeruatur. et eſt multe efficacie. Abſintheū hꝫ oppoſitas ꝓprietates ſcꝫ laxatiuā. Laxat ēnī ex caliditate et amaritudīe. et hꝫ ꝓprietatē ↄſtrictiuā qꝛ cōſtringit ex groſſicie ſbe. et ſic abſin. ↄ̃ria oꝑatur ideo nō dꝫ exhiberi niſi materia exiſtēte digeſta ſic ſua caliditate diſſoluit᷑. ꝛ pōticitate ſua ↄſtrigēdo euacuat᷑. Abſin. enī fortit᷑ aperit opilacōes epatis ꝛ ſplenis. ꝓtea curat morbos ex opila-

cōe pue.nītē ſit fiat ſeſtericia ſ. drop. p. 2. ī. nō tā
ter cu. pueniāt ex cā frigida ut dic aūt in cano
ne. e p̄mo q. 3. m. ul' ʒ. ſ. de ſucco abſin. mane bi
bite p cce dies onnu ico valde curat 1. a. ſ egritu
dinem ſi apparet ealis potio abhominabilis ideo
vi ſibi miſceri mcru ſuſſiciēs p dulcoratoē. Vel
bibat' abſin in ſero capino miſcendo paru mcri.
Vel fiat ſiropus ex eo illo mō diſpēſando. R. e.
extremitatū abſin m ʒ. ſ. flor. citaurce flor. violarū
flo. u borazis flor. tamariſk aū. ʒ. 1. n. radic' feupō
ticalignee aū. ʒ. 1. p. vuar. paſſul' ʒ. 1. ſ. oia cotun
dātur et bulianē in aqua ad oſupnoné tertie p
tis. poſtea cola colatū dulcoretur cū ſuſſiciēti ius
ero et fiat ſiropus de quo ſumat' tepide mane et
ſero. p q libet vice m q. titate medii ciphi prius
ſumatur pillule de reubarbaro ꝛ ſtoſtanuu dia
roson albatis poſtremo. Itē abſin. vim alopi
cia ſcin caſu capillorū et in tinea. R. de abſin. et
abrotano ꝛ de ſpica celtica de q libet quātū placet
et bulliatur cū vino ꝛ inde fiat ablucō capit. Vel
etiā ſuccus abſin. cū melle uel farina ordei mixtus
ad liuorē uel ad veſtigia circa oculos uel alior ū
locor. ex paſſione uel otuſione venientia. Vel ſuc
cus abſin cū puluere libricor. mixtus cū parum
mel. c otra vermes. Itē ſuccus abſin. oculo impo
ſitus vi otra rubedinē eius ē p. inu. Itē vapor de
coctionis abſin ex vino et aq. aurī immiſſus v
otra ſorditatē ꝛ tinnitū eius. Et ſuccus abſin. cū o
leo nucleor. perſicor. auri immiſſus interficit vmes
Itē vinū decoctionis abſin. cū cortice citri vſ in
ſetore oris pueniente ex materia putrida in ſto
macho pcreate. Vel ſuccus abſin cū melle mixtus
cōtra cōruſcatē. Vel etiā abſin cū arthemiſia ꝛ o
leo cōtrocta fiat inde peſſariū meſtruū, puocato

ij

Abrotanū ſtawortzel

Abrotanū calidū eſt in p̄mo̊ et ſic·in ſcđo Auic̄·
Valet in alopicia et tinea ut ſup̄ dictū eſt de ab=
ſin· Abro· valet ad accelerandū barbā ⁊ eiꝰ ortū
iſto mō· ℞·ſuccū abro· cū oleo anetino vel oleo
de ſquinā to miſcendo de quo liniatur barbā vel
alius locus depilatus· Jtem decoctio abrotani ⁊
yſopi cū liquericia buliendo in aqua cum zucro
penidij dulcorando· multum valet ad diſcraſiā
pectoris ex cauſa frigida āb intra ſumendo·

Sed ab exte. linitū ī m'teri pectori cū butiro
melius vel cū vnguento dialtee promouet
mollificacōne humorū peccantiū in pectore po
ſtea ſumantur p. ade de agrimo. p euacuacōne
materiem peccātiū p. viā ductuū comuniū. Et in
de ſumatur diapendiō vel diaris ſalomonis p
cōfortatiuo. Itē abro. valet cōtra vermes ⁊ lum
bricos ⁊ aſcarides. R. abro. cōtriti et puluer. lu
pinoꝝ añ. ʒ. i. miſce cum felle a. iungas ai alio et
oleo. et abſin et fiat linimentū ſup' meſtūa. Idē
valet ſuccus abrotani ⁊ abſin. cū lacte bibento.
Item ſuccus abro. mixtus cū mirra in modū peſ
ſarii applicatus educit menſtrua. ſecundinā ⁊ fetū
mortuū eicit et clauſam vuluā aperit et flegma
tica apoſtemata ibidē naſcentia ſanat. Vel fiat
ſuffumigiū. R. abro. ſaſſ. ne arthemeſ. calā. m n.
polegii origani centaurii. ān. m. i. aſarebacce ap ii
añ. m. ʒ. i. coquantur oia ⁊ fiat ſuffumigiū ⁊ pote
ter puocat meſtrua. Item reſoluit apoſtemata
flegmatica ⁊ dure reſolucōnis ſi miſceatur ſuc
cus abro. cū farina ordei uel melle ⁊ ſupponatur
Itē in remouet ocūſiones laterū. Itē abro fugat
venenoſa aīalia ſi ponit' in angulis domꝰ. Vel
cū aqua decoctionis eiꝰ domꝰ vel cubile aſpgā
tur vel fiat fumꝰ in domo de abro. Itē abro. co
ctū in vino et bibitū valet cōtra venenū. Et abro.
cōtuſū cū ſale et oleo cōtra pulſus in manuū pedū
m. dz vngātur. febrientis aūt poriſmi aufert ri
gorē. Itē abro coctū cū apio in vino ⁊ parū dul
coratū cū zucaro ſtrāgwirā ſoluit et lapidē fran
git. Et qui caput mungitur cū abro contuſo cum
oleo valet vertiginī et ſcotomie.

Altea **ybiſzwortzel**

Altea calida ⁊ ſicca cū equalitate· operacō ⁊ ꝓprietas ip̄ius eſt lenificare et maturare et mollificare et reſoluere et abſtergere· Semen̄ et radix ſunt maioris efficacie· notanter radix viridis· Decoctio radicis altee et ſeminis eius cū abrotano et vino et potata vꝫ ſtrangwirie et lapidi et ſuperfluitatibꝫ crudis et ſtiatice et vlceribꝫ neruoꝝ. Et qn̄ radix altee decoquit᷑ in aceto cū piretro et parū maſtice et fiat inde ablutio oris tepide

ſumento ꝯ valet cõtra dolorẽ dentiũ. Itẽ ſemẽ altee
coctũ cũ allio ⁊ aceto et inde liniatur morphea in
ſole eradicat eã. Item mixtũ cũ oleo et applicatũ
morſi ⁊ venenoſo cõfert. Et ſilr valz in pũctura
apũ. Itẽ qñ bibitur radix altee cũ vino aut aqua
cũ parũ maſtice decocta curat vlcera inteſtinoꝝ
et cõtuſiones neruoꝝ. Itẽ radix altee vꝫ apoſte-
matibꝫ calidis mamillaꝝ et apoſtematibꝫ am⁊
tencõm neruoꝝ et apoſtematibꝫ duris et ſcrofu-
lis et ſoluit apoſtemata inflata et tumorẽ in pal-
pebris et glandes aurium et ſedat dolorẽ iũcturarũ
et vꝫ ad extenſionẽ neruoꝝ decocta cũ farina fe-
nugreci et farina ſeminis lini cũ ſepo anetini ⁊ terbẽ-
tina inſcenso ꝙ reſoluit et maturat et apperit a-
poſtemata. Idẽ mũdificat matricẽ et ſuperfluita-
tes partus ſi inde fiãt peſſaria. Itẽ decoctio radi-
cis altee et abrotani cũ aceto et liniat' ſup alope-
ciã curat eã in ſole exſiccãdo. Itẽ decoctio ſeminis
altee et liquiricie et ficuũ facta cũ aqua dulcora-
ta cũ melle albo vt in tuſſi in eã frigida et facile
excreare facit ſputũ. Et pꝛohibet ſputũ ſãguineũ
ſi addatur origanũ. Item valet cõtra ſitim et ar-
dorem vrine. Et valet etiã in pleureſi et peripul-
monia tali mõ. ℞ radicũ altee. ℥ i j. liquiricie ℥ ſ.
radicũ cicoree et decẽ ſeminũ quatuoꝛ frigidoꝝ. ſe-
cũdum ſe. portulacee. an. ʒ ij. floꝝ violaꝝ vuaꝝ
paſſulaꝝ añ. ℥ ſ. omnia cõtundãtur et bulliãtur.
Et exhibetur eo modo quo ſuperius narratũ eſt
capitulo de abſinthio.

Acorus   Gellilien

Acorus calidus eſt et ſic· in ii^o· habet virtutẽ diureticã diſſolutiuã abſterſiuã ⁊ apitiuã· Aco- rus ergo vꝫ ad diſſoluẽdũ duriciẽ ſplenis.et vꝫ cõtra opilationẽ ſplenis et epatis ex cã frigida ꝯuenientem· iſto modo diſpenſando·℞· radicem acori cõ quaſſati quartã·lb·humectetur radix in aceto ad tres dies cui adde radicẽ reupontici·ʒ·ij florũ boraginis ſtolopendrie añ·m·ſ· ſeminis aniſi liquiricie añ·ʒ·ij·vuarũ paſſularũ·ℨ·ſ·omnia

groſſo modo trita et bulita in aqua ſimplici du
ru librarum ad olupcionem tercie partis cola et colatu
dulcorando cū zucaro q̄ ſufficit et fiat potus ma
ne et ſero tepide ſumendus ꝑ q̄libet vice in quã
titate media ciphi. Poſtea ſumatur pillule ut pu
ta. ℞ maſſe pillularum de reubarbaro. maſſe pillu
larum de lapide laſuli añ ʒ. ſ. miſce cū ſiropo de ſto
lopendria et fiant pillule vij aut ix. Deinde ſu
matur diagalange vel diaboragmatū ꝑ cōfor
tatiuo poſtremo vngatur inunera ſplenis ac epa
tis cū vngento dialtee ꝑ mollificacione materie
opilantis. Item vinū etiã decoctionis acori va
let ad idem ſed no febricitãti. Valet etiã acorus
cōtra ictericiã coctus cū ſtolopēdria et endiuia
et liquericia et quatuor ſeminibus frigidis colas
tum cū zucaro albo dulcoretur ſumatur ut ſupra.
Item acorus valet cōtra albuginem ſeu pannū
oculorum. ℞. ſucci acori et feniculi añ. ℥. iij lapidis
calaminaris. ʒ. j. aloepatici thucie añ. ʒ. ſ. terēda
teriitur ſubtiliſſime et bulitur parū ꝑ incorpo
racione. et fiat colatura p pannū quo vtatur ad
oculos cū pēna guttatim applicando. Item ſuccus
eius acori datus in potu vel eius elixatura ꝑuo
cat vrinã q̄ abſtergit et apperit. et valet dolori
lateris et pulmonis. et idem valet morbis vene
noſis. Valet etiã ad dolorē matricis qñ fit cū ka
ciſma i. ſeſſio ſup acorū decoctū. Dicitur q̄ quidã
omis penes ſe geſſit acorū nūquã incurrit fluxū
ſanguinis vel ſpaſmū dicit Pandecta.

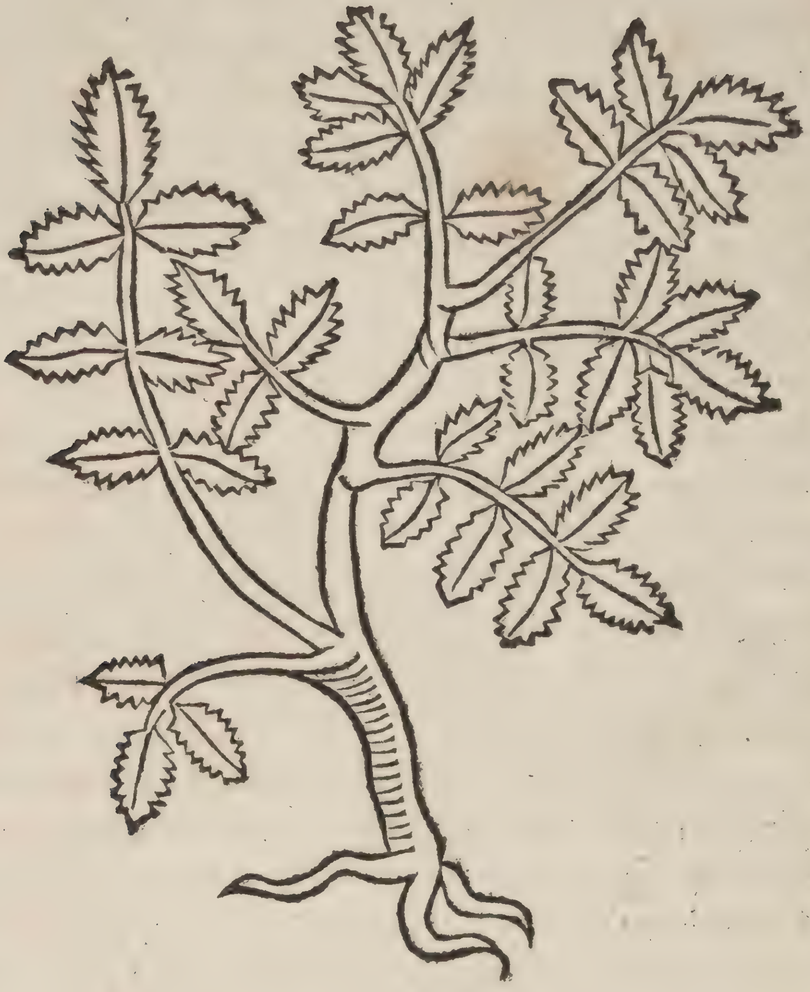
v

Acetoſa Sueramprich

Acetoſa alia eſt domeſtica alia ſilueſtris. nā frigi
da eſt in p̃mo et ſicca in ſcd̃o. In ip̄a eſt ſtiptici=
tas et acetoſitas ſupat colerā. et acetoſe hūdi=
tas eſt laudabilis. Radix acetoſe cū aceto cocta
confert ſcabiei vlceroſe et excoriacōni vnguis.
Idē v; ɔtra morpheā et ſerpiginē ꝛ ſilib9 deſeda
cōnib9 cutis. pluribus vicib9 talia loca inungēdo
Poſtea vngātur talia loca ſcabioſa cū tali vn=
gento. ℞. ſucci acetoſe. ℥. ij. teripentine. ℥. ſ. ſalis

cõis .ʒ.j. miſce cũ oleo laurino et fiat vnguentũ cõtra ignẽ incorporatũ. Itẽ acetoſa vꝫ ꝯtra ictericiã ex opilacione cauſata a cã calida. Unde decoquatur acetoſa cũ aqua endiuie et cũ quatuor ſeminibus frigidis et inde potetur. Vel coquatur cũ vino albo ſubtili et illud vinũ bibatur et vꝫ ꝯtra ictericiã a cã frigida. Et tale vinũ dicitur ſedare nauſeam. Itẽ acetoſa vꝫ ꝯtra puncturã ſcorpionis vel alterius animalis venenoſi. Unde dicit Serapio et Auicenna q ſi quis comedat de acetoſa vel bibat de eius decoctione et poſtea pungitur a ſcorpione nõ nocet ei punctura et ita valet cõtra venenum. Item aqua acetoſe mixta cũ parũ tyriace valet cõtra peſtilentiã. Unde Rx aque acetoſe ℥.ſ. et ʒ.j. tyriace miſce et fiat hauſtus qui datur tepide circa mediã noctis deinde tegatur paciens ad prouocationẽ ſudoris illud p experto habeatur. Itẽ acetoſa habet acetoſitatẽ et ſtipticitatem manifeſtam in ſuo ſapore adeo q curat vlcera inteſtinorũ et fluxũ ventris. Et virtus ſeminis eius eſt fortior in ſtringendo ventrẽ. Valet enĩ in fluxu emoroidarũ ſuccus acetoſe bibitus et valet etiã ꝯtra eas. Item fit ex acetoſa emplaſtrũ ad ſcrophulas. Dicitur q ſi eius radix ſuſpendatur in collo habentis ſcrophulas iuuatur ab eis. Auicenna. Valet enĩ ſuccus eius vel decoctio acetoſe cum vino p dolore dentiũ tepide abluendo os. Item ſemẽ eius tritum et bibitũ cũ vino valet fluxui matricis et frangit lapidem in renibus. Idem valet vlcere inteſtinoꝝ. Auicenna.

Agrimonia Odermenich

Agrimonia eſt calida et ſicca in ſcd̄o. Decoctio radicis eius cū ſaluia ꝛ p̄mula veris ꝓprie ſluſſel blomen cū vino veteri vʒ ad paliſim. iſto mō ſi= ropū diſpēſando. ℞ radicē agrimoēi ſaluie p̄mu le veris an̄. m. j. radic̄. piome cathbupucie an. m. ſ. caſtorie calebori cinamomi an. ʒ. ij. concludū dan tur groſſo mō et bulliant᷑ cū vino veteri duaꝝ li braꝝ ad cōſūptionē tercie partis cola colatum dulcorare cum ſufficienti melle deſpumato ꝛ fiat

digeſtiuū· de quo ſumat᷑ mane et ſero tepide pro
qualibet vice in quātitate medij ciphi· quo ſiro
po cōſumpto ſumantur ſequētes pillule in ſero
eūdo dormitū· ℞· maſſe pillulaꝝ de cu· ſorbio maſſe
pillulaꝝ fetidarū· aā· ʒ· ſ· miſce cū ſiropo de ſticas
dos et ſi͂t pillule· vij· aut· ix· Poſtea ſumat᷑ dia
caſtoreū vel diamuſci ꝑ cōfortatiuis mane et ſe
ro aſſumēdo· vngendo etiā nucham· i· poſteriorē
ptem colli et loca paliticata cū iſto vngēto parū
ꝑus calefacto· ℞ ſucci agrimonie ſinapis pul
peſemmis pionie aā· ʒ· ſ· caſtorei piretri aā· ʒ· ſ·
croci· ʒ· ſ· cōterantur ꝛ miſceātur cū oleo de caſto
reo ꝛ parū cere circa ignē incorporādo et fiat vn
gentū molle· Itē ſuccus agrimonie clarificatus
in quo imbibatur parū thutie puluerizate lento
igne incorporate et cū reſidentiā fecerit vz frigi
de applicari oculis et clarificat eos· Item ſuccus
agrimonie cū farina fenugreci ꝛ boli armeni cū
auxugia porci miſcendo valꝫ ɔtra dolorē et tumo
rem mēbroꝝ· Agrimonia ſũpta in cibis vel ole
ribus mixta cu bletib3 et ſpinachia vz ad dolorē
ventris et ſplenis· Itē agrimonia eſt diuretica
valde et viridis trita et cū aqua acetoſe pota
ta vz ad antraces· i· puſtulas malas· et ad mor
ſum ſerpentū et canis et hominis rabidi· Et va
let ſimiliter ab extra applicando·

Alleum knobelauch

Alleū eſt planta ēt eſt duplex. aliud eſt domeſti=
cū. aliud ſilueſtre qđ ſcordion dicit̃ eſt calefacti=
uū ⁊ exſiccatiuū in tercio vſqȝ ad q̃rtū. ⁊ ſilueſtre
plus illo. vnde defacili pt̄ diſponi ꝙ fiat venenū
et hoc illo mō. capiat̃ ſemē allei ⁊ ſeminet̃ et ex il
lius allei ꝓducti ſemīe iterū ſeminet̃ et hoc fiat
quinquies vel pluries. tūc alleū poſterius pro=
ductū erit venenū quare alleū deplantari et nō
ſemīari debȝ. hoc fit cōiter ꝓpter cauſam iā dictā

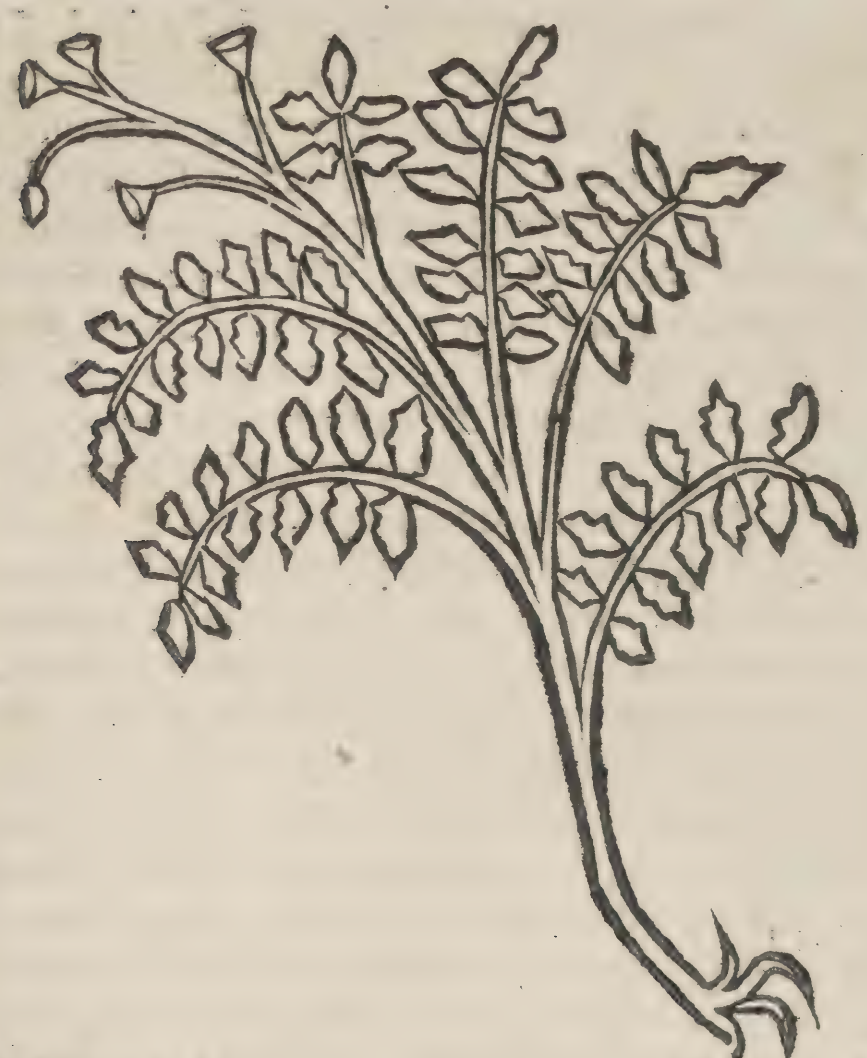
hcet cetulām ei ignotē Itē alleū ꝯfert atropicis
ꝓuenīētē ex putrido būore. Si misceatur alleū cō
tritū cū oleo lauri uel cū fecibꝫ olei cōis de illo li
matur locus et valz Itē alleū cōtusū applicatū vl
cenbus humidis et furfuribꝫ capitis ꝯfert. Idē
vt cōtera pediculos ⁊ lendes ⁊ si assiduat̄ eius cō
mestio vi adiūc. Itē dicūt doctores q assidua ei⁹
cōmestio inducit sodā id est dolorē capitis. vnde
magnus vsus allei crudi inducit leprā et hmoi
graues morbos. Itē alleū nō itē crudū comestū
debilitat visū q multū exiccat si humidis ocu
lis nō obest. Itē decoctio allei cū mastice et pire
tro valz dolori dentiū cū os inde tepide abluitur.
Alleū coctū ⁊ assatū cū zucaro mixtū comestū clarifi
cat vocē ⁊ ꝯfert tussi antique ⁊ dolori pectoris ex
frigiditate. Soluit etiā alleū hūiribꝫ grossos hūo
res et viscosos in stomacho qm̄ ē calefactiuū in
stisiuū et resolutiuū. Itē ꝯfert alleū illis q vsi sūt
fungis. nā fungi dicuntur venenosi roe excessiue
frigiditatis. Sicut vt rusticis qui excessiue bibūt
aquā frigidam et vtuntur cibis grossis ⁊ frigidis
ꝓpter hoc dr q alleū sit tiriaca rusticorum. et alleū
rectificat aquā bibitā i post eius omestionē quare
vt nauigātibꝫ q bibūt aquā sepe nīs corruptā
Itē alleū ꝯtritū ⁊ sūptū cū aqua mellis educit so
uētos flecma et vermes. Itē alleū est valde ledans
uū inflationū q fiūt ex vētositate. vnde dicit Ga
li de ꝯsuatiōe sanitatis q alleū pl⁹ resoluit vēto
sitates alijs medicinis vētositatum resolutiuis.
Itē valet succus eius ad remouendū morpheā
ad vngendū ei ꝓus scarificatā. Itē in cōtra fete
rem aleri cōmestū valet radix yreos cōmesta.

Alkakenge Boberellen

Alkagenge eſt vna ſpecies̃ ſolatri et ẽ frigida ⁊
ſicca citra ſcd̃m gradũ. et habet folia ſimilia fo-
lijs ſolatri. et habet fructum in ciſta rotundũ ſi-
milem veſice. et eſt fructus granũ rubicundum
ſimile vue. et virtus eius proxima eſt virtuti
vue lupine. Alkakenge delet fiſtulas. ſuccus ei-
us mixtus cum ſucco celidomie et cum vitriolo
romano pulueriſato intromittendo fiſtulis plu
ribus vicibus et interpellatis temporibus ab-

lauatur fiſtula cū melle roſato donec mortificetur
fiſtula hoc ſentiens cū virulentia amplius ema=
nare nō habet ſed ſanies alba tūc ꝓpinqua eſt
cōſolidacōni. Valet etiā ad antiqua vlcera auris
et ad vlcera inflata qñ tota herba cū ſtipitibus
cōquaſſata cū aceto ibidē loco emplaſtri appo=
natur. Confert etiā aſmati et inflacōni epatis
ꝑtenencie et difficultati vrine et ſtrāgurie quia
ꝓuocat vrinā ꝛ diſſoluit calculū in renibꝫ ſeu in
veſica peccantē in forma potus ſumēdo. ℞. ſucci
alkakenge ſucci petroſilini añ. lib. ſ. ſeminis fe=
niculi. ſe. apij. ſe. lactuce. ſe. ſaxifrage vl' milii ſol'
añ. ʒ. ij. vuaꝝ paſſulaꝝ floꝝ violaꝝ añ ʒ. ſ. bulli
antur omnia in aqua et parū vini albi ad cōſūp
cōnem tercie ptis et coletur ꝛ dulcoretur cū zucro
albo ꝙ ſufficit et fiat ſiropꝰ valēs ad ea ut ſu=
pra narratū eſt mane et ſero tepide adminiſtrando
ꝑ qualibet vice in quantitate medij ciphi quo
poito cōſumpto ſequētes pille ſumātur circa me
dium noctis. ℞. maſſe pillularū fetidaꝝ. ʒ. ij maſſe
pillularū de miſereon. ʒ. i. miſce cū ſiropo aceto=
ſo de radicibꝫ et fiant pillule ix. altera die ſuma=
tur electuariū ducis vel dialacca ꝓ cōfortatiuo
Itē valet ſuccus alkakenge bibitus apoſtema=
tibus intrinſecis et extrinſecis. et ꝑ ꝓpue grana
alkakenge bibita valent vlceribꝫ renū ꝛ veſice

Ameos **Heynfar**

Ameos ſeu ãthañaſia ſeu tãnacẽtũ eſt plãta cu=
ius ſemine vtimur in medicinis. et eſt calida et
ſicca in tercio. Valet in doloribꝫ vẽtris ex vẽtoſi=
tate cauſatis. Et eſt ꝓuocatiua vrine et menſtruũ
ad hec oĩa valet decoctio eiuſ cũ vino in cã fri=
gida vel fiat decoctio cũ aq̃ in cã calida. Itẽ ſuc=
cus ameos cũ melle mixtus vꝫ interficiẽdo v̉mes
in vẽtre peccãtes noĩe aſcarides vel cucurbitini
ex groſſo flecmate ꝓueniẽtes. Item mundificat

renes et venas ſmileraicas ideo valet calculoſis
et patientibꝰ ſtrãguiriã ſeu difficultatẽ vrine
ideo valet ad illa decoctio athanaſie acuminan
to cũ ſemine feniculi·ſe·petroſilini·ſe·ſpargi·ſe·
alkakenge cũ melle deſpumato potãto·Decoctõ
etiã eius cũ ſtolopendria et folijs ſene et ſemi
nibꝰ petroſilini et feniculi et bruſti ſpargi cum
vuis paſſulis et liquiricia cũ zucaro dulcorãdo vt
in forma potus contra febrẽ quartanã manera ſe
ro ſumendo ꝓ qualibet vice in quãtitate medij
cyphi·Deſup ſumendo tales pillulas·℞·maſſe
pillularũ de lapide laſuli maſſe pillularum de reu
barbaro·añ·ʒ·ſ·diagredij g̃·ij·maſticis gra·p
miſce cũ ſiropo de ſtolopendria et fiãt pilſe·ix·
Poſtea ſumatur metridatũ cũ vino ꝓ vna vi
ce·ʒ ſ·vel·ʒ·ij·Item decoctio eius in aqua cũ fari
na tritici et parũ melis miſcendo ⁊ cũ tali vnga
tur facies detergit maculas morphicatas et liuo
rem eius·Itẽ ſuffumigatio facta ex landano et
ſucco ameos mũdificat matricẽ· Item decoctio
eius cũ melle deſpumato cũ puluere yreos miſ
cendo in potu ſũpta valet in diſcraſia anhelitus
et pectoris facilitando ſamem pectoris p viam
ſcreatus euacuando· Item decoctio eius cũ mẽta
et parum galange valet ad nauſeam et ſubuer
ſionem ſtomachi·

f

Anetũ **Dille**

Anetũ eſt calidũ inter ſcđm et terciũ g̃đ· et ſiccũ inter p̃mũ et ſcđm g̃· Et qñ aduritur fit ſiccũ in ſcđo· Eſt reſolutiuũ ⁊ maturatiuũ apoſtematũ ⁊ vlcerũ· notanter ſemen aneti intelligit᷑ ꝯtuſum cũ radice altee ⁊ auxugia porci vꝫ ad apoſtemata flecmatica maturãdo ea ad ſaniei generationẽ· Et cinis ſeminis aneti cõbuſti valet vlceribus exſiccando ea cũ puluere radicis yreos miſcendo Item oleum aneti cõfert doloribus neruorum et

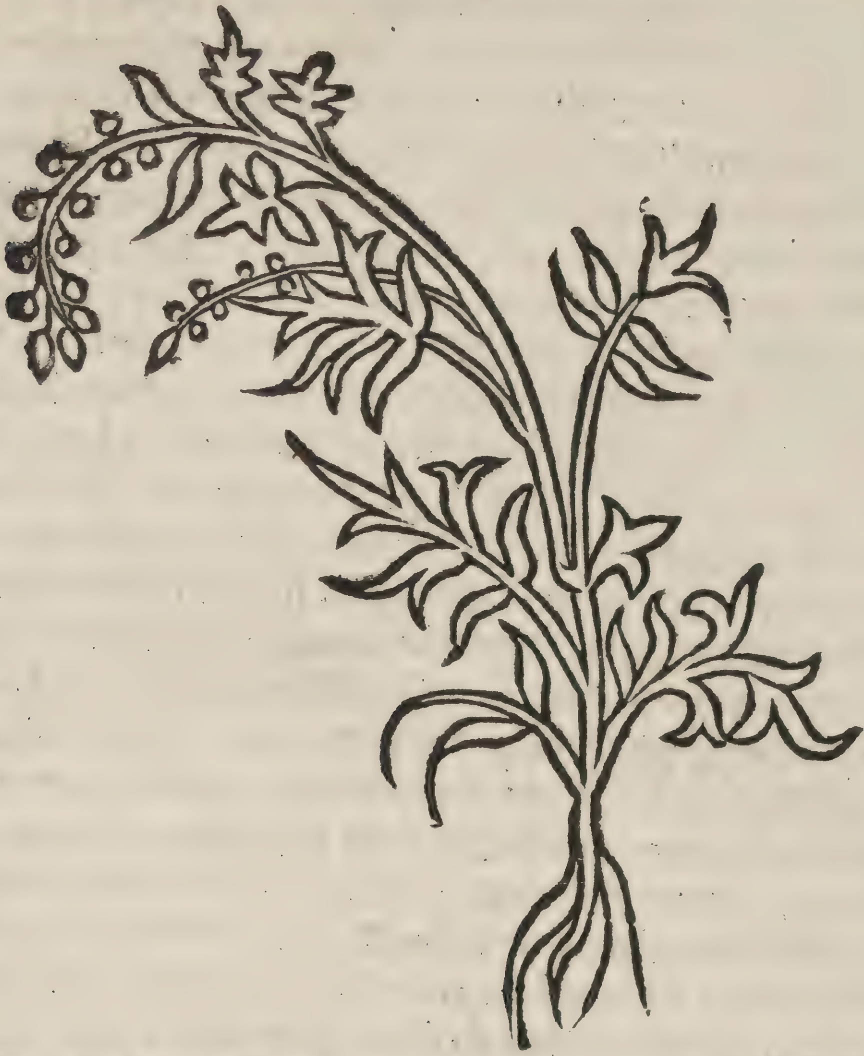
iūcturā cū vngēto di altee miſcēdo· Oleū etiā aneti cū oleo papaueris mixtū inducit ſomnum vngento cū eo tempora· Itē oleū aneti cōfert do lori auris euā humiditatē exſiccādo mixtū cū oleo amigdalarū amararū tepide aut bis īſtillando· Et aſſiduatio ſemis aneti cōmeſti debilitat viſū Auicēna· Item ſemen aneti valet cōtra viciū pe ctoris ex frigiditate ꝓueniēs· Vnde fit ficus· v· aut plures in ſucco aneti inbibitas in nocte cū paru ſeminis aniſi et yſopi et liquiricie cū vi no bulieto· deinde coletur ⁊ colatura detur patien ti· facit enī excreare flecma in ſanē cōuerſū· Itē puluis ſemis aneti in ſorbicōibꝫ vel in aure car nū vel in pulmentis exhibitus vt mulieribꝫ que facit lac habūdare in mamillis· Confert etiā ſe men aneti ꝯ fectū ſingultus ꝓueniētē ex replecōe cibi natātis in ſtomacho· Idē vt dolori ventris pungitiuo· Valet etiā cinis aneti applicatus emo roidibꝫ natis et ano et virge vlceratis et tumefa ctiom teſticulorꝫ· Itē decoctio ſeminis aneti cū maſtice vt cōtra vomitū et nauſeā et ſingultum ex frigida cā· Et frequens vſus aneti nō valet· que anetū crebre ſumptū abſcondit ſperma· aiūt Auicēna et Serapio· Et qn̄ mulieres ſedent in de coctione aneti hoc cōfert dolori matricis· Itē va let ſemen aneti tritū et puluerisatū vlceribꝫ ha bentibꝫ ſaniem· quo incarnat et reſoluit ea· Aui cenna Serapio Pandecta·

Apium   Eppe

Apium eſt calidū in p̃mo et ſic· in ſc̃do g̃· Auicē·
ſed ſc̃dm platearïū eſt ca· citra terciū g̃· et ſiccū in
medio tercij· Eſt reſolutiuū inflacōis· aperitiuū
opilacōnis· et ſedatiuū doloris· et ſūt plures ſpe
cies apij· domeſticū ⁊ ſilueſtre· et aliud q̃d oritur
in aqua· Et ſemen apij debet ſumi in medicinis
qꝛ in eis ē maior virtus· Semen apij maſticatū
vꝫ in fetore oris· Apiū etiā vꝫ in opilacōne ſple‑
nis ⁊ epatis ex cā frigida· ℞· ſucci apij· ʒ· iij ſtolo

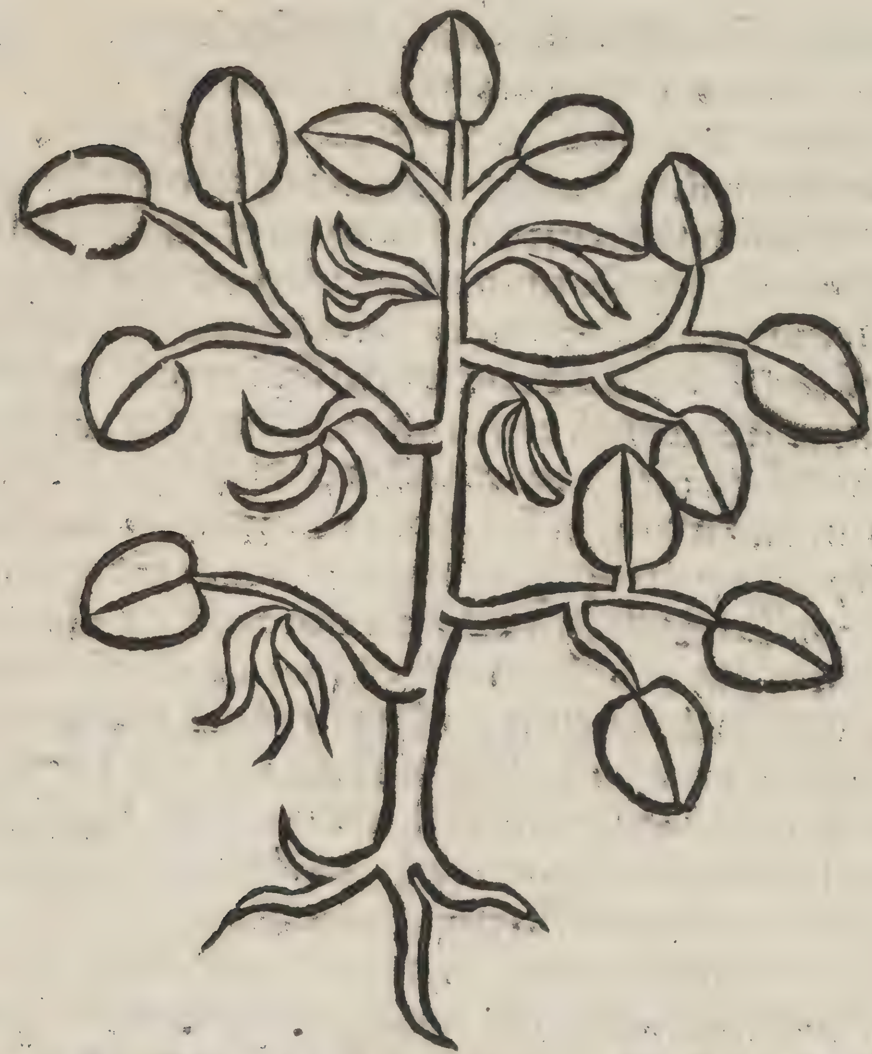
pendine boragimis ān ʒ m· radicū apij bruſci
ſparagi ān ʒ·ij ſeminu feniculi petroſilini ān ʒ·j·
fiat decoctio in aqua ad cōſūptionē medietatis
coletur et colatū dulcoret cū zucaro albo et fiat
potus quo vtatur ut ſupᵃ dictū eſt ... cū ſuis
pillulis et cōfortatiuis exhibendis· Et emplaſ
ſtru factu cū ſucco apij et ſemine aneti et radice
altee cū panibus butiri ... miſcendo· cū quo empla
ſtretur regio ſplenis et epatis et valet deopilatio
ca· Item ſuccus etiā apij cū milio ſolis et ſaxifra
ga et ſemine alkakengi ex quibus fit ſiropus cum
vino et zucaro et valet ad frangendū lapidē cum
de eo potatur Itē apiū valet ad alopiciā quando
bulitur apiu cū abrotano in lixiuio quo abluitur
caput· Itē apiū mouet ad epilentiā· vnde dicit
Ga· quod pregnātes nō debent vti eo· quia ſoluit re
tentacula fetus et in corpore infantis putrida apo
ſtemata· et ſcabiem facit naſci et lactantes pue
ros abſtineāt ab apio ne puer fiat inſipiens et
epilenticus· quia diſſoluit materiā et eam mouet
ſurſū et meatus puerorum ſunt ſubtiles et propter eo
rū cōſtrictionē parati ſūt ad epilentiā· Item de
coctio radicis apij et feniculi in ſucco fumiterre
et ſcariole cū panibus ... dulcorando fit ſiropus
cōtra ydropiſim ex flegmate· Item valet contra
yctericiā prouenientē ex opilatione· Item apiū de
coctū in vino cū ſeminibus feniculi petroſilini et
milio ſolis valet ad ſtranguiriā et prouocat vri
nam et menſtruū et eo magis prouocat vrinā ſi
miſcetur licontropon in tali decoctione·

Arthimeſia Biſoiz

Arthimeſia eſt herba cālida ⁊ ſicca in tercio ſm plateariū. et dicitur mater herbarū. cuius folia ſūt maioris efficacie p̄cipue i virda q̃ꝫ exſiccata. Arthimeſia eſt aperitiua valde ideo valet in opilacōnibꝫ ſplenis ⁊ epatis ex cā frigida. fiāt decoctio eius ⁊ ſtolopendrie et parū abſin. cū vino et zucro dulcorata. Idem valet in yctericia vicio ſplenis cui addatur parū floꝝ centauree. Et reſiduū de herbis relictū applicet̃ regiōi ſplenis

tepide. hoc idem valebit ad ſplenis tumorē. Itē
balneū factū ex aqua decoctionis arthemiſie et
foliorū lauri et athanaſie in quo mulier ſedeat vel
vulua fomentet͛ multū vt ad ꝓuocādū mēſtrua
et fetū mortuū expellēdū. Et arthemiſia cocta cū
foliis lauri cū oleo oliue vel nucū valet ad men
ſtrua ꝓuocādū et ad matrix peſſariſet͛. Cōtra
ebenaſmonē ex frigiditate. recipiat patiens p
anū fumū coliforme poſite ſup carbones. deinde
calefiat arthemiſia in vino et poſita ſup lapidē
molarem et ſedeat deſup patiēs ꝓbatū eſt. Va
let etiā puluerisata arthemiſia cū raſura eboris a
cornu cerui et nuce muſcata cū melle mixta et vi
no decoctionis arthemiſie potata mulieribꝫ nō
fecundis qꝫ valet cōtra ſterilitatē factā ex hu
miditate Pandecta et Platearius. Nam ſi eſſet
ſterilitas ex ſiccitate obeſſet qd̓ poteſt ꝑpendi
ex cōplexione mulieris ſi ſit pinguis vel macis
lēta. et vtatur tali mane et ſero in modū electua
rij. poſtea balneatur et fomentetur vulua et peſ
ſariſetur ut ſup̄ inſinuatū eſt. Valet etiā puluis
arthemiſie et marubij cōtra glandines que naſ
ſcūtur circa anū aut aures. ꝑmo ſtarificetur. po
ſtea apponatur puluis eius. Arthemiſia fugat
demonia poſita vel ſumigata in domo. Itē ipa
cōtuſa cū auxungia et ſuppoſita pedū dolorem tol
lit ex itinere.

Ariſtologia longa Oſterlozi

Ariſtologia habet duas ſpecies ſcꝫ longā et ro tundā. ambe ſūt calide in p̄mo g̃. et ſicce in ſcd̃o. Scd̃m aliquos ſūt calide in tercio et ſicce in ſcd̃o Longa ariſtologia eſt abſterſiue et calefactiue virtutis. ideo valet in vlcerū incarnationibus. Puluis ariſtologie longe cū puluere yreos mix tus multū valet in cōſolidacōne vlcerū. Cōtra aſma humidū. ℞. ptes duas ariſtologie longe et mediā ptem gencianecū puluere yreos cōfi-

ciantur cū melle deſpūmato et ſale electuariū de-
tur. Contra venenū et morſū animaliū veneno
ſoꝝ detur pulius eius cū ſucco rute vel mente cū
parum mellis. Pulius radicis ariſtologie longe
mortuā carnem corrodit in vulnere et fiſtulis ſi
at licinū et melle inunctū et deſup pulius ariſto
logie longe ſpergatur et intromittatur fiſtulis
et cōfert. Item ad expellendū fetū mortuū et vi-
uum et ſecundinā deponit. fiat decoctio ariſto-
logie lōge cū pipere et mirra et de ea ſumatur in
potu. Sed ab extra fomētetur matrix cū decocti
one radic. ariſtologie longe cū vino. Et vtatur
etiā peſſarijs factis ex radice decocta cū oleo et
mirra et pipere. Item infra corpori et vlceribꝫ
ſeu vulneribꝫ euocat pulius ariſtologie longe
cū radice preos ꝛ radice diptami cū melle miſcē
do in modū vngenti vulneribꝫ talibꝫ applican
do. Item aqua decoctionis ariſtologie lōge vꝫ
epilenticis ex groſſo humore affectis. Et ſilr va
let aſmaticis ex ſimili humore lapſis. Itē ad mē
bra ſpaſmata ſup omē medicamen eſt vtilis ari
ſtologia longa trita mixta cū radice altee cōtu-
ſe cū oleo et auxugia porci miſce vngendo talia
loca ariſtologia ſicca fumigata in domo fugat
demonia Pandecta Item ariſtologia decocta in
aqua et bibita valet podagricis.

Ariſtologia rotūd· hoilworz

Ariſtologia rotūda eſt eiuſdem caliditatis ⁊ ſic
citatis ut longa· Et rotunda magis cōpetit me
dicine p̄cipue radix eius· habet autem virtutem
diſſoluendi cōſumendi et expellendi· Et radix
debet colligi ante ꝓductionem florum. Radix
ariſtologie rotūde vtiliſſima eſt ad curas· que ma
gis habet ſubtiliare· ergo p oīa rotūda efficaci:
or eſt longa· In quibꝫ vulneribꝫ aut alijs diſcra
ſijs volumꝰ groſſum hūorē fortius ſubtiliare.

ariſtologia rotunda eſt in eo ſumma. Pandect.
Itē puluis ariſtologie rotūde cōfectus cū ſucco
lappacij ⁊ fumiterre ⁊ parū aloe patici ⁊ calce viue
cū oleo laurino mixtus vꝫ cōtra ſcabiē. Puluis
etiā ariſtologie rotūde in vlceribꝫ carnē mortuā
corrodit. et notanter in fiſtulis extirpare facit
cū melle miſcētur. Itē cōtra epilenciā et paliſim vꝫ
vngentū factū ex puluē ariſtologie rotūde. Rx. p:
tes .ii. et caſtorei vnā ptē et ſulphuris viui et eu:
forbij aā ptē mediā miſce cū oleo de caſtoreo et
cera ꝙ ſufficit et fiat vngentū vnde vngatur nu:
cha cū ſpina doꝛſi inferius. Itē vinū decoctionis
ariſtologie ro. ⁊ ſaſan ⁊ apij vꝫ ꝓuocādo mēſtrua
et fetū mortuū et viuū et ſecūdinā de ꝑtu pocādo.
Peſſaria ex his facta cū melle valēt ad id̄e ad ſ
dando menſī. Itē decoctio ariſto. ro. et yſopi ꝑ liquiri
tie cū vino vꝫ aſmaticis. Valet etiā puluis ari:
ſtologie ro. cū puluere aloe et calē. viue cū melle
mixtū ad vlcera corroſa in naribꝫ. Itē vꝫ etiā ari:
ſtologia ad dolores q̄ fiunt ꝓpter aliquē hūorē
opilantē meſſu ſpirituū vitaliū rotunda ſanat
magis q̄ lōga. Et vꝫ puluis ariſto. rotū cū mel:
le ad putredinē oris ⁊ carnis dentium et gigiua
rū. Itē puluis ariſto. ro. mixtus cū puluē radicis
dipranni et melle in modū vngētī ſpinis trahit
qꝛ ariſto. ro. habet virtutē abſterſiuā ſubtiliati
uā attenuatiuā et attractiuā. in his operibꝫ
ariſtologia rotūda eſt dignior longa licet lōga
ſit dignior in naſcētiis et vulneribꝫ putridis qꝛ
magis abſterſiua. Padecta Serapio Platear⁹

Aſarum **Haſelworcz**

Aſarum eſt calidũ et ſiccũ in tercio· aperit et re=
ſoluit et abſtergit ⁊ mẽbra frigida calefacit et ſe
dat dolores intrinſecos omnes· mẽſtruã ergo ꝓ
uocat et vrinã de flecmate groſſo retentã· valet
ergo ydropicis quos purgat ꝑ vrinã iſto modo
℞· aſari ameos radicẽ acori añ· m· ſ· bruſti ſpar=
gi ſeminũ feniculi petroſilini milij ſolis añ· ℥· ſ·
fumi terre· m· j· foliorꝫ ſeue vuarꝫ paſſularꝫ añ· ℥·
· ſ· oĩa cõtuſa buliantur cũ vino et aqua añ· lb· j·

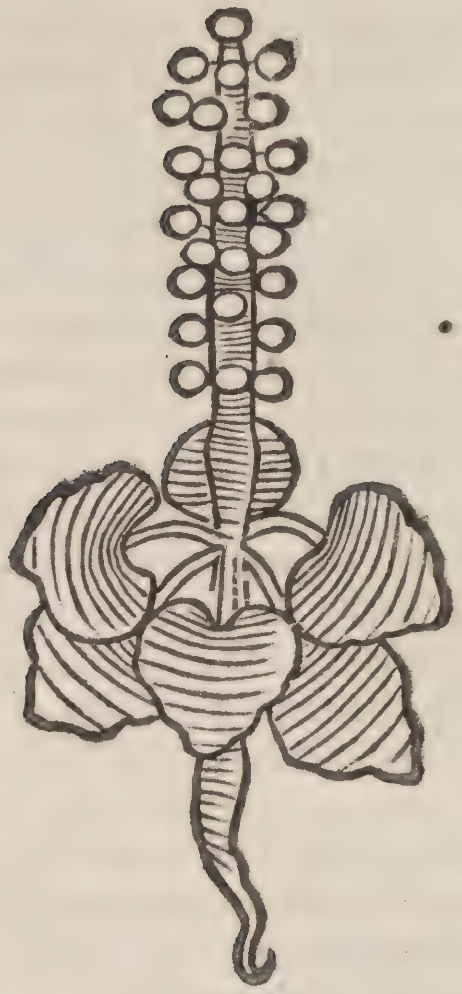
aceti vini albi. ℥ j. ad ↄſumptionē tercie ptis co
ſcetur et cũ parũ ſucci albi dulcoretur et fiat ſiro
pus mane et ſero ſumēdus eo mō ut ſup̄ dictũ
eſt cũ illis ſiropis potādis quo ↄſūpto ſequē
tes pillule ſumātur. ℞. maſſe pillulaꝝ de reubar
baro maſſe pillulaꝝ de fumo terre maſſe pillulaꝝ
de miſerion añ. ʒ j pulpe ꝗnoꝝ eo com̄ dñ nūo
v. miſce cũ ſiropo de fumo terre et fiāt pillule. vn
aut. ix. Altera die ſumātur dialacca vel diacoſtũ
ꝓ ↄfortatiuis. hec oīa valebūt ↄtra opilatio
nē ſplenis et epatis et ↄtra ictericiā ex frigida
cauſa. Idē ↄfert arteticis paſſionibꝰ. et ꝓpue
valet ſciatice et dolori anchaꝝ. Et aſarũ purgat
aliqualiter venerē ſicut elleborus albus Auicē.
Et decoctio aſari cũ aqua et parũ mellis hoc idē
facit. Radix aſari meliꝰ igitur qꝫ eſt maioris effi
cacie G. vj. ſim. ca. de aſaro. Et eius virtus ē vir
tus acori Pandecta. Itē aſarũ in colliriis appoſi
tũ ſubtiliat tunicā oculoꝝ ideo clarificat viſum.
Itē qñ ponitꝰ aſarũ in muſto ita qꝫ cũ eo bulliat
poſtea detur hoc vinũ ydropicis et ictericis et
ↄfert ipſis. Et ↄfert antique febri notāter quar
tane eius decoctio cũ ſcolopendria et foliis ſe
nem in vino. nā aperit opilationē ſplenis et epa
tis. et ↄfert duritiei eius Et decoctio eius in vi
no in ſpermate augmentũ facit. Meliꝰ qꝫ ei ad
miſcetur ad ſolutionē faciendā eſt aqua caſei cũ
ſpica et aqua mellis Johēs meſue. Et oleũ ipſius
cũ laudano iuuamentũ facit vngendo ſpinā dor
ſi in febre opilationum.

Atriplex   Schiſʒ melde

Atriplex eſt herbā que humectat in ſcđo et in-
frigidat in p̄mo· et etiā reſoluit reſo lucōne pau
ca· Et valet apoſtematib⁹ calidis ſcʒ eriſipile in
principio ſui vel eius fine· et cū induratᷣ et infri-
gidatur ſilueſtris atriplex magis ꝯuenit ei· Et
decoctio ſeminis atriplicis et endiuie et ſtolo-
pendrie cū aqua ꝛ parū ʒucri miſcendo vʒ aduer
ſus yctericiā ꝓuenientē vicio opilacōnis ſple-
nis et epatis ex cauſa calida· Et qn̄ coquitur in

oleribꝰ cū mercurialı mollit ventrē. Et q̄n fit em
plaſtrū ex eo et radice altee decoctū in aqua ap
plicando apoſtematibꝰ calidis reſoluit ea. Item
ſemen atriplicis cū aqua calida et parum croci
miſcendo de quo ſumatur ſobrie bonā quātita
tem tepifactā ꝓuocando vomitū. nō ſolū ꝓuo
cat vomitū ſed etiā aſſellare facit. ymmo aſſūp
tio ſolius ſucci atriplicis in quātitate. ꝫ. ij. vel. ꝫ.
. iij. facit vomere et aſſellare. Serapio. Et atri
plex contuſa cū ſemp viua et aceto valet contrā
ignē ſacrū. Atriplex etiā trita cū melle valet cu
rando feruorē podagre. Et folia eius cōmeſta
in iure carniū vel cū oleribꝰ dolorē veſice ampu
tat. Et cōmeſtū cū blitibꝰ et mercuriali febres acu
tas extinguit. Et lūbricos educit miſcendo ſuc
cum atriplicis cū ſemine lūbricoꝝ. Cōmeſtū diſ
ſinterijs auxiliatur. Atriplex cōtuſum cū radi
ce altee et ſuppoſitū matricis dolorē mitigat. Itē
atriplex cruda ſiue cocta omnes duricies ſanat
addendo radicē altee et ſemen fenugreci et ſemē
lini cū parū butiri cōtēꝛēdo. Itē ſuccus atri
plicis cū melle mixtus valet dolori vnguiū ſiue
vlcere. Atriplex domeſtica multum frigidior eſt
agreſti. quapropter flecmatibꝰ ofert cōtuſa cū
aceto applicata. Atriplex in oleribꝰ cōmeſta be
ne nutrit. Ictericis vero et calidū epar habenti
bus beneficiū preſtat.

Aaron aron

Aaron·i·iarus eſt calida et ſicca in p̃mo ſm pan tectam·ſed ſm platearīū eſt calida et ſicca in ter cio·Habet virtutem diſſoluendi laxandi et atte nuandi et abſtergendi·valet ad menſtrua ꝓuo canda fiant peſſaria cū laudano et mirro cū ſuc co aaron·Et valet ↄtra inflationē aurū empla ſtrū factū cū ip̄a aaron et cimino bulita cū parū vini et olei cōis·Valet ētiam cōtra emorroidas ip̄a tota aaron et taxus barbatus cum vino et

aqua decocta et fiat ſup illō eukaciſma. Itē vt ad
ficus circa anū. Valet etiā herba ipa cōtra frigi=
da apoſtemata trita cū veteri auxungia et calide
apponatur. Valet etiā cōtra ſcrofulas et indura=
ta apoſtemata ipa herba cū ſquilla et auxungia
vrſina veteri mixta et ſupponatur. Ad faciē de=
purandā et cutem ſubtiliandā fiat puluis ſubti
lis ex radice exſiccata ipſius aaron et oſſe ſepie
et ceruſa cū aqua roſar: miſcendo et ex tali mix=
tura abluatur facies. Diaſcorides capſo aaron
Virtus aaron eſt in ſemine folijs et radice cū ſi=
mo bouis mixta podagricis medetur. Radix
ab intra et ab extra exhibita multū attenuat mē
bra tumefacta ex pingui humore. miſceat̃ ergo
cū tartaro et zucaro ab intra adminiſtrando. et ab
extra cū tartaro et oleo cōmuni. vnde ad expellē
dum totaliter humorē groſſum et viſcoſū valet
tota herba in cibis cōmeſta. Vel recipiatur her
ba decocta in aqua et parum melli: et vtatur ad
excreandū humorē in pectore et gutture viſco=
ſum peccantē. Item puluis radicis aaron ſup vl
cera putrida applicata malā carnē corrodit et ſu
perfluā. et ſic ſm folia et ſemen habet magnam
efficaciā. ſm radicē autem maximam. Pandecta
Platearius zc.

Auricula muris muſz ore

Auricula muris eſt que calefacit parū et deſiccat
ſine mordicatione et abſtergit abſterſione forti
et attrahit. Emplaſtrū factū ex auricula muris
et ex aaron et taxo barbato in vino cocta valet
ↄtra tumorē ani. Et ſuccus auricule muris cū aq̄
celidonie curat oculoꝝ caliginē. Et ↄfert ydropi
cis calculoſꝭ ⁊ epaticis fiat inde pot⁹ ex eo et lau
reola et fumo terre ⁊ endiuia in aq̄ ⁊ parū aceti et

vuis paſſulis et ſemine feniculi petroſilini co-
cta et colatu dulcoratū cū zucro et vtatur mane
et ſero tepide· poſtea ſumantur pillule· Re· maſſe
pillularū de miſereon maſſe pillularū de reubar-
baro an̄ ℥ ſ· pulpe granorū cocomidū numero· v·
miſce cū ſiropo de fumo terre et fiant pillule ix·
Tercio ſumatur dialacca vel electuariū ducis ꝑ
cōfortatiuis· Itē ipa herba cōtuſa cū radice dip-
tanni inixta attrahit infixa corpi notabilr telas
euocat et tumorem in vulnere nō pmittit· Et dolo-
rem dentiū ꝓhibet ſuccus auricule muris cū ede-
ra terreſtri cōtuſa et naribꝫ immiſſus· hic ſuccuſ
mixtus cū melle valet caliginī oculorū· Morſibꝫ
venenatis ſuccus bibitus medicatur· Succus au-
ricule muris naribꝫ infuſus putredinē capitis
purgat· Et ſuccus eius vulnera conglutinat et
ventrē mollificat cū mulſa exhibitus in potu·
Et ſuccus eius cū taxobarbato in vino coctus
confert exitui ani et calefactu fiat eukaciſma· Et
cōfert epilentie bibita cū vino· Et puluis eius
mixtus cū pani zinciberis facit ſternutare et ca-
put inde purgat· Itē auricula muris cū catapu-
cia et cimino cocta talis potus cū vino factus
valet in colica et yliaca paſſionibꝫ· Item ſuccus
eius cū bolo armeno valet in ſputo ſanguinis·
Et valet cōtra vertiginē eius puluis naribꝫ in-
poſitus euacuando Reuma· Et valet cōtra ſuffo-
cationē matricis ſuccus eius datus cum aqua
arthimeſie·

Aruogloſſa wegebreide

Aruogloſſa ſiue plantāgo eſt frigida et ſicca in ſc̄do g̃du· et ſūt due ſpēs ſcꝫ maioꝛ et minoꝛ· Vtilis eſt ad exſiccandū vulnera et mūdificandū eorū putredinē· valet ſuccus eius cū parū aloepatici pulueriſati miſcendo· Epar ꝯfortat cū aqua endiuie buliendo et colatū cū zucero albo miſcendo et fiat potus in cā calida· Et cū ſucco eius et aqua endiuie regionē epatis limēdo vel epithimando· Et repugnat ſacro igni ſuccus eius cū

ſucco ſemp viue et aceto miſcendo. Valet etiã et
emorroidib[us] ſuccus eius cu puluẽ radicis aaron
miſcendo. Et omne carnẽ que eſt ex ignis vſtio
ne refrigerat. Valet etiã i diſſinteria et fluxu vẽ
tris et contra fluxũ menſtruorũ. Valet etiã emop
toicis et vlceratione pulmonis curat. R. ſucci ar
noglosse cũ eius ſemie et bolo armeno et corali
lis rubeis puluerizatis miſcẽdo ⁊ ſumat̃ in po
tu. Itẽ radix eius cũ aqua et pipere cocta valet
dolori dentiũ ſi os inde tepide abluitur ut ait Pã
decta et Serapio ⁊c. Et ſuccus eius cũ parũ ace
ti valet ad maculas nigras in corpe abſtergen
das. Succus eius valet vulneri circa naſum vel
oculos. Item ſuccus eius cu parũ tiriace valet
ↄtra quartanã datus ante duas horas acceſſio
nis. Succus eius valet cũ axũgia veteri porci
vulneribus recentib[us] q[uia] cõſolidat multũ. Itẽ ſuc
cus arnogloſſe mixtus cum ceruſa et parũ aceti
valet ad poſtulas et putredinẽ oris. Et valet ẽ
cõtra eriſipilã i. deſedationẽ cutis igneam. ideo
valet vlceribus corroſiuis. ꝓpter hoc valet vlce
ribus inteſtinorũ et incarnat ca[uas] fiſtulas et alia
vlcera antiqua. Et ſemẽ eius ⁊ radix ⁊ folia ſũt
aperitiua opilacõis epatis et renũ. Et valet fe
bribus terciamis et quartanis qñ bibitur ſuccus
eius ante acceſſionẽ. Item ſuccus eius valet ad
vlcera fluentia. morſui canis ꝓſidium preſtat. et
ydropiſim curat. et pthiſicis confert. Pandecta
Platearius ⁊c.

Ambroſiana wilde ſelbe

Ambroſiana dicitur ſaluia agreſtis· eſt calida ⁊ ſicca in ſcdo gradu· Diaſcorides dicit ꝙ ambroſiana eſt ſpecies arthimeſie que vocatur tanacetum· Idem dicit Pandecta· Valet contra vniuerſalē et ꝑticularem paraliſim· ℞· ambroſiane herbe paraliſis cathapucie añ· m· j· cētauree· m· ſ· caſtorij ſinopis añ· ʒ· ſ· ſemimis cubebarū· ʒ· j· contundantur ſingula et buliantur in vino et aqua añ· lb· j· ad cōſumptionē tercie ꝑtis coletur

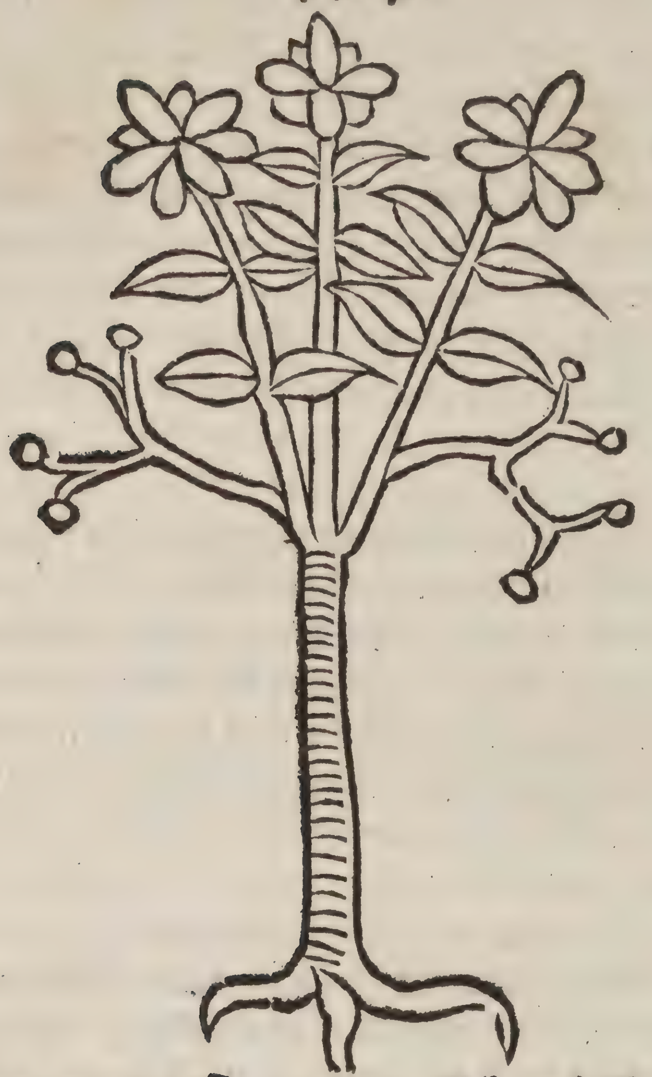
et colatū dulcoretur cū parū mellis deſpumati et
fiat potus quo vtatur mane et ſero tepide pro
qualibet vice in quātitate .iiij. ℥. quo potu con-
ſumpto ſequētes pillule ſumātur. ℞. maſſe pillu-
lar*ū* de euforbio. maſſe pillularū fetidarū an̄ .j. ʒ.
miſce cū ſiropo de ſticados. et fiant pillule .vij.
Deinde ſumantur diacaſtoriū et diamuſca ꝓ cō-
fortatiuis. Valet etiā idem potus cōtra paraliſim
lingue gargariſando pluribus vicibus ideo valet ca-
rentibus voce vicio apopleſie particularis. Item con-
fert etiā decoctio ambroſiane cū ſucco apij et en-
diuie et ſcolopendrie cū ſeminibus diureticis ſcꝫ
ſemine ſpargi feniculi petroſilini ꝛc̄ aduerſus
ydropiſim et retentiā. Et deſup ſumātur pillule
℞. maſſe pillularū de miſerion maſſe pillularū
de fumo terre maſſe pillular*ū* de reubarbaro. miſ-
ce cum oximelle ſquillitico et fiāt pillule .ix. po-
ſtea ſumātur ꝓ cōfortatiuis dialacca vel diaro-
don albat. Item ſuccus ambroſiane mixtus cū
nucleis perſicor*ū* valet cōtra lūbricos. Item valet
ambroſiana cocta cū arthimeſia et taxobarba-
to in vino cōtra tenaſmonē cū fuerit ſeſſio ſuper
talem decoctionē calefactā. Item valet etiā deco-
ctio ambroſiane cū ſalua domeſtica et feniculo
in vino cōtra dolorem capitis nomine emigra-
nia. Valet etiā decoctio eius contra dolorem ner-
uorum et pedum.

Affodillus wildſwertel

Affodillus calidus et ſiccus in tercio gradu Pla
tearius · vrinā ꝓuocat imperat mēſtruis dolorē
lateris tollit ꝓuenientem ex cōquaſſationibꝫ ·
Succus eius cū apio et athanaſia cū radice bru
ſti ſpargi et ſemine feniculi petroſilini cū vino
decoquēdo iſtud ad ṗdicta cōfert · Itē puluis ra-
dicis eius valet ad vlcera putrida · et decoctio
affodilli cū vino vꝫ ad ꝯſilia vlcera ea abluēdo
et ea ſaluberrime curat · Et ſuccus eius cūm fece

vini et mirre et parū croci mixtum valet tumori
et dolori oculorum circa oculos applicatum. Itē ſuccus eius
tepide auribus parum infuſus valet dolori dentium
cū ſucco edere terreſtris miſcendo. Itē doloribus di
uturnis ſingulare pſidiū pſtat. Radix affodilli cū
abrotano in lixiuio cocta et caput inde lauetur
valet ad alopiciā ſiue caſū capilloꝝ. Radix eius
cocta cū furfure tritici in aqua lixiuiū facit ex ſo
le factū emendat. Radix eciā cocta cū aqua mol
lit ventrē. Affodillus multū contrarius eſt ſerpē
tibus. Itē radix affodilli cū oleo piſtata vel mel
le cū quo liniatur locus pilis carens et facit ibi
dem pilos oriri. Cōfert eciā contra ſtrangwiriā
et diſſuriā. ℞. affodillū coctū in vino cū granis
milii ſoliis et ſemine apii ad cōſūptionē medie
tatis. da paciēti colaturā cū zucro. Itē cū ſcribi
tur ℞. affodilloꝝ debet intelligi radix. Itē valet
contra ydropiſim ex cauſa frigida ſcilicet contra leuco
fleumanciam et yposarcā ℞. ſucci affodilloꝝ me
diam corticis ſambuci et ebuli ana ℥ iii. ſeminis
apii ſe. ſparagi radicū bruſci ana ℥ ii oīa contuſa bul
liantur in vino cū parū aceti ad cōſūptionē. tercie
dietatis colatū dulcoretur cū zucro et fit potus
habens prerogatiuā ſup alios potus cōſiliis in
tencionis quo bibito ſequētes pillule ſumātur.
℞. maſſe pillulaꝝ de mirabolanis maſſe pillularū fe
tidarū ana ʒ ſ turbit ℈ . ſ. ʒ i. miſce cū
oximelle ſquillitico et fiāt pillule ix. Poſtea ſu
matur diabſccia vel diacurcuma vel diacoſtum
pro cōfortatiuis.

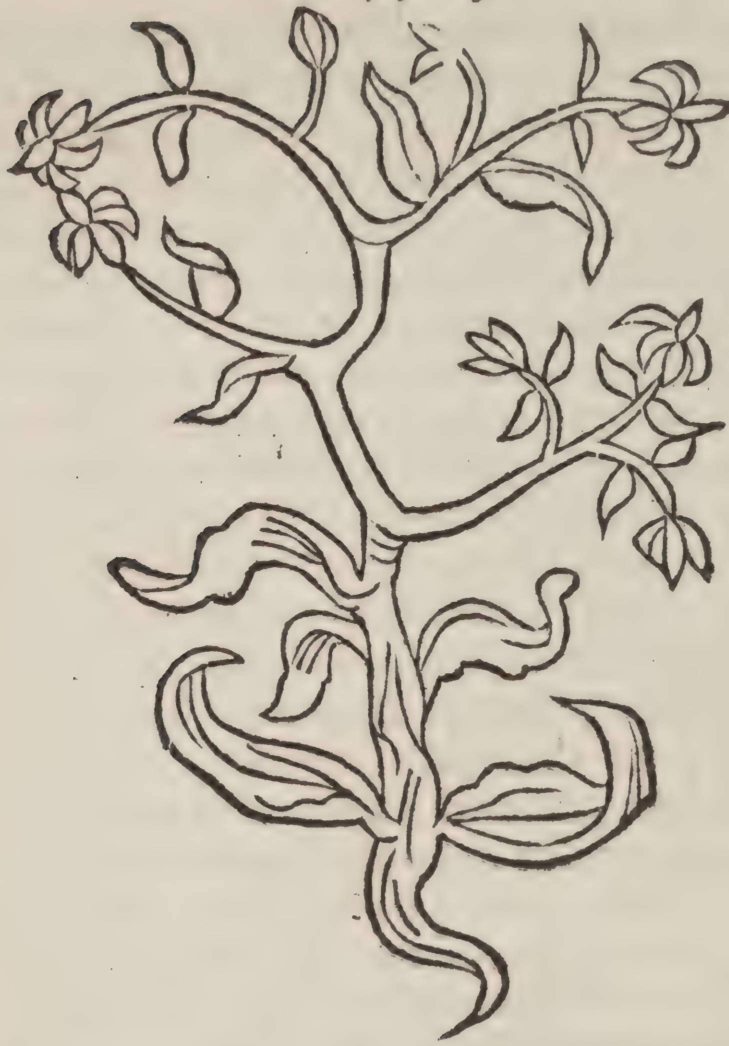

Agnus caſtus ſchaiff mulle

Agnus caſtus ēſt arbor calida et ſic· in tercio Se
rapio· Et habet virtutē ſubtiliandi et rēſoluēdi
ēt habet etiā virtutē abſcindendi coitū et maxīe
quādo ꝯmeditur ſemen eius in cibis· Et illa que
adminiſtrantur in medicina ēx hac arbore ſunt
Folia flores et ſemen· et ꝓuocat menſtruū eius
decoctio. Item ſemen eius comeſtum in multa
quantitate inducit ſodam ꝛ ſubet· Item agnus
caſtus vꝫ in opilatione ſplenis et epatis· Eius

decoctio cũ ſcolopendria et abſinthio et liquiricia
cũ vino cocta et colatũ cũ ſucco ſumatur in potu.
Itẽ vt ſibibatur cu oximelle ydropicis. Itẽ agnus
caſtus vt cõtra duriciem vẽtris et ſplenis. Itẽ ſe
mina agni caſti puluerizati et radic altee con
tuſe miſce cũ fece olei et parũ vini et fiat vngẽ
tum quo vngatur regio ſplenis vel vẽtris indu
rati. Itẽ emplaſtrũ factũ ex folijs et floribꝰ eiꝰ et
caſtoreo et aceto et cataplaſmetur genitalia vl
cõtra gonorream .i. euacuationẽ ſpermatis in
ſomno. Itẽ valet eni agnus caſtus libidinẽ re
primẽdo detur ſiccum ipſius in potu in quo deco
quatur parũ caſtorei. Fomentẽtur etiã genitalia
ex aqua decoctionis ipſius et libido carnis repri
mitur. Quidã faciũt lectulũ ex folijs agni caſti
ut reddat hominẽ caſtũ. Quidã extinguũt libi
dinẽ ſperma inſpiſſando cũ ſemine lactuce pſili
ſe citrulli melonis cucumeris cucurbite portulas
ce cũ aceto agreſta et caphora etc. Fumẽdo eoꝝ de
coctionẽ in potu vel in fomẽtationibꝰ circa ge
nitalia. Aliqui labefaciũt maniẽdo ſpũs et cõſu
mẽdo ſperma ut ſũt ruta maiorana agnus ca
ſtus ciminũ anetũ calamentũ etc. ſũt eni calida
aperitiua ventoſitatẽ cõſumentia. Itẽ fomentũ
factũ ex decoctione agni caſti et cepeꝝ galli et
arthemiſie in aqua ſuperfluitates matricis exſic
cat et ipſius orificiũ anguſtat et ad conceptionẽ
diſponit. Item cõtra litargiã accipe agnũ caſtũ
caſtoreũ apiũ et ſaluiã et fac decoctiõ in aqua ſal
ſa cũ qua fomẽtetur poſterior pars capitis embro
cando poſteriorem partem capitis. Pandecta
Platearius.

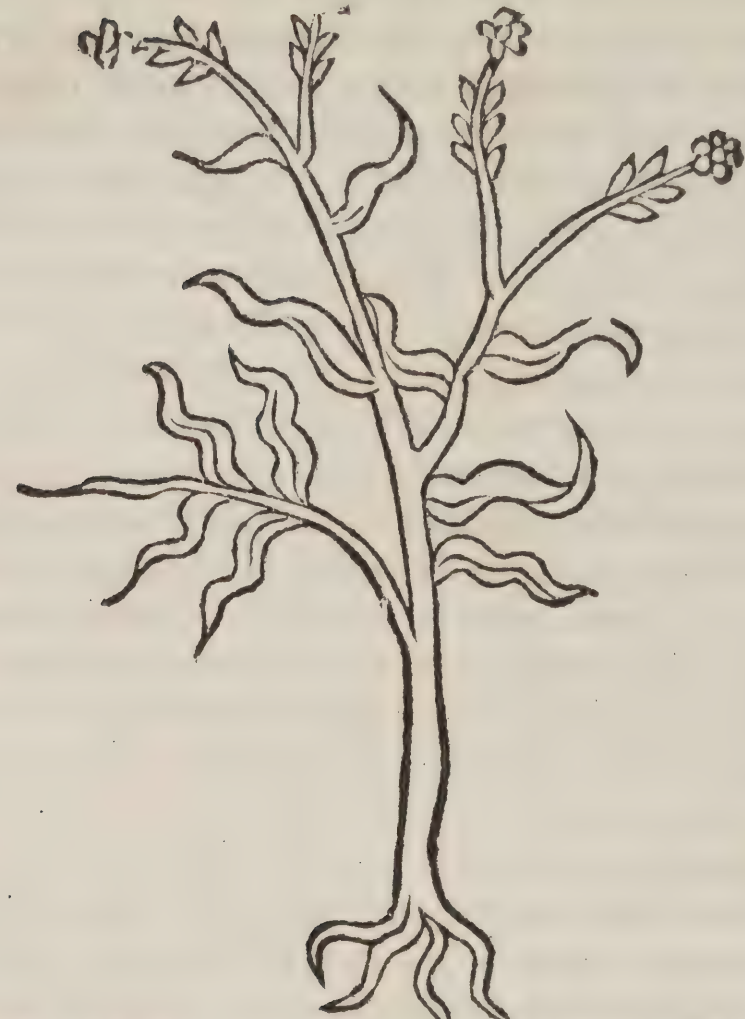
xxiiij

Borago   borꝭ

borago eſt calidā et hūmida in p̄mo ḡdu. Eius folia dū ſūt viridia p̄cipue cōpetūt medicine. exſiccata nō cōferūt. ſcđario ſemen. Virtutē habet generandi bonū ſanguinē. vnde valet ꝯualeſcentibꝰ ex egritudine eius decoctio. valet etiā cordiacis ſiue ſincopiſantibꝰ et melācolicis borago cū carnibꝰ comeſta vel loco olerū. Contra ſincopim tali modo fiat potus. ℞. ſucci boraginis. lb̄. j. vini decoctōis citri q̄rt. j. oſſꝫ de corde

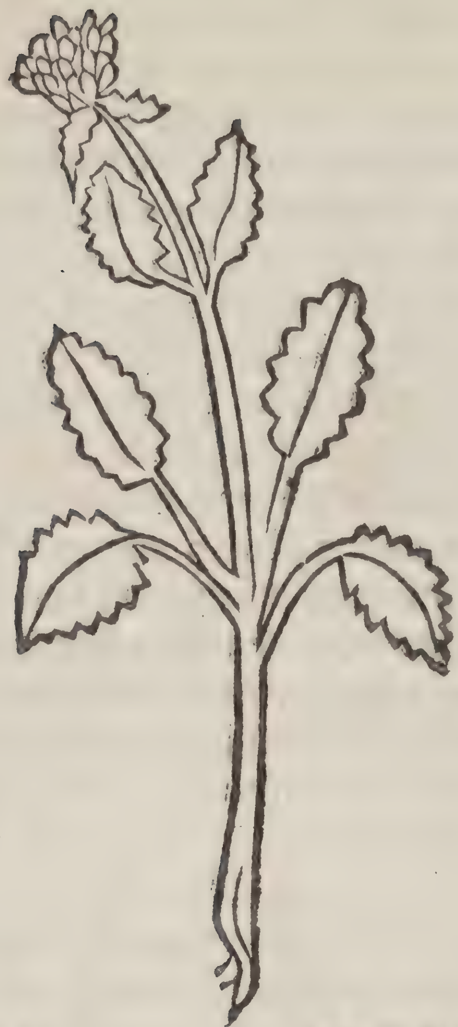
centu ʒ j. miſce cum zucero albo et fiat potus quo
vtatur mane et ſero qñ mihi placet. Confert etiã
aduerſus opilationẽ ſplenis et cõtra melãcoliã
ſeu febrẽ quartanã. Rx. ſucci boraginis. lib. j. ſcolo
lopendrie cuſcute an. m. ſ. foliorum ſene. radicum
brusci ſparagi ſeminũ feniculi petroſilini amſi li
quiritie añ ʒ ſ. oia bulliantur in aqua et vino añ
lib. ſ. ad cõſumptionẽ tercie ptis coletur et colatũ
dulcoretur cũ zucero et fiat ſiropus quo vtatur de
pide mane et ſero ꝓ qualibet vice in quantitate
medij ciphi. Quo cõſumpto recipiatur ſequen
tes pillule. Rx. maſſe pillularum de reubarbaro maſ
ſe pillularum de lapide lazuli añ. j. ſ. pulpe gnorum
catapucie numero. vij. miſce cũ ſiropo de ſcolo
pendria et fiant pillule. ix. Deinceps ſumatur de
triace. ʒ. j. cũ parũ vini vel diacorum ꝓ cõfortati
uis. Radix boraginis nõ operte vſui medicine
herba cruda comeſta cũ bugloſſa generat bonũ
ſanguinẽ. Cõtra retentiã valet ſuccus eius vel
ipa herba cũ atriplice cũ carnibꝰ cocta cuiꝰ ius
vel brodiũ cõfert. Item olera facta cũ boragi
ne et bletibꝰ et petroſilino in iure carniũ elixata
pſtant bonũ nutrimentũ. Item borago ſua pro
prietate habet cor confortare. vnde aqua bora
ginis eſt multũ cordialis et valet in pluribꝰ paſ
ſionibꝰ. et in ipa aqua decoquantur folia ſene et
fiat inde ſiropus cũ zucero et valebit patientibꝰ
multũ debilitatis. Serapio Pandecta Auicenna.

Bugloſſa ochſen zůgen

bugloſſa ſiue lingua bouis qđ idem eſt q̄ aſſila-
tur in figura ſua lingue bouis. et virtus eiꝰ pri-
ma eſt que calefacit et humectat. Scđa virtus
eſt que ꝯfert tuſſientibꝰ ex aſperitate pulmonis
Iſto mō fiat potus. ℞. ſucci bugloſſe. lb. j. yſo-
pi melliſſe añ. m. ſ. radič lilij. radič yreos. enule
campane liquiricie añ. ℥. ſ. ficuum ſiccarum nu-
mero. vij. buliantur ſingula cum aqua. lb. ij. ad

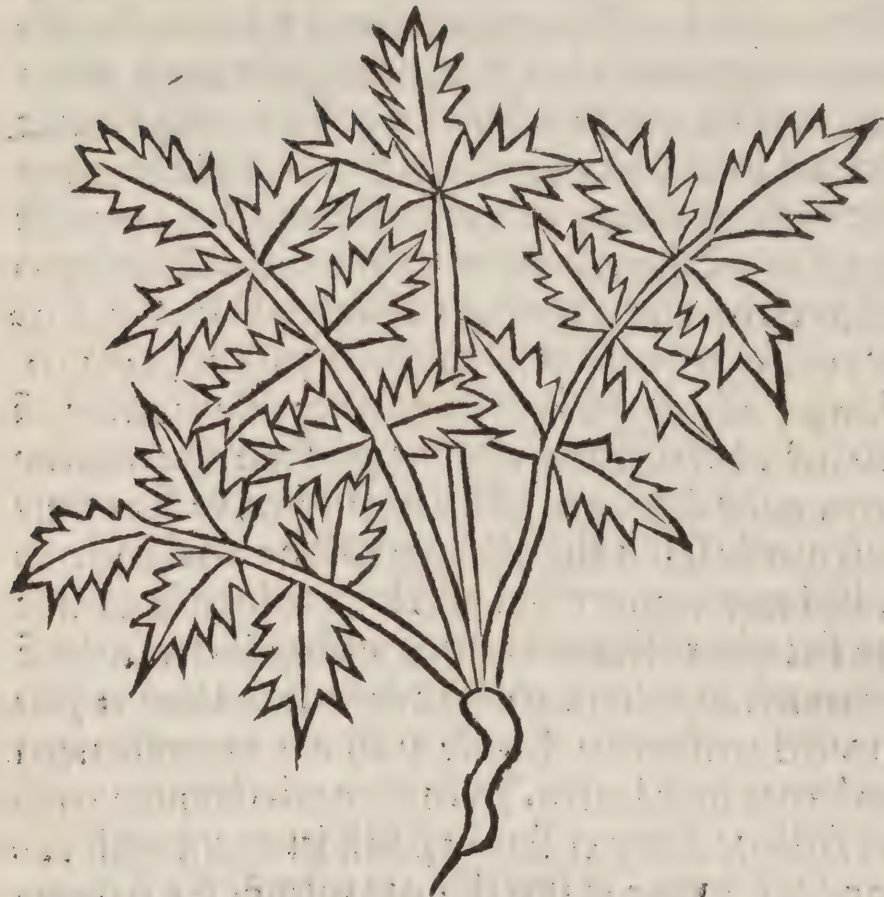
conſumptionē medietatis colatū dulcoretur cū melle deſpumato et fiat potus adminiſtrandus mane et ſero tepefactus ꝑ qualibet vice ℥.v. ꝙ cōſūpto ſequentes pillule ſumātur circa med' ū noctis. ℞ maſſe pilularū de agarico ʒ.i. agarici ℈.ſ. ſalis gēme g̃.i. miſce cū ſiropo de liquiricia et fiant pillule. ix. Poſtea ſumātur diapenidiū vel diarris ſalmonis ꝑ confortatiuis. Poſtremo vngatur regio cordis cū vngento dialtee mane et ſero cui miſceatur parū olei amigdalarū dulcium. Virtus eius tercia eſt que letificat cor ſci: qn̄ bugloſſa decoquitur cu carnibꝰ vel miſceatur in oleribꝰ que fiant ex bugloſſa boragine et bletibus in iure carniū recentiū decoquendo. aut fiat decoctio cū vino qḋ vinū ſimile operatur Serapio. Et quando folia eius cōburūtur iſtud valꝫ fluxibilitati dentiū et gingiuarū. Item valet ad alcolam et aprie in ore puerorū et in omnibꝰ calidicatibꝰ que fiūt in ore. Et ꝓprietas eius ē purgare coleram et melancoliā. et qn̄ aliquis vult eā ſumere ſumat ſuccū eius cū ſene puluerizato cū parū reubarbaris et parū iuceri Meſue. Valet etiā ut ſumatur ſuccus eius cū bolo armeno in cordiaca paſſione miſcendo parum de mellecrato. Pandecta.

Betonica· Bethonich

betonica eſt calida et ſiccā in tercō· hꝫ virtutem abſtergendi et incidendi groſſos humores ideo valet ad frangendū lapidem renū et veſice et ꝓuocat menſtrua· Et valet in doloribꝰ laterū· Et valꝫ ꝯtra opilacōnem ſplenis ·ad hec omīa confert decoctō eius et ſtolopendrie et radicis̄ feniculi cū vino potando· Jdeꝫ valet in ydropiſi addendo radices bruſti ſpargi notāter in cauſa frigida· Jtē pūluis betomice vꝫ ad conſolidanduꝫ

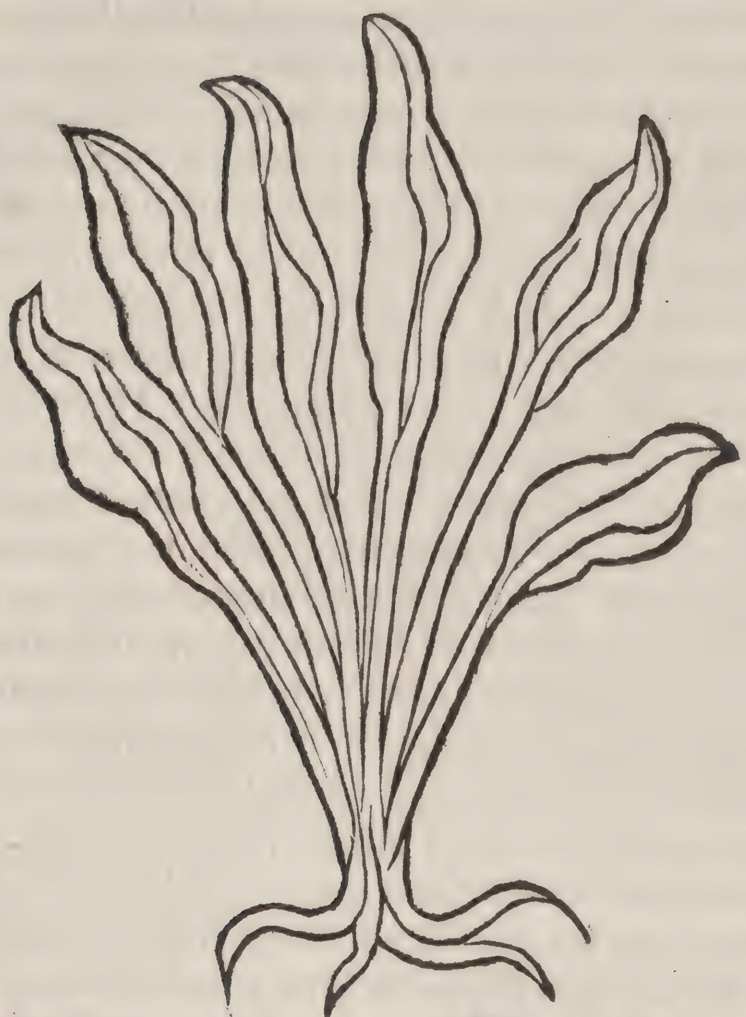
pulueri capitis cū mirra et parū croci miſcendo
Itē betonica decocta in aceto cū edera terreſtri et
parū pireti valꝫ ad dolorē dentiū os abluendo.
Aqua betonice cū puluere aloepatici et parum
thuris pulueriſate miſcendo valꝫ cōtra obſcuri-
tatem viſus imponendo oculis guttatim Item
decoctio betonice in vino et paru abſinthei et
cubebarū valet ad dolorē capitis cōfortādo ner-
uos. Et betonica cū ſpica celtica et cubebis in li-
xiuio cocta valet cōtra vertiginē et dolorem ca-
pitis ipm caput crebre inde lauando. Idem valet
contra epilenciā. Itē decoctio betonice cū aceto
valꝫ cōtra morſurā aīalis venenoſi deſup applī-
cando. Et vinū decoctionis eius cū parū galan-
ge pulueriſate valꝫ eructuacōni acetoſe. Itē de-
coctio radicis betonice et florū cartami data in
potu cū ydromelle facit potenter vomere flec-
ma Itē qn̄ bibitur betonica cocta in vino valet
malicie medicinarum mortiferarū. Serap. Et vi-
nū decoctionis betonice cū bolo armeno mixtū
valꝫ ſpuentib ſanguinem ex pectore. Cōfert etiā
vinū betonice cū ebulo et catapucia decoctū ɔtra
arteticā. Item valet colice paſſioni. Et vinū be-
tonice valet mulieri in partu nō febricitanti. Et
febricitanti valꝫ aqua betonice. Pandecta. Se-
rapio. platear. ug.

Brauca urſina Berẽklauw

brauca vrſina eſt herba calida ⁊ humida in ſe=
cundo gradu virtutem habet mollificandi ⁊ ma
tũrandi et leniendi. valet cõtra ariditatem ner=
uoꝝ et mẽbroꝝ et ad apoſtemata indurata. Et
cõtra viciũ ſplenis indurati fiat vngẽtũ ex brau
ca vrſina et radice altee et ſeminibus fenu gre=
ci et lini cum oleo cõmuni buliatur et coletur co
lato addatur cere quod ſufficit et fiat vngen=
tum qđ valet vniuerſaliter ad oĩa apoſtemata

indurata et ad viciū pectoris ex flegmate ſiſco
ſo ibidem peccāte qḋ indiget mollificacōne ut p
viā ſcreatus facilius euacuetur et ſi loco olei cō
munis recipiatur oleū amigdularū dulciū ꝯfec
tat eo melius pectus liniendo. Idē vngentum
valet ad dolorē matricis et ad dolorē aliorꝫ mem
broꝝ ex frigiditate et ventoſitate qḋ ſic poteſt
diſpenſari. ℞. ſucci brauce vrſine. ℥. iiij. ſauine po
legij arthimeſie abrotani abſinthei ſalvie maio
rane roriſmarini añ. m. j. cinamomi ſpice ammi
galange añ. ʒ. ij. omīa cōtundātur ⁊ bulliantur cū
vino ad vini cōſumpcōnem poſtea exꝓmatur
ſuccus cui adde cere albe q̄ ſufficit et fiat vn
gentū molle ſpēs ſupdictas in fine addendo et
inde liniatur venter vel alia loca doloroſa ex fleg
mate ſeu ventoſitate brauca vrſina ſedat dolorē
iuncturarū cū adipe anſeris et radice altee et paſ
ſum vini miſcendo. ſimilr valꝫ ad extenſionem
membroꝝ inde linita. Item decoctio brauce vrſi
ne et folioꝝ altee et ſemīe pſilij in aqua valꝫ cō
tra ardorē vrine et inteſtinorꝫ dolorē. Et papue
valꝫ cōtra ſitim et apoſtema ipſius ani. et contra
morſū animalis venenoſi. Pandecta. Platear.

Bleta· Romſzkole.

bleta eſt frigi · ēt humide ɔplexiomis · et ſūt due ſpecies alba ēt migra· Alba habꝫ virtutē abſter gendi et lemiendi et humectandi et infrigidādi ſed migra habet aliqualē ſtipticitātē ideo migra ſtringit ventrē· ſed alba ſua hūiditate laxat vē trem ideo ɔſtipat' v alꝫ decoctio blete in carnibꝫ Valet etiā expurgando ſupfluitates capitis fiat inde ſternutatoriū cū ſucco blete ēt melle et parꝫ ꝫinciberis imponēdo naribꝫ. Et ſuccus eius cū

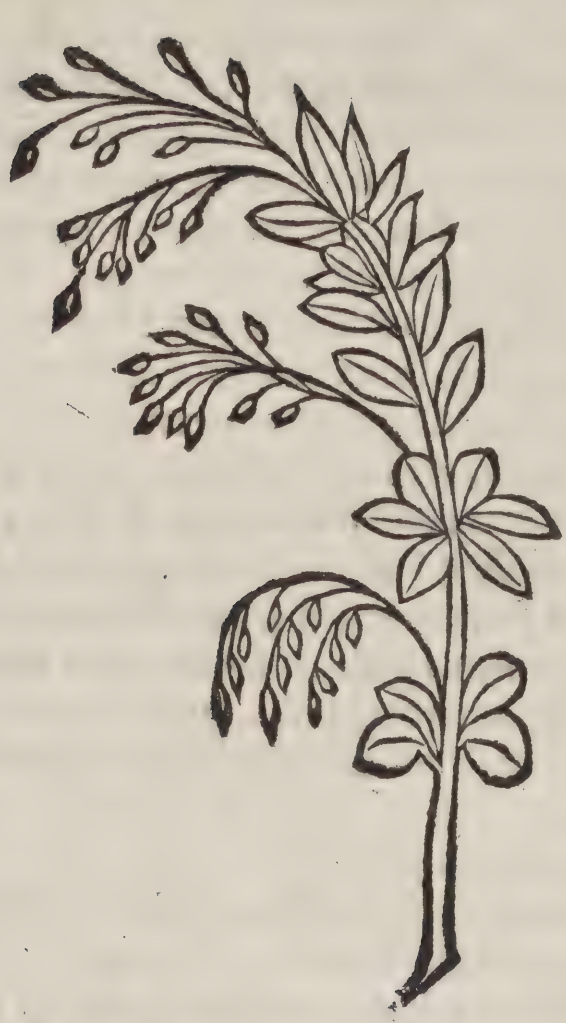
ſemp vina ꝓhibet generationē apoſtematis·
Item valet ad ignē ſacrū et ad eriſipilā cū aceto
mixtum· Et vſus blete minus mordicat ſtoma
chum et inteſtina· et ambe ſpecies ſūt pauci nu
trimēti ꝓpter nitroſitatē que eſt in eis Serapio
Sed bleta eſt bona in apertiõe opilationē ſple
nis et epatis ab intra capiendo eius decoctionē
cū ſtolopendria loco cibi· Itē ex decoctione eius
radicis et abrotani ablutum caput aufert furfu
res et lentes capitis et pediculos· Item ex ſuc
co blete et ſale nitri fiat mixtura q̄ abluatur mor
phea et cōfert· Item valet ad vlcera fraudulen
ta putridā carnē abluendo· Item valet ad vlce
ratione oris· Item valet ad impetiginē et curat
vlcera narīū· Item cū linitur caput cū ſucco ble
te et abrotani facit oriri pilos in alopicia· Itē
decoctio blete valet cōtra ſitim et tuſſim· Et deco
ctio blete cū ſinapi aut cū aceto comeditur ſple
neticis ofert et eis eſt bona medicina magis q̄
nutrimētū· Diaſcorides caplo de bleta bleta epa
ti laborantibꝫ et ſpleneticis cū ſinapi vtiliſſime
eſui datur· Ignē ſacrū et que aduſta ſūt cū albu
mine illinita reſtringit et ad incolumitatē redu
cit· Item ſuccus blete auribꝫ tepide parū infuſus
ſedat dolorē aurīū· Et linatur cū eo cicatrix au
fert eius liuorē ſeu nigredinē Pandecta·

Burſa paſtoris Teſchenkrut

burſa paſtoris ſiue ſanguinaria ē frig. ꝯplexio-
nis. habet v̓tutē ſtipticādi. et ſūt due ſpēs. vna
habet folia in modū pere et dicit̄ burſa paſto-
ris. ſed alia dicit̄ cētinodia et eſt herba ſerpēs
ſuper terram habens folia in modum rute et ſe-
men habet circa folia et dicit̄ etiā lingua paſſe-
rina. Hec herbe multum iuuant ad apoſte-
mata calida ſcilicet ad eriſipilam. et valet ſimi-
liter ad flecmones ſiue poſtulas rubicundas

ex calore ideo burſa paſtoris cū aceto contuſa et
talibꝫ iam dictis applicata repercutit humores ne
reumatiſare habeat ad locū apoſtematū. Et ſi
mum eſt remediū diſſintericis et emoptoicis de
coctio burſe paſtoris cū plantagine et bolo ar=
meno cū aqua pluuiali decoquendo ⁊ inde bibat
donec ceſſet talis fluxus. ſed ab extra ſup inteſti
na fiat cathaplaſma cū tota herba ipius burſe
paſtoris et plantaginis et boli armeni et albu
minis oui cū aqua pluuiali decoquendo hoc ma=
gnum pſtat in tali caſu iuuamentū. Item ſuccus
burſe paſtoris eſt cōſolidatiuū vulnerū ſangui
noſorꝫ. Juuat etiā ad vlcera in auribꝫ exiſtentia
repleta putredine pus ibi exiſtens exſiccat. Iu
uat etiā ad fluxū menſtruorꝫ decoctio burſe pa
ſtoris et pſicarie .i. herbe cū maculis nigris cum
aqua pluuiali. Et cū eodē fiat fomētatio p infe=
rius circa femoralia. Succus etiā bibitus cū bo=
lo armeno mixtus emoptoicis medicatur et co=
licis et ſtranguirioſis opitulatur. vrinam pꝛo
cat. morbis venenatis cū vino bibitus pdeſt.
dolorē aurīū cōpeſcat. Et decoctio burſe paſtoris
cum ſemp viua in aceto et applicata loco igito
valet contra ignem ſacrum.

Berberus. Verſilz.

berberus eſt frigi. et ſic. in ſcd'o. ꝫ ſilueſtris ē fri. et ſic. in fine tercij gͣdus. ēt eſt frutex cū ſpinis. et fructus eius eſt cū ſtipticitate forti vincēti colerā. Succus fructus ei⁹ cū aqua plātaginis abſcandit fluxū ventris inueteratū et huīditates ā matrice fluentes. Et qn̄ fit emplaſtrū cū fructu berberis trito cū ſucco dip tami vel auricule muris attrahit ſagittās infixas carni vel ſpinas et alia ſimilia. Et ſuccus fructus berbari aufert

fitim calida et fortificat ſtomachum et epar p̄ter naturaliter calefacta vicio colere. Et ſuccus ber beri cū aqua roſarū valet apoſtematibꝫ calidis cū albumine oui miſcendo ipis ſuppoſitū. Et cōſ fert valde fluxui ſanguinis ꝓuenientis ex raſu ra inteſtinoꝝ ſuccus fructus berberi cum aqua plantaginis cū parū maſtice miſcendo. Valet etiā cōtra calefactionē epatis ſuccus berberi cū aqua endiuie et parū ſandali rubei miſcendo et epar epithimando crebre donec ꝑpendas eius in frigidationē. Valet etiā cōtra diſcraſiā febrilem notāter in febre terciana iſto modo. ℞. ſucci ber beroꝝ ſucci endiuie an̄. lb. ſ. floꝝ violarū. m. j. ſeminū quattuor frigidoꝝ. ℥. ij. prunoꝝ damaſcē in numero. vij. omnia bulliantur in aqua ſimpli ci. lb. j. ſ. ad cōſumptionē tercie ptis colando co latū dulcorando cū zucro albo. et fiat ſiropus ſuſ mendus ut ſup̄ dictū eſt in alijs capitulis. quo cōſumpto ſequentes pillule ſumātur. ℞. maſſe pillularū de reubar. ℨ. ij. maſſe pillularū de fumo terre. ℨ. j. diagredij ℈. iij. miſce cū ſiropo de endi uia et fiant pillule. ix. ſequenti die ſumātur dia rodon albat' vel triaſandali pro cōfortatiuis. poſtea epithimādo epar ut ſup̄. Pandecta Pla tearius ⁊c̄.

Baſelicon baſelich

baſelicōis due ſūt ſpecies·vna eſt garioffila=
ta q̄ habet odorē garioffiloꝝ· et eſt cali· in pri=
mo gradu ēt ſic·in ſcđo· et eſt maioris efficacie
Platearius auctoritate cōſtantini·ſed citrinum
eſt ca·et ſic·in p̄mo·et cum reperitur baſelicon in
receptis ſemen intelligitur in medicinis ʒ in em
plaſtris ip̄a herba ſumitur· Et ſua aromaticita
te habet virtutē cōfortandi et diſſoluēdi et ꝯſu
mēdi ēt abſtergēdi et mūdificādi dicit Pādecta

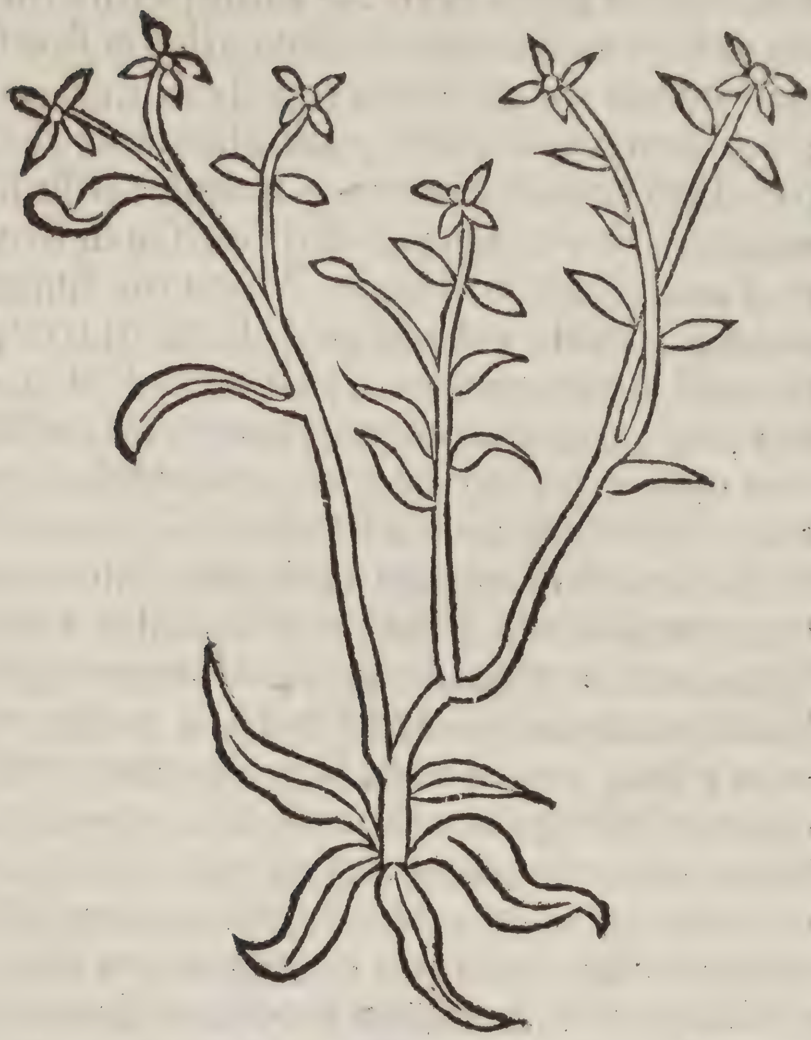
a iicte diaſcoriđ cap. de ocimo vel baſilicone q̄ virtus ei⁹ inter medicos penitus ſit incerta. et dicūt q̄ ſit inutilis ſtomacho et oculos ebetat et inſaniā facit. Et q̄n baſilicon putreſcit in ſole cō tingit vermes gñari ex ea herba. Et put ic aliqui q̄ ſi quis eo die quo baſiliconē ſumpſerit a ſcorpione ferietur nō poſſe ſaluari. ſed hec opimo falſa eſt Pandecta imo ſtomacho pdeſt eo q̄ inflationes eius diſſoluit. et valet ad aliamenta qm valet ad ſincopim et cordiacā paſſionē detur aqua decoctionis vel vinū decoctionis eius cū citro in modū infuſionis p noctem.
Ipſa herba valet infrigidacōne ſtomachi. hoc modo decoquatur in vino cū menta et galanga Sic itē valet cōtra indigeſtionē ex frigiditate. Valet etiā ad fluxū ventris ex frigiditate pncipaliter ad lienteriā que dicit̄ fluxus ventris cibalis tali modo Recipiatur ſemen baſiliconis cū paru acacie .i. ſucci prunorū agreſtiū in aqua pluuiali et detur patienti ex v iebie. Valet etiam ad matricē mūdificandā et mēſtrua pvocanda fiat decoctio eius cū arthemiſia et folijs lauri et fomentetur matrix et fiat inde peſſariū ſiue ſuppoſitoriū ad vuluā. hoc itē valet ad cōceptum.
Ipſa herba baſilicon et tarus barbatus cū vino cocta cū oleo mixta et cathaplaſmata anchis iuuat ad renaſmonē. baſilicon comeſtū in olerib⁹ pſtat bonū ſubdiu. Et decoctio eius cum vino bibita valet doloribus oculoꝝ Pandecta Platearius rē.

Brionia **roſelwortzel**

brionia eſt calide et ſicce ꝯplexionis ſcꝫ tota her
ba ſcꝫ folia fructus ⁊ radix et habent virtutem
abſtergendi et ſubtiliandi ⁊ diſſoluēdi ideo va=
lent in duricie ſplenis faciendo ēmplaſtrum ex
eo et radice altee et ficubꝫ cū aqua decoquēbo cū
auxugia porci ⁊ loco indurato ip̄ius ſplenis ap
plicando vel alio membro indurato et valebit
Item cū ſucco brionie abradūtur pili coriorum.
Et ſuccus brionie cūm ſale communi confert

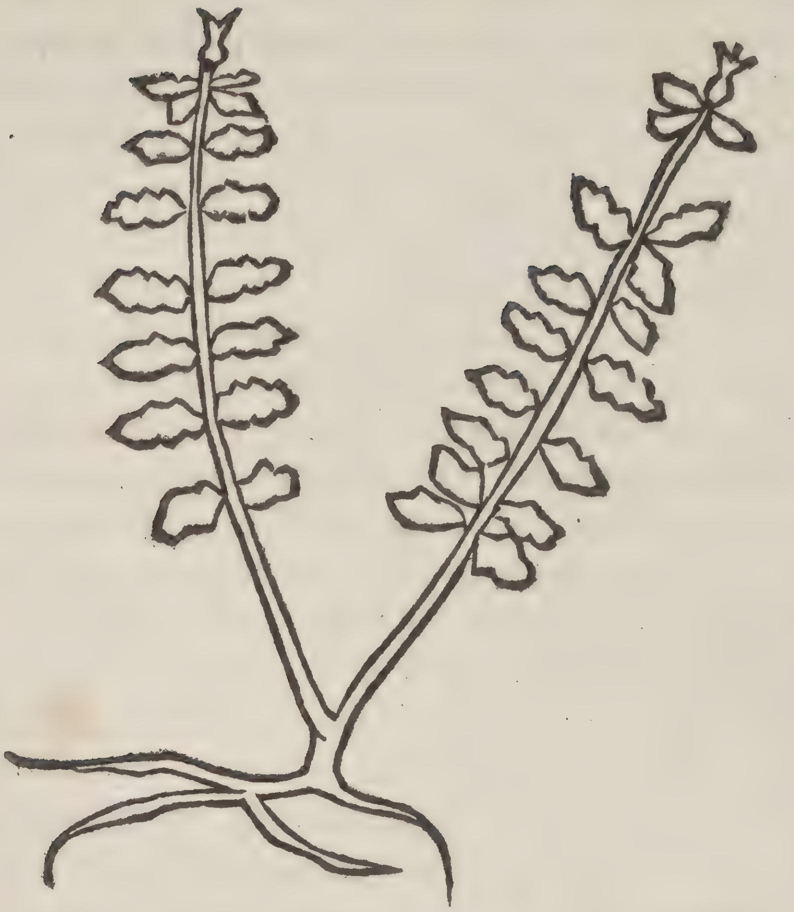
vlceribꝰ ſraudulentis qñ abluũtur cũ eo. Idẽ va
let curãdo fixuras tibiarũ. Item radix eius cõtu-
ſa cũ feno greco et orobo et aceto quo abluatur
cutis mũdificat et abſtergit eam et aufert pãnũ
et veſtigia nigra et cicatrices vlcerũ. et aufert
liuorẽ ſub oculo. Et ſuccus briome mixtus cũ o-
leo et parũ cere fiat vngentũ ad fiſtulas ani et
ſedat dolorem. Et ſũmitates huius herbe in prĩ
cipio ſue maturitatis coquũtur cũ feniculo ⁊ pe
troſilino et bibitur ꝓuocat vrinã et laxat ven-
trem. Et quãdo fit emplaſtrũ ex decoctione brio
me cũ vino ſedat pãnericium. i. apoſtemata in
vngue. et etiã reſoluit apoſtemata et aperit ea.
Extrahit etiã oſſa in vlceribꝰ et putridã carnem
Vngentũ ex ſucco eius et viride etiã factũ cum
parũ olei et cere. Et vinũ decoctionis eius va-
let ad apoplexiam et epilentiã et occidit fetũ. et
cõfert morſibꝰ tiri et parũ inde ſumere debet et ſi
nimis ſumatˀ de ea accidit permixtio racõis toſ
eius eſt. i. ꝫ. Et quãdo mulier ſubiciat briomã ſi-
bi expellit fetũ et ſecundinã. Et ſi bibitur eiꝰ de
coctio cũ vino ꝓuocat vrinã et menſtruũ. et qñ
fit ſeſſio ſup idem p mulierẽ mũdificat matricẽ
Iuuamentũ etiã facit ad apoſtema ſanioſũ ru-
pendũ ſi fiat emplaſtrũ cũ brioma ⁊ altea et auxũ
gia porci multũ cocta. Serapio Auicẽ. Pãdecta

Cicorea **Sonnenwirbel**

Cicorea eſt frigida et humida in ſcdo. Et ſunt due ſpecies. vna agreſtis. alia ortulana. Et ortulana magis infrigidat q̄ ſilueſtris. Succus eius valet contra opilationē epatis et eius calefactionem iſto modo ſumendo. ℞. ſucci cicoree et endiuie ſtolopendrie añ. lb. ſ. florum violarum vuarum paſſularũ añ. ʒ. ſ. quatuor ſeminũ frigidorũ. ſeminis lactuce ſeminis portulace añ. ʒ. ij. ſpodij. ʒ. j. omnia ɔtuſa buliantur cũ. lb. ij. aque

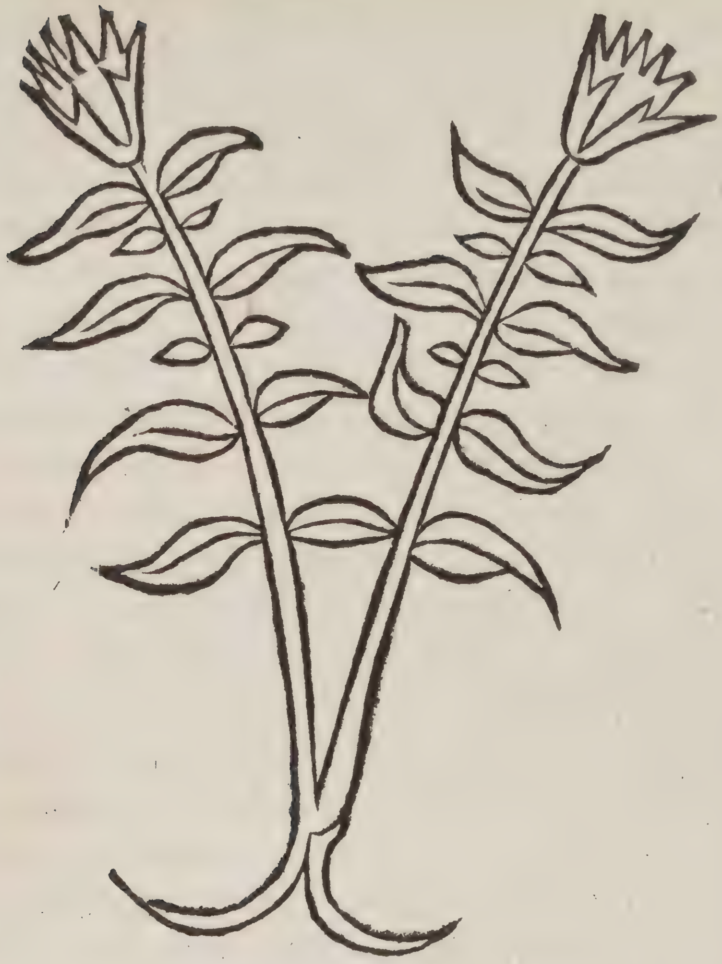
ſimplicis et parū aceti ad ɔſumpcōnē medietas
tis colatū dulcoratō cū zucero albo et fiat ſirop9
quo vtatur mane et ſero tepide ut ſup̄· quo ſiros
po cōſumpto ſeq̄ntes pillule ſumātur· ℞· maſſe
pillularū de reubarbaro· ʒ· ij· maſſe pillulaꝝ ſto
maticarū· ʒ· j· diagredij· ℈· iij· miſce cū ſiropo de
endiuia et fiant pillule· ix· Altera die ſumatur di
arodō albatis vel triaſandali vel diadragantū
frigidū ꝑ ɔfortatiuis· Et ab extra fiat inunctio
ſup inferiora epatis cū vngento triaſandali· vel
fiat epithima ſup epar cū aqua endiuie miſcen
do puluerisatū ſandalū rubeū cū pannis lineis
imbibitis in ip̄o epati applicatis· Succus etiā cis
toree iuuamentū p̄ſtat morſui aialis venenoſi·
Idem valet in criſipule ſeu apoſtemati ignito cū
ſamcb ordei ſiue ordeo fracto cū aceto miſcen
do et parū ceruſe inde fit vngentum vtile vbi
oportet infrigidare Succus cicoree mixtus cum
ſucco altee ꝛ herba paliſ cū oleo lini et parū cro
ci miſcendo valet ad podagrā notāter ſedando
dolorem eius· Itē aqua cicoree mixta cū nitro ſi
ue ſale nitri valꝫ contra morfeam ip̄am abluen
do crebre Pandecta· Iteꝫ ſuccus eius cum aqua
lactuce valꝫ cōfortando cor· Auicen̄· de viribus
cordis·

Calamētū wilde polei ſteĩmintz

Calamentū eſt calidū et ſiccū im tercio gradu. Et ſūt tres ſpecies. vna eſt im odore ſuo et im folijs ſilis polegio niſi ꝙ folia ſūt maiora. ⁊ aliqui nominãt illud polegiū agreſte. Et ſcđa ſpecies nominatur nepita. Et ẽſt tercia ſpẽs ſilis mente agreſti niſi ꝙ folia ſūt lõgiora folijs mente Pādecta Serapio autoritate ga. qn̄ bibitur ſuccus ei⁹ cū aqua mellis ꝓuocat ſudorē. Et calamētū tritū cū oleo et parū ſalis ⁊ parū aceti q̊ vngant᷑

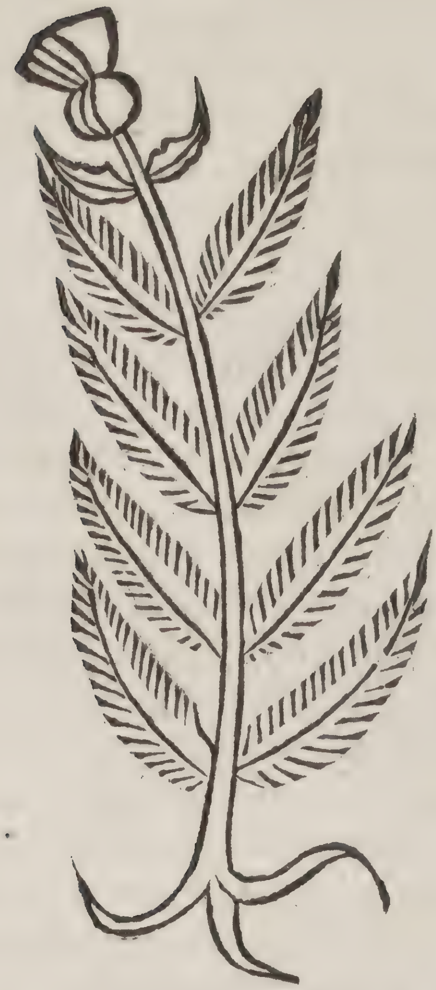
pulſus manuū et pedū cōfert rigoribꝰ ploticis
ante paroxiſm.i. p horā vngendo. Item valet ſtra
tice paſſioni ipam ſtam inde vngendo. Et ſuc
cus calamenti cū vino ſūptus vel decoctio eius
in vino ſūpta in potu ꝓuocat menſtrua efficaci
ter. Et qn̄ calamentū ſumitur in medicinis cōfe
rentibꝰ leproſis multū cōfert ipsis reſolucōe hūo
res reſolucōe forti. Et eiꝰ emplaſtratio cū vino
aufert liuorē ſub oculo. Et qn̄ ſumit ſuccus eiꝰ
in potu vel miſcetur in diſteri occidit aſcarides
et lumbricos. Et occidit ſic vermes qui generan
tur in auribꝰ et in vlceribus ꝓfundis. Et qn̄ fit
peſſariū ex calamento cōtuſo cū parū vini occi
dit ꝛ expellit fetū. igitur maniſfeſta quod virtus in
eſt ei ꝓpter caliditatē eius et ſubtilitatē pt'ū et
eius amaritudinē. Et ſola herba in potu data
cōfert aſmaticis ꝛ yctericis ꝓpter amaritudinē
maxime aperiendo epatis opilationē. vnde bi
bita decoctio eius vrinā ꝓuocat. et morſibꝰ ve
nenatis occurrit eius ſuccus quo vngatur cutis
leſa et torſionibꝰ vel cōquaſſationibꝰ mēbrorum
ſubuenit. Et bibitū calamentū cū vino venenū
amputat. Et cōmeſtū ꝛ bibitū ſtomaticis p̄ſtat
effectū. Et ſuo fumigio ſerpentes de domibꝰ fu
gat. vnde nobiliſſimus auctor meruit aſcribi
pandecta. et hodie a medicis diacalamentum p̄
dicatur.

Centaurea   Duſent gulden

Centaurea calidā et ſicca in tercio ğdu· et ſūt due
ſpecies ſcꝫ maioꝛ ēt minoꝛ· et eſt cōſolidatiua tā=
tū. qꝛ ſi radix centauree maioꝛis ponatur in olla
buliente ī quā ſūt carnes ſeparate eas cōgluti=
nat· Et ſi recens ponatur ſuper vulnus conſoli
dat vehementer· et ſimiliter exſiccata pulueri=
ſata idem facit· Radix centauree maioꝛis ſūpta
in potu cū liq̃ricia vꝫ in ſputo ſanguis· Jtē deco
ctio cētauree maioꝛis vel mīoꝛis cū ſtolopēdria

et vũ ſpaſſulis et liquiricia et colatum cũ zucro dulcoratũ cōfert febricitantibꝰ. Dicit platearius auctoritate G. ꝙ centaurea eſt ex medicinis nobilibꝰ in remouendo opilationē ſplenis et epatis ſine nocumento ergo yctericia cauſata ex opilatione valet decoctio iam ſuperius dicta. Itē decoctio eius cũ vino ꝓuocat menſtrua et educit fetũ. et nullo mō pregnanti exhibeatur ꝙ aborſum cauſat. talis etiā decoctio cũ ſemine feniculi et petroſilini ꝓuocat vrinā. Et ſiruꝑ factũ ex decoctione centauree addito zucro valet ɔtra opilationem ſplenis et epatis renũ ⁊ veſice et ɔtra ſtranguiriā et diſſuriā. Et centaurea cũ vino et oleo cocta et cathaplaſmata circa renes et pudibunda et pectinē et etiā ſup ſplenē cōfert. Vngentũ etiā factũ ex ſucco eius et puluere et oleo et parum cere valet ſup ſplenē induratũ. Item in duricie ſplenis et epatis et ad alia ꝑdicta et principaliter ɔtra yctericiā valet talis ſirupus ℞. ſucci centauree lb. j aque ſcolopendrie. lb. ß. radicē feniculi petroſilini apii quatuor ſeminũ frigidorum añ. ℥. ß quibꝰ decoctis ad cōſumptionē tercie ptis colatũ cũ zucro dulcoretur et fiat potus ſumendus ut ſup. Prius ſumātur pilule de reubarbaro. et diacalamentũ ꝓ cōfortatiuo. Idem potus valet cōtra yliacam paſſionem. Item pro oculis clarificandis valet ſuccus eius cum aqua roſ. Pandecta Platearius.

Cartamus wilde ſaffran

Cartamus eſt ca· in p̃mo et ſic. in ſc̄d̄o g̃du· et me
lior ps plante ip̄i9 eſt ſemen poſt illū flos eius.
Eſt autē cartamus aperitiu9 abſterſiuus cōtur=
batiuus faciēs nauſeā· ideo ineſt ei virtus pvo=
catiua vomitus et laxatia p ventrē et multū no
cet ſtomacho faciēs faſtidiū· ſed eſt debilis ſolu
tionis ideo additur ei parū ʒinciberis p rectifi=
catione. ſed q̄ nocet ſtomacho emēdatur cū ga=
langa vel macib9. Semen cartami datū cū parū

mellis deſpumati et p trā galāge purgat vētrē
Itē flos cartami tritus mixtus cū aceto et linitꝰ
ſup malā carnē ſiue impetiginē aufert eā. Et idē
auctoritate meſue linitū ſup linguā puerorꝫ vel
os vlceratū cōfert. Cartami flores decocti cū vi
no ab extra applicando lac coagulatū diſſoluit et
diſſolutū coagulat. et laxat hūores flegmaticos
et aduſtos cū parū zinziberis miſcēdo. Decoqui
tur etiā medulla ſeminis cartami cū ſpeciebꝰ ut
ſup in iure galli. et multū valebit ꝑ eductione
flegmatis peccantis in pectore ſeu ſtomacho p
vomitū ſiſr p ventrē. Item valet in colica p viā
cliſteris. Decoctio vero floris cartami in aqua
mellis remouet ictericiā. Valet etiā potus florū
cartami cōtra puncturā ſcorpionis. Itē lac amig
dalarū dulciū cū ſucco ſeminū cartami et aq̄ ordei
aut pſiliī cū aniſo et parū mellis fiat decoctō
et colatura q̄d valet in diſſinteria et dicūt multū
valere et q̄titas illius ꝓ vna doſi eſt .i. vj. Item
flores cartami contuſi cū aceto et puncture ſcorpio
nis appoſitū ꝯfert. Et quidā putāt q̄ ſi pcuſſus
a ſcorpione ſi tenuerit radicē cartami nō ſentiet
dolorem. et qn̄ ꝓiicit eā ſentiet. Item gallus anti
quus virga pcuſſus et illico interfectus ⁊ deplu
matus et in eius ventre ponatur de cartamo et
polipodio et aniſo et calamēto et cinamomo et
bulliatur in aqua cuius ius multū valebit ad p̄s
dicta. Pandecta Platearius.

Cinogloſſa   Hundes zunge

Cinogloſſa.i.lingua canis.et dicitur a cinos qđ eſt canis et gloſſos qđ eſt lingua.et eſt herba ſimilis arnogloſſe.niſi quia ſunt ei coſte apparentes in folijs. Eius ſuccus mixtus cũ aceto medetur vlceribus oris et alijs vlceribus fraudulentis. Et eſt frigide cõplexionis et ſicce. Et eius ſuccus cum ſucco plantaginis et radicis yreos ꝛ parum mellis valet ad alcolam ſiue apoſtema oris vlcerati.

Et balneũ decoctionis cinoglosse cũ plantagie et burse pastoris valꝫ ↄtra geomorreã. Et post balneũ fomententur genitalia cũ decoctione flo rum agni casti et parũ castorei et aceti. Vel fiat potus cũ semine lactuce psilii citrulli melonum cucumeris portulace storiole. Sumat cũ aceto et agresta qui potus extinguit libidinẽ inspissans do sperma. Alia autẽ sũt mantiua spũs ↄsumẽ do sperma et ventositates ut agnus castus ruta maiorana calamentũ ciminũ anetũ sũt eni aperi tiua ẽ resolutiua Plateanus capitulo agnus ca stus. Cõfert etiã decoctio cinoglosse cõtra visco sitatẽ stomachi et ↄtra discrasiã pulmonis ex ca lida causa cũ aqua mellis ministrata. Itẽ accipi as linguã canis siue cinoglossam cũ corde ranis cule et eius matrice pone vbi vis et post modi cum tpis cõgregabũtur omnes canes ville et si ꝑdictũ sub pollice pedis habuens omnes ca nes obmutescent nec poterint latrare. Et si ꝑdi ctum in collo alicuius canis posuens ita ꝙ non possit ore attingere semꝑ vertetur in circuitu ad modũ rote volubilis donec cadat in terrã velut mortuus. et hoc est expertũ nr̃o tpe. Albertus de virtutibꝫ herbarũ.

Camomilla Camillen

Camomilla eſt calida et ſicca in p̃mo· habet virtutē mollificandi et diſſoluēdi· frondes et flores ſūt equalis virtutis· Et aqua decoctionis eiꝰ cū arthimeſia cū qua fomētetur matrix valet ꝓuocando menſtruū· Idem valꝫ mulieribꝫ difficulter parientibꝫ· Decoctio floꝝ camomillaꝝ et extremitatū abſinthei et radicū femiculi petroſilini et quatuoꝛ ſeminū frigidoꝝ in vino cū zucro albo dulcoꝛando de quo bibatur valꝫ vrinā ꝓuocādo

capitem expellendo inflationē ſplenis et dolorē epatis ⁊ plioꝝ diſſoluit ⁊ ictericiā curat. Cōfert etiā decoctio camomillaꝝ et floꝝ violaꝝ et quatuor ſeminū frigidaꝝ et ſe. lactuce et endiuie cū liquiricia et ficubꝫ cū aqua et parū zucri miſcēdo in potu exhibendo valet ptipulmonacis et epaticis. Itē flores camomillaꝝ cū aceto et parū ſaſlis cōis et oleo eius mutuo cōquaſſata valet febribus pioricis pulſū manuū ⁊ pedum inde emplaſtrādo ante horā poxiſmi Sed cū oleo camomillarū vngatur dorſū patientis febrem tercianam valet cōtra rigorem eius. Et cū aliqs fuerit fatigatus ꝓpter laborem tūc mungatur dorſum cum oleo eius et oleo aneti et de mane nichil ſentitur. Et decoctio eius ⁊ arthimeſie in vino bibita et ſuppoſita fomento mēſtruis imperat ab orſum celebrat. calculos frangit. vrinā ꝓuocat. torſionibꝫ et inflationibꝫ auxiliatur. Eſt autē extenuatoria et ꝓpterea diuretica eſt et relaxatiua cōdenſat et areſacit. ideo in doloribꝫ multū iuuat Item flores camomillarū in oleo cocti cum quo vngantur ypocūdria dolorem ſedat. Item ſedat dolorē capitis et oculoꝝ. Epaticis ſuccus eiꝰ potui datus ꝓprie febricitantibꝫ cū aqua endiuie mirifice ꝓdeſt Pandecta. Camomilla ſedat dolorem apoſtematū mollificando ⁊ reſoluēdo. Auicē

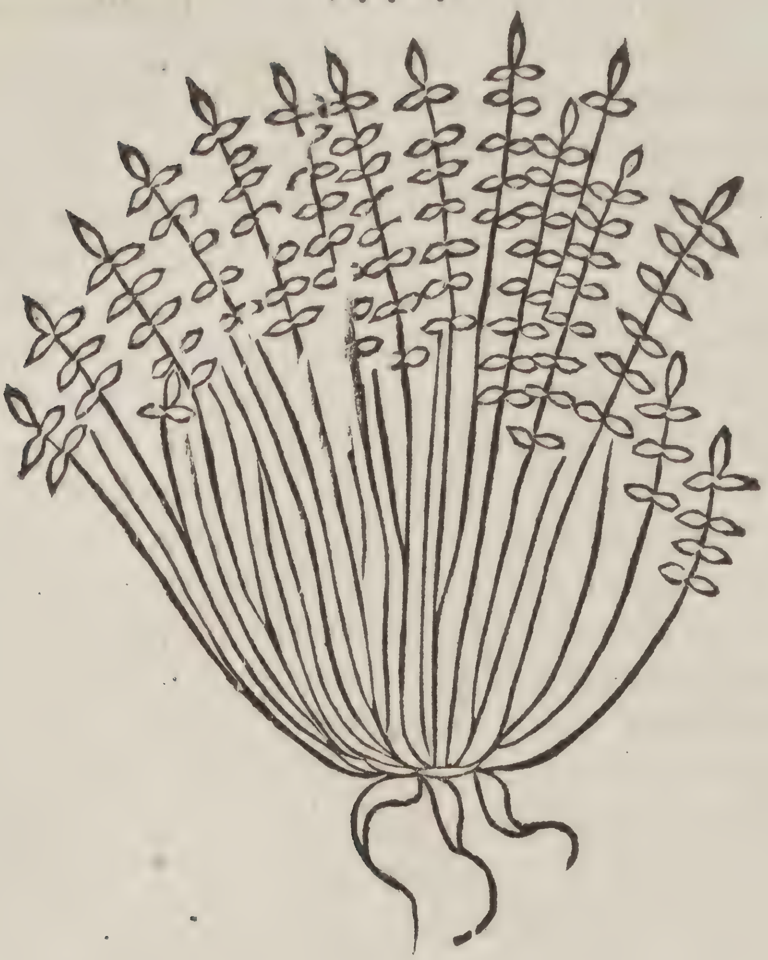
xxxviij

Camepitheos groſz gāmadre

Camepitheos calidū et ſiccum in ſcďo gradu. et dicitur camedreos maioꝛ. habēt virtutem diure ticā mūdificatiuā et laxatiuā. et eſt reſolutiuū vē toſitatum et attēnuatiuū groſſoꝝ humoꝛū. ideo valet contra opilationē ſplenis et epatis atqꝫ matricis. vrinam ꝓuocat et menſtrua extirpat et ictericiam curat et nefreſi auxiliatur et inteſti⸗ na purgat. Iſto modo fiat potus. Recipe. came pitheos arthimeſie ſtolopendrie. an̄. m. vnum

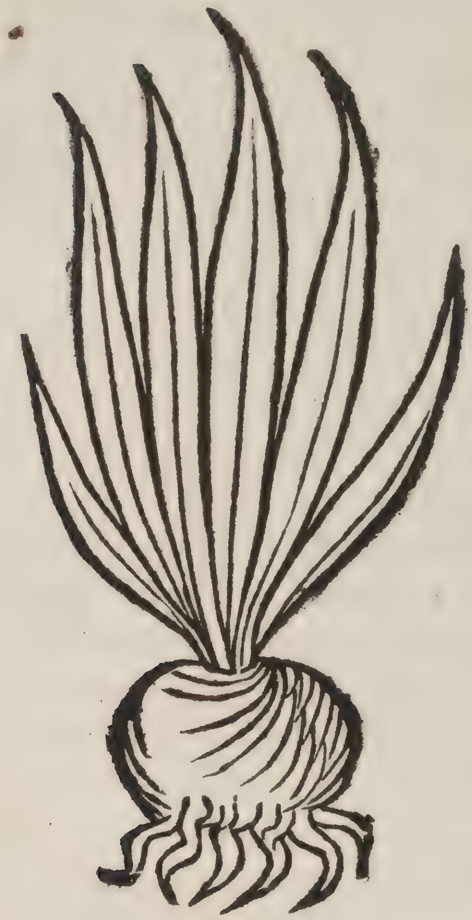
radicū bruſci ſpargi ſeminū feniculi petroſilini· añ·ʒ·ij·oīa bulliātur in vino et aqua ad cōſūptio-
nē tercie ptis· colatū dulcoretur cū zucro et fiat
potus qui ad oīa pdicta pſidiū pſtat· Et succus
camepitheos cū mellicrato et bibitur valʒ ſtrag-
wirie· Et ſuccus camepitheos habēt virtutē co-
glutinādi et incarnandi ſeu cōſolidandi vulnera
magna· et curat plagas putridas· et reſoluit du-
ricies mamillaꝝ miſcēdo ſucco eius farinā fenu
greci et farinā ſeminis lini cū ſucco radicū altee
Et quādo bibitur de ſucco camēpitheos cū ydro
melle· xl· diebꝫ curat ictericiā· et vʒ in potu egri-
tudinibꝫ epatis et ad ſtrangwiriā et dolorē renū
et ad punctiones inteſtinoꝝ· Itē ſuccus camepi-
theos cū ſucco caulū cū melle miſcendo valʒ ad
conglutinandū vulnera et ꝓhibet dilatacōnes
formice et alioꝝ apoſtematū de putredine mul-
tū corroſiua· Itē puluis camepitheos cum melle
datus valet cōtra lūbricos cum ſucco centauree
miſcendo· Item ſuccus eius cū ſucco pinule ve-
ris vel ſucco herbe paliſis in vino cocta miſcē-
do caſtoreū quo inungat loc9 paliticatus ma-
gnū pſtat iuuamentū· Et decoctio camepitheoſ
cū abrotano et vino et zucro miſcēdo in potu da
ta matricem infrigidat ī calefacit et mūdificat a
ſuperfluitatibꝫ flecmaticis· Pandecta·

Capillus veneris ſteyn rute

Capillus veneris alio noīe adiautas Pādectā et Johes meſue cā. de capillo veneris dicitur capillus fontiū. et ſcđm quoſdam coriandrū putei nūcupatur. Et eſt herba cuius folia ſūt ſīlia foliis coriandri. Et ſm diaſcoridem dicit᷑ poletricon que oīa in idē redeūt. Naſcitur in locis vmbroſis et aquoſis et parietib9 humidis et circa fontes. Frigide et ſicce eſt ꝯplexiomis tꝑate Platearius. virtutē habēt diureticā. recens eſt multe

efficacie·exſiccatiue paſſice virtutis·herba vtilis
eſt nõ radix·Cõfert cõtra calefactionẽ epatis et
febri tertiane,ꝑteſt ex eo factus ſirop⁹·℞·aque
decoctionis eius et endiuie et ſcolopendrie cum
ſeminibus quatuor frigidis ana ℥ſ·portulace et la
ctuce et ex hijs fiat ſiropus cũ iucro quo vtatur
mane et ſero ꝓ qualibet vice in quantitate me
dij ciphi·Deinceps ſumantur pillule de reubar
baro cũ acumine triũ granorum diagredij·vel lo
co pillularum ℞·electuarij de ſucco roſ·diaſene an
ʒ·ij·caſſ fiſtule ʒ·iij·miſce et fiat bolus·Poſtea ſu
matur trisandalũ vel diadragantũ ꝓ cõfortatio
nis·Capillus veneris facit oriri capillos in alo
picia et diſſoluit ſcrofulas·eius ſuccus mixtus
cũ ſucco abrotani et parũ mellis quo liniatur lo
cus depilatus·vel ponatur ipa ad lixiuium quo
abluatur locus depilatus rarificando cutem callo
ſam inde liniatur locus talis cũ ſucco ꝛ melle ut
ſup·Item ſuccus capilli veneris cũ ſemine femi
culi et milij ſolis decoctus cũ vino frangit lapi
dem·et iuuat ad exercandũ humores flecmaticos
in pectore peccantes cũ ſucco porros ꝛ parũ iuen
miſcendo Serapio·Item elixatura capilli veneris
et ſcolopendrie in vino valet opilationi ſple
nis et epatis et ſtrãguirie·et abſcindit fluxum
ſanguinis Pandecta·

Cepe **Czwebeln**

Cepe calide ſūt in quarto cū aliquali humiditate. et cepe longe et rubei coloris ſūt acutiores rotūdis et cepis albis. et eſt aperitiua quia aperit orificia venarum que ſunt in ano. ideo aperiūt cepe emoroidās quādo applicātur ano. Et ꝓuocant menſtrua applicando cepā in modū peſſarij Itē cepa eſt inflatiua ⁊ difficilis digeſtionis notanter cruda. Et cepa cocta calefacit corpus et ſubtiliat in ipſo groſſos humores flecmaticos.

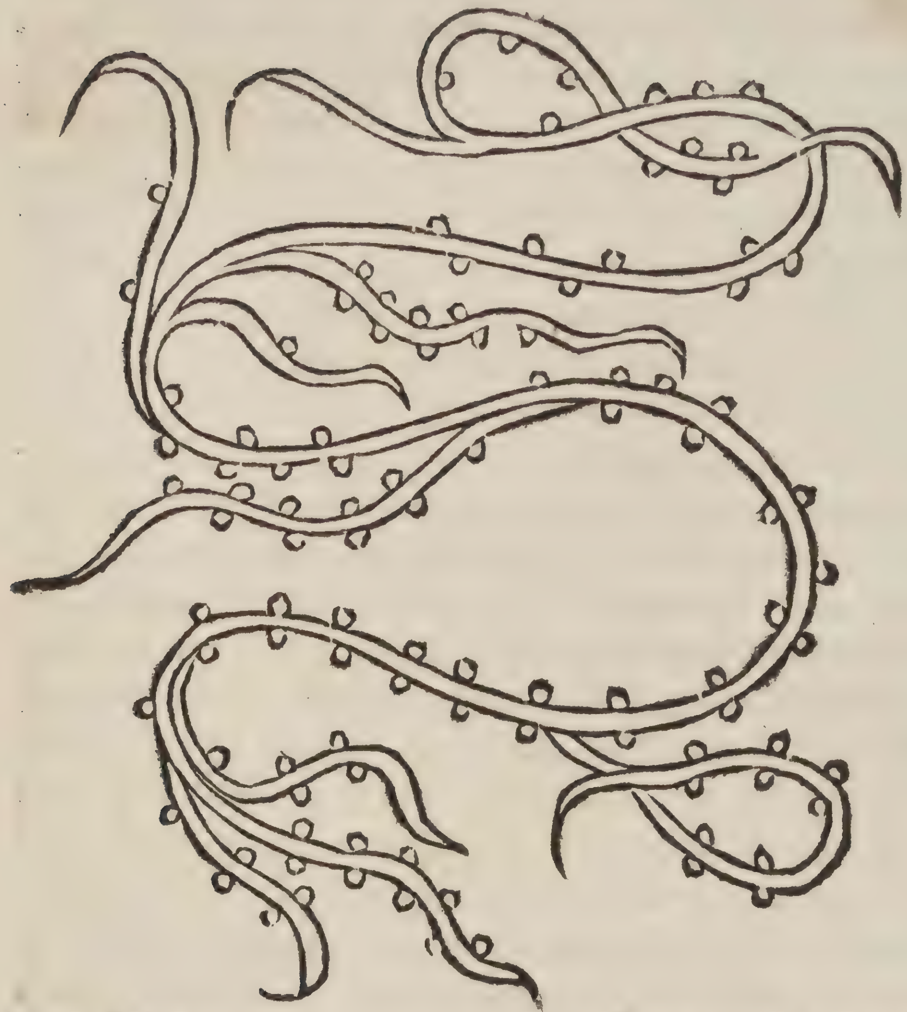
ideo colericis nocet. ſed flecmaticis et habūd.in
tibꝫ flecmate viſcoſo et crudo cōfert. qꝛ cepa in
ſcindit et ſubtiliat groſſos hūores ideo talibus
epulas pſtat tutas. Item cepe generat ſitim et
mordicat et gignit ventoſitates mollit vētrē
et fit ex eis ſuppoſitoriū. Et ſuccus cepaꝝ mix-
tus cū puluere maiorane et paritis inciberis na-
ribus inflatus purgat caput. et dicit caputpur-
gui. Et cepa cōtuſa cū aqua et ruta valet in mor-
ſu canis rabidi. Et cepa mixta cū mel prūdinū
et melle pſtat ſquināte pſidiū ab extra applicato
Itē cepa cōtuſa cū aceto et inde liniatur morfea
in ſole et cōfert. Et qñ ſuccus cepaꝝ cum turbia
miſcetur et applicatur oculis valet ad pruritum
oculoꝝ qui a flecmate ſalſo cauſat. Et qñ miſce-
tur cū ſale et adminiſtratur ſup verucas aufert
eas. Et quādo ſuccus eius miſcetur cū adipe gal
line et apponitur aufert calles ſeu nodos q fiunt
in pedibꝫ ꝓpter calciamenta. Et ſuccus ceparū
diſtillatus in aurē cōfert debilitati auditus et tin
nitui eius et aque deſcendenti in eā. Et qñ linit
ſuccus eiꝰ cū ſucco abrotani ſup alopiciā faciet
naſci pilos. et circa barbā inunctus facit eā ace-
lerare qꝛ fricatio facta cū cepis aperit poros
et inde aptatur locus ꝓ creſcentia piloꝝ in lon-
gum et hoc habetur ꝓ experto Serapio. Item ce-
pe valent ad ꝓuocandu coitū Et frequēter cō-
meſtum obtenebrant viſu. Item inducit ſomnū
quia replet caput vaporibus.

Coꝛiandrū Co ider

Coꝛiandrū eſt planta cuius ſemĩe cōmuniter vti mur in medicinis et eſt frigidū in p̃mo et ſiccum in ſc̃d̃o Auicennã·ſed Serapio dicit ip̃m declina re ad caliditatē. ſilr̃ Galienus·ſed diaſcoꝛid̃·cō tradicit et vult q̃ ſit frigidū· Nota ſuccus eius valꝫ apoſtematibꝰ calidis cū aceto ⁊ ſucco ſem per viue miſcēdo. Itē ſuccus coꝛiandri cū farina fabaꝝ et furfure tritici cū roſꝫ et aceto miſcendo remouet inflationē teſticuloꝝ ip̃is applicando·

Item coriandrū ꝑparatū cū aceto poſt prandiū
comeſtū valet ad ꝓhibendū aſcenſū vapoꝝ ad
caput. ideo epilentia ꝓueniens ex vapoꝝ ele-
uatione ad caput p coriandrū poſt prandiū co-
meſtū curatur. Et coriandrū ꝑparatū puluerisa-
tum cū ſucco plantaginis bibitum valet contra
fluxū ſanguinis. Et ſuccus eius cum aceto valet
cōtra ignē ſacrū. Item ſemen eius cū aqua plan
taginis potatum a muliere illico ſtringit menſ
ſtruū et fluxum ventris patet experientia. Pan
decta. c. de coriandro. Coriandrū recens eſt fri
gidū in narcoticū inducens ſincopim et ſtuporē
quia ſuo odoratu cōgelat vapores et fumoſitates
aſcendere ad caput ideo valet in ſoda ſiue dolo
re capitis. Et valet ebrietati. ideo ponitur in cibis
epilenticoꝝ. quoniam cauſe epilentie ſunt vapores aſcē
dentes a ſtomacho. Et aqua infuſionis corian
dri cū ſucco abſcindit virge erectionē et deſiccat
ſperma. Itē ſuccus coriandri naribus inflatus re
ſtringit ſanguinē nariū. Idem facit quoniam odoratur.
Itē ſuccus coriandri cū ſucco ſempviue et aceti
cū pane miſcendo valet applicare in eriſipila vel
apoſtematibus calidis. vel miſcēdo ſuccū corian
dri cū lacte vel ceruſa et aceto vel oleo roſ et idē
facit in igne pſico Serapio. Itē coriandrū ꝑpa
ratū valet cōtra vertiginē cauſatā a vapore cali
do aut flegmatico. Et ſuccus eius diſtillatus in
oculo ſedat eius pulſationē. Et coriandrū valet
in tremore cordis. dando eius puluerē cū aqua
boraginis.

Cuſtuta   Syde vff flaſz

Cuſtuta eſt res inuoluta ſup linū eſt calidum in p̄mo et ſiccū citra ſcōm. Eſt mūdificatiuū et purgatiuū melancolie principaliter ſecūdario flecma. Iſto modo. ℞. cuſtute ſtolopendrie an̄. m. j. polipodij. radic̄. eſule. foliorum ſene an̄. ʒ. ſ. florum violarum boraginis an̄. m. ſ. omnia buliantur in vino et aqua an̄. lb. j. aceti parum ad cōſumpcōnem tercie ptis colatū dulcoretur cū zucro et fiat potus ſumendus ut ſup̄. poſtea ſumātur pillule

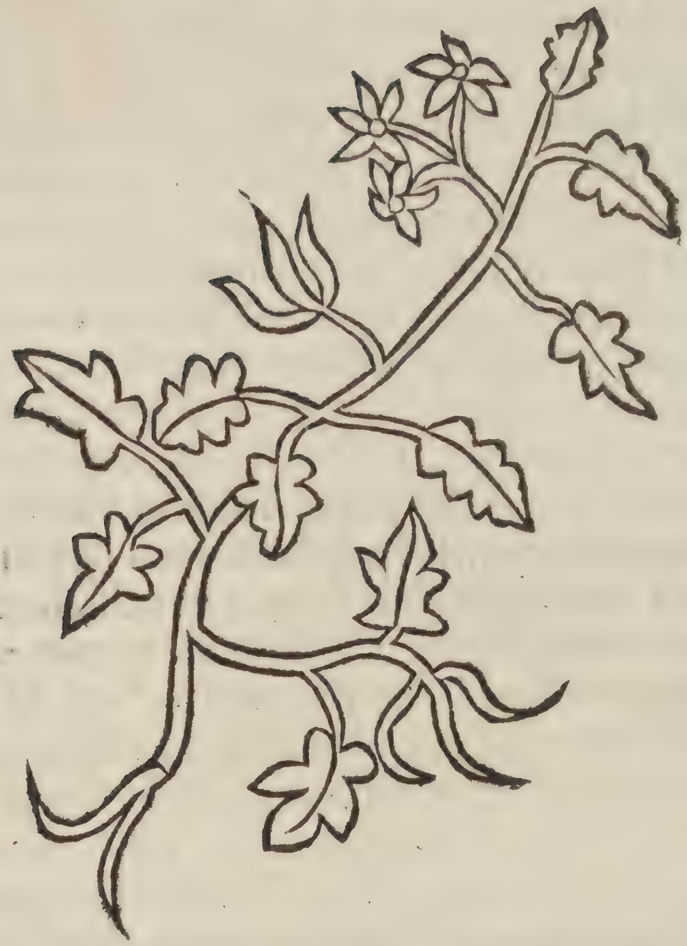
ſequentes. R. maſſe pillulaꝝ de lapide laſuli maſ
ſe pillularum ſtomaticaꝝ ana ʒ. ſ. turbit. ℈. ſ. mas
beris ʒ. iii. miſce cum ſiropo de ſtolopen[dria] et fi
ant pillule. ix. vel ſumat diaſene. ʒ. ſ. cum pdicta
de coctione loco pillulaꝝ. poſtremo ſumat dia
calamentum vel diacapperi. p confort iuuis. Valet
etiam pdictus ſiropus aperiendo contra opilatio
nes ſplenis et epatis et renum. Ad idem valet de
coctio cuſtute cum ſtolependria et ſeminibus diu
reticis ſcʒ ſemine feniculi petroſilium in vino. Idē
potus prouocat vrinam et confert yctericie que fit
ab opilatione ſplenis ac epatis. et iuuamentum
pſtat apne febribus infantium cum zucaro dulcorata
iam dicta decoctio. Item decoctio cuſtute eſt bo
na ſtomacho et maxime quando miſcetur cum ca
ſiſum apiũ et galange Serapio. Confortat etiam
ſtomachum et aufert quod in eo eſt fixum de ſupfluita
tibus decoctio iam dicta. Et quando bibitur cum
aceto ſedat ſingultum et aperit opilationes cum
vino potata. Et aqua decoctionis eius eſt mi
rabilis ad ictericiam. Et decoctio eius et amiſi et
ſcabioſe confert dolori pruriginoſo veneris. et mun
dificat ſordes inteſtinorum et matricis et renum.
Auicenna. Item eius complexio eſt ſcdm complexio
nem herbe cui adheret. quoniam fit calida p ad
herentiam calide herbe ſeu arboris. et fit frigida
p adherentiam frigide. Pandecta.

Cyperus wild galien

Ciperus eſt ca· et ſic·in ſcđo· et eſt herba trian‑gularis·Et radix eius cōfert vſui medicine·ha‑bet virtutē diureticā·ideo valet cōtra ſtrangwi‑riā diſſuriā et cōtra lapidē·et tali modo fit vſus ℞·radic̄ ciperi bene triti·radic̄ petroſilini an̄·ʒ·vj·ſeminū apij feniculi ſaxifrage an̄·ʒ·j·oīa ꝯtu‑ſa bulliantur in vino ad conſūptionē tercie ꝑtis colatū cū zucero dulcoꝛetur et fiat potus· Ad idē vꝫ cathaplaſmatio cū cipero bulito ꝯquaſſato

in oleo et applicata pectori ꝓpter ꝓuocat vri-
nam humores diſſoluendo. Et decoctio radicis
apii in vino cū ſaxifraga et cū ſiringa in vir-
ginum mixta lapidem frangit ꝓpterea cōfert. Itē
valet cōtra dolorē ſtomachi et inteſtinoꝝ ex fri-
giditate et ventoſitate ꝑdicta pono. vel ad idē
valet vinū decoctionis apii cū cinamomo. ha-
bet enī cōfortare virtutē digeſtiuā. Itē decoctio
apii trita in oleo fere vſq; ad cōſūptionē po-
ſtea ſup carbones ponatur et patiens recipiat
fumū p os et p nares. optimū remediū eſt in le-
targia. i. obliuione ſeu apoſtemate flegmatico.
Puluis radicis eius poſitus vulneribꝰ putridis
putredinē tollit Platearius. Item vſus eius fa-
cit bonū colorē et bonū odorem oris. Item ape-
rus tritus et mixtus cū ſucco paliſis et parū olei
caſtorei valet ad dolorē iuncturaꝝ ca tepide vngē-
do et neruos debilitatos. Itē frequens vſus ra-
dicis apii inducit lepram q. adurit ſanguinem
Auicēna. Item decoctio apii cōfert putredini
narium et oris et mollificationi gingiue. Et vinū
decoctionis eius cōfert diſtillationi vrine et de-
bilitati veſice valde et frigori eius vehementer
et ſimiliter operatur in renibꝰ. Silr cōfert frigori
matricis et emoroidibꝰ aūalū ꝑſtat emplaſtrū
do cū decoctione eius. Et decoctio eius ſuperius
dicta valet febribꝰ inueteratis ex flegmate. Deſ-
criptio Pandecta Platearius.

Celidonia Schelwortz

Celidonia calida eſt et ſicca in q̈rto g̈du. Et ſunt due ſpēs ſcʒ maior et minor. tamen vna ꝓ alia poteſt poni. Et cū in receptis repitur radix nō herba debet poni. Radix eſt maioris efficacie. Virtutē habet diſſoluēdi ꝯſumēdi et attrahēdi. Cōfert dolori dentiū ex frigida cā. radix aliquā-tulū trita et circa dentē dolentem teneatur. Con-fert etiā ad caput purgandū a frigidis humori-bus. et vuluā repletā flecmate exſiccare habet.

117

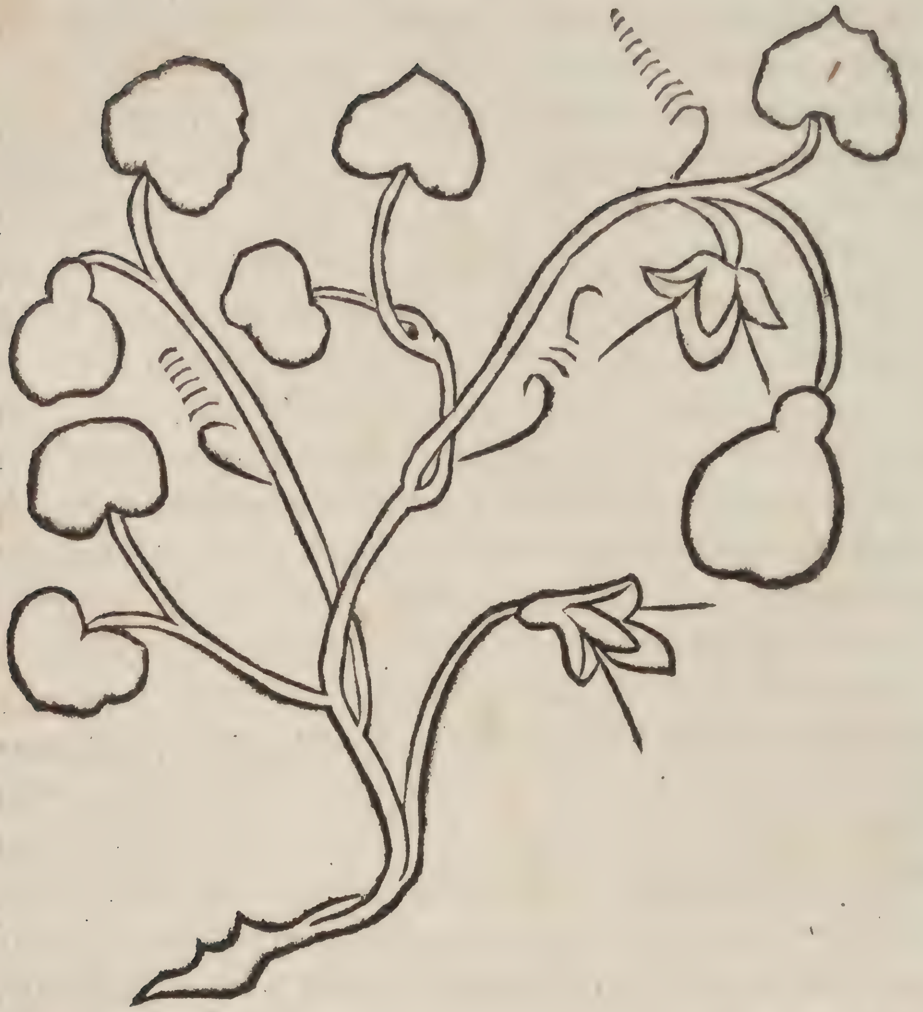
radix celidome trita coquatur et patiens fumũ
p os recipiat. poſtea fiat gargariſma ex celido
ma in vino cocta et colato addatur parũ ma-
beris et pireti et parũ aceti et mellis et valebit
Item celidoma trita et in vino cocta et ſpõgia
infuſa in tali decoctione inteſtinis applicata va
let in colica paſſione. Cõfert etiã ad meſtrua ꝓ
uocanda et ad matricẽ mundificandã. fiat fomen
tum crebre ipi matrici ex aqua decoctionis ipi⁹
Item aqua decoctionis ipius cũ melle mixta va
let ad cancrũ oris addendo puluerem roſarũ ſic
carũ in modũ pulmenti. Item puluis radicis ce
lidome cum ſucco celidome mixtus valet ad fi
ſtulas oris eius inmittẽdo platearius. Et ſuccus
celidome vel aqua eius in qua ſit diſſoluta tu
tbia vtilis eſt ad viſũ cõfortandũ in quo cernit
tur aliqd groſſum ſcdm pupillam. ¶ Radã recs
pit vinũ decoctionis eius radicis cõtra ycteri
ciam. Diaſcorid. ca. de celidoma dicit. ſuccus ce
lidome maioris melle coctus ſup carbones ocu
loꝝ maculas detergit. Item ſuccus celidomie cũ
parũ ſulphure quo vngatur cutis eius ſcabiẽ
detrahit et vngues leproſos excludit. Succus
eius melli mixtus naribꝰ infuſus caput purgat.
Pãdecta. Item dicit Serapio aucte diaſcorid.

Cathapucia Sprinckwortz

Cathapucia calida eſt in tercio ꝛ hu̅ida in ſcđo
g̃du. Qua̅do aute̅ in receptis rep̃it̃ fructus non
herba debet poni remoto exteriori cortice. Et ca̅
thapucia viridis v̓tute̅ habet p̃ncipaliter pur
gandi flecma ſcđario melancolia̅ et colera̅. Ha-
bet etia̅ virtute̅ purgandi hu̅ores p ſupiora ex
vnctuoſitate et lenitate qua̅ habet. vnde qn̄qȝ
ſatis co̅fert ſanis ꝓ p̃ſuaco̅ne ſanitatis. Et da-
tur etia̅ egris ad egritudine̅ remouenda̅ contra

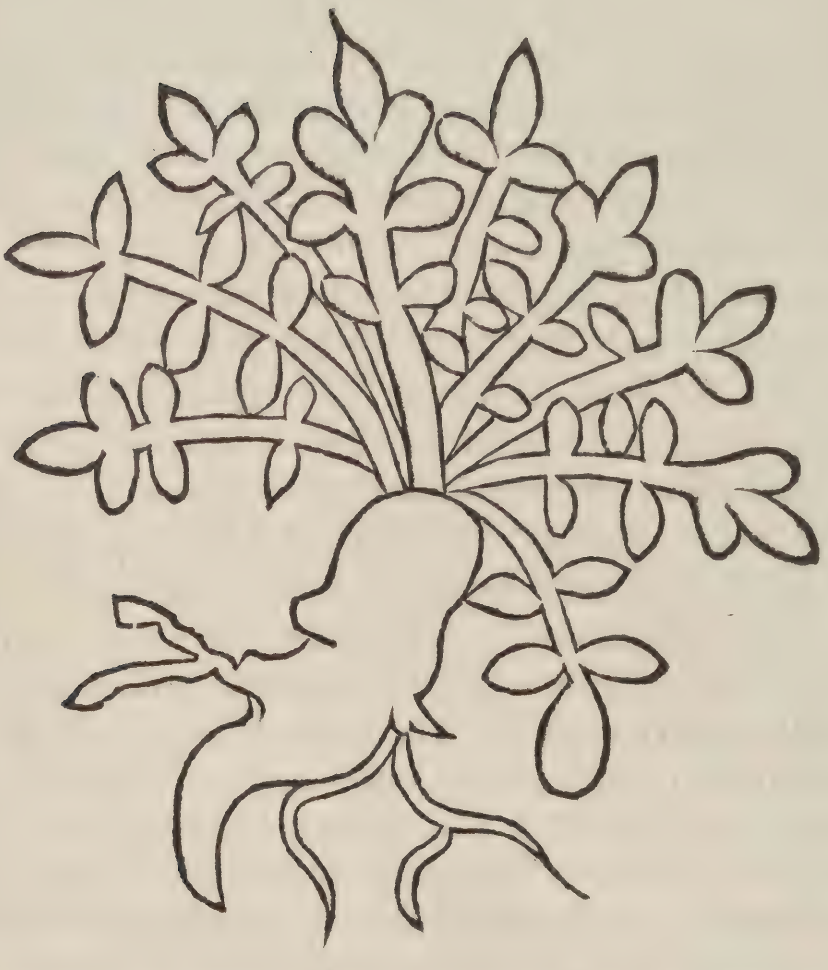
Febrem quotidianã & fleumate ſalſo ex quo gñā
tur ſcabies. Iſto modo fiat potio. Re. cathapu:
cie ſcabioſe fumi terre añ m. j. radic eſule mino:
ris polipodii añ ℥. ſ. cuſkute folio⁊ ſene añ ʒ. ij.
omnium iſto⁊ fiat bullitio in aqua in cuius colatu:
ra addatur paru mellis deſpumati ⁊ fiat ſiropus
digeſtiuus et laxatiuus. Ad idem fiat claretum
capiendo cathapucia trita cum ſpeciebꝰ ſci cina:
momo galanga ⁊ c̃. cũ vino parū & coquatur cũ
melle miſcendo et p ſacculu diſtilando ut moris
eſt et multũ valebit delicatis patientibꝰ febrem
quotidianã Item etiã modus ꝓdeſt podagris
cis. Item in ure etiã ſermũ recentiũ vel alicuiꝰ
arbo⁊ tale claretũ poteſt miſceri. Cõfert etiã vi
num decoctionis cathapucie in yliaca paſſione
Item p̃dicũ pſtat cõtra paralyſim et arthreticam
cũ radice eſule et herba nomine p̃mula veris de
coquendo cũ parū mellis deſpumati miſcendo.
Item pulũis cathapucie cũ parū cinamomi in
ouo ſorbili ſũptus vel in brodiis ſumendo ſine
moleſtia purgat humores fleumaticos. Et vir
tus folio⁊ cathapucie ẽ debilior granis. Et gra
na. xv. excorticata et mixta cũ parū aloe patici ⁊
parū maſtice in modu pillula⁊ purgãt fleuma
et coleram et humiditates aquoſas et ꝓuocat
nauſeam et vomitũ. Et cõfert etiã potus decocti
onis eius cõtra ſcabiem. et in lepra auxiliũ pſtat
ꝑ lubricos laxando expedit Serapio Pandecta.

Cucumer kurbiß

Cucumer eſt frigidus et ſiccus in ſcdo. Semen in receptis aſſumitur. Et ſemen citrulli et cucurbite et melonum et cucumeris ſunt fere eiuſdem virtutis. Iſta ſemina ſedant caliditatem et coleram. et preſtant cucumeres et citrulli ꝛc. malum chimum et preparant ad humorum putrefactionem et ad febres. Et ſemen cucumeris melius eſt ſemine citrulli. Citrullus vero longioris eſt digeſtionis. cuius vſus generat febres

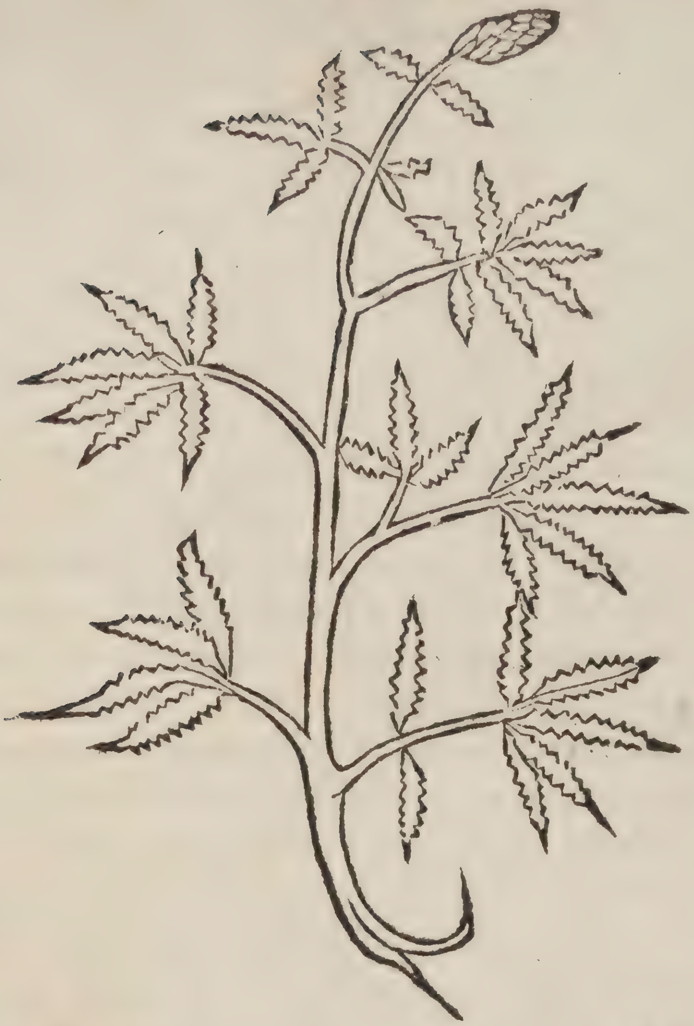
cromeat. cuius nocumentū expellit amſiā a ve
hementia inſ. tcōmia ſtomachi. Itē habētes ſinū
copiu calid. i otoz āteā ipm remanſeūt. Item ſuc
cus cucumeris vel cetrulli. z ē ſedat ſitim. Et qn
bibitur de radice eoz cū ydromelle facit vomes
re humorē ſubtile eo magis qn huic omiſcetur de
coctio ei hapute. Et ſuccus eoz cōfert dolori
bus renaculoz et veſice. Et ſemina p̄dicta ſunt
diuretica ideo p̄cipue medicine cipeunt. Et va
let etiā ſemina cōtra opilationē ſplenis z epatis
renū z veſice et cōtra apoſtemata pectoris a cor
tacibꝫ exterioribꝫ mūdata vnde oterātur et in aq̄
ordei coquūtur et colatū cū parū zucari miſceatur
et confert p̄dictis diſcraſiis. In acutis etiā febri
bus p̄cipue terciaāis continuis vel interpellanſ
cōfert decoctio quatuor ſeminū p̄dictoz in modū
ſiropi tali mō diſpenſando. Re. decoctōnis quatuor
ſeminū frigidoz z ſucci endiuie an. lb. ii. floz vio
lant. vuaz paſſaz ʒ iii. ʒ i. ſ. ſeminū lactuce por
tulace ordei mundi ſebeſten an. ʒ i. prunoz da
maſcen. n. o. vn. bulliantur oia cū p̄dictis ſuccis
et parū aceti ad oſūptionē tercie ptis colatū dul
coretur cū zucero albo z fiat ſiropus ſumendus ut
ſup̄ in alio capitl̄o memoratū eſt. Poſtea ſumantur
electuariū de ſucco roſ. ʒ i. ſ. cū parum caſſiafiſt.
miſcendo p̄ liratiuo. Poſtremo ſumat̄ triaſan
dali vel diarrod abbatis. p cōfort intus. Item ſiro
pus v. al. r. acute febricitantibꝫ epaticis z ethicis
et aliqū iliter p vrinā purgat z laxat. Pandecta
Serapio Platearius.

Calamꝰ ſilueſtris wild calmis

Calamus ſilueſtris aromaticus eſt calide ⁊ ſicce
cōplexiomis. et habet virtutē ſubtiliandi et foꝛ-
tificandi ſua aromaticitate. Et ꝓuocat vrinā et
menſtrua bona ꝓuocacōne. notāter vinū deco-
ctiomis eius cū aſarabacca et abrotano cū parū
melle deſpumati dulcoꝛando. de quo ſumatur in
potu mane et ſero ꝑ qualibet vice in quātitate
medij ciphi. Et herbe tales relicte poſt decoctō
nem calide applicentur circa femoꝛalia matricē

aptat ꝑ ꝓuocatione menſtruū. Siſr valet vinū decoctionis calami ſilueſtris cū granine et ſemine apii et ebuli cōtra ydropiſim ex frigida cauſa addendo colato parū zuccri. Item etiā confert diſtillationi vrine ſcʒ ſtrangwirie et egritudinibus renum. Et quādo peſſariū fit ex herbis relictis poſt decoctionē iam dictā ꝓuocat mēſtruū et cōfert dolori matricis. Ad idem valet balneū in quo ſint p̄dicte herbe bulite qd̓ balneū aufert matrici dolorem Serapio. Itē emplaſtrū factum ex dicto calamo cū farina mūdi et radice diptami mutuo cū oleo cōquaſſato cōfert et auxiliū magnū p̄ſtat in fractura cruriū vel in eoꝝ cōtuſione. ideo in lingua vulgari ſumit ſibi ſuū ꝓpriū nomen aſſcriptū ſue virtuti nomie beyn welde cū eius virtus in reſtauratione cruriū diſſolutionem cōtinue patientiū vel cōtuſionē. patet p experientiā. Et radix huius calami ſilueſtris eſt multū aromatica et ſilis calamo aromatico. Valet cōtra dolorem ſtomachi et inteſtinoꝝ ex frigiditate et ventoſitate. Vinū decoctionis ei⁹ cū cinamomo et galanga digeſtionē cōfortat. vel detur puluis eius cū galanga et cinamomo ⁊ parum zucri in modum tragee.

Canapus Hanff

Canapus eſt calidus et ſiccus in ſcđo g̃du. Se-
men canapi eſt maioris efficacie q̃ herba qđ ex
ſiccat exſiccacōne forti. Et habet virtutē reſoluē
di inflationes et ventoſitates/ideo valet ip̄m ad
miniſtrare in ydropiſi ex frigida cauſa. Et qn̄ ni
miū comeditur exp̄ſſio ſui ſucci deſiccat ſperma
Et quidam exprimūt ſuccum eius qui diſtilla-
tur in aurem et ſedat dolorē eius potenter Sera
pio. Et radix qn̄ coquitᷣ cū radice malue et ſolatri

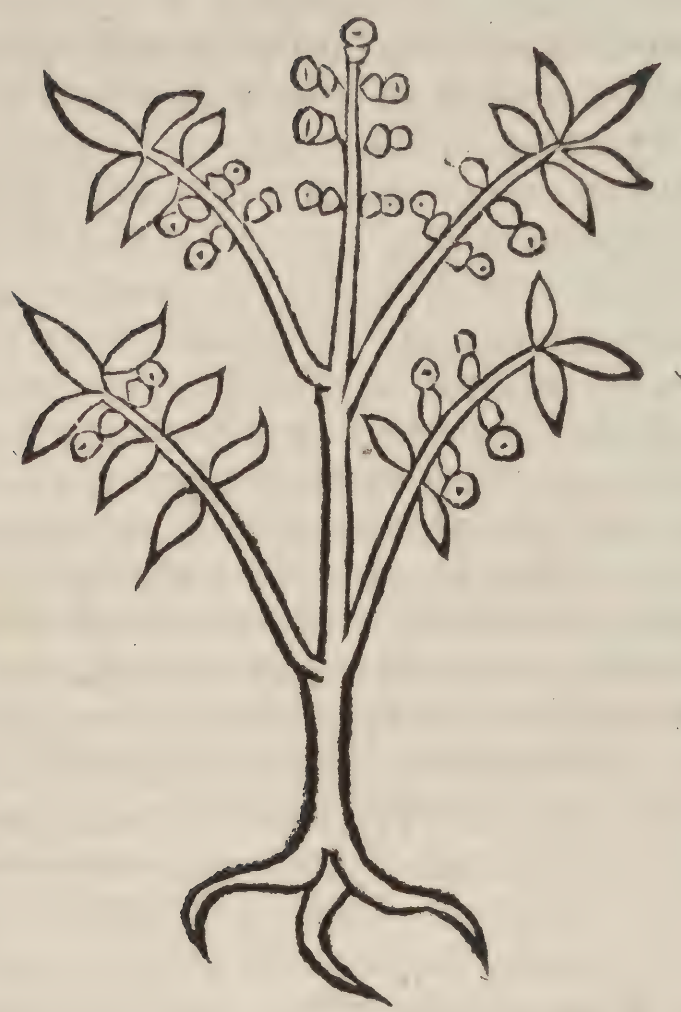
in modū emplaſtri valet apoſtematibꝫ calidis Et cortex eſt idoneus ad faciendū funes. Et de proprietate eius eſt ꝙ deſiccat humiditates q̄ ſūt in auribꝫ qñ diſtillatur in eis ex oleo eius. Et qñ aliquis vtitur ſucco expreſſo a ſemine facit ſurdam. Et folia canapi cū abrotano in lixiuio bullita et caput inde lauetur. delet furfures et facit ad piloꝝ longitudinē. Et eius nutrimentū non eſt cōueniens ſtomacho ꝙ dure digeſtionis exiſtit. Item ſemen eius educit ventoſitates. Itē ſuccus totius herbe applicatus vulneri dolorem eius mitigat. Item ſirop9 acetoſus de iucro exhibitus poſt ſūptionē ipſius canapi aufert nocumentū preſtitū ex eſu ipſius canapi. cum canapus ſit multū euaporatiuus vaporū ad cerebrū vnde generatur ſoda ſiue dolor capitis. ob id ſiropus acetoſus de iucro p̄fatus tale nocumentum aufert. Item ex decoctione radicis et ſeminis canapi cū ceruſa et oleo roſarū fit emplaſtrū apoſtematibꝫ calidis et eriſipile. Item cū comeditur ſuccus ſeminis canapi in cibis facit ſtomachum dolentē dolere. et facit etiā malū humorē in ſtomacho eructuare. huic obuiat diaciminū qđ eſt ventoſitatū reſolutiuum.

Daucus creticus Fogelneſt

Daucus creticus calidus et ſiccus in tercio gra=
du· cuius flores magis ꝯpetūt vſui medicine ꝙ
folia ⁊ radix minime· cuius due ſūt ſpēs ſcꝫ dau
cus creticus qui maioris eſt efficacie· Et eſt dau
cus aſiminus qui exiſtit cibus aſinoꝝ· hic innui=
tur daucus creticus· Virtutē habet diſſoluendi
cōſumendi attenuandi et eſt diureticū· Cōtra fri
gidū aſma et tuſſim de frigida cauſa cōfert· detur
vinū decoctōnis eius ⁊ ficuū ſiccaꝝ cū liquiricia

ſi fit talis diſtraſia ſine febre. ſed cũ febre detur aqua decoctõis dauci cretici et ficuũ ſiccaꝝ et liquiricie. Et detur etiã oxymel ſcilliticũ cũ vino decoctionis eius in cauſa frigida vel cũ aqua decoctõnis eius in cauſa calida. Confert etiã vinũ decoctionis eius cũ aniſo cõtra groſſam ventoſitatem. vnde yliaca paſſio ſepenumero impugnatur. Contra ydropiſim de frigida cũ detur talis ſiropus. ℞ florum dauci. m. j. ſeminũ apij feniculi petroſilini. añ ʒ. ſ. Radicũ bruſti ſparagi. añ. ʒ. ij. bulliantur in vino et aqua. añ. lb. j. ad cõſumpcõnem fere medietatis et colatũ dulcoretur cũ parum mellis deſpumati et fiat potus ſumendus. ut ſupͣ quo cõſumpto ſumãtur pillule de mezereon. Et poſtremo exhibeantur dialacca vel diacoros .p. cõfortatiuis. Talis etiã potus iã dict⁹ opitulat̃ opilacõe ſplenis ac epatis ꝛ vias meatuũ vrinarũ aperit. Talis aũt potus matricē mũdificat ꝛ extergit a ſuis ſupfluitatibꝫ ſine moleſtia miſcendo cũ triffera magna nicolai. Vel fiat peſſariũ inde cũ triffera cui miſceatur puluis dauci et parũ mirre in oleo bulliendo et matrici imponatur. Itẽ cõtra viciũ lapidis et contra ſtranguiriã ꝛ diſſuriam vt vinũ decoctõnis dauci. Platearius. pandecta. Serapio.

Diptamus. Diptam

Dyptamus calidus et ſiccus in tercō gradu in ca
lidis locis lapidoſis p̄cipuē repitur. Radix di=
ptami maioris eſt efficacie q̄̄ herba. et radix in
receptis repitur. Eligenda eſt radix que inte=
rius habet ſolidam ſubſtātiā nō pforatam. vir=
tutem habꝫ diſſoluendi cōſumendi attrahendi
venenū vnde p̄cipue valet ꝯtra morſum aīaliū
venenoſorum ip̄a herbā trita cum ſucco cepa=
rum et applicata morſui miro modo valebit.

Potus etiā factus ex dyptāmo de arthimeſia et
ſanamundi et auricula muris cū vino decoquē-
do valet vulneratis ab intra ſumendo et iſtu po-
tum vulgares reputāt ꝓ magno ſecreto et ta-
lis potus ab intra vulnerata membra coſolidat
ut expiētia docet. Si puluis diptami cū cerusa
et parū terpentine miſcendo in modum vngenti
& ab extra applicatur vulnus cōſolidat. Item ad
menſtrua ꝓuocanda et ad fetū mortuū et ad ſe-
cundinā educēdā valꝫ potus factus ex decocti-
one dyptami ꝛ arthimeſie et abrotani cū vino
et parū mellis deſpumati. Ad idē vt pulius dy-
ctami cū mirra et ſucco arthimeſie miſcendo in
modū pessarij matrici imponendo qđ efficacia
magnā habz in ꝓuocatiōe menſtrui et aliorū ut ſupͣ.
Confert etiā iā dictus potus otra ſtranguriam
et diſſuriā. vel vinū decoctōis radicis diptami
valet ad idē. Confert etiā vinū decoctōis radi-
cis diptami cū ſucco abſinthei contra dolorē ſto-
machi ex vſu fungorū factū. Item cōtra frigidū
aſma fiat decoctō ficuū ſiccarū in vino et exꝑma-
tur cui miſceatur pulius diptami. Itē decoctio
dyptami cū ebulo et apio in aqua et cū parum
mellis diſpumati ofert otra ydropiſim ex frigi-
da cauſa. Itē qñ fricatur corpus in balneo cū de-
coctōne diptami valꝫ otra ictericiā. Itē qñ ſter-
nitur hec herba in domo fugat aialia venenoſa.
ſa. platearius pandecta ſerapio.

Eſula mior klein wolffwortz

Eſula eſt calida et ſicca in tercō · cuius radix vſui
medicinē ꝯpetit hab; virtutē purgandi flecma
principaliter et melancoliā · Cōfert eſula contra
Febrē quotidianā · ſimilr̄ valet contra artheticaſ
paſſiones ſc; cōtra podagrā · cirogrā · et ꝯtra pa=
raliſim · et ꝯtra yliacā paſſionē et ꝯtra ydropiſim
ex frigida cā iſto mō · ℞ · radicis eſule radicis pe=
troſilini · ebuli radic̄ acori · an̄ · ℥ · j · ſeminis feniculi
ſemis apij ⁊ aniſi · an̄ ʒ · ij · maſticis cinamomi · an̄

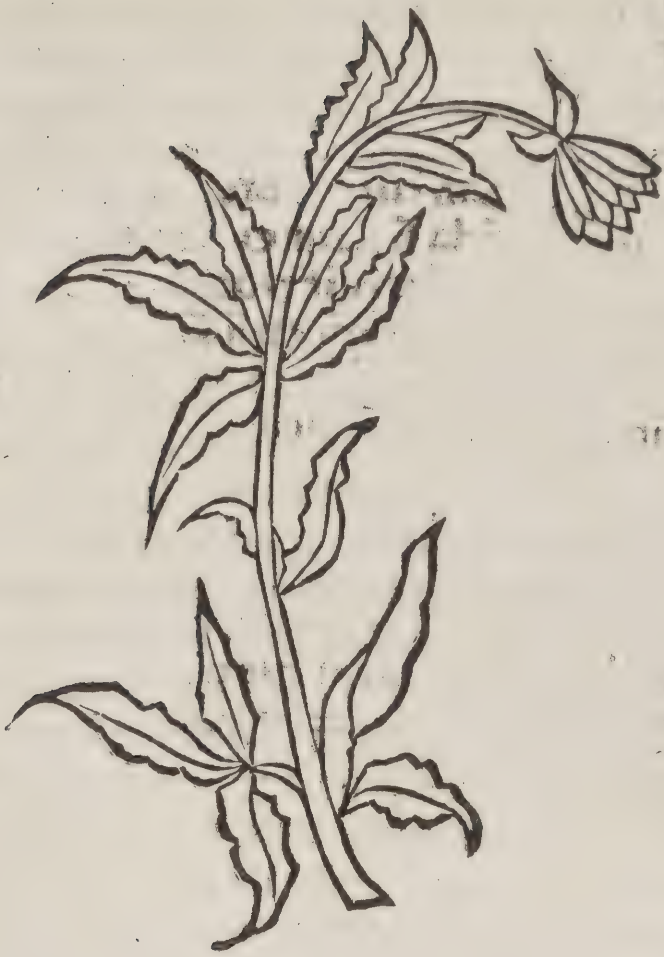
ʒ .j. ex hijs fiat decoctõ in aqua lb. ij. et cum ſucco dulcoretur colatũ et fiat ſiropus ſumẽdus ut ſit pra digeſtiuus ꝛ laxatiuus. Et ſi debeat abhorrere tale potũ decoquãtur radices eſule cũ carnibus recentibꝫ ꝛ viuiſpaſſulis et aniſo et de brodio eius ſumant et valebit ad ſupdictas paſſiones. vel fiat claretũ ex puluere radicis eſule et alijs ſpeciebꝫ ſcꝫ cinamomo galanga aniſo maſticis ꝛc̃. et erit minus abhominabile et magis delectabile. Et eſula interdicta ſit habẽtibꝫ calidã cõplexionẽ et inducit feb. ẽ potãs eã. et inuenerũt plures tale nocumentũ in eius opacõe. Serapio. Et p̃cipue nocet patiẽtibꝫ emoroidas nã apit venas ani ꝛ inducit fluxũ ſanguĩs earũ que vene ille de natura ſua ſũt fluxibiles. Et venas quas apit etiã obſtruit ſua ſtipticitate ꝛ ſiccitate et ſic facit venas emoroidales tumeſcere et ille medicine que laxãt cũ ſtipticitate et acuitate ſicut eſula et mifereon faciũt hoc. Serap. ca. de ſtebrau. i. eſula. Itẽ in lacte eſule non eſt aliqua bonitas ymo nocet illi qui accipit ipm. Et medici viatores cũ tali lacte multos hoies interfecerũt ꝓpter paucitatẽ ſciẽtie ipoꝝ. Et queſitũ eſt ab eis que eſſet medicina quã dabant in potu dendabant lac eſule forte cũ oleo ſiſamĩo mixtũ et laxabant alios quos uſqꝫ ad mortẽ. Serap. Pandecta Plateari.

Endiuia. Genſzczung·

Endiuia eſt frigida et ſicca in p̃mo· ſemina ⁊ fo-
lia medicine competũt· et folia vſui cibarũ va-
lent et maxime viridia ſunt magne efficacie ſed
ſicca nullius· Et diureticã hꝫ virtutẽ et virtutem
confortandi et ex frigiditate alterãdi· ideo valꝫ
contra opilationem ſplenis et epatis ex cauſa
calida· Et valet etiam contra ictericiam et ſim-
plicem tercianã ⁊ duplicẽ et cõtra calefactõnem
epatis et calidum apoſtema· ad hec om̃ia valꝫ

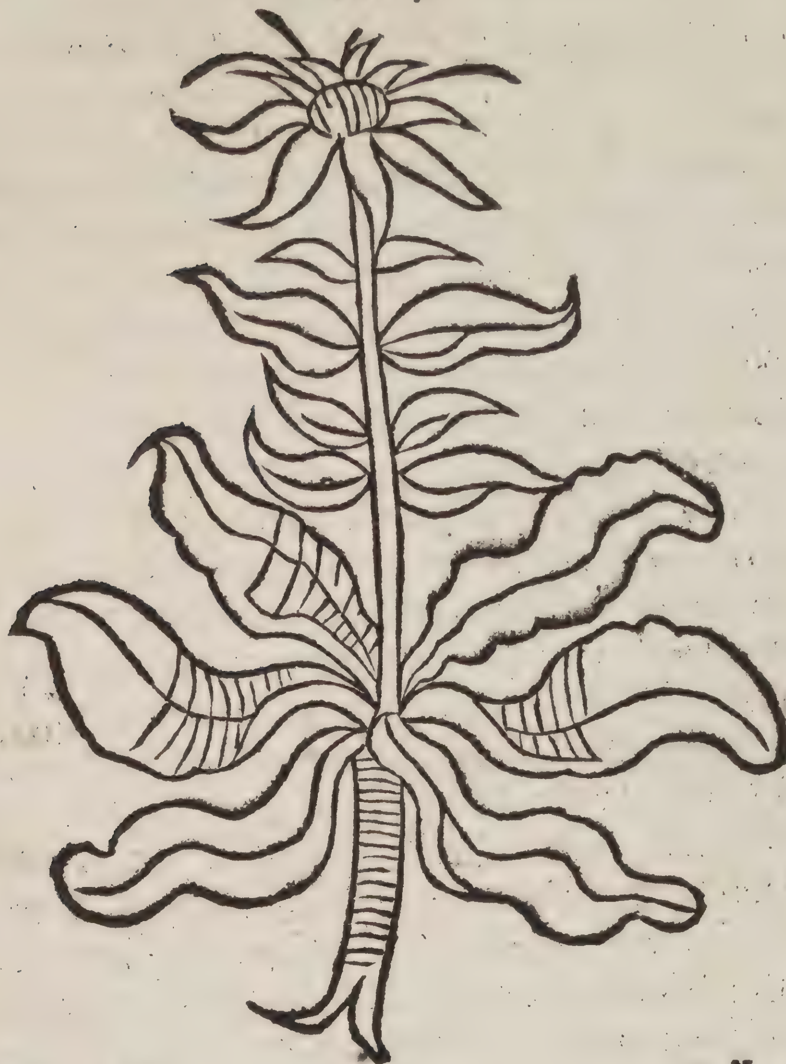
talis potus. ℞ ſucci endiuie lb. j. ſcolopendrie
cicoree. lactuce an̄. m. ſ florū violarū. vuarū paſ
ſularū. q̄tuor ſeminū frigidoꝝ. an̄. ʒ. ij. oīa buli
antur in aqua. lb. j. ſ. ad ↄſūpcōem quaſi medi-
etatis colatū dulcoretur cū zucro et fiat ſiropus
quo vtatur ad plures vices ut ſup̄ inſinuatum
eſt. Deinde ſumatur reubarbari. ʒ. ij. in infuſiōe
cū aqua endiuie cui cū forti expſſione addatur
diafenicōis et caſſiefiſtule an̄. ʒ. ij. et fiat hauſtus
laxatiuus. Deinde ſumatur triaſandali vel ↄſer-
ua violarū p ↄfortatiuis. Sed ab extra obuians
do huic diſcraſie valꝫ epithimare regionē epa-
tis cū aq̄ endiuie cū parū de ſandalo rubeo mi-
ſceatur. p dietam ciboꝝ ac potuū ↄmiſtracōe
ſumātur cibaria ad frigiditatē declināta ut ſut
ſorbella de ordeo z zucro. vel pultes de farina or-
dei cū zucro et parū aceti miſcendo et cancrorum
vſus cū aceto decocti ↄfert. et aqua ordei cū zu-
cro albo decocta cōfert loco potus et ita obuia
bis p̄dictis diſtraſis. Itē aqua endiuie cū ceru
ſa et aceto eſt mirabile epithima ſup membra p̄
ternaturaliter calefacta. Ex aqua etiā endiuie et
ſucco altee cū parū croci fit iunctio optima ad
podagrā Itē lac quidā endiuie cū thutia mixtū
abſtergit albuginē oculi. Itē fit ex aqua endi-
uie et farina ordei cū parum croci emplaſtrū tre
mori cordis et confortat cor. Auic.

Eupatoriū wil ſelbe odˀ hertzcle

Eupatorium eſt calidū in p̄mo et ſiccum in ſc̄do
idem eſt q̄ ſaluia agreſtis valet ↄtra vniuerſa-
lem paraliſim ⁊ p̄ticularem· Contra vniuerſalē
talis cōfert potus· ℞· ſucci eupatorij ſaluie· an̄·
lb· j· p̄mule veris· orīgani· maiorane· an̄· m· ſ· ca-
ſtorei cinamomi· an̄· ʒ· ij· fiat decoctio cum zucro
albo dulcorādo de qua ſumatur mane et ſero te-
pide āminiſtrando ꝓ qualibet vice in quātitate
medij ciphi quo potu conſumato· Recipiantur

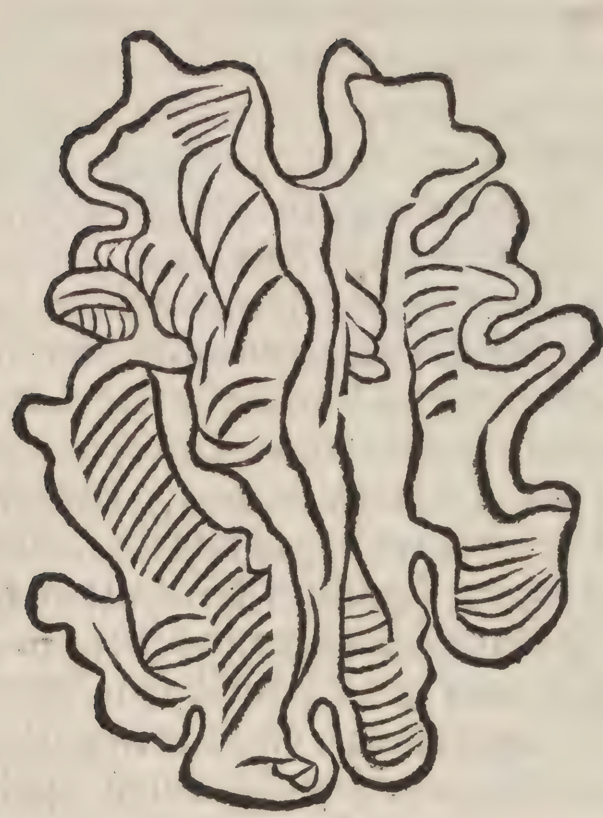
pillule ſequentes. ℞ maſſe pillularū de euforbio
ʒ .ij. maſſe pillularū fetidarū. ʒ .j. turbit. ʒ .ſ. ſms
benis. ℥ .iij. miſce malaxando cū ſiropo de ſticas
dos et fiant pillule .vij. uel .ix. Quibꝰ pillulis ſūs
ptis ſumatur diacaſtoreū vel dyanchos nicolai
ꝓ cōfortatiuis. Item cōtra ydropiſim et yctericiam
ex cauſa frigida ſi fiant ex opilacōne ſples
nis et epatis talis cōgruit potus. ℞ . eupatorij
ſalme ebuli. ān .m .j. ſemmū apij feniculi petroſili
ni. ān. ʒ .ſ. oīm fiat bulicō in vino et cū zucaro fiat
ſiropus ſumēdus ut ſupᵃ. Deinceps ſumātur pil
pillule de miſcrion. Et poſtremo recipiātur dia
laca vel electuariū ducis ꝓ cōfortatiuis. Itē des
coctio eupatorij et abrotani valꝫ in alopicia et
tinia capute inde lauando. Item ſuccus eupato
rij cū ſucco lappacij acuti ꝛ fumiterre cū oximel
le miſcendo cōfert ſcabiei et pruritui qñ potatur
cū aqua ſcabioſe. Et ſuccus eupatorij cum ſucco
lappacij acuti cū auxugia veteri porci ꝛ parū ſa
lis omībus mutuo miſcendo cū parū ſulphuris
ſi placet in modum vngenti quo vngatur locus
ſcabioſus et multū ꝓdeſt. Item vinū decoctōnis
eupatorij cū abſintheo et parū zucari confert fes
bribꝰ cronicis et antiquis et ſi addatur aſſarum
valebit eo melius. Cōfert etiā loco potus vinū
decoctōnis eupatorij et anſi doloribꝰ et vlceribꝰ
inteſtinorū. Amē.

Enula. Alant.

Enula cuius radix ꝓſtat iuuamentum in medici-
nis eſt calida et ſicca in ſcdo gradu et in ipa eſt
aliqualis humiditaſ ſupflua. ꝓpter hoc nō cale
facit corpus ſtatim qn̄ ei occurrit. Confert oibꝫ
leſionibꝫ et doloribꝫ frigidis ꝛ inflacōnibꝫ ven-
toſitatum. Confert etiā dolori ꝓueniēti ex con-
tuſione lacertorū. hiis omibus ſuccurrendū erit
cū emplaſtro facto ex decoctōe radicis enule et
yreos et radicis altee cū parū olei lini miſcendo

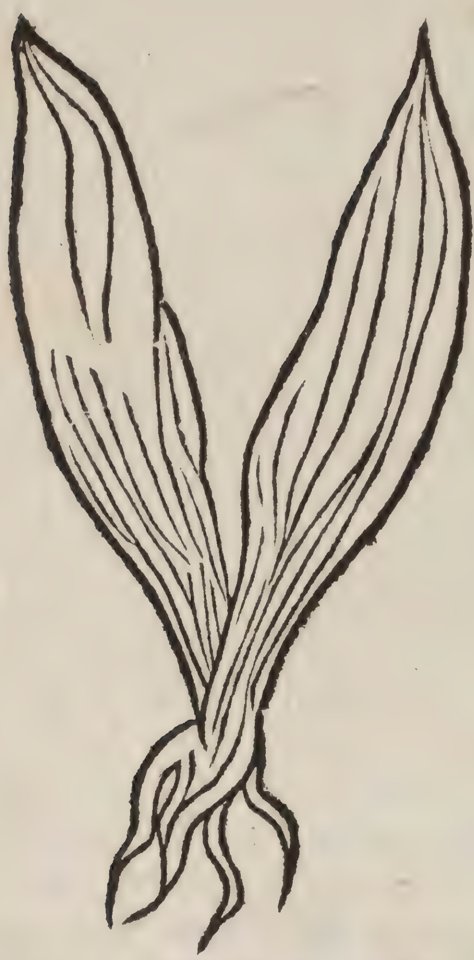
et p̄dictis locis exhibendo et attrita abſtur ipis.
Confert etiā omībꝫ p̄dictis de cauſa frigida po-
tus ex enula factus cū radice yreos et ſemme a-
niſi cū pari mellis deſpumati miſcendo. Confert
etiā p̄dictū emplaſtrū ſciatice et dolori iuncturarum.
Prefatus etiam potus auxiliū preſtat mū-
dificando pectus ⁊ adiuuat ad expuendū ſeu
excreandū humorē flecmaticū in pectore pecca-
tem et valet ↄtra tuſſim et eſt bone operacōis qū
ei admiſcetur diapris ſalomonis. Et vinū deco-
ctionis enule cū cinamomo et galanga miſcens
do cōfortat ſtomachū infrigidatū et cor. Am̄e
caplo de enula. Et enula eſt duplicis maneriei
ſcꝫ ortulana ⁊ campeſtris De ortulana mens hic
verſatur. Et vinū decoctōis enule cū parū zuc-
cari mixtū cōfert ſpūalibꝫ membris ſeu cordiali-
bus. Iuxta illud. Enula cāpana reddit p̄cordia
ſana Contra dolorē ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ otra
yliacā et ſtranguiriā ⁊ colica paſſiones vꝫ talis
tragea ex frigida cauſa intelligendo ℞. enule cā-
pane cinamom. añ. ʒ. ij. galange aniſi liquiricij.
añ. ʒ. j. radicis yreos. zinciberis. añ. ʒ. ſ. macis. ga-
riofiloꝝ nucis muſcate. añ. ℈. j. omia puluerij-
ſentur et cū ſufficiēti zucro albo miſceātur et fiat
tragea. Itē qū bibitur decoctio enule cū ſemme
ſpargi et mılıı ſolis ꝓuocat vrinā et menſtrua
Pandecta Serapio ⁊c̄.

Epatica Lebberkrut

Epatica frigida eſt et ſicca in p̃mo g̃du. Eſt her ba iuxta aquas creſcens in lapidibꝰ humidis. Et valet cõtra viciũ epatis vnde denominata ē. Et valet cõtra calefactionē epatis et cõtra yctericiã. detur aqua decoctionis epatice et endiuie cũ zucro miſcendo. Et cõtra eaſdem paſſiões ẽt principaliter contra febrem tercianã cõtinuã vel interpellatã vicio epatis exuberãter calefacti vel apoſtemati fiat ſiropus talis q̃ maiorē

pſtat incolumnitatē predictis diſtraſys. Rx. ſuc
co⁊ epatice endiuie·lactuce·añ·lb·j·florum vi
olarū·vuarū paſſularum·añ·ℨ·ſ·prunorum dama
ſcem numero·vij·oīm fiat bulitio ad cōſūptionē
medietatis, coletur et colatum dulcoretur cū ſuf
ficiēti zucaro albo et fiat ſiropus mane et ſero ſu
mendus, p qualibet vice in quātitate·ℨ·iiij· quo
ſiropo cōſumpto ſequēs formacia ſumatur·Rx.
electuarij de ſucco roſar·ℨ·ſ·reubarbari·℈·j·ſpi
ce ğ·iij·caſſie fiſtule extracte·ʒ·iij·teritur reubar.
et ſpica et miſceātur cū ſupiore ſiropo·ℨ·iij·et fiat
hauſtus tepide ſumendus· Deinceps ſumatur
triaſandali vel cōſerua violarum, p cōfortatiōis
Et ab extra epithimet᷑ regio epatis cū aqua en
diuie cū admixtum ē pūluis ſandali rubei·ʒ·ij·et
·ʒ·ſ·ſpodij puluerīſati cū panno lineo in eo bus
inectato applicetur epati pluribꝰ vicibus· Item
epatica et ſtolopendria ⁊ endiuia in aqua cocta
cū parū zucri dulcorando valet cōtra opilacōnē
ſplenis et epatis ex cauſa calida· Valet etiā con
tra oīmem egredīudinem epatis et contra eius
apoſtemata calida· Predicte herbe cōquaſſate
et ſuppoſite epati cōfert in principio apoſte
matis repercuēdo· Eadē emplaſtracō applicata
matrici abſcindit eius menſtrua· Simil̄r appoſi
ta calido apoſtemati ſedat eo⁊ calefactōēm·

Elleborus alb⁹ wiſz niſzworz

Elleborus albus calidus ē et ſiccus in tercō cu-
ius due ſūt ſpēs ſcꝫ albus ⁊ niger· albus dͬ qꝛ
eius radix exiſtit alba vel albū humorē ſcꝫ flec
maticū purgat· et nigra dͬ qꝛ nigrū hūorez vel
melancolicū purgat· Et cū in medicinis reperi-
tur eius radix in receptis intelligitur· Et hic ꝓ-
prietates ellebori albi ponimus · Antiqui au-
tem vtebantur elleboro albo in purgacōnibus
ſicut ēt nos nunc vtimur ſcammonea quia

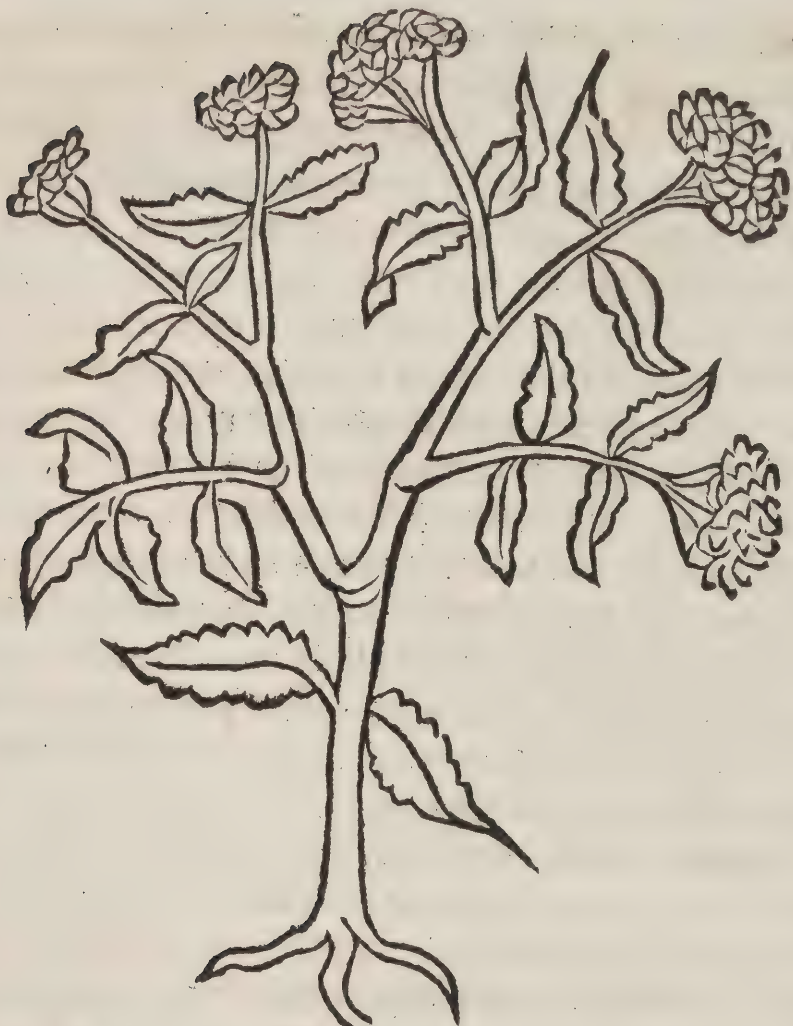
tūc erant corpora fortiora et eius violentiā pos
terant ſuſtinere ſ.ūc autē corpora hūana debi-
liora ſūt et elebori albi violentiā tolerare non
pnt vnde cū ſūma cautela moderno tēpore dan
da ē medicina elleborata. vñ debilibꝫ ac maciē-
tis elleborus ꝑcipue albus ⁊ ſtrictū pectus ha
bentibꝫ nō debet dari qꝛ cū violentia vomitum
ꝓuocat et ſimilr̄ p ſeceſſum violēter purgat. ſ;
fleumaticis facile vomentibꝫ et pinguibꝫ p̄t da
ri. Item infuſio ellebori albi p noctē in aqua fe-
niculi que miſceatur cū oximelle valebit multū
febri quotidiane de fleumate vitrio. Idem con-
fert aduerſus arteticā paſſionē et podragam et
cirogam et cōtra paraliſim. Oximel eſt decoctio
facta ex aceto et melle. Confert etiā ab extra ap
plicare decoctōnem ellebori albi cū origano em-
plaſtrata membris paleticatis vel artenicā paſſi
onē pacientibꝫ cui parū alumi admiſceatur de
aqua ſalſa ex piſcibꝫ ſale cōditis extracta ut eſt
aqua qua allecia odiri bñt. Item puluis ellebori
albi mixtus cū ſucco pſicarū vel oleo amigdala-
rū amararū auribꝫ inſtillatus valꝫ ɔtra vermes
aurū. Itē; ellebori albi decoctus in lixiuio quo
abluatur caput valꝫ ɔtra pediculos ⁊ furfures
Itē ɔtra ſcabiem valꝫ vngētū factū ex elleb. al.
et litargio et oleo omū ⁊ aceto. pandecta. ſera-
pio platearius meſue. ⁊c.

Elleboꝛ⁹ niger ſwarcz nißwoꝛcz

Elleboꝛus niger calide ꝛ ſicce exiſtit ꝯplexionis et ſi debite p̄paretur totū corpus rectificat et bonum coloꝛem dat ſanguinē bonificat' qꝛ ſolutiuus eſt melancolici humoꝛis. Et rectificatᷣ ſi immittatur galline et cū ea buliatur et addatur feniculus et illud brodiū magnū p̄ſtat iuuamentum. Jtem decoctio elleboꝛi nigri valet ad cutis defedationē. Jtē puluis tam albi q̄ nigri elleboꝛi coꝛrodit carnē putridā in vlceribꝫ putridis.

Puluis eť i elleb'oři mgri imixtus cū melle valet
applicare fiſtulis et m tribꝰ diebꝰ poſſibile eſt ſas
nare eam Pandecta· Sterq; elleborus tā albus
ꝙ̄ niger ſūt abſterſiue virtutis ideo cōueniūt m
morfea et lepra et ſcabie ſc; decoctio ellebori vs
triuſq; in ſucco lappacij acuti cū litargiro et pas
rum mellis miſcēdo· Acetū decoctionis vtriuſq;
ellebori cōfert dolori dentiū os depide abluendo·
Et in tali decoctione miſceantur piſa vel frumē
tum et ꝓmcetur colūbis in cibo occidit eas· Itē
elleborus niger eſt ca et ſic in tercio Pandecta·
Et eſt ſubtiliatiuus ſolutiuus melancolie hūos
ris et corroſiuus carnū putridaꝝ in vlceribus
Et dicitur ꝙ qñ naſcitur elleborus niger apud
radices arboꝝ ſūt fructus illius arboris ſoluti
ui· Contra vermes aurium puluis ellebori nigri
miſceatur cū ſucco abſinthei et guttatim et tepi
de auribꝰ inſtilletur et cōfert· Itē infuſio radicis
ellebori nigri cū ſemine feniculi aut petroſilini
in aqua ſcolopendrie cū paruū vini miſcendo co
letur et ſecetur ꝑ ventrē purgat· purgatio illa
melancolicis epilenticis arteticis et paliticis
medicatur· Et peſſariū factū cū melle et elleboro
nigro menſtrua ꝓuocat et aborſū facit Pandes
cta· Johēs meſue dicit albū elleborū debere vis
tari ꝙ ꝓfocatiuus et venenū corpori·

Ebulus atich

Ebulus eſt calide et ſiccē cōplexionis· qꝫ virtus eius deſiccat et incarnat et reſoluit reſolucōne tē=perata· Eius radices et folia ſunt ea que in via medicine valēt. Jtē multum reſoluit et aperit ideo prouocat menſtrua· fiat fumigatio cum e=bulo et arthimeſia et abrotano in vino deco=quendo circa matricem applicando· Jtem ebu=lus valēt contra podogram inflatam vel alia membra inflata ex materia flecmatica·

℞. ebuli florũ camomillarũ mellilioti añ. ℥ iij. ſurfuris tritici. m. ij. bulliantur in lixiuio et cũ eo ter aut quater in die lauentur pedes aut pes inflata et confert. Succus etiã ebuli cũ aqua ſalſa valet cõtra arteticã et cirogram et podagram ab extra applicando. Cõfert etiã vinũ decoctionis radicis ebuli ſeminũ feniculi petroſilini et apij in ydropiſi de frigida cauſa. et in tali diſcraſia eximium remediũ eſt Pandecta caplo de ebulo. Item ſuccus ebuli in aures immiſſus ſonitũ earũ cõpeſcit. et vermes auriũ cũ ſucco abſinthei miſcendo occidit. Succus ebuli morſibꝫ venenatis occurrit. Et ſanguinẽ et lac cõgelatũ ſoluit. Et ſanguiſugas occidit ſuccus ebuli bibitus. Et vinũ decoctionis eius cũ liquiricia tuſſim antiquã cõpeſcit. Et ſquinãtias ſingularẽ p̄ſtat effectum. Succus ebuli cũ aqua plantaginis cũ parũ piretri et paru mellis roſati miſcẽdo in modũ gargariſmi. idem ꝓhibet reuma fluere ad guttur. Cõfert etiã item ad dolorẽ dentiũ os abluendo. Item ſubuenit vuule pendenti. Item aqua decoctionis radicis ebuli cũ ſtolopendria ſpleneticos mire iuuat. Et vinũ decoctionis eiꝰ et apij calculoſis ꝓdeſt Pandecta.

Edera terreſtris gūderebe

Edera terreſtris quantū ad eius folia, vſui medi
cine cōpetit. Item folia eius cū aceto cocta cum
folijs altee et radice acori ſplenē tumentem atte
nuat Iſto modo diſpenſando. ℞. ſucci edere ter-
reſtris ſucci ſtolopendrie ań. ℔. ſ. radicis altee
farine fabarū radicis acori ań. ℥. ij. oīa ɔtuſa bu
liantur cū ſuccis et parū aceti quo emplaſtretur
ſplen tumefactus et cōfert. Sed ab intra ſumēdo
confert ſequens potus tumefactioni ſplenis et

omni opilationi ſplenis et alĳs diſcraſijs ſicio ſplenis ꝓuenientibꝰ ut febris quartana ydropiſis veterana nigra a cauſa frigida. ℞ ſuccorū edere terreſtris ſtolopendrie añ. lb. j. foliorꝫ extremitatū abſinthei. aſari. florꝫ centauree añ. m. ʒ. florū boraginis vuarū paſſularꝫ. foliorū ſene añ ʒ ʒ. epithimi cuſcute ſemenū aniſi. apij feniculi. petroſilini. radicū bruſti ſpargi añ. ʒ. ij. liquiricie ʒ. ʒ. omniū fiat bulitio cū lb. j. vini albi et parū aceti ad cōſumptionē fere medietatis coletur et dulcoretur cū ſufficienti zucaro et fiat ſiropus quo vtatur tepide mane et ſero ꝓ qualibet vice in quātitate medij ciphi vel. ʒ. iij. ʒ. quo cōſumpto ſumatur tale purgatiuū. ℞. electuarij hamech meſue. diaturbit. diaſene añ. ʒ. ij. caſſie extracte. ʒ. ʒ. miſce cū ſiropo iam dicto et fiat hauſtus. Sed ꝓ cōfortatiuis ſumātur diacorus vel diacappere vel diacalamentū. poſtremo applicetur emplaſtrū p̄dictu ſup̄ ſplenē tepefactū primo regionē ſplenis vngendo cū vngento dialtee deſup applicando emplaſtrū. Item ſuccus edere naribꝰ infuſus purgat caput et dolores capitis mitigat. Et ſuccus cū herba auri dextre infuſus ſiniſtro denti dolenti medetur. Item decoctō edere in lixiuio cū corticibꝰ nucū nondū maturarum nigreſcit capillos. Pandecta.

Edera arborea ebich

Edera arborea ab herendo eſt dicta eo ꝙ arbo=
ribus adhereat. vel dicitur ab edo qꝛ a capris
editur et ipis lac multiplicat. Radix eius frigi=
de eſt nature et. frigidam inducit eſſe terrā vbi
creſcit. virorē ſeu viriditatē diu ſeruāt folia eius
Et ē amari et ſtiptici ſaporis. Edere autē due ſūt
ſpēs ſcꝫ alba et nigra ſiue maſculus ⁊ femia. Ede=
ra alba fructū defert albū. et nigra nigrū. et edera

coronari ſolebãt poetẽ in ſignũ viuacis ingenij
et ſubtilis. Unde albertus magnus alexander ſu
os milites coronauit. Eſt autẽ talis edera arbor
ut dicit plinius multũ in altũ ſe extendens q̃dm
inueniẽt arborem vel murũ p quẽ ſerpit radicoſa
ſeu ramoſa habẽs folia mirticiſa ⁊ angulosa gra
uis odoris et amari saporis ſub cuius vmbra la
tent vermes. Edera quãtus ſit amara vtilis eſt
medicine. Nam virtus ei ineſt ſtiptica et cõſtri
ctiua ideo diſſintericis medetur. Itẽ ſuccus eius
mixtus cũ oleo amigdalaꝝ amararũ auribꝯ im
miſſus iuuat cõtra ſorditatẽ. Item ſuccus nari
bus inſtillatus caput purgat. dolorẽ eius miti
gat. Et cõtrarijs eſt cõpoſita et ideo in cauſis cõ
trarijs operatur ꝓpter q̃d virtutẽ habet maturati
uam attractiuã mũdificatiuã et mitigatiuã. ideo
hircus nutritus edera arborea eius ſanguis ac
quirit ꝓprietatẽ diureticã ad frangendũ calculũ
in renibꝯ et veſica. Eſt autẽ quedã ſpẽs edere ſu
per cuius folia ros miſſcatur ac in laudanũ cõ
uertitur. cuius virtus magna a medicis expitur
Nã fumus eius menſtrua ꝓuocat et educat et ſe
cundinas expellit. Serapio.

Fumus terre ertrauch

Fumus terre calidus eſt et ſiccus in ſcđo gradu Pādecta· et dicit fumus terre q̄ꝫ gn̄atur a fumo ſitate groſſa a terra reſoluta et ſupficiei terre ad herens· Et quāto viridioꝛ tāto efficacioꝛ exiſtit et exſiccata nullius v̉tutis· principaliter purgat melancoliā· ſcđo flecma ſalſū et colerā· et eſt diu= reticū· Vnde decoctio eius cū alijs appropriatis valet leproſis et ydropicis de frigida cauſa· ℞· ſucci fumi terre· lb· j· extremitatū abſinthei floꝝ

centauree florũ boraginis añ· m· ʒ· radicis eſule
polipodij radicis ebuli añ· ʒ· j· cuſcute epithimi
foliorũ ſene añ· ʒ· ʒ ſeminũ feniculi petroſilini le
uiſtici apij mirabolonorũ kebulorũ indorũ añ· ʒ· ij
liquiricie ʒ· j· omnia groſſo modo cõtundantur et
bulliantur cũ aqua ſimplici· lb· j· ʒ· cũ parũ aceti
ad cõſumptionẽ medietatis coletur et dulcore-
tur cũ zucaro et fiat ſiropus qui ſumatur mane et
ſero tepide ꝓ qualibet vice in quantitate medij
ciphi· Quo cõſumpto ſequentes pillule ſuman-
tur· Rc· maſſe pillularũ de moſerion· ʒ ij maſſe pil
lularũ de fumo terre· ʒ· j· turbit ʒ ʒ· granorũ coc-
comidij numero· v· zinziberis ǵ· ij miſce malax-
ando cum ſiropo de fumo terre et fiant pillule· ix·
Poſtea ſumatur dialacca vel diacoſtũ vel dia
coros ꝓ cõfortatiuis· Confert etiã ſuccus fumi
terre cũ ſero caprino cũ mirabolonis miſcendo
ꝑdictis paſſionibꝫ· Item ſuccus fumi terre cui
miſceatur puluis milij ſolis vel ſaxifrage et cõ
fert ꝓuocando vrinam· Item ſuccus fumi terre
valet ad putrefactionẽ oris et gingiuarũ os cũ
eo abluendo· Item ſuccus fumi terre cũ zucaro va
let ad opilationem ſplenis et epatis de frigida
cauſa· Itẽ ſuccus fumi terre cũ ſulphure et oleo
lauri valet cõtra ſcabiem Pandecta Platearius·

Feniculus **fenchel**

Feniculus eſt calidus et ſiccus in ſcd̃o g̃du. Virtutem habet diureticã. Semen et folia et radix eius vſui medicine cõpetũt. Item aqua feniculi ſua ꝓprietate clarificat oculos cũ thutia et lapide calamnaris pulueriſatis miſcendo fiat inde colliriũ. Vnde ſerpentes exeũtes de cauernis habentes malos oculos vadũt ad feniculum. Item ſemen feniculi vel radix vel folia eius cõmeſta facit mulieribus augmentare lac.

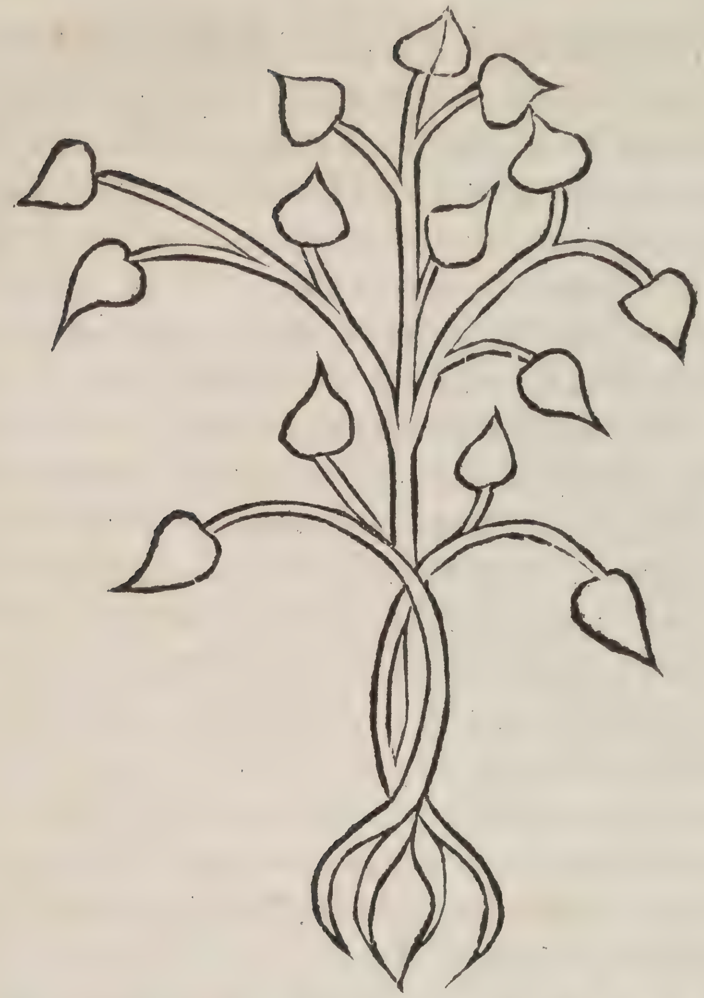
Item decoctio ſeminū vel radicis feniculi cū ſe
mine petroſilini et milii ſolis et ſaxifrage in vi
no ꝓuocat vrinā et menſtrua. Itē vinū decocto
nis feniculi et bruſti ſpargi ſeuiſtici cōfert opi
lationi ſplenis et epatis. Item eſt reſolutiuū vē
toſitati. Item cōtra morſū animaliū venenoſoꝝ
valet decoctio feniculi cū ceþis in modū empla
ſtri loco applicando. Item valet cōtra morſū ca
nis rabidi. Itē vinū decoctionis feniculi et men
te digeſtiuā cōfortat et nauſeā ſedat ex cā frigi
da ꝓueniente. Itē vinū decoctionis feniculi va
let difficulter vrinantibus et cōtra ſtrangiuriā et
diſſuriā ⁊c. Itē vinū decoctionis feniculi cū ra
dice hermodattuli et radicē eſule cū zucaro miſcē
do cōfert cōtra ydropiſim ex frigida cā. Itē ſuc
cus feniculi ſoli expoſitus p. xx. dies valet con
tra pannū vel maculā oculoꝝ. Et cōtra coꝝ ocu
loꝝ pruritū certū eſt remediū. cōficiatur parum
aloepatici cū ſucco feniculi et ponatur in vaſe
eneo ad ſolem ad. xx. dies et ponatur in oculis
more colirii Plateari⁹. Item feniculi vſus fre
quens cōtrē eſt digeſtionis licet cōferat nauſie
et inflationi ſtomachi tamen malū pſtat nutri
mentū Auicēna capl̄o de feniculo. Itē in febribus
cronicis ſeu inueteratis valet aqua decoctionis
feniculi petroſilini et radicis eſule cū parum ſuc
cri miſcendo. Pādecta Platearius Auicēna.

Fragaria erperkrut

Fragaria eſt frigide cõplexionis. Valet contra apoſtema gutturis iſto modo. ℞. ſucci fragarie et aque plãtaginis an̄. ℥. iiij. mellis roſati. ℥. j. ſucci moroꝝ celſi. ℥. ſ. albi greci balaſtie an̄. ʒ. j. fiat inde cũ parũ aceti gargariſmus. Item aqua decoctionis fragarie valet cõtra ſudorem et calorem Et ſi in tali decoctione fragarie diſſolueret᷑ dragantũ valet cõtra ſitim. Cõfert etiã vinũ decoctionis fragarie et ſeminis petroſilini ꝛ ſaxifrage

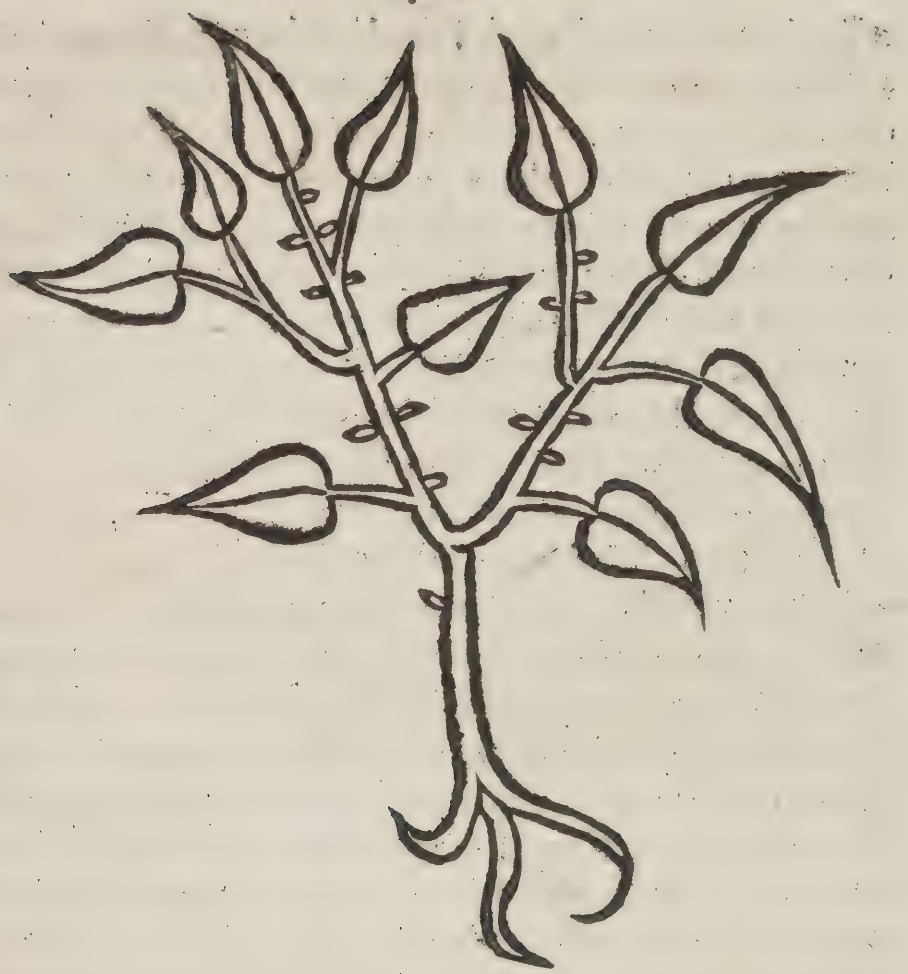
contrā calculum de tali potando. Item ſuccus fragarie cū melle roſaꝫ valet ad vlcerationem oris. Et fragaria ſumpta cum boragine in cibis generat bonū ſanguinem. Succus etiā fragarie cum cinamomo ſumptus valet cōtra fetorē oris Item valet ꝓ dolore capitis et ꝓ corde. Itē oleū facta ex folijs fragarie et blectis et boragine cum vuiſpaſſulis valent contra ethicam. Et ſuccus fragarie cū folijs fraxini mutuo decoctam modū emplaſtri valet contra fracturam cruris quia conſolidat. Item emplaſtrū cum folijs aſtee incorporatū otra cōtuſionē in corpore in membris a caſu vel pcuſſione factam multū ꝓdeſt. Item omnia vulnera cum ſucco fragarie linita cōſolidat. Et ſi quis fuerit leſus quantū ad membra interiora ſuccus fragarie cū ſucco conſolide minoris mixtus ꝯſolidat vulnera ibidem diſcōtinuata ſi ſumatur in potu. Prodeſt etiā mulieribus contra nimiū fluxū menſtruorū cum ſucco plantaginis mixtum.

Fraxinus Eſchenbåum

Fraxinus frigidus et ſiccus in ſcd̃o. Virtus eiꝰ eſt que cū fuerit recens cōglūtinat vulnera re=centia. Et aqua in qua folia recentia fraxini cū radice eius ſint cocta in modum emplaſtri con=fert fracture oſſium ipſa conglutinando et con=ſolidando. Itē vinū decoctionis corticis fraxi=ni et cortici tamariſti datum in potu infallibili=ter ſplenem attenuat. Nam res probata eſt ꝙ ſi detur porcello bibere aliquibus diebus et

interficiatur minimū inſtemeb ſplēnem Pande
cta caplo de fraxino. Item valet cōtra diſſinteriā
et lienteria et fluxū ventris aqua pluuialis des
coctionis corticis fraxini et ſeminis plantagi-
nis. Et ex tali decoctione fiat fomentū cū ſpon-
gia ſup inteſtina valet ſimiliter contra pdictas
paſſiones. Item applicatū cum ſpongia ſup ſto-
machum addendo parū aceti valet cōtra vomi
tum ex debilitate virtutis cōtentiue. Item ex ci-
neribꝫ corticū fraxini ⁊ ſucco lappacij acuti cum
parū olei laurini et parū argenti viui mutuo mi
ſcendo in modū vngenti qd valet ſcabioſis. Itē
℥ j. ſ. pulueris corticis fraxini cū vino miſcendo
purgat flecma Serapio caplo de fraxino. Et bu
miditas que reperitur in capitibꝫ que in principio
naſcitur in ramis qui apparent ſimilatur facies
cū ea humiditate abſtergit maculas fedas fa-
ciei. Et ex illa exſiccata humiditate generantur
animalia que aſſimilantur cimicibus. Itē folia
fraxini cōtra venenū ſūt vtilia. Nā ſucco expſſo
et potui dato cōtra ſerpentes ſeu venenū ſumū
opiferū eſt. Et tantā habet virtutē ut ſerpentes
eius vmbrā matutinā vel veſptinā nō attingit
Qd ſi inter ignē et folia fraxini ponatur ſerpēs
in ignem plus q̄ in fraxinū fugient bartholo-
meus anglicus dicit de ppietatibꝫ rerum.

Grana ſolis ſteynbrech

Grana ſolis·i·miliũ ſolis eſt calidũ et ſiccũ in ter
cio· eius ſemen eſt maioris efficacie et albũ rotũ
dum et lapidoſũ·naſcit' in locis aſperis et altis
Virtus ſeminis eius eſt ꝓuocatiua vrine et fra
ctiua calculi·ideo vinũ decoctionis milij ſolis et
ſeminis feniculi petroſilini ꝓuocat vrinã et frã
git lapidẽ. Sed fiat potus inde qui melioris eſt
efficacie·℞·ſucci milij ſolis aquaꝝ feniculi· pe:
troſilini añ·lb·ſ·ſeminum mi'ij ſolis· ſaxifrage·

alkakenge apij an̄.ʒ.ʃ.radicū bruſti ſpargi an̄.
ʒ.ij ſeminis meloniū ſanguinis hirci an̄.ʒ.j.om̄ia
cōtuſa bulliantur in vino.lb.j ʃ.ad cōſūptionem
fere medietatis colatū cū zucro dulcoretur et fiat
potus mane et ſero ſumendus. Itē vinū decocti
onis milij ſolis vel puluis milij ſolis in cibis
mixtus ſoluit ſtrangwiriā et diſſuriā et ſciaticam
paſſiones. Serapio auctoritate ꝗ puluis milij ſo
lis mirabilis eſt in ꝓuocatione vrine et mēſtrui
et frangit lapidem in renibus et veſica quocunqꝫ
modo ſumatur. vel in via cibi aut decoctionis
aut tragee. Itē tragea cōmunis exhibita cibis
mixta cū milio ſolis miro modo cōferre habet
tum in ꝓuocando vrinā tum in purgando menſ
trua et frangendo calculū in renibus ac veſica. Re
ſeminū milij ſolis. ſaxifrage alkakenge ſeminis
ſpargi apij et melonis an̄.ʒ.j. cinamomi gariof
filorum macis galange ſanguinis hirci an̄.ʒ.ʃ zuc
cari albi quartā.lb. miſce et fiat tragea in vino
āministrāda vel in via cibi. Et melius valebit
āministrare trageam tꝑe neceſſitatis in balneo
aque dulcis cū aqua feniculi vel raffani maioris
Et in aqua balnei ſint cocte tales herbe ut puta
abſinthiū. feniculus petroſilinū. tanacetum
flores camomillarū Platearius Pandecta Se
rapio ꝛc.

Galletricum Scharlach

Galletritū alio nomine ceptrum galli. calidū
eſt ſiccum. De ꝓprietate galletrici eſt purgare
matricem potum inde faciendo. ℞. ſucci galletri
ci. ſucci arthimeſie an̄. lb. abrotani. ſeminū fe=
niculi aniſi petroſilini an̄. m. ʃ. cinamomi galā=
gi an̄. ℥. j. omnia buliantur in vino ſufficienti ad
conſumptionem medietatis. colatum dulcore=
tur cum melle ſpumato et fiat potus ſumendus

mane et ſero ad placitū quo potu cōſumpto ſe
quens cufomatū cōferre babet. Rx. gere pigre
galieni ʒ. iij. diafeniconis ʒ. j. caſſi extracte ʒ. ſ.
miſce cū pdicto potu et fiat hauſtus. Deinceps
fumantur diambra vel electuariū de gēmis vel
pueri regal pro confortatiuis. balneū etiā aque
dulcis cū ſuis herbis appropriatis poſtremo
conferre babet matricē mūdificatā a ſuis fecib
magis aptando ad eius cōceptionē. herbe cō-
uenientes matrici in balneo ſint meliſſa matri-
caria arthimeſia galletricum yſopus origanum
menta ⁊c. Item poſt balneū ſumatur ʒ. j. de me-
tridato cū aqua arthimeſie et in pſenti caſu mul
tum valebit. Et alijs diebꝫ fiat fomentū cū de-
coctione galletricarum arthimeſie et matricarie ⁊ cū
in vino cocta matricem inde fomentando iſtud
crebre fiat. et eo melius aptabis matricē infri-
gidatam ad potentiam cōceptionis. Et ad ci-
bos miſceatur pueri regal vel tragea cōis pro cō
fortacōne ſtomachi ⁊ aliorꝫ mēbrorꝫ Platearius

Garioffilata   Garioffel crut

Garioffilata calida eſt ⁊ ſicca in ſcđo. et iſta her
ba magnā habet efficaciā ſcđm folia maiorē q̄
ſcđm radices. Vnde folia nō radix in medicina
poni debent et recentia maioris ſunt virtutis q̄
exſiccata. Habet autē virtutē diſſoluendi cōſu-
mendi aperiendi. Et garioffilata dicit᷑ qꝛ hab3
odorē ſimilē garioffilis. Fomentū factū ex vino
decoctionis garioffilate ⁊ galletrici ⁊ arthme-

ſie menſtruū ꝓuocat. Et ſuppoſitoriū vel peſſa
num factum ex ſucco garioffilate et arthimeſie
cū mirra miſcendo valet ad idem matrici appli
cando. Itē vinū decoctionis garioffilate et men
te cū galanga miſcendo valet ad cōfortandū di
geſtiuā et cōtra dolorem ſtomachi et inteſtinoꝝ
et contra ventoſitates ex frigiditate. Item vi
num decoctionis garioffilate et coriandri ꝑpa
rati valet in doloribꝫ capitis ex vētoſitate ex ſto
macho ꝓuenientē. Item garioffilata ſua aroma
ticitate emendatur in paſſionibꝫ cordis. Vinū er
go decoctionis garioffilate cū cinamomo ꝛ ma
cibus miſcendo valet cōtra cordis diſcraſiā. Itē
ſuccus garioffilate iniectus cū parū viridis eris
fiſtulis iniectus curat eas. Itē vinū decoctōis
eius et cimini et ſcabioſe cōfert in colica et yliaa
ca paſſionibꝫ. Et ſuccus garioffilate cum aqua
plātaginis miſcendo eſt ſiccatiue vtutis et ſcđm
ventrem reumata ſufficienter ſiſtit. Pandecta
capitulo de garioffilata.

Genciana Entien

Genciana calida eſt et ſiccã in ſcdo gradu. cuius herba eodem nominẽ appellatur. Et eius radix vſui medicine cõpetit. Unde radix non herba in medicinis ponitur. Et genciana multam ha-bens amaritudinẽ bona eſt. et paruam hãbens amaritudinem abicienda eſt. Habet enĩ virtutẽ diſſoluendi conſumendi et attrahendi et eſt diu reticum. Vinum decoctionis eius radicis.

et radicis yreos cū liquiricia valet cōtra inuete-
ratū aſma. Ad idem valet emplaſtrū factū de pul
uere genciane et radic. yreos cū melle miſcendo
pectori applicando. vel vngatur pectus cū vngē
to dialtee cui miſceatur puluis radic. yreos et ma-
gnū pſtat pſidiū. Item epilenticis offert puluis
genciane cū aqua maiorane. Et puluis eius da-
tus cū ſucco mente in potu ꝓdeſt morſui anima
liū venenoſoꝝ. Et puluis genciane mixtus cū
ſucco cepaꝝ valet cōtra morſū reptiliū anima-
lium vulneri ſupponendo. Item puluis gencia-
ne cū puluere abrotani cū ſucco arthemiſie et pa
rum mellis fiat peſſariū matrici ſupponendo ad
ꝓuocandū menſtruū fetū mortuū et ſecundinā
miro modo cōferre habet Platearius. Et virtus
eius magna exiſtit aperiendo opilationes. Et
quando ſumitur ſuccus genciane vel aqua deco-
ctionis eius cū cinamomo ꝓdeſt dolori lateris
et torſioni neruoꝝ et eoꝝ corroſioni et dolori epa
tis et ſtomachi. Et puluis genciane mixtus cū
puluere aloepatici curat vlcera corroſiua et frau
dulenta. Et ſuccus abrotani cū puluere gencia
ne mixtus aufert morpheā albā. Serapio Pan
decta.

Geneſta Ginſt

Geneſta eſt frutex calide et ſiccē cōplexionis in ſcđo gradu· et ꝓducit flores citrini coloris ſiles figure lune· Et ſeen eius eſt calidus· Et in flore eius et ſtipite eſt humiditas ſupflua cū virtute inſtiſiua quare multiplicat vomitū· Et ſunt omnes ꝑtes eius cōturbatiue inſtiſiue ſubtilia-tiue et ꝓuocatiue· Nocet ſtomacho ꝛ cordi· et cū melle roſ tollitur eius nocumentū et cū maſtice·

Semen autẽ eius ↄ̄pistandũ eſt cũ aqua mellis
roſatũ aut cum ſemine anifi aut feniculi et aufe
rt nocumentũ florũ vel ſeminũ geneſte. Et flos
geneſte decoctionẽ medio criter ſuſtinet. ſemen
autẽ eius plus ſuſtinet. Eſt autẽ alia que vocat
geneſtra frigide ↄ̄ ſicce cõplexionis ſilis geneſte
ſupiori ſed minor eſt et habet ſtipites minores
et anguſtiores et albũ florem facit Pãdecta hec
dicit capitulo de geneſtra. Et diaſcoꝛi. ſili capi
tulo dicit ꝙ ſemen geneſtre et flos bibitus cum
mulſa humores vomitibꝰ purgat. Johes meſue
dicit p vomitũ et p ventrẽ educit flecma et per
vncturas forti motione materias educit. Et mũ
dificat renes ab omnibꝰ ſupfluitatibꝰ et ꝓuocat
vrinã fortiter. et frangit lapidem in renibꝰ et ve
ſica et neq permittit materiã figi in eis neq lapi
dem cõdenſari. Ad hec oia potus ex ſemine ↄ̄ flo
ribus geneſte factus cõferre habet iſto modo
℞ floꝝ geneſte et ſeminis eius et ſeminis ani
ſi et feniculi añ. ʒ iij. radicũ ſpargi et petroſilini
añ ʒ ſ maſtices ʒ ſ. fiat omnũ decoctio in vino
et aqua añ lib. j. ad cõſumptionem tercie ptis et
colatum dulcoꝛetur cũ melle roſ et fiat potus ſu
mendus ut ſup. Item valet ad apoſtema ſple
nis Item aqua decoctionis floꝝ et ſeminis eiꝰ
cũ aqua plantaginis valet cõtra diſſinteriã. Et
fomentũ ex tali factũ valet ad cõſtringendum
fluxum menſtruoꝝ Pandecta.

Gramen Graſz

Gramen eſt frigidū et ſiccū in principio primi gradus. Aqua decoctionis eius et radic̄ petroſi lini valet cōtra diſſuriā ſi bibatur et frāgit lapidem et curat vulnera veſice et ꝓuocat vrinā et ē cōglutinatiua et curat reuma vētris. Itē ſuccus graminis vulnera recētia dū ſūt ſanguinolenta cōglutinat. ſed ſemē eiꝰ ꝓuocat vrinā ⁊ deſiccat q̄d currit ad ſtomachū ⁊ inteſtīa ex hūiditatibꝰ

et virtus eius eſt deſiccatiua ſine ſtipticitate.
Item radix eius eſt ſanguilentorum vlcerū cōſoli
datiua. ipſa radix cū ſucco eius deſup cath aplaſ
mata ad id cōfert. Itē elixatura graminis decoctio
nibus veneris et diſſinte medicatur vulnera veſi
ce optime curat et calculos frangit et vrinā ꝓ
uocat. Canes quido voluīt ſe purgare hāc her
bam manducāt. Item in ſplenis dolore valet vi
num decoctionis graminis et ſtolopendrie et ra
dicis fraxini cū parū zuccari miſcendo et potū talē
administrādo. Sed talis decoctio ſine zucaro va
let ipſi ſplenī ab extra applicando ipm ſplenē fo
mentando inde mox ſentiet beneficiū Pandecta
capitulo de gramine. Et Auicenna eodē caplo di
cit Gramen facit coherere plagas ſeu vulnera
ſanguinea. Et decoctio eius cū diptamo et ſemi
ne petroſilini et ſaxifrage .i. vino extrahit lapi
dem. Et ſemen eius in vino decoctū vel aqua ꝓ
uocat vrinam ꝓuocatione forti et abſcindit vo
mitū et fluxū ventris Pandecta aucte galieno.
Item ſuccus graminis cū parū abrotani pulue
riſati et parū mellis in potu datus valet contra
vermes ſeu lubricos a ꝓprietate. Sed ab extra
valet ſuccus eius cū felle thauri mixtus meſeis
na vngendo. Itē ſuccus graminis cū herba et pa
rum aceti valet cōtra ignem ſacrum.

Hermodattulus zytloſz

Hermodattulus eſt herba que floreſcit in fine autūni. et quidē habet florem albū et quidē ad mi gredinem declinantē. et eſt quidā dattulus habens florem rubeū. ſed albū florē deferens ē melior. alij ſūt tanq̄ venena. Et eſt calidū et ſiccum citra ſcōm gradū Auicena ſcdo libro. ca. de hermodattulo. Et ſolutione educit flecma a iūctu ris. et eſt medicina cōferens artheticas paſſionibus. Et q̄ nocet ſtomacho et nauſeam p̄ſtat et

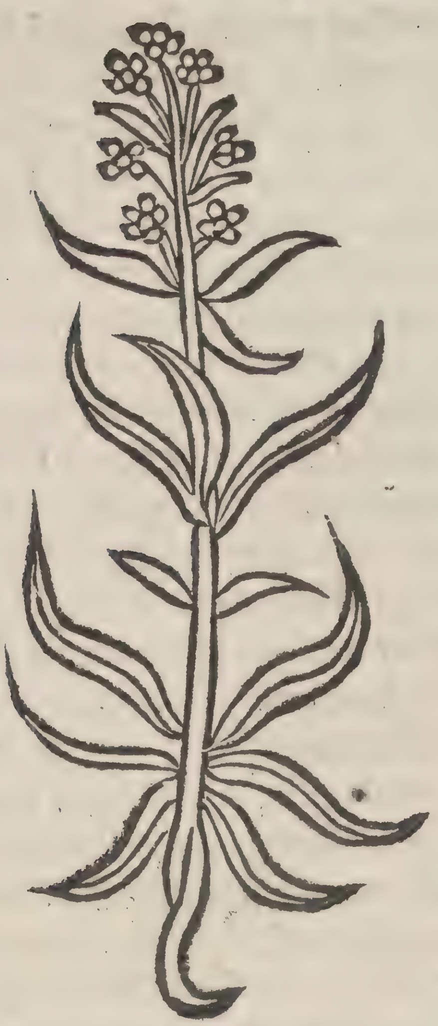
ventoſitates impregnat. ideo valet radici her-
modattuli miſcere ʒinziber et maſticē et cymnū
et doſ eius eſt a ʒ ij ad ʒ v. Meſue. Hec radix ſi
crude comedatur occidit ſtrangulando ſicut fun
gus occidit Serapio eodē capſo. Ne aliquis er-
ret comedendo radicē hermodattuli loco cepa-
rū q̄ eſt dulcis et delectabilis ſaporis. Et radix
cōfert illis comedentibꝰ fungos malos. eſt eis
ſummū remediū. Itē albus eſt bonus podagre
ſed rubeus occidit Serapio. Item cōfirmat Me
ſue. Et radix hermodattuli pulueriſata exſiccat
vlcera antiqua et abſtergit ea cū paru melle mi
ſcendo. et eſt cali. et. ſic. in tercio Meſue. Et radix
hermodattuli valet variol. Et melior ex eo eſt
qui eſt albus exterius. Niger vero et rubeus ſūt
ambo interficiētes. et eius radicis minus vſus
facit cōmouere ſanguinē et inducit eiꝰ aduſtio
nem et nocumentū magnū et egritudines ſicut eri
ſipilam in capite ꝛ alijs ptibꝰ corporis Serapio
Item radix eius habet virtutē attrahendi cōſu-
mendi et diſſoluendi. Et aqua feniculi decoctio
nis radicis hermodattuli valet in yliaca et coli-
ca paſſionibꝰ febre nō exiſtente acuta. Et pul-
uis radicis eius valet benedicte laxatiue miſcē-
do purgando humores in articulis peccantes.
Et puluis eius cū ſapone valet fiſtulis impo-
nere Platearius.

Juſquiamus Bilſenkrut

Juſquiamus eſt frigide et ſicce cõplexionis. Et ex eo deterius ẽt fraudulentius eſt nigrũ deinde rubeũ. ſed albũ eſt magis incolume. et eſt id qđ adminiſtratur. Si autem non reperitur albũ adminiſtretur rubeum et alienetur nigrũ ſemper. Nigrũ eſt frigidũ et ſiccũ in fine tercij. et albũ in principio ipſius Auicẽna caplo de iuſquiamo. Et eſt ſtupefactiuũ et abſcindit fluxũ ſanguis. et ſedat ſua ſtupefactione dolores percuſſos. et

ſedat dolorē apoſtematū calefactoꝝ ꝑter natu
raliter. ideo valet eriſipile eius ſuccus cū parum
aceti· Et ſuccus eius cū furfure tritici et paꝝ ace
ti valet ↄtra inflāmationē et dolorem teſticuloꝝ· Et
ſuccus iuſquiami cū ſucco herbe paliſis cū quo
epithimetur locus doloroſus artetice paſſionis
et magnū ꝓſtat iuuamentū· et bibatur· ℨ· j· de ſe
mine albo cū ydromelle ante et eo melius vale
bit· Item ſuccus vel oleū eius ſedat dolorem au
ris tepide imponendo· Et ſuccus eius cū aceto vel
vinū decoctionis eius cū aceto et pireto valet
dolori dentiū· Et ſuccus eiꝰ cū aqua roſaꝝ appli
catus fronti inducit ſomnū· Et ſi ex folijs ipſius
comedatur aliquid conturbat rationē· Itē ſuccus
folioꝝ ipſius linitus ſup oculos ſedat eoꝝ dolo
res et ꝓhibet fluxū humoꝝ ad oculos· Et fit ex
folijs iuſquiami emplaſtrū cū parū aceti valet
apoſtematibꝫ mamillarū· Et eius ſuccus cū fo
lijs iuſquiami mixtū in modū peſſarij valet dolō
ri matricis et abſcindit fluxū menſtruoꝝ· Item
vſus eius eſt venenū quo ratio ꝑmiſcetur et de
ſtruit memoriā et inducit inſaniam· Item contra
inſtantiā vigiliarū in acutis febribꝫ valꝫ indu
cere ſomnū fomentando pedes et tempora cum
aqua decoctionis folioꝝ iuſquiami ſed ad fron
tem addatur lac mulieris cū albumine oui et pa
rum aceti· Platearius·

Iſopus yſop

Iſopus alius eſt montanus alius in ortis rep-
tus calidus eſt et ſiccus in tercio gradu. Confert
pectori et pulmoni et cōtra aſma et tuſſim anti-
quā. Decoctio yſopi et yreos cū ficubꝫ ꝛ liquiri-
cia iſto modo. ℞. folioꝝ yſopi melliſſe añ. m. j. ra-
dicū yreos ꝛ lilij añ. ℥. ij. liquiricie enule campa-
ne añ. ℥. j. ficuū numero. ix. omniū cōtuſoꝝ fiat de-
coctio in vino et aqua añ. lb. j. ad cōſumptionē
tercie ꝑtis colatū dulcoretur cū zucro vel melle.

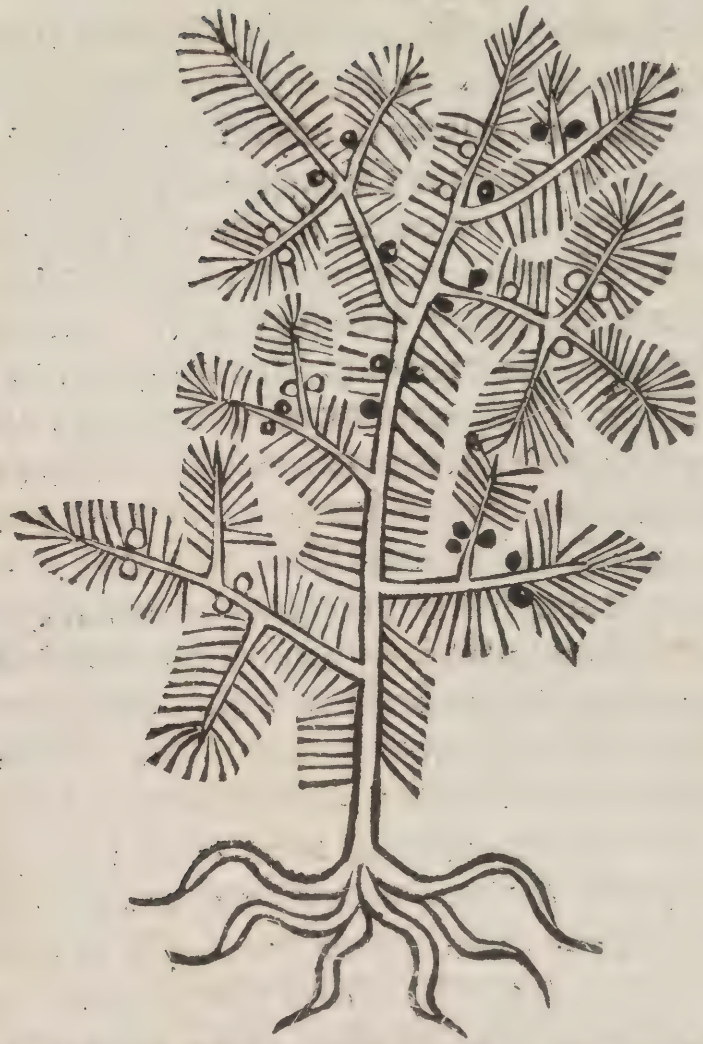
deſpumato et fiat potus ſumendus mane et ſe-
ro tepidꝰ ꝑ qualibet vice in quãtitate medii cia-
phi quo cõſumpto ſequentes pilluſe ſumãtur.
℞. maſſe pillulaꝝ de agarico. ℈. ij. maſſe pillula-
rũ agregatiuaꝝ. ℈. j. agarici. ℈. ſ. ſalis gẽme g̃. j
miſce cũ ſiropo de yſopo et fiat pillule. ix. Dein-
de ſumãtur diayſopũ vel diapraſſiũ vel diadra-
gantũ calidũ ꝑ cõfortatiuis. hec oĩa valent ꝑ-
dictis diſcraſiis a cauſa frigida ꝓuenientibꝰ. Itẽ
vinũ decoctionis yſopi et ficuu ſiccarũ et liquiri-
cie valet cõtra tuſſim frigidã. Vinũ etiã deco-
ctionis yſopi et ficuũ et ſeminũ feniculi petroſi-
lini valet dolori ſtomachi et inteſtinoꝝ. Et ſi cũ
bis decoquitur arthimeſia mundificat matricẽ
a ſuis ſupfluitatibꝰ frigidis. Et fomentũ factũ
ex decoctione foliorũ yſopi et arthimeſie ꝛ abro-
tani in vino valet matrici a ſuis ſupfluitatibus
mũdificando et abſtergendo. Item cõtra catarrũ
frigidũ et caſũ vuule fiat gargariſmus ex deco-
ctione yſopi et floꝝ roſaꝝ et piretri cum vino et
parũ aceti. poſtea vuula ſubleuetur cũ digitoꝝ.
ſup ſpergat' puluis zinziberis et piretri Auicẽ.

Ireos vel yris ſwertelworzel

Iris et yreos cōueniunt in folijs et differunt in floribꝫ· vñ̉vſus· Iris purpureū florē gerit yreoſ albū· Gladiolus croceū ſed ſpatula fetida nullū Calidū et ſiccū eſt in fine tercij· Radice vtimur in medicinis· Et vna radix pro alia poteſt poni Platearius· Virtutem habens diureticā diſ=ſolutiuam ēt aperitiuam· ideo valet cōtra opila=tionem ſplenis et epatis renum ēt veſice et contra vicium pectoris et pulmonis et ſtomachi et

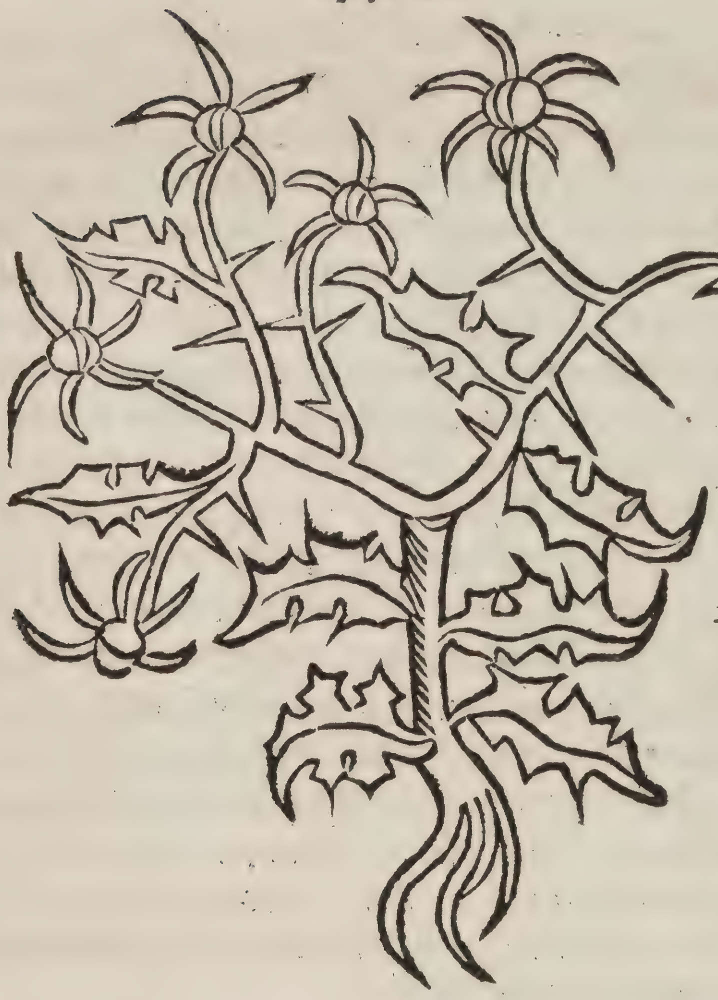
inteſtinoꝝ et ventoſitate et otra ydropiſim ex
cauſa frigida ꝓ hns omnibꝫ diſcraſijs ꝓdeſt vi
num decoctionis radicis yreos et yſopi et ſemi-
nū feniculi petroſilium aniſi liquiricie cū parum
mellis deſpumati miſcendo. Item puluis radicis
yris ꝓdeſt vlceribꝫ putridis qꝛ carnē mortuā et
putridam et ſupfluam corrodit. Ex puluere ra-
dicis yreos et thutie cū aqua roſaꝝ vel feniculi
fiat collirū et valꝫ ad pānū oculoꝝ. Habet etiā
virtutē abſterſiuā et mundificatiuā et digeſtiuā
ideo succus radicis eius et parū pulueris ēule
cū aqua mellis miſcendo purgat flecma groſſū
et educit ipm. Et aqua decoctionis radicis yre-
os cū parū ellebori albi et ceruſe faciem mūdifi-
cat eius pannū et lentigiones auferendo Itē suc-
cus radicis yreos mixtus cū melle rob. vel pul-
uis radicis eius cōfert vlceribꝫ ſordidis et fa-
cit naſci carnē in fiſtulis et alijs vlceribꝫ. Item
puluis radicis eius cū auxugia porci mixtus le-
nificat duricies et apoſtemata groſſa et ſcrofu-
las. Item eius oleum valet in ſpaſmo et paraliſi
et ſciatice et cōtritionī lacertoꝝ. Itē aperit etiā
oaſicia venaꝝ emoroidaꝝ ꝛ aufert gomorreā
et pollutionē et ꝓuocat mēſtrua cū vino deco-
ctionis eius. Item eius oleū cū oleo roſaꝝ et pa-
rum aceti remouet ſodam. Et puluis eius facit
ſternutationem Auicēna.

Juniperus wecholter

Juniperus eſt calidū et ſic· in tercio gra· Cū repe
ritur in receptis fructus intelligitur· hab; autē
vir tutē diſſoluendi et ↄſūmendi· Et val; cōtra
fluxū ventris ex ſtāmonea vel alio acuto laxa-
tiuo adherente villis ſtomachi et inteſtin orū·
fiat decoctō Juniperi in aqua pluuiali et patiēs
ſe ſubmergat in tali aqua uſq; ad vmbilicu;· Et
vinū decoctōis Juniperi et radicis yreos con-
fert ſtranguirie et diſſurie et yliace paſſioni·

Item oleũ Iuniperi efficaciſſimũ eſt cõtrã quar-
tanã ex melancolia. Detur oleũ in quãtitate. ʒ. ſ
in cibo vel alio mõ materia digeſta. Vngãtur eẽ
ptes dolentes in yliaca et ſtranguiria paſſionibꝰ.
Et cõtra epilenciã vngatur ſpina dorſi. Idẽ valꝫ
cõtra quartanã ut ſupra vngendo ſpinã dorſi et
pulſuuꝫ manuũ añ paroxiſmũ p horã. Itẽ valꝫ etiã
oleũ Iuniperi cõtra viciũ lapidis inicatur p ſi-
ringam. Cõtra aſma mueteratũ ex frigida cau-
ſa. Dentur fructus cũ ficubus ſiccis. Vel detur vi-
num decoctõis fructuũ Iuniperi et ficuũ ſicca-
rũ ꝛ liquiricie. Platearius. Oleũ etiã valꝫ cõtri-
tioni lacertoꝝ et dolonbꝰ pectoris et in tuſſi cum
oleo amigdulaꝝ dulciũ inungãtur pectoris circa
ignẽ vngẽdo. Oleũ etiã ipius valꝫ doloribꝰ iun-
cturarũ. Vinũ decoctõis iuniperi apit opilacões
nes circa ſtomachũ factas et matricis et cõfert
doloribꝰ eius. Et fomentetur matrix cũ decoctõe
iuniperi et artimeſie et radicis yreos ꝛ mũdifi-
catur matrix, puocãdo menſtruũ. Oleũ expellit
nocumentũ puncture animaliũ venenoſoꝝ vn-
gendo locũ puncture ipõ oleo. Auic. eod. capſo.

Iringus **kruſz diſtel.**

Iringus eſt calidus et humidus in primo et humiditas amplioꝛ eſt caliditate ſua. Et vſus radicis in melle condite multū augmētat ſperma et auget in coitu ꝛ ad virge erectōnē ꝛ p̄ſtat bonū nutrimentū. Serap̄. e. c. et Auic̄. Et radix yringi cū aliquali ſpecie aromatica ꝯmeditur aut cum melle aut zucro et cinamomo conficiatur. Iringus eſt ſpecies ſpine cuius folia apponantur oleribꝫ et melius p̄ſtant nutrimentū. Et virtus

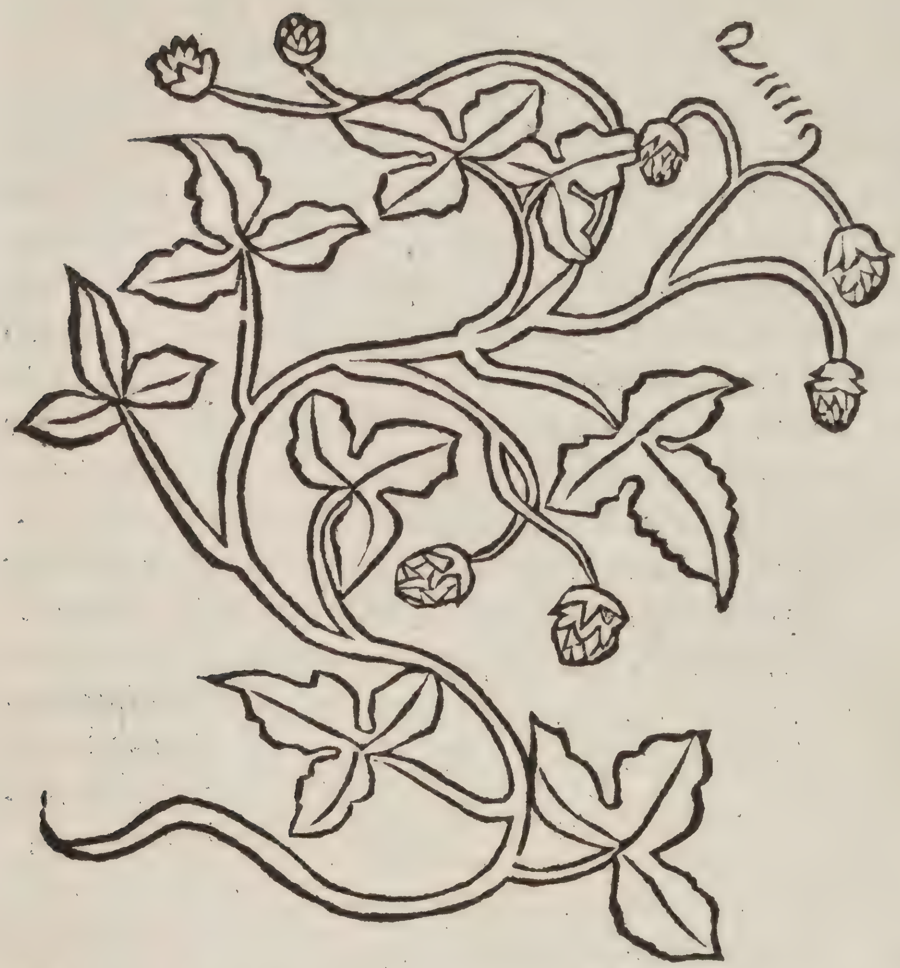
radicis yringi eſt ſicut virtus baucie ſiue pa-
ſtenace domeſtice. Item radix yringi id ē ſecacol
cruda comeſta curat gomorreā. pandecta. e. c.
Et folia yringi et plantaginis in aqua et aceto
cocta oferūt inflacōem ſtomachi et apoſtemati-
bus oculi et aliis apoſtematibꝫ calidis. Et q̄dā
dicūt q̄ flos huius herbe cuius color ē purpu-
reus ſi bibatur aqua decoctōis eius ofert ſqui-
nancie et epilēcie que accidit infantibꝫ. Et ſuc-
cus eius iunctus ſup apoſtemata calida ſum-
boꝝ ſedat eoꝝ pulſū ſeu pulſacōem. pandecta
Et q̄n bibitur ſuccus radicis yringi albi coloro-
ris ꝓuocat vrinā et menſtrua diſſoluit inflacō-
nes et torcōnes ſtomachi. Et q̄n bibitur cū vino
decoctōis radicis eius valēt dolori epatis et mor-
ſibus venenatis. pandecta. Itē ſerapio dic̄ ve-
rum yringum tpe veris in ſūmitate eius defer-
re florē cuius color eſt ſicut color violarū niſi q̄
ſūt maiores eis. et q̄n cadūt flores h̄z ſemē in q̄n
titate ciceris plenū humiditate nigrū dulcis ſa-
poris. Serapio eodē caplo.

Lilium Lilgen

Lilium eſt calidū et humidum in primo et eſt do-
meſticum cū albis floribus. valet ad apoſtema-
ta frigida maturāda cū auxugia et oleo tritū et
coctum et ſuperponatur. Itē radix lilij cū radice
brance urſinē et radice altee mutuo cocte cū vi-
no et coletur et colature addatur cera et oleum.
añ q ſufficit et fiat vngentum contra vicium
ſplenis et duriciem eius. Et radix lilij domeſtici
cum aceto mutuo conquaſſata valet contra

malum mortuũ ſiue ſcabiem malam ipſam vn
gento. Et virtus radicis eſt que deſiccat deſiccatis
one temperata et abſtergat abſterſione tēpe
rata. Et radix mūdificat et maturat Itē radix lilij
et radix altee mutuo bulita in aqua in modum
pultis cū butiro mixta in modū emplaſtri val
potiſſime in paſſionibꝯ pectoris tale emplaſtrū
pectori tepide applicandum erit in aſmate vel in
tuſſi ſicca, p mollificacōe materie flecmatice i pe
ctore vel pulmone peccātis ut eo facilius pote
rit p viam ſcreatus eam euacuare Itē radix lilij
cū aceto cocta ſeu aſſata maxime valet in cōbu
ſtione ignis vel aque calide. Itē oleū lilij valet
ad remouendum tinitum auriū et ad ſedandum
dolorem auris. vñ ponatur parua quātitas eius
olei tepefacti in aurem ꝛ ꝓdeſt. Item radix lilij
domeſticī eſt bona ad incarnandū oīa vlcera ꝛ
mollificat duricies matricis et ꝓuocat menſtrua
et oleū lilij reſoluit ſine mordicacōne ꝛ mollificat
Ideo confert duriciei matricis ipſam matricem
vngendo cū vngento ſupius dicto de aſmate ul
de tuſſi ſicca. vel cū radice lilij aſſata cū oleo lini
et butiri fiant peſſaria ſuo modo applicanda et
valebit multum. Pandecta Serap. Platearius.

Lupulus. Hoppen.

Lupulus eſt calid᷒ et ſiccū in p̃mo gradu ad fri-
giditatē declinās. Eſt aūt ſedatiuus doloꝝ cali-
dorum et extingtiuus inflāmacōnū et lenitiuus.
Indiget rectificacōne quia aperit orificia vena-
rum ꝓpter qđ miſcendū eſt ei aliquid ex dragā-
to aut maſtice et rectius qđ vigorat eius opati-
onē eſt aqua caſei cū ſpica et maſtice. Pandecta.
c. de volubili Lupulus educit ſolucōe colerā ci-
trinā et mundificat ſanguinem ab ea et clarificat

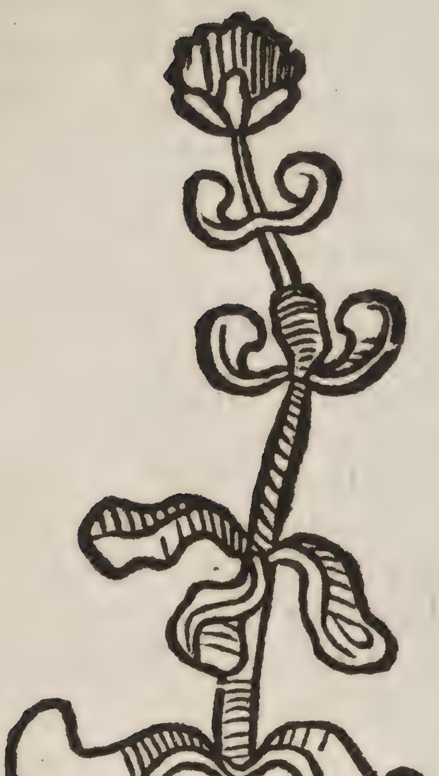
ipm et ſedat inflāmatōem eius. Et offert ei iu-
uamentū magnū infuſio lupuli in aqua caſei. Et
ſyropus lupuli remouet ictericiam et cōfert in
ydropiſi a cauſa calida. Iſto modo fiat ſiropus
℞. ſucci lupuli et endiuie et ſcolopendrie añ.
lb. ʒ. florū violarū et boraginis vuarū paſſula-
rū añ. m. j. ſeminum anisi ordei. q̄tuor ſeminum
frigidorꝫ maiorꝫ. añ. ℥ ß. aceti vini albi. ℥. j. oīm
fiat decoctō ad cōſūptionē medietatis colatum
dulcoretur cū zucaro albo et fiat potus quo vta-
tur mane ꝛ ſero vt decet. poſtea ſumātur pillule
tales. ℞. maſſe pillularum de reubarbaro. ℈. ij.
maſſe pillularū de fumo terre. ℈. j. diagredij. g̃.
. iij. miſce cū ſiropo de fumo terre et fiant pillule
. ix. Et ſumātur tria ſandali vel diarodō albat̄.
ꝓ cōfortatiuis. Itē ſuccus lupuli cū ſorbello or-
dei valet in dolore capitis a cauſa calida et cōfert
etiā calefactōi ſtomachi et epatis. Et ſiropus
iam dictus ꝓdeſt febribꝫ colericis et ſanguineis et
ſolucōne educit colerā aduſtam cū facilitate et
aperit opilacōnes epatis ꝛ ſplenis et miſeraī-
carū. Itēꝫ ſuccus lupuli cū aqua caſei vel endiuie
multū vꝫ in ictericia et ofert apoſtemati epatis
calidi. pandecta capl'o de volubilo.

Lappaciũ acutũ ſpiczwegerich

Lappaciũ acutũ eſt calidũ ⁊ ſiccũ in tercio ſm̃ Platearium. Et ſũt due ſpecies ſcʒ acutũ et rotundũ. et acutũ qꝛ acuta habet folia. et rotundũ rotunda habet folia. Cũ ſimpliciter ponitur rotundum intelligitur. Lappaciũ acutũ valet cõtra ſcabiem impetiginẽ ſeu ſerpiginẽ in modũ vngenti. ℞. ſucci lappacij acuti. lb. ſ. olei nucũ q̃r. j. et. ʒ. ſ. piſcis buliant ſimul et coletur et colature addatur pulueris ſulphuris ⁊ tartari an̄. ʒ. ſ. miſce et fiat

vngētū. Item ad apoſtemata maturāda reci
piatur lappacū acutū et in oleo coctū et cū auxu
gia porcina mixtū. Valet etiā cōtra duriciem ſple:
nis ſuccus lappacij acuti cū ſtorace liquida et ar
momaco et aceto cōficiatur et dimittatur ſic tri:
bus diebꝫ. poſtea fiat decoctio et coletur et cola
ture addatur cera et oleū quātū ſufficit et fiat vn
gentū. Itē vinū aut aqua decoctionis eius ꝛ ra
dicū bruſci et ſpargi ſoluit opilationem ſplenis
aut epatis. Cōtra ſcrophulas et nodoſitates in
corpore vel alias excreſcentias cutis. Valet em
plaſtrū ex radice lappacij acuti ꝛ auxugia ſit' tri
ta. Semen lappacij acuti habet quid ſtipticum
manifeſte. ideo ſuccus lappacij acuti et plantagi
nis cōfert in diſſinteria et diarea. Pandecta ca.
de lappacio acuto. Item cōtra ſtranguiriā et diſ
furiam fiat decoctio lappacij acuti ꝛ radicē yreos
in vino et bibatur. Et ad idē valet decoctio lap:
pacij acuti et radicis yreos ꝛ petroſilini in vino
et oleo et pectini ſupponatur. Item ꝓuocat vri:
nam in multa quātitate. Contra ydropiſim no:
mine leuco fleumā̄tia fiat potus ex ſucco lappa:
cij acuti. lb. j. et vini. lb. ß. fiat decoctio cū. ℥. j. eſu
le et radicē yreos. ℥. ß. cum melle deſpumato. detur
patienti colatura. Platearius.

Lactuca lattich

Lactuca eſt duplex ſcꝫ domeſtica et ſilueſtris. Virtus lactuce domeſtice eſt frigide et humide cōplexionis tpate. Decoctio lactuce in aqua et parū aceti cōfert apoſtematibꝰ calidis et eriſipile ſup ea emplaſtrando. Et lactuca ſūpta in via cibi abſcindit ſitim. et abſcindit etiam diſtillationē humiditatis ſpermatice et confert pollutioni que fit in ſomno. Ad idem valet ſemen eius in potu ſumptum. Ex rebus enim que ſunt

cõtrarie ſpermati eſt ſemen lactuce q̃n bibitur cũ aqua. Et lactuca eſt melioris nutrimẽti et melioris humoris omnibꝰ oleribꝰ aliis. qꝛ ipſa generat ſanguinẽ quẽcũqꝫ multũ nõ malũ imo bonum in fine bonitatis. Serapio cap̃lo de lactuca Et nõ reperio aliquã herbã cum poſſim curare adeo vigilias ſicut cũ illa herba. humor eni qui gñatur ex ea eſt frigidus et humidus. Et non accidit ex ea nocumentũ ſicut accidit ex aliis oleribꝰ et nõ reſtringit ventrẽ nec laxat eũ. qꝛ nõ habet ſtipticitatẽ nec ponticitatẽ nec ſalſedinẽ nec acuitatẽ. Et vniuerſaliter nõ eſt in ea virtuſ abſterſiua vel ventris laxatiua. Item lactuca emplaſtrata cũ ſuo ſucco apoſtemati calido manifeſtabitur eius infrigidatio. Item lactuca domeſtica eſt bona ſtomacho et infrigidat ventrẽ et facit dormire et mulieribꝰ ꝓuocat lac. Et q̃n ipſa decoquitur in cibis p̃cipue cũ carnibꝰ recentibꝰ eſt boni nutrimenti notanter in corpe p̃ter naturaliter calefacto ideo valet colericis. Et in febre acuta lactuca multũ valebit cum parũ aceti ãminiſtrando in cibis cocta vel cruda comeſta. Et aqua decoctionis lactuce cũ parũ zuccari valꝫ cõtra opilationẽ ſplenis et epatis et ſomnũ inducit. Et ſemen eius cũ lacte mulieris ꝛ albumine oui ſup frontẽ vngẽdo inducit ſomnũ Serapio.

Leuiſticus liebſtuckel

Lewiſticus calidus eſt et ſiccus in ſcd̃o g̃du· Se= men et radix nõ herba in medicinis debet poni cum inuenitur in receptis· Virtutẽ habet diure= ticam aperiendi extenuandi· Vnde vinũ decoctõ nis lewiſtici cõfert contra opilationẽ ſplenis et epatis a cã frigida· vel aqua decoctionis lewiſti ci valet ad idem a cauſa calida· Sed melius iſto modo diſpenſabitur potus ad idem cõueniens· Rx· ſucci ſtolopendrie· lb· j· ſucci abſinthei q̃r· j·

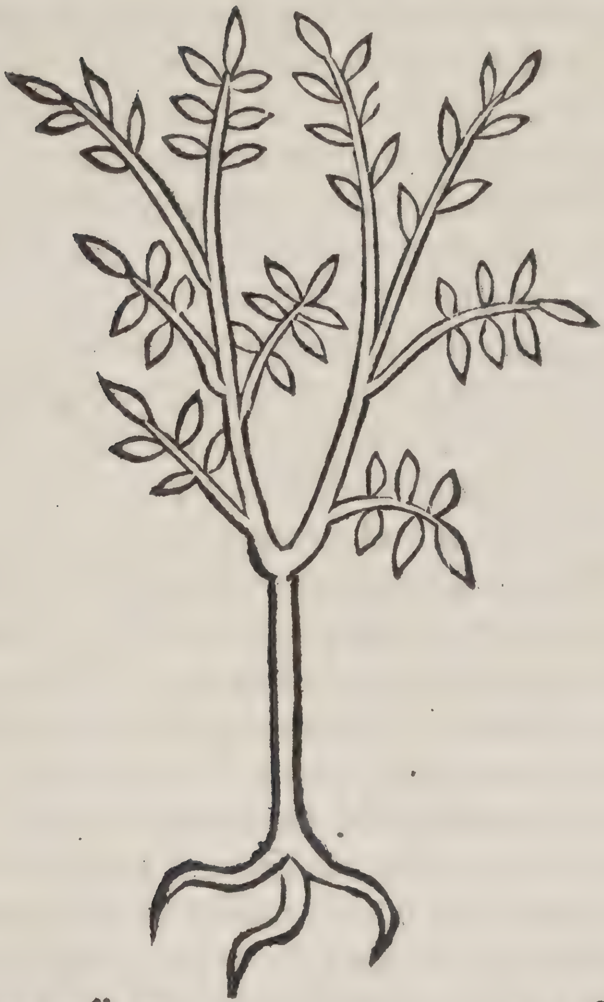
florũ lupulorũ boraginis. ſeminũ leuiſtici feni
culi petroſilini añ. ʒ. j. vuarũ paſſularũ radicum
bruſci ſpargi. reupõtici añ. ʒ. ſ. liquiricie. ʒ. ii. om
niũ groſſo modo contritorũ fiat bulitio in aqua
lb. ij. cũ parũ aceti ad cõſumptionẽ medietatis
colature addatur zucari albi q̃ ſufficit ꝓ dulcora
tione. et fiat potus mane et ſero ſumendus tepi
de eo modo ut ſup̃ in alijs capitulis inſinuatũ eſt
Quo potu cõſumpto ſequẽtes pillule ſumantur
Rc. maſſe pillularũ de miſerion maſſe pillularũ de
lapide laſuli añ. ʒ. ſ. turbit. ℈. ſ. ʒinziberis gr̃. iiij.
miſce cũ ſiropo de ſtolopendria et fiant pillule
ix. Et ꝓ confortatiuis ſumatur diaireos ſalmonis
vel diacoros vel diacaperis. Et idem poteſt cõ
ferre in febri quartana vicio opilationis ſple
nis ꝓueniente. Item vinũ decoctionis leuiſtici
et radicis galange et cinamomi valet cõtra do
lorem ſtomachi ſplenis et inteſtinorũ ex ventoſ
ſitate factũ. Item puluis ſeminis leuiſtici et ci
namomi et reupontici et galange cũ zucaro albo
miſcendo in modũ tragee de qua tragea detur in
cibis et valebit ad idem iam dictũ dolorẽ ſtoma
chi inteſtinorũ et ſplenis. Platearius.

Lauendula lauendel

Lauendula eſt calide et ſicce ꝯplexionis que ſua
aromaticitate cōfortat neruos. et ſua calefactio-
ne cōſumit materiā paraliſis. Iſto modo diſpen-
ſando ſiropū. ℞. florum lauendule. maiorane ſti-
cados arabici añ. m. ſ. florum roris marini ſemi-
nis coriandri ꝑparati. cubebarum ſeminis rute ca-
ſtorei añ. ʒ. ij. oim contuſorum fiat decoctio in vi-
no et aqua ſaluie añ. lb. j. ad cōſumptionem ter-
cie partis coletur et colature addatur ; ueri albi

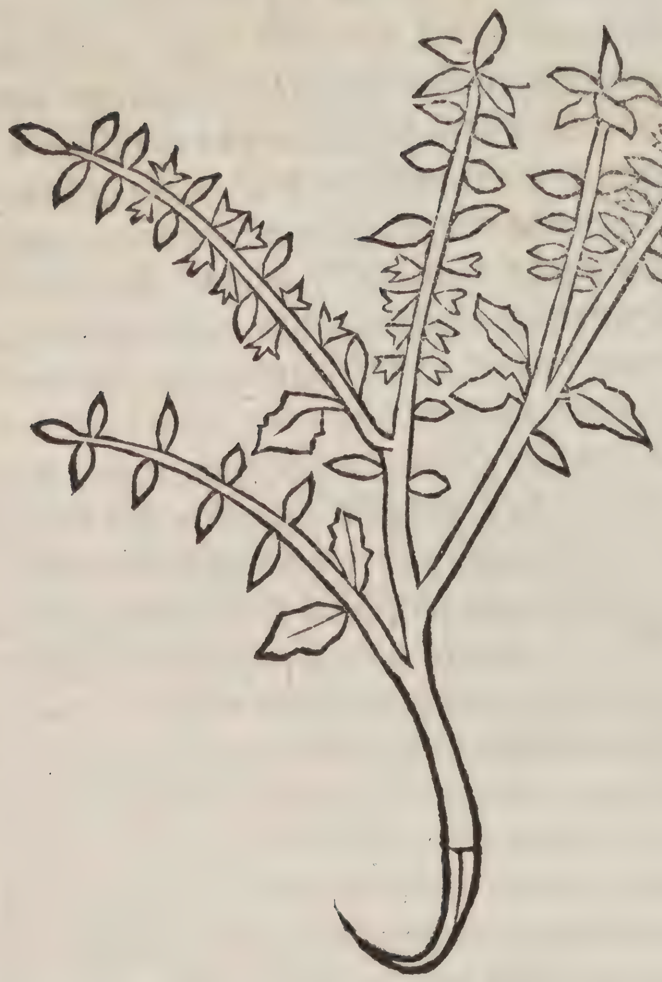
q̄ꝺ ſufficiat et fiat potus ſumendus mane et ſe-
ro tepide .p qualibet vice in quātitate medij ci-
phi: quo potu cōſumpto ſequētes pillule ſumā-
tur. ℞. maſſe pillularum cochiarum maſſe pillularū
de hermodactulo añ .ʒ.ſ. turbit .℈.ſ. zinziberis ğ.
.iij. miſce cū ſiropo de ſticados et fiat pillule .vij.
Pro cōfortatiuis ſumatur electuariū pliris ar-
conticon vel diantios vel diacaſtorium ʒ.ī. Fiat
etiā caputpurgiū vel ſternutatoriū contra p̄dictā
diſcraſiā neruorum vel paraliſis. ℞. pulueris floꝝ
vel foliorum lauendule florum roris marini ſeminis
baſiliconis et nigelle añ .ʒ.j. piretri zinziberis añ
.ʒ.ſ. decoquātur in aqua ſaluie et eius colatura at-
trahatur p nares et purgabitur inde cerebrum.
Vel miſceantur p̄dicta puluerizata et naribus at-
trahatur talis puluis erit ſternutatoriū pro pur-
gatione capitis vel cerebri a quo omnes neruí
habent originē tanq̄ⱥ riuoli ex fonte. Et nucha
ſiue poſterior pars colli vngatur cū oleo caſtorei
cui puluis eruce et parū croci et cinamomi mi-
ſceantur. vel cū oleo lini vel oleo vulpino et cō-
fert.

Laureola **dripkrut**

Laureola calida et ſicca in quarto. Frutex eſt cui⁹
ſemen vſui medicine cōpetit. et appellatur coco
niduū. Et cū repitur in receptis laureola vel mi-
ſerion fructus eius .i. coconidiū intelligit᷑. Vir-
tutē habet purgandi flecma et colerā. vnde et ſa
nis et egris nō multū febricitātibꝫ poteſt dari.
Et qꝛ nocet epati ideo eius acuitas frangit᷑ cū
aceto in quo humectetur et exſiccetur. Et ei⁹ ma
licia etiā corrigit᷑ cū ſucco abſinthei vel muſca-

lagine pſilii vel ſucco portulace. Et ſūt due ſpe
cies. melius miſerion eſt in quo ſūt plurima fo-
lia et ſimilia foliis olive et ſubtiliora Et eſt acu
tum mūdificatiuū et excoriatiuū. Valet ergo ſuc
cus laureole cū parū aceti cū litargiro et ceruſa
mixtus ad morfeā et albaras et ad lentigines li
mento eas. Et quando miſcetur cū ſulphur et ad
miniſtratur valet ad vlcera ſordida et ad malā
ſpeciem ſcabiei cū melle miſcendo. Item aqua de
coctionis laureole cū parū aceti valet in dolore
dentiū. Itē ſolucē educit aquā citrinā et flecma
et melancoliā. Infuſio foliorū eius vel ſeminis
in aqua abſinthei vel fumiterre cū mero dulco
rando valet in ydropiſi de frigida cauſa. Itē va-
let in difficultate vrine vehemēter. Caueas ne
des in ſbā qz multū moleſtat corpꝰ humanū. Et
pillule de miſerion ſiūt inde quibꝰ miſcetur ali-
qua grana cocomdii quo ad eius pulpā cū pa-
rum maſticis et ſoluūt mirabiliter aquā citrinā
in ydropiſi. Ad reprimendū eius acumen qz na-
turam mouet ſurſū p vomitū et deorſū p viā inte
ſtinoꝝ lubricando. Puluis ergo coriandri et ſe-
minis plantaginis diu bulliant in oleo. et ex ta
li oleo vngatur pecten et meſtma et renes pro
pter ſtranguriā et diſuriā. Et oleū decoctionis
eius valet ad aures cōtra ſorditatem Plateariꝰ
Serapio eodem capitulo.

Melliſſa Muderkrut·

Melliſſa calida et ſicca eſt in ſcd'o gradu· viridiſ
et ſicca magne eſt efficacie· exſiccata p̄us ad ſolē
poſtea in vmbra ad annū ſeruatur· Virtutē h;
cōfortandi cōſumēdi diſſoluēdi et extergendi. ſi=
milē habet effectū maiorane· Jtē decoctio mel=
liſſe et arthimeſie et matricarie in vino cū paruo
zucri albi colatū dulcoretur et multū valebit ꝓ=
uocando menſtrua et mundificando matricē ad
cōceptionē adiuuat· Ad idē v; ad fomentandū

matricem cū vino decoctionis melliſſe et matricarie et arthemeſie. Ad idem ſiſt valet peſſarium de p̄dictis herbis cōtuſis factū cū ſucco cepaꝛ tum inunctū. Et vinū decoctionis melliſſe ꝛ corticis citri et parū cinamomi valet cōtra ſincopi quia multū cōfortat cor Auicēna de virib9 cordis. vbi fuerit ſincopis a cauſa frigida. Itē melliſſa in vino decocta cū altea et oleo cathaplaſmata ſup dura apoſtemata maturat ea. Et idem valet cōtra duriciem ſplenis et epatis quia eā relaxat ꝛ reſoluit. Itē cōfert punctures ſcorpionis vel morſui canis mēbru leſū emplaſtrando. Itē melliſſa ore maſticata cū parū piretri ofert dolori dentiū. Et aqua decoctionis melliſſe et ſeminis plantaginis cōfert diſſintericis ſi cū aqua pluuiali decoquātur valebit melius. Item vinū decoctionis melliſſe et radicis yreos et liquiricie cū parū piperi opitulatur aſmaticis et anhelosis. Et quādo fit emplaſtrum cū melliſſa et p̄mula veris et ebuli et altee cum oleo caſtorij et camomillaꝛ ſedat dolorem iuncturarū ſcꝫ podagre ciragre ꝛc̄. Proprietas melliſſe in cibis comeſte eſt letificare cor et facit digeri cibū groſſum. aperit opilationes cerebri et remouet accidētia ſolicitudinis et timoris que accidūt a melancolia et humore aduſto. Pandecta eodem capitulo.

Milleroliũ garbe

Milleroliũ eſt herba habēs folia ſilia folijs fe
niculi· et plurimiſqꝫ folijs fulcitũ eſt vnde ſũpſit
nomen· et eſt frigide et ſicce ꝯplexionis· Vulne
ra cõglutinat eius ſuccus et ſine tumore ꝑſeruat
Succus millefolij cũ decoctione piretri in aceto
mixtus cõfert dolori dentiũ a cauſa calida· Diaſ-
corides aũcte pandecte caplo eodem· Valet etiã
ſuccus eius cõtra vrine difficultatē· Et idem va
let cõtra calculũ cũ aceto miſcendo· Pandecta.

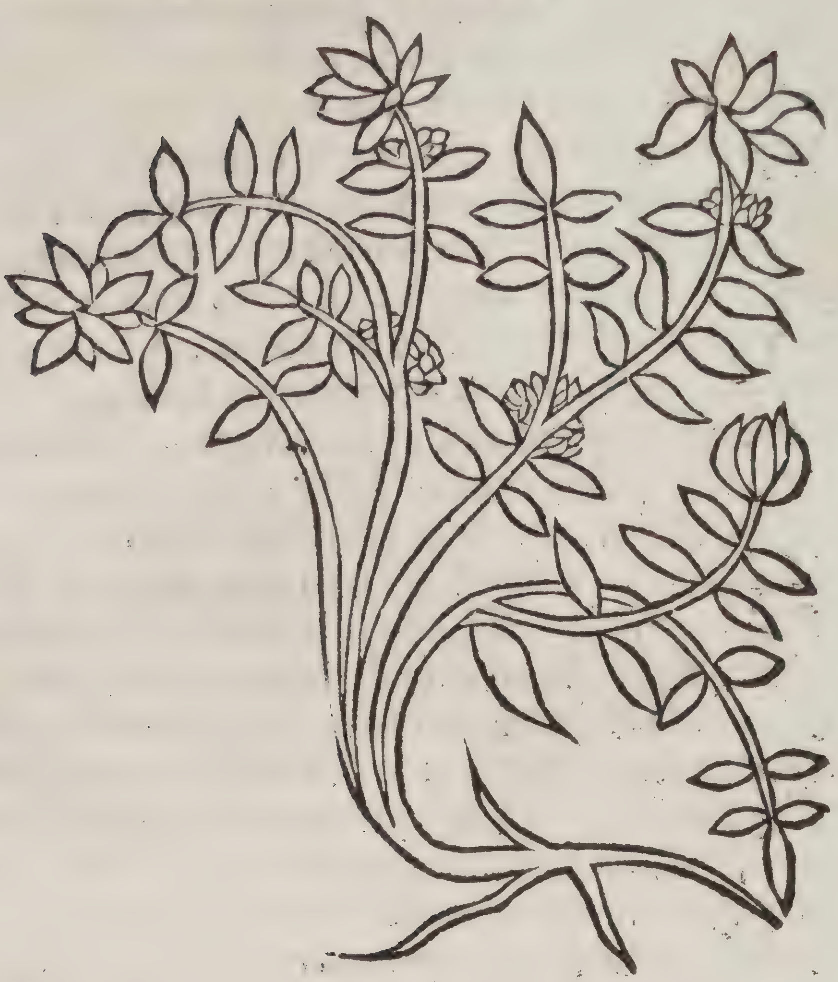
Galienus. vi. ſimplicium capl'o de millefolio dicit q͞ millefolium eſt ſiccatiue virtutis in tantū ut cōſolidet vulnera. Ad ignē ſacrū ſummū remedium eſt. Succus millefolij cū ſucco ſemp viue cū aceto mixtus pſidiū pſtat magnū. Et millefoliū ſm Plinium caulis eſt tener ſimilis ſeniculo. plurimiſq; folijs vnde et nomen accepit. naſcitur in paluſtribus locis. Eius emplaſtrū factū cū millefolio et edera terreſtri cōtuſis cū parū aceti et cū piretro cōtrito miſcendo et ſup maxillā applicando multū cōfert. Et ſi de eadem mixtura aliquid apponatur denti dolenti valebit eo efficacius. Et fiat emplaſtrū cū millefolio et plantagine et vrtica cū aceto et ſale miſcendo applicando pulſui manuū et pedū ante paroxiſmū p horā auffert febrem pioticam. Cōfert etiā aqua decoctionis millefolij et plantaginis ꝛ burſe paſtoris ꝛ roſarū cōtra fluxū ſanguinis vel cōtra fluxū quēcūq; vētris. Vel emplaſtretur ſup inteſtina millefoliū cōtuſum cū plantagine et burſa paſtoris cū albumine ouoꝝ miſcendo et ſup inteſtina emplaſtrando. hoc multū valebit contra fluxum inteſtinorum.

Malua   appel

Malua frigida eſt in p̃mo hũida in ſc̃d̃o gradu Cuius ſ duplex ẽ maneries ſcȝ domeſtica q̃ in or-tis et fere in omnibus locis reperitur· Et eſt ſil-ueſtris que malua wiſtus et biſmalua dicitur· et creſcit altius et latiora habẽt folia et habet viſ-coſam humiditatẽ que ẽ minus frigida· Mal-ua cocta cũ vermiculari et aceto in p̃ncipio ap-plicata apoſtemati calido ꝯfert· Ad maturãdũ a-poſtemata folia malue cũ radice altee ⁊ farina

fenugreci bulliātur cū axungia porci recenti miſ
ſcendo et ipa apoſtemata indurata emplaſtrā
do et eius duricię tollet. Item cōfert ad duriciem
ſplenis et epatis. Itē fomentū factū quantū ad
pedes cū decoctione malue et flor camomillarū
et abſinthei valet ad ſomnum ꝓuocandū in fe
bribꝫ acutis. Itē malua cū mercuriali cocta cum
carnibꝫ aut oleribus et comeſta ſoluit ventrem
in febribꝫ ꝓpter ventris cōſtipationē. Item ad
menſtrua ꝓuocanda recipiatur radix malue in
modū digiti et aliquantulū radatur exterius et
inungatur cū melle et poſtea aſpgatur puluere
ſcāmonie et ſupponatur et certū eſt remediū. Itē
malua auiſtus ſiue altea plus valet in pſenti caſu
q̄ʒ malua q2 magis mollificat et maturat q̄ʒ fo
lia vel radix malue. Etiā ſola radix altee cū axū
gia porci trita poſita ſup apoſtema maturat
eius duricię et mollificat et relaxat. Vel fiat vn
gentū iſto modo. R. ſuccū malueuiſci et puluerē
farine fenugreci et farine ſeminis lini cū parum
butiri et olei et cere fiat ex illis vngentū quo vn
gantur apoſtemata indurata. Item vngentum
multū ꝓdeſt in duricie ſplenis et cōtra diſcraſiā
pectoris et cōtra tuſſim ex cauſa frigida. Et valꝫ
cōtra aſperitatē pectoris et pulmonis. Serapio

Menta   myntz

Menta calida et ſicca eſt in ſcđo ğdu· cui⁹ pluēs
ſūt ſpēs· eſt eni domeſtica et ortulana dicitur· et
hec mediocriter calefacit et cōfortat. et eſt alia
ſilueſtris q̄ mentaſtrū dicit᷑· et hoc maiorē habet
virtutē calefaciendi Menta domeſtica magis cō
petit vſui medicine et viridis· et exſiccata ē ma=
gne efficacie. Debet autē exſiccari in vmbroſo lo
co p̱ annū ſeruat᷑ in virtute magna· Virtutē ha
bet diſſoluēdi et ꝯſumēdi et ꝯfortādi ex aroma=

nietate· Itē ad appetitū ꝓuocandū vicio mīre
rie frigide et humide peccantis in ore ſtomachi
fiat ſalſamentū ex menta et cinnomomo et galan
ga et parū piperis cū aceto miſcendo· Itē ſuccuſ
mente ortolane cū aceto mixtus valet cōtra fe
torē oris gingiuarū et dentiū os inde abluendo
Poſtea fricentur dentes cū menta ſicca et come
ſtis valebit· Itē decoctio mente cū aceto et albu
mine oui ꝓdeſt cōtra vomitū applicata ori ſtos
machi ꝓueniētē ex debilitate virtutis retenti
ue vel ex frigida cauſa· Item vinū decoctionis
mente valet contra ſincopim ſi fuerit ſine febre·
Cū febre autē valet ſuccus mente cū parū aceti
cū fruſto panis toſti et humectati in ſucco tali·
et naribus applicato et inde fricentur labia ꝛ ligua
et gingiue et dentes et tēpora· et ligetur ſup pul
ſatiles venas tēporū et brachiorū· et patiēs eciā
maſticet mentā et humoroſitate tranſglutiat· Ad
matricē mūdificandā folia mente et arthemiſie
et abrotani in vino et oleo bulliantur et matricē
inde fomentando· Itē menta et anetū cocta cum
vino et oleo et ſupponatur mamillis ꝓdeſt contra
coagulationē lactis· Itē decoctio duorū aut triū
manipulorū mente et ſcabioſe in vino et ſuppo-
natur inteſtinis cōfert cōtra colicā· Itē vinū de-
coctionis mente et ſcolopendrie ꝛ abſinthei cū
parū mellis deſpumati valet cōtra opilationem
ſplenis et epatis et vrinalē viarū ex humore
frigido cauſatam·

Mellilotum ſteynklee

Mellilotū calidum eſt et ſiccū in p̃mo gradu· Jn
ipſo eſt ſtipticitas pauca cū reſolutione· ꝓpter
illud digerit· Et eſt liquefactiuū ſupfluitatū· et
reſolutiuū ſubtiliatiuū et confortatiuū et ſedati
uū doloris iſto mō· Recipiātur flores melliloti et
flores keuri· i· floēs violaꝝ citrinaꝝ ⁊ folia altee
cū farina ſemis lini et farina fenugreci· et ſe· pa
paueris cū butiro fiat empl̄m mitigatiuū dolo-
ris ſup ap̄ata calida applicādo· Jdē vȝ ad ap̄ata

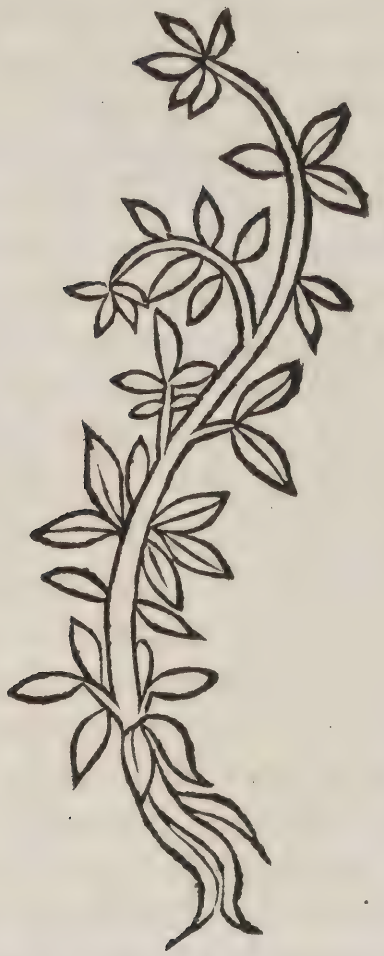
indurata q̄ mollificat et reſoluit. Item valet ad
duriciem ſplenis et epatis et cōtra aſperitatem
pectoris et pulmonis ipſis mēbris ab extra ap=
plicando. Item ſuccus mellilot vel oleū mellilot
diſtillatū in aures cōfert apoſtematibꝫ earū et
doloribꝫ. Ex floribꝫ mellilot et abſinthei et ma=
iorane fiat decoctio cū qua decoctione embrace
tur caput et ſedabit ſodam. Item decoctio florū
mellilot et farine fenugreci ꝛ furfuris tritici cū
aceto et applicata apoſtem iā ani et teſticulorū
et iuuamentū p̄ſtat magnū Auicēna eodē caplo.
Item mellilotū virtutē habet cōfortandi ſua aro
maticitate et diureticam ex ſubtilitate ſbē. Unde
vinū decoctionis eius cōfortat digeſtionē ven
toſitatē reſoluit opilationē renū et veſice ape=
rit. Semen eius in brodiis ꝛ cibis cōmixtū con
fert ad p̄dicta et reddit cibum boni odoris et ſa
poris. Et ſuccus mellilot cū ſucco celidonie et
parū pulueris viridis eris potiſſimū eſt reme=
diū cōtra cancrū et fiſtulā et emoroidas. Itē ſuf=
fumigatio eiuſdem ꝯ ut ꝫ p̄uocat menſtrua et fa
cit aborſū. Item mellilotū coctū in vino cū men
ta et abſinthio et emplaſtratū ſup ſtomachū ſe=
dat dolorē eius. Itē flores mellilot et ſemen ane
ti in vino cocta et emplaſtrata cōfert apoſtema
tibꝫ oculorꝫ. Itē ſi manus alicuius liniantur ſuc
co mellilot fortiter et ſine leſione poterit porta=
re ferrū candens intra manū Pandecta

Matricaria Meter

Matricaria id eſt arthimeſia q̄d idē eſt ut dicit pandecta capitulo de arthimeſia et dicitur etiam alio nomine mater herbarū. Et eſt eiuſdem cō-plexionis ⁊ virtutis ut arthimeſia exiſtit calida et ſicca in tercio gradu cuius folia cōpetunt vſui medicine. Et maioris ſūt efficacie viridia q̄ ex-ſiccata. Item matricaria confert ad concepcōnē perficiendā et cōtra ſterilitatē factam ex humiditate. Recipiatur pulvis matricarie et melliſſe

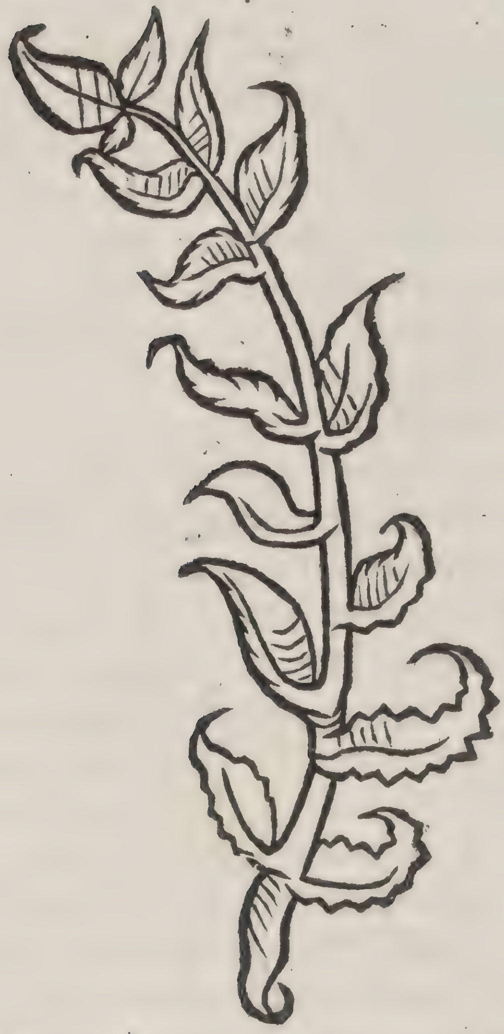
et raſure eboꝛis cum vino potentur non parum
cōferre habꝫ ad conceptionem notanter ſuma=
tur poſt fluxū menſtruoꝝ. Etiā melliſſa ⁊ matri=
caria cū ſucco ſatirionis in vino bulita ⁊ empla
ſtrata ſup matricem. vel matrix inde fumigata
miro mō ↄfert ad concepcōem poſt purgacō=
nē. Prodeſt etiā ſi balnietur mulier in aqua vbi
cocta ſūt arthimeſia. melliſſa. matricaria. Et peſ
ſaria ex hijs herbis facta ſcꝫ cōquaſſando has
tres herbas iam dictas miſcendo cū raſura ebo=
ris et imponātur pudendis et cōfert ꝓuocando
menſtrua. Contra tenaſmonē ex frigiditate. Re
cipiat patiens fumū coliſonie poſite ſup carbo
nes deinde calefiat arthimeſia ſup teſtam addi=
to taxobarbato et hijs herbis calefactis po=
nātur ſuper lapidem molarem et ſedeat patiens
deſuper et anus intrabit. iſtud ꝑ experto habe
tur. Et valet cōtra glandulas que naſcūtur cir=
ca aures ⁊ anū. fiat ꝑus circa ea loca ſcarificatio
poſtea ſupponatur pulvis arthimeſie et marru=
bij et prodeſt.

Maiorana· Mairon

Maiorana calida et ſicca in tercio gradu virtutē habꝫ· confortandi ex aromaticitate diſſoluen-di et conſūmendi ⁊ mundificandi ex qualitatibꝯ ſuis habꝫ etiā virtutem calefactiuam valde· Et quādo ſumitur in potu decoctō eius in vino cum cathupucia et ebulo confert ydropicis in principio eius et ſtranguirie· Et quādo ſuccus foliorum eius miſcetur cū melle et fit linitio cum eo aufert liuorē ſanguinis mortui qui eſt ſub oculo

Et qn̄ fit naſtale vel peſſariū cū decoctione ma-
iorane et abrotani cū albo obtuſo et ꝓuocat men
ſtrua. Itē puluis maiorane cū panis madetis
et parū piretri naribus inflatus purgat caput et
cōfortat. Et vinū decoctiōs eius ſtomachū ↄfor
tat et digeſtiuā virtutē et in frigidatū ſtomachū
calefacit. ſimilr̄ facit puluis maiorane in cibo aſ
ſumptus. Et tota herba ip̄ius maiorane cū ori-
gano calefacta ſup teſtā3 et in ſacculo poſita et
dolori ſtomachi vel inteſtinarū applicata dolores
ex ventoſitatibus aufert. Capiti etiā ſuppoſita
ꝓdeſt ↄtra frigidū reuma. Item fomentū factu3
ex decoctione maiorane ⁊ arthimeſie in vino co-
cta vulue applicando matrice mundificat et ſup
fluā cōſumit. Itē maiorana cū aceto cōtuſa ⁊ ſa-
le cōfert puncture ſcorpionis vel alioꝝ aīaliu3
venenoſoꝝ. Itē decoctio maiorane cū folijs al-
tee et farina fen greci ⁊ ſeminis lini in vino in
cauſa frigida vel cum aqua in cauſa calida miro
modo ſedat dolorem apoſtematū ſcemancoru3
vel ſuptorcōes lacertorū vel neruoꝝ applicata.
Itē ſuccus eius cū melle linitus ſup veſtigia fa-
cta poſt ventoſacōnē delet ea ne appareant cica-
trices. Itē caputpurgiū factum cū puluere eius
ut ſup̄ apit opilacōnes cerebri ideo valet in epi
lentia ⁊ paraliſi et tortura oris et emigranea. ⁊
dolore capitis. Serapio.

Marubium andaren

Marubiū.i.praſſiū calidū et ſiccū in tercio gradu.
Virtutē habet diſſoluendi et cōſumēdi ex quaſ-
litatibꝫ ſuis.et ex amaritudine diureticū eſt.diſ-
ſoluit enim et aperit.Eius potus cōfert diſcra-
ſie pectoris ⁊ pulmonis ex flecmate viſcoſo.ideo
valet cōtra aſma et ꝯtra tuſſim iſto modo.℞.ſuc
ci marubij.lb.j.yſopi melliſſe an.m.ſ.ficuū ſic-
carum numero.vij.vuaꝝ paſſulaꝝ.ʒ.j.liquiricie
raſ.ʒ.ij.draganti.ʒ.j.omniū cōtuſarū fiat bulitio

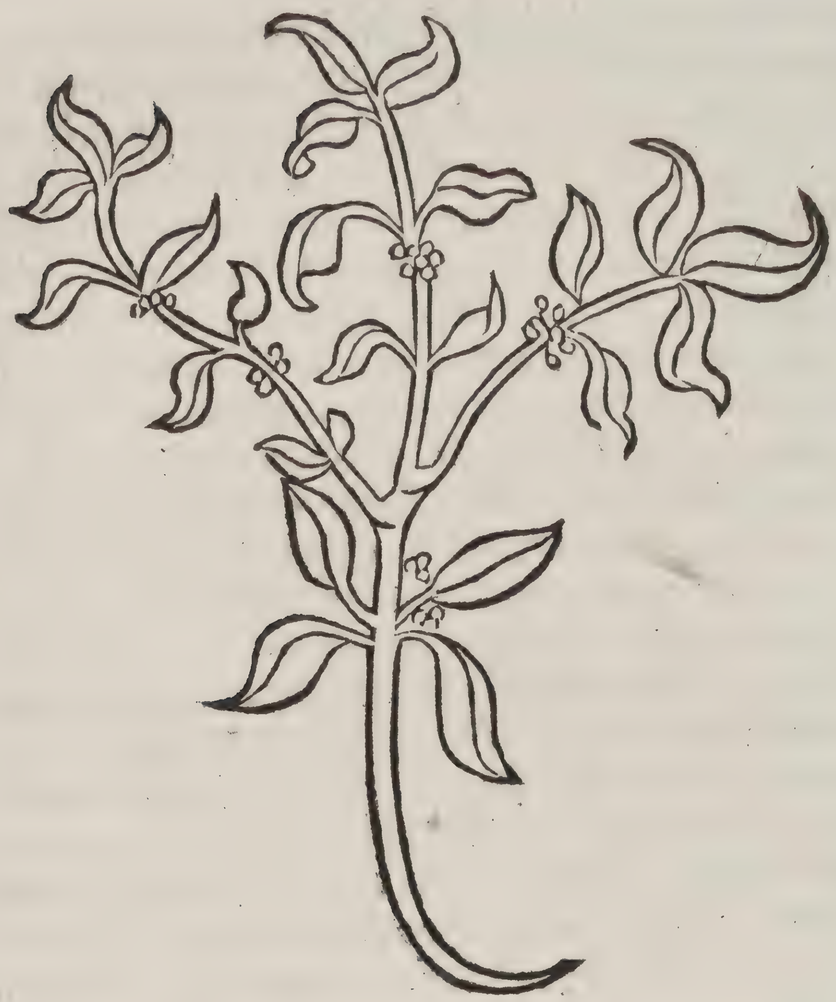
cū.lb.j. vini albi ad cōſumptionem tertie ptis
colatū diſſoluatur cū ſufficienti zucaro et fiat po
tus tepide ſumēdus mane et ſero ꝑ quālibet vi
ce.℥.iiij.quo cōſūpto ſequētes pilule ſumātur.
℞.maſſe pillularum de agarico.ʒ.ij.maſſe pillula-
rū fetidarū.ʒ.j.agarici.ʒ.ſ.ſalis gēme g̃.j.miſ
ce cū ſiropo de liquiritia et fiāt pilule.ix.Altera
die ſumatur dī.i.praſſiū vel diadragantū calidū
ꝑ cōfortatiua. Et ab extra valet vngere mune
rum pectoris cū vnguento dialtee ꝑ maiori mol
lificatione materie peccantis. Item ſola decoctio
praſſij et ficuū ſiccarū in vino valet cōtra tuſſim
ex frigida cauſa et ſi additur ſuccus liq̃ricie va
lebit eo melius. Item vinum decoctionis praſſij
et ſeminis feniculi cōfert ſtrāguirie et diſſurie et
cōtra colicā paſſionē. Ipſa herba cū folijs lilij
et altee in vino et oleo cocta applicate pectini et
inteſtinis in modū emplaſtri valet ad idem ex
frigida cauſa. Contra emoroidas inflatas et nō
vlceratas ꝓdeſt decoctio praſſij et aneti cū vino
et aqua ſalſa et fiat encatiſma.i.ſeſſio ſup ipſas
herbas. Contra vermes auriū inſtillatur ſuccus
eius auribus. Item vinū decoctionis eius aperit
opilationes ſplenis et epatis et mūdificat pe
ctus et pulmonē p ſcreatū et ꝓuocat menſtrua
quando bibitur. Serapio.

Mora celſi mulber

Mora celſi dulcia ſunt calidā et humida. ſʒ ace-
toſa ſunt ad frigiditatē et humiditatē declinan
tia et illa ſūt domeſtica. Et ſunt ſilueſtria nomi-
ne morabaci et ſunt frigide et ſicce cōplexionis
et ſūnt rubea in primis et cum ſunt nigra colli-
gūtur. Domeſtica virtutem habent diſſoluen-
di conſumendi et mundificandi. Confert contra
ſquinantiam et contra caſum vuule et braūcos
et vicia faucium. Et electuarium in tali caſu

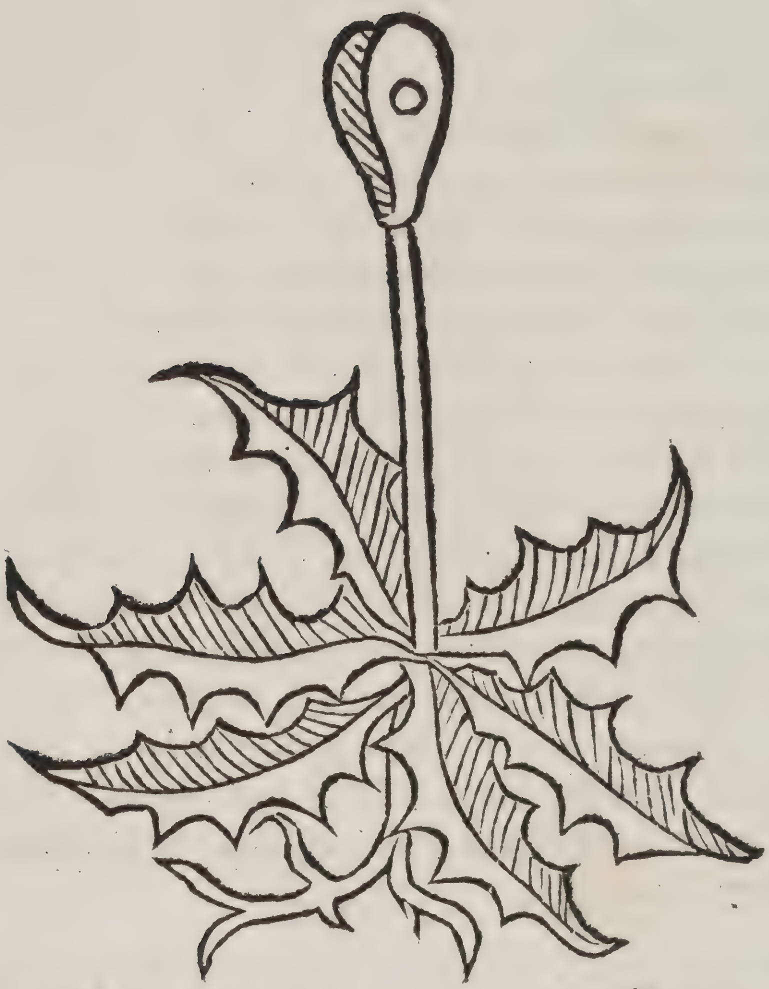
cõueniens diamoron dicitur et fit inde garga-
riſma. R. ſucci mori domeſtici vel di amoron. ʒ. j.
. ſ. aque plantaginis. ʒ. in aceti mellis roſaꝝ añ.
. ʒ. ſ. miſce et fiat gargariſmus. Valet enim loco
diamoron decoctio ſucci mori celſi cum melle de-
ſpumato et ſeruatur ad longũ tẽpus. Itẽ ſuccus
enim de moris dulcibus aliquãtulu calefactus et da-
tus potui ſoluit ventrẽ ſi ſit cõſtipatus ex frigi-
da cauſa Et vinũ decoctionis moroꝝ mũdificat
inteſtina Succus corticis ei9 vel vinũ decoctio-
nis corticis vel puluis corticis eius cũ melle lũ-
bricos necat Cortex mori celſi virtutẽ habet cõ-
ſumendi diſſoluendi et mũdificandi. Mora ſilue-
ſtria virtutẽ habẽt cõſtringendi gratia aceto-
ſitatis. Itẽ decoctio folioꝝ et corticis mori in vi-
no et parũ aceti valet in dolore dentiũ os inde ab-
luendo. Itẽ emplaſtrũ ex foliis mori celſi et oleo
valet in cõbuſtione ignis vel aque calide. Item
decoctio folioꝝ mori et vitis et ficuũ in aqua plu-
uiali denigrat capillos. Itẽ ſuccus mori acetoſi et
folioꝝ eius ofert ad apoſtema oris et vuule. et
eſt vltimũ ad ſquinantiã et pfocationẽ Morum
malũ eſt ſtomacho corrũpitur enim in eo. Et opor-
tet ut comedantur oẽs ſpecies eius ante cibũ. et
poſt cibũ ſũpta corrũpũtur. et colericis nõ ob-
ſũt. Et morũ aliqualiter exſiccatu retinet ventrẽ
et opilulatur diſſinteriis Auicẽna eodẽ caplo.

Mercurialis bingelkrut

Mercurialis calide et ſicce cōplexiōis in primo gradu· et eſt duplex ſcꝫ maſculus et femina que eſt maior et maſculus minor· et habēt rotūda ſe-mina Pādecta aūcte auerrois libro colliget ca-pitulo de mercuriali· Uterqꝫ mercurialis in cibis elixatus et cōmeſtus ventrem ſoluit· Elixatura eius accepta hūores aquoſos purgat ut mer-curialis cū bletibꝰ et viuiſpaſſulis buliantur cum iure carniū recentiū de illo brodio multū ſumat

re ſufficienter lubricat. Fit etiā ex mercuriali cli-
ſtere iſto modo. ℞. mercurialis bleus matris vi
olarum malue ana m. j. foliorum ſene polipodii an̄
ℨ. j. decoquātur in aqua. lib. ij. ſ. ad cōſumptionē
fere tercie ptis coletur colature miſceatur caſſ
fiſtule extracte. ℨ. j. benedicte laxatiue. ℨ. ſ. olei
violarum olei aneti ana. ℨ. j. ſ. ſalis gēme. ȝ. ſ. miſce
et fiat enema. i. cliſtere. Dicit᷑ q᷑ folia femine tri
ta et puncta vertebro vel ſuccus femine bibit᷑
feminas gñare facit. Et de foliis maſculi et ſuc
co eius ſimili diſciplina factū maſculos gñare
facit. Item mercurialis in capone coctus et ius
caponis decocti acceptū purgat humores groſ
ſos et aquoſos et nigrā coleram. Item cōfert fe
bribus epalibus et tipicis ſeu interpellatis egritu-
dinibus tremoribus et inflationibus ſtomachi et aſ-
maticis et arteticis ſingulare remediū eſt Galie-
nus. vij. ſimpliciū capitulo de lino foſtida. i. mercu-
riali. Scimur quid omnes eo ad ventris ſubdu
ctiones ſolū. Et vinū decoctionis mercurialis et
calamenti ſufficiens diaforeticum eſt Pandecta
eodem capitulo.

Mandragora wilwortz

Mandragora eſt frigidã et hũida in tercio gͣdu ſꝫm Auicēnã. ſꝫ ſꝫm Pãdectã eſt frigida in tercio. et eſt in ea cũ hoc caliditas pauca. ſed in pomis mandragore eſt humiditas. et ꝓpter hanc cauſam inducũt ſubet. i. ſomnũ ꝓfundũ. ſed cortex eius radicis eſt frigidus multum et cum hoc deſiccat. Et quando ex iſta radice exhibetur alicui in potu vel in cibo cum pane incidit ſumẽs eam in ſubet. i. ſomnũ. et ideo vtuntur cirogici

quando volūt mēbrūm incidere. Et ſi radix in vi
no decoquatur donec minuatur tercia pars et cola-
tur et reponitur. et ſi accipitur ex ea quātitas .ӡ.ʃ.
et adminiſtratur ad minuas vigilias et ad ſedā
dos dolores. Et quādo ſiūt neceſſe madere vel
cauterizare aliqđ mēbrū et volumus q̄ nō ſen-
tiatur detur ei in potu p̄us .ӡ.j. vel .ӡ.ʃ. ſucci radi
cis cū mellicrato facit euomere fleuma et colerā ſi
cut elleborus. ſed ſi accipiat nimiū occidit. Itē
quando cortex ſupponitur ano ſicut ſuppoſitoriū
facit dormire. Et qñ radix eius elixatur cū ebore
ſex horis mollificat ip̄m et facit ip̄m abilem ad
faciendū quācūq̄ figurā volueris. Radix vero
eius quando fortiter teritur et fit emplaſtrū cū
ea et aceto curat erīſipilam hoc itē quādo miſce-
tur cū oleo vel melle confert morſui venenoſo.
Et quādo miſcetur ſuccus eius radicis vel deco-
ctio cū vino et fiunt ordei valet in ſedando dolorē
iūcturarū et omnes alios dolores Pandecta.

Naſturciū ortulanū gartēkraſz

Naſturcium domeſticū̄m et agreſte domeſticum eſt calidū et ſiccum in tērcio et eſt ſimilis virtutē ſinapis. Eſt reſolutiuum maturatiuū cū lenitate Retinet capillos cadentes. vinū̄z decoctōīs ei⁹ Et lini tio ſucci eius ſup crines. Emplaſtruz etiā ex eo factum cum ſucco eius et ſpvina et ſale ſuper carbūnculum applicādo vel ſuper ignem pſicum confert. Etiā ſuccus naſturcij cū melle mixtus valet ad ſcabiem vlcerosam. Prodeſt etiā

in doloribus iuncturarum vnctus decoctionis eius. Et emplaſtrū ex eo factū cū aceto et farina de ordeo illud confert omi mollificacōni neruorꝫ. Sumi etiā decoctionis eius cū ſucco yreos vel puluere yreos mundificat pectus ꝛ pulmonē ideo valet in aſmate ꝓpter illud qđ eſt in eo de inciſione ꝛ ſb= tiliacōne. Et vinū decoctionis eius calefacit ſto= machū ꝛ epar et cōfert groſſiciei ſplenis. Et em plaſtrū ex eo ꝛ melle factum ſplen valet. Et qñ bibitur ſuccus eius cū ſucco atriplicis et paruꝫ aceti facit vomere colerā rubeam et educit eam Item eius vſus augmentū facit in coitu ſumen= do in ſalato cū baucia et cū radice yringi. Itē ſuc cus eius cū ſucco abſinthei educit ſolucōne ver mes et ꝓuocat menſtrua et eicit fetum. Et vinuꝫ decoctionis naſturcij ſoluit ventoſitates et con= fert colice paſſioni. Et ſuccus eius confert pun cture venenoſorꝫ aīaliuꝫ bibitus et more empla ſtri ſuppoſituꝫ cū melle. Et qñ ex eo ſuffumigat9 domus effugat ea. Auic. Cōtra ſtrangurīā her= ba ipa decocta in vino ꝛ oleo poſita ſup pecti= nem ꝓdeſt. Valet etiā tenaſmon puluis naſtur cij ꝛ cimini ꝛ colofonie. Itē ſemen eius maſtica tum v: in paraliſi lingue. Itē puluis ſeminis ei9 naribꝫ inflatus v; ꝯtra frigiditatem ꝛ humidi= tatem cerebri

Naſturciũ aquaticũ · wernkraſʒ

Naſturciũ aquaticũ · id eſt ſenacion calidũ in p̃=
mo et ſiccũ in ſc̃do gradu · pandecta · ſʒ ſm platea
rium eſt calidũ et ſiccum in tercĩo · Naſturrcium
coctum cum carnibꝫ addendo melliſſam mun=
dificat pectus ⁊ pulmonem a frigidis humo=
ribus · Item olera facta ex nãſturcio aquatico
et petroſilinõ et aneto valet contra colicam et
yliacam paſſiones · Et fomentum factum ex
eiſdem herbis cum vino coctis ſuper inteſtima

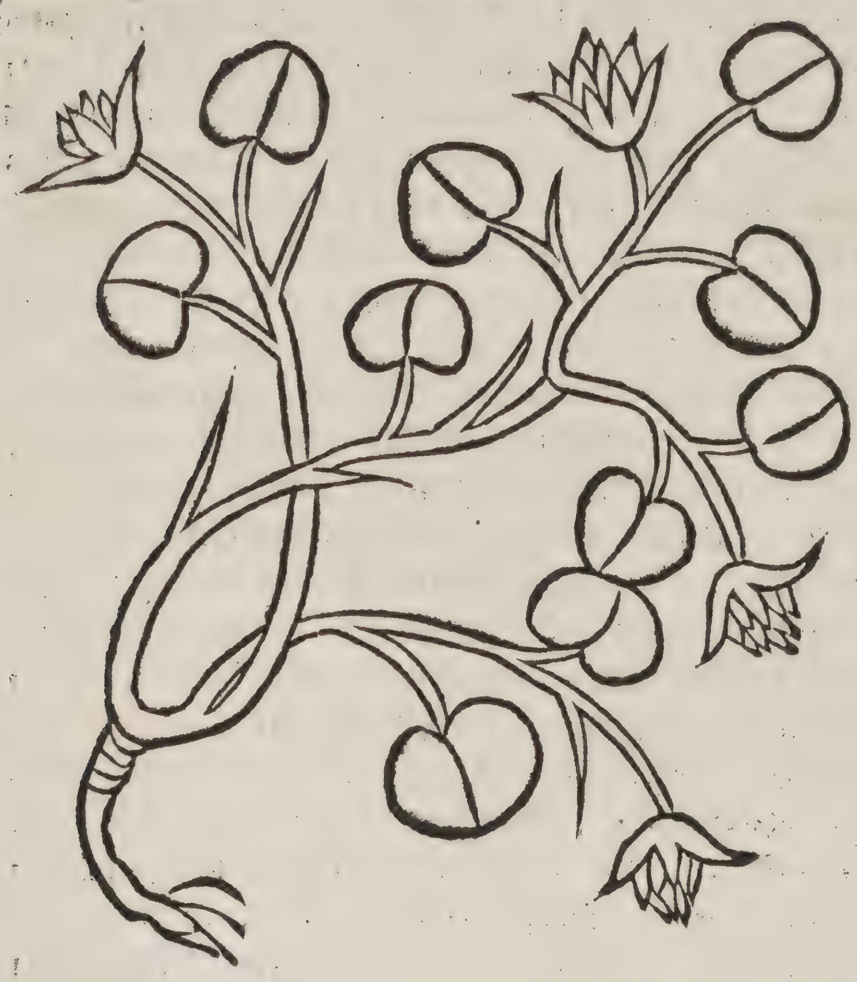
applicando valet ad eaſdem paſſiones. Semen naſturcn aquatici ſtringit ventrē qui fluit ꝓpter caliditatē qn̄ bibitur decoctio eius in aqua pluuiali vel ſumitur cū ſucco citoniorum et ipm̄ cōfortat membra. Semen naſturcij aquatici crudum cōmeſtum vel mixtū cū ſemine apij petroſilini cum brodio carniū recentiū ſumendo valet contra calculū ⁊ vrinam ꝓuocat et menſtruis imperat. Et diſſenterias ꝓdeſt decoctio ſeminis cū aqua plantaginis. Item fomentū factū ex aqua ſalſa et oleo decoctionis naſturcij aquatici valet ad dolorem yliacū. et valet ad ſtranguriā ⁊ diſſuriā naſturciū cū vino coctū et cū marubio cathaplaſmatum ſup pectinem magnū p̄ſtat preſidium. Et illa herba p̄t crude ſumi in ſalato cū foliis feniculi et petroſilini cū lactuca ⁊ boragine cū parū aceti ⁊ ſalis et parū olei oliue fit inde bonū ſalatum cōueniens in ꝓuocando vrinam calculum eiciendo et menſtrua ꝓuocat et fetum expellit etiā qn̄ ſe ſola comeditur. Et valet viſceribus inteſtinorum. Serapio eodē caplo.

Nigella rate

Nigella calida eſt ⁊ ſiccā in tercio. Virtus exiſtit in ſemine. virtutē habet diureticā ex amaritudīe diſſoluendi cōſumēdi ex qualitatibꝫ ſuis. Item emplaſtrū factū ex farina ſeminis nigelle cum ſucco abſinthei circa vmblicū applicatū pueris lūbricos necat. Vngentū cōtra ſcabiem fiat decoctio pulueris nigelle in magna quantitate cū ſulphure in forti aceto ad aliqualē ſpiſſitudinē addito oleo fiat inde vngentū bonū ad ſcabiem

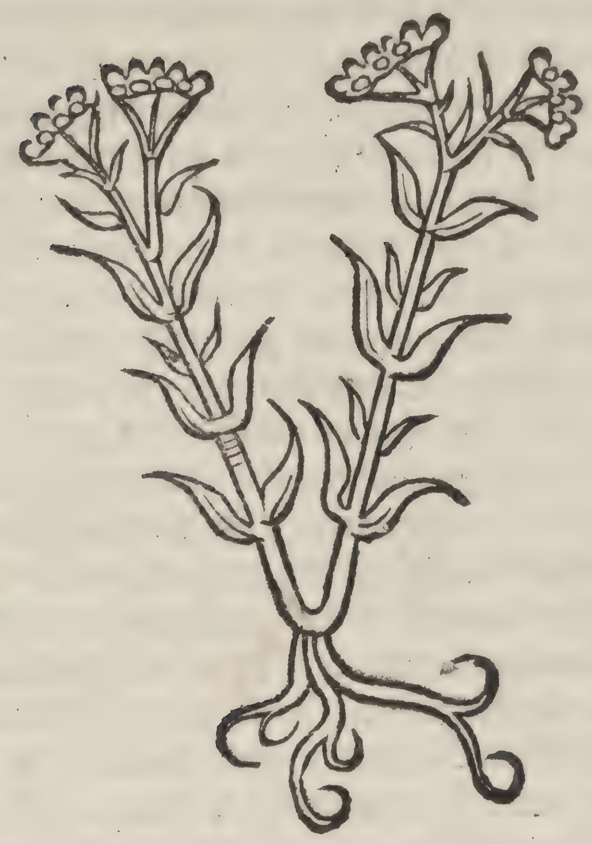
et impetiginem. Et ad lentiginem faciei valet
farina ſeminis nigelle ⁊ ceruſe cũ aceto cõfecta
Et oleũ amigdalaꝶ amararũ decoctionis fari-
ne ſeminis nigelle inſtillatus auribꝫ vermes au-
riũ necat. Itẽ vinũ decoctionis nigelle ⁊ ſeminiſ
naſturcij et ſeminis aneti et ſe. petroſilini cõfert
cõtra ſtrangwiriã ⁊ diſſuriã ⁊ yliacã paſſiones
Et nigella in minima quãtitate ſũpta necat Pan-
decta. ſed in magna quãtitate cũ vino et oleo co-
cta et in ſacculo applicata pectini ⁊ renibꝫ valet
ad p̃dicta. Vrina decoctionis farine nigelle et
ſucci vermicularis curat carbũculũ cũ aceto co-
quendo. Et farina ſeminis nigelle cũ aceto cocta
inſcendo parũ piretri et in ore retentũ mitigat
dolorem dentiũ. Et vinũ decoctionis nigelle ⁊ ar
thimeſie pluribꝫ diebꝫ potatũ menſtruis impe
tat. vrinã ꝓuocat. et lac depomit. qꝫ deſiccat ni-
mis. Et pingues et glutinoſos humores di-
gerit. Et caputpurgiũ factũ cũ puluere eius et
puluere radicis yreos naribꝫ inflando cõfert ne
aqua deſcendat ad oculos. Et ꝓprietas eius eſt
que aufert febrem flegmaticã et melancolicã. Et
confert morſui ſerpentũ Pandecta.

Nenufar Seeblomen

Nenufar frigid̄. et hu. in ſcd̄o gradu. Et eſt du⸗
plex quedā defert albū florem que eſt melior. et
eſt croceū florem ꝓducens qd̄ non eſt adeo bo
num. Et flos eius vſui medicine cōpetit. Et ex
floribus fit ſiropus cōtra febrē acutā et 'epatis
calorē. Flores nenufaris ⁊ flores violarū et ſemē
endiuie et ſemē lactuce et portulace et ſemīa q̄tu
or frigida q̄ oia decoquant᷑ in aq̄ ⁊ parū aceti. et

colature addatur zucrū ſufficiens et fiat ſiropus
conueniens p̄dictis diſcraſijs. Cōtra dolorē capi
tis ex calore. Recipiantur flores nenufaris et in
fundantur in aqua ſimplici p noctē. mane talis
aqua bibatur. Et flores etiā naribꝫ applicentur
et valebit. Itē in cōfert aduerſus inſtantiā vigi
liarū quia ſomnū inducit. Et eius oleū ſedat dolo
rem capitis vel aliorū mēbrorū ꝑuenientem vi
cio caloris. Et flores eius cocti cū floribꝫ lilij in a
ceto ſtomacho emplaſtrando eius dolorem miti
gat. Et aqua decoctionis florū nenufaris bibita
veſice dolorem mitigat. Et ſuccus florū eius cū
ceruſa miſcendo maculas corporis detergit. Et
addita pice alopiciā emendat. Et tumorē teſti
culorū tollunt flores nenufaris et roſarū cocti in
aceto cū farina tritici teſtibꝫ applicando ſine du
bio multū ꝓdeſt. Semen etiā eius aſſidue bibitū
id facere nouit. Item radix nenufaris et ſemen
eius virtutē habent deſiccatiuā ſine mordicatio
ne ideo reuma ventris reprimit. Semen vero eiꝰ
in potu datū ſpermatis fluxū reprimit ſi plus a
tatione fluat. Et eſt multū cordialis Auicēna de
viribꝫ cordis. Sumū decoctionis radicis eius et
corticis tamariſci valet apoſtematibꝫ ſplenis.
Auicenna.

Origanum doſt

Origanū calidū eſt et ſiccū in tercio gradu. Cui⁹ duplex eſt ſpecies ſcꝫ origanū ſilueſtre qḋ latiora habet folia et fortius opatur. Aliud eſt domeſticū qḋ in ortis repitur et minora habet folia et ſuauius opatur. et iſtud in medicinis ponendum eſt. Virtutē habet diſſoluendi cōſumendi attrahendi relaxandi. Folia origani cū floribus et maiorana in ſacculo poſita et ſup teſtā calefacta ſine liquore capiti applicetur ſacculus cōfert cōtra frigidū reuma caput cooperiatur ut ſudet

Vinū decoctionis illarū herbarū cum olibano mixtū et gargarismatū gingiuarū et faucū cōsumit humiditates. Et puluis origani cū zinciбere et parū salis cōmunis vsti positus super vuulam inflatā ex humiditate cōsumit eā. Cōtra frigidū reuma vtimur vino decoctionis eius et ficuū siccarū. Et vinū decoctionis eius cōfortat digestionē cum puluere galange miscendo. Dolorem stomachi et intestinoꝝ ex ventositate excludit. Et ipa herba cū nasturcio ortulano in vino cocta et supposita renibꝰ strangwiriā soluit. Idem cōfert tenasmon ex frigida causa cū anus fuerit extra suū situ ipam decoctionē herbarum ano applicando et fiat eukacisma. Item idem orificio vulue applicatū cū oleo mixtū duriciē matricis soluit. Et fomentū factū ex aqua decoctiōnis eius et arthimesie matricem mūdificat et menstrua ꝓuocat. Serapio. Et virtus ambarū herbarum est calida et ꝓuocāt vrinā. Et quādo bibitur decoctio earum laxat ventrem et facit descendere supfluitates colericas. Et quando sumitur in potu cum aceto cōfert splenetias et potui venenoso. Serapio eodem capitulo.

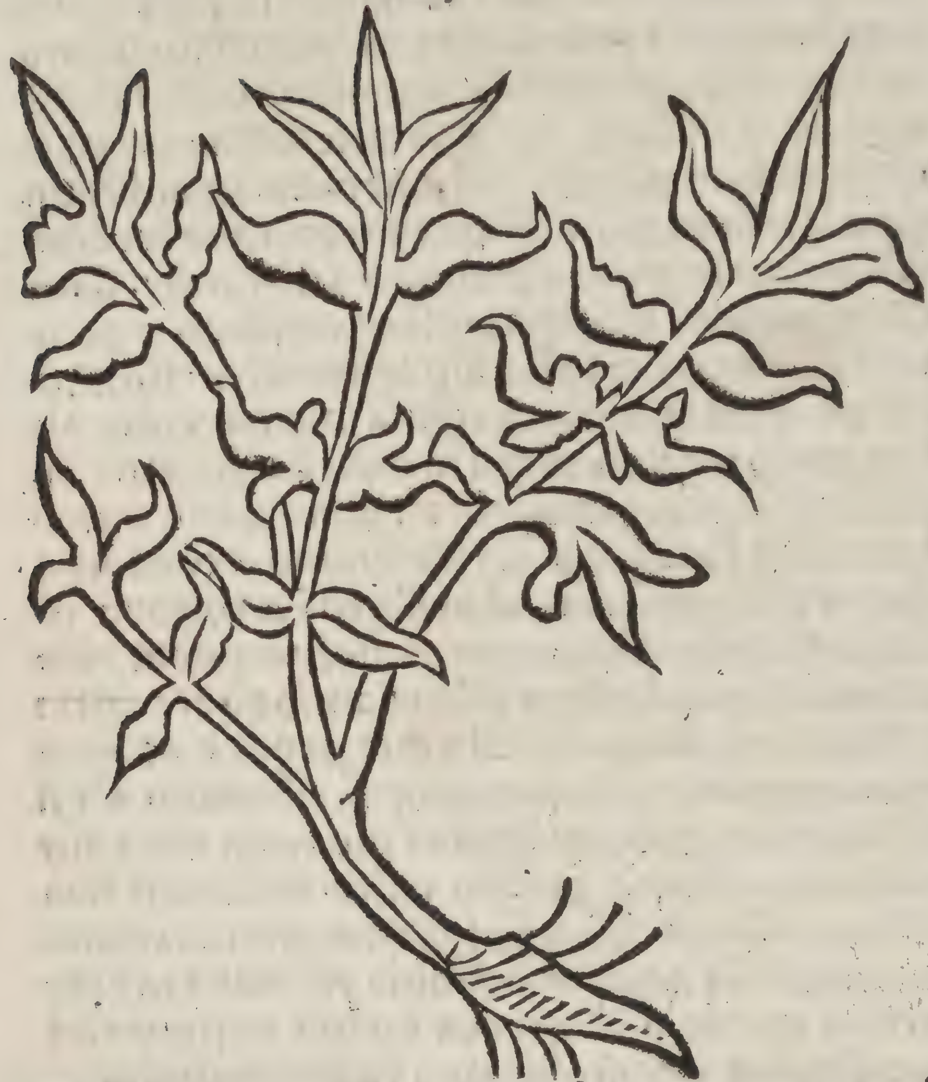
C

Piretrum bertrum

Piretrum eſt calidum ēt ſiccū in tercio Auicenna melius eſt qđ eſt acutum eſt et mordicatiuū lingue. Et radix piretri ponitur in medicinis. Nōta ꝙ acutum piretrum primo cum maſticat᷑ non ꝑcipitur. ſed debet aliquantulum maſticari et teneri in ore. Habet autem virtutem diſſoluendi attrahendi et cōnſumendi. gargariſmus cum aceto et vino decoctionis radicis piretri et zinciberis et ficuū ſiccarū cerebrū a ſuꝑfluitate

fleamatica mūdificat et humiditatē vite cōſumit
Idē facit radix piretri ſola maſticata. Et inter
dentes radix eius maſticata tollit dolorem dentiū
Et maſticatū paraliſim lingue aufert. Et radix
piretri cōtuſa cū herba paraliſi in vino et oleo
cocta emplaſtrata loco paralitico et artetico et
podagrico multū cōfert. Item radix piretri tri=
ta cū vino et ſucco herbe paliſis cocta ad ſpiſſi
tudinem cui addatur oleum et cera ꝙ ſufficit et
fiat vngentū valens ad p̄dicta optimum Pla
tearius. Et virtus radicis piretri eſt adustiua.
Et ꝓuocat ſudorē decoctio radicis piretri pul=
uerisati et ſucci calamenti cū vino et oleo quo vn
gatur corpus. Fricatio facta ex decoctione radi=
cis piretri in vino et oleo confert mollificationi
neruoꝝ antique et ſtūpori neruoꝝ. Et ꝓhibet
generationem alcuſet.i. ſpaſmi in crurib͛ aut
aliis mēbris. Et vehementer aperit opilatio=
nes calorum et cōſtrictioni nariū. Et eius deco=
ctio in vino cōfert dolori dentiū ex frigida cauſa
Et acetū decoctionis eius cōfirmat dentes mo=
tos ſi teneatur in ore. Et quando fricatur cum eo
et oleo corpus ante paroxiſmū rigoris confert ri=
gori febris.

Pionia bononigen wortzel

Pionia calida et ſicca in ſc̄do gradu. Cuius ra=
dix in medicinis ponitur cū reperitur in receptis.
Eligenda eſt que nigra exiſtit et cōtinua non ꝑ=
forata. et in hyeme colligitur ꝑ annū ſeruatur.
Virtutē habet occultā cōtra epilentiā. et ſuſpen
ſa collo ꝓſeruat ab epilentia. teſtāte Galieno de
quodam puero cuius collo talis radix appenſa
erat et nō patiebatur. radice enim ſubtracta ſta
tim patiebatur epilentiā. Ad idem valet puluis

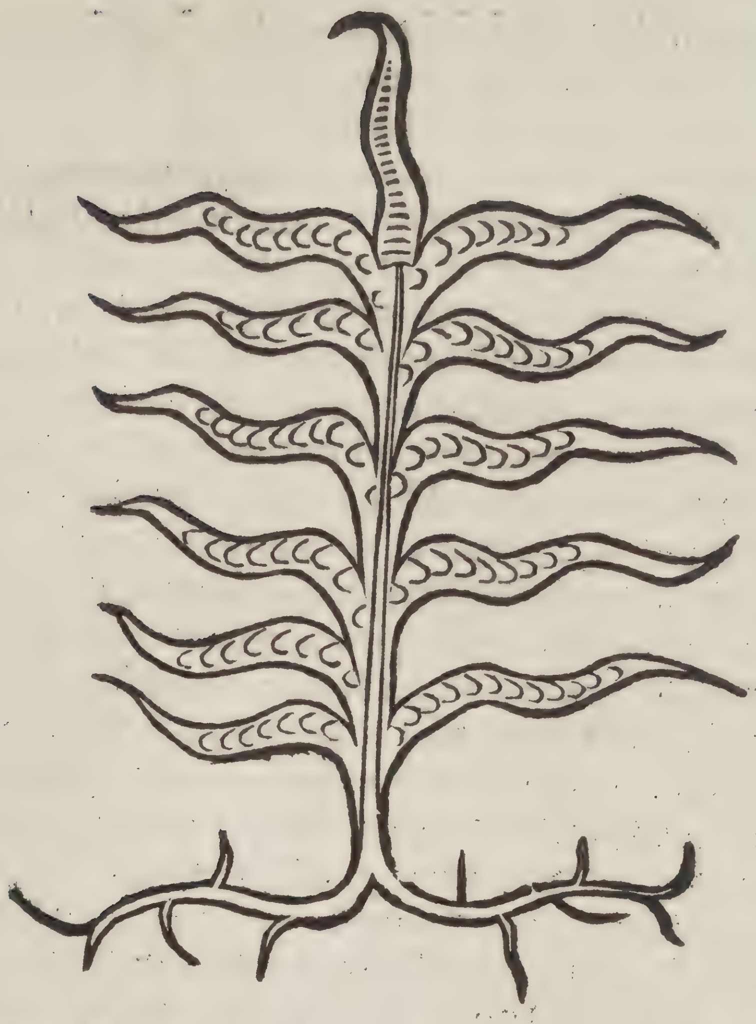
pionie datus cum vino decoctionis pionie vel
arthimeſie. Et puluis eius cũ vino decoctionis
caſtorei cõfert aduerſus paraliſim. Cõtra ſträg
wiriam et diſſuriã valet vinũ decoctionis pul-
ueris radicis pionie. Ad matricem mundifican
dam fiat fumigiũ vel fomentũ ex aqua decoctõ
nis pulueris radicis pionie et arthimeſie. Con
tra tenaſmonẽ decoctio pulueris radicis eius et
taxi barbati fiat ſeſſio ſup talem decoctionẽ et
cõfert. Eius decoctio cũ ceruſa in aqua valet ab
ſtergendo veſtigia nigra in cute. Suffumigatio
facta cũ ſemine pionie cõfert demoniacis et epi-
lenticis et ſanat eos. Et ſiſr vinum decoctionis
flor vel ſeminũ eius cũ melle roſ et bibatur cõ
fert adidem vehementer. Auicẽna autem dicit
pioniã romanã talem efficaciam habere cõtra
diſcraſias p̄dictas. ſed illa que penes nos in al
mania repitur nõ habet magnũ effectum. Et ſi
bibãtur. xv. grana de ſemine pionie in vino aut
mellicrato cõferũt incubo valde. Et ſemen eius
cõfortat ſtomachũ et ſedat eius dolores et mor
dicationẽ. Et aqua decoctionis ei9 valet in ycte
ricia et aperit opilationes epatis et prouocat
menſtrua et vrinã. Auicẽna eodem capitulo.

Petroſilinū   peterſilge

Petroſilinnū eſt calidū et ſiccū in ſcdo· cuius du
plex eſt maneries ſcȝ domeſticū ⁊ agreſte· quoꝝ
ſemina p̄cipue cōpetunt in medicinis· Et cum
in receptis petroſilinū reperitur ſemen intelligi
tur ipſius domeſtici· ſemina p annum ſeruantur·
Virtutem habet diureticam· Ex feniculo et pe-
troſilino et naſturcio aquatico et boragine et
lactuca poteſt fieri cōpetens ſalatum cum aceto
et parum olei oliue et parum ſalis·

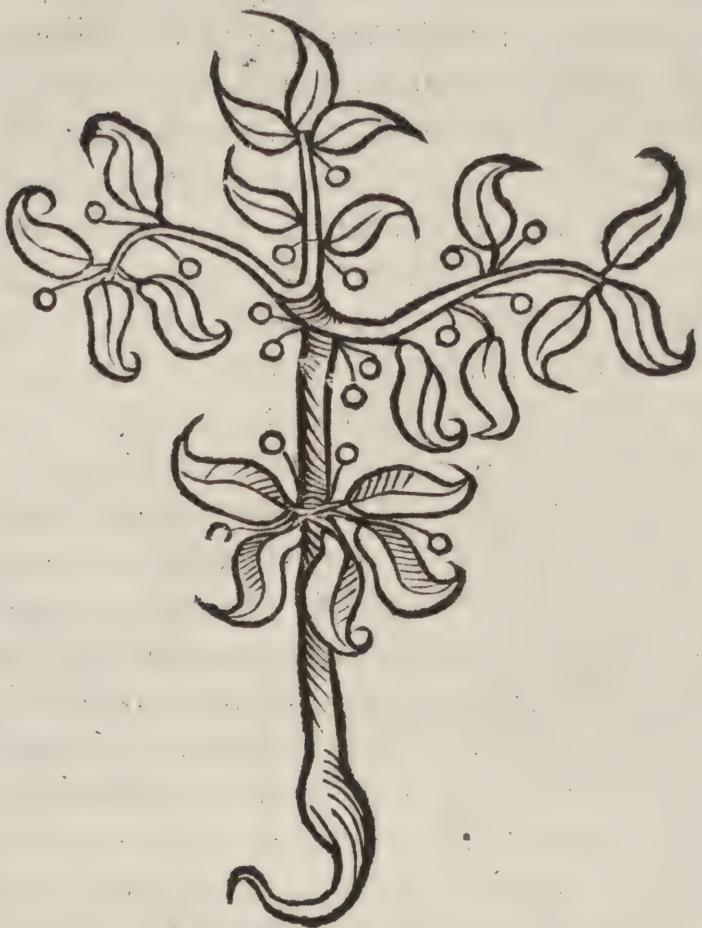
ſit etiã inde falſamentũ cõtra calidas diſcraſias
corporis humani. Herba ipã in cibis poſita di
geſtionẽ cõfortat et ventoſitates excludit. Item
ſuccus petroſilini clarificatus mixtus cũ pulue
re turbit ꝑparatem in aqua roſ. fit inde colliriũ ꝓ
oculis. Item ſemen petroſilini cũ ſemine feniculi
li et apii in cibis comeſta confert calculoſis. Vel
iſta ſemina puluerizata mixta cũ ſaxifraga cum
zucaro albo miſcendo in modum tragee et valet
ad idem. Item radices petroſilini ſũt dure dige
ſtionis ergo potius cõfert eius brodiũ. Itẽ pe-
troſilinũ damus in opilatione ſplenis et epa-
tis cũ ſtolopendria et lentiſco in cibis fumento
Siſr valet vinũ decoctionis illarũ herbarũ ↄtra
eandem diſcraſiam. Decoctio illarũ herbarũ cõ-
fert in colica et ſtrãguiria quia digerit et reſoluit
Decoctio etiã ſeminis petroſilini et feniculi et ſto
lopendrie in aqua abſinthii cuius colatura cum
zucaro mixta cõfert ictericie vicio opilationis
ꝓpue ſplenis. Item virtus etiã totius herbe
eſt ꝓuocatiua vrine et menſtrui et eſt cõueniẽs
inflationibꝫ ſtomachi et inteſtinoꝝ Serapio.

Poliṗodiū engelſuſz

Polipodiū calidū eſt in ſcd̃o ſiccū in tercio gͣdu· Virtus eſt in radice q̄ in ſap ore dulcis eſt et no= doſa·et qd̃ naſcitur ſup radices quercus eſt effi= cacius·Eſt reſolutiuū ventoſitatū et humidita= tum et in decoctione polipodij deb; poni aliqd̃ excluſiuū ventoſitatis ut eſt amiſū et ſemen fe= niculi et cimini· qꝛ polipodiū reſoluit humores in ventoſitates· Virtutē etiā habet polipodiū diſſoluendi attrahēdi et purgandi pn̄cipaliter

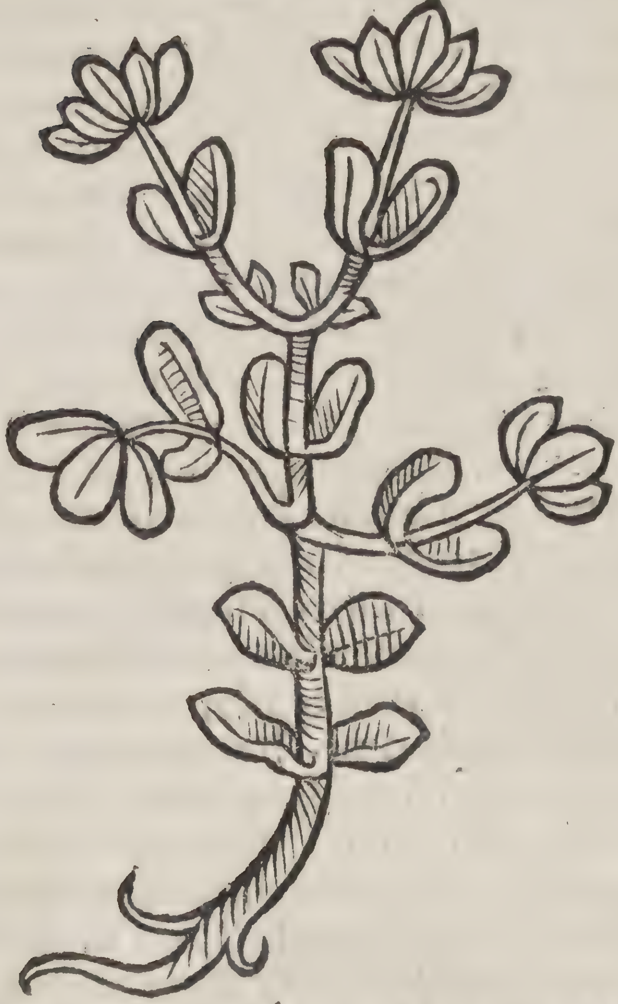
flecma et melancoliã ſecũdario. vnde cõpetẽter po
nitur in decoctione flecma et melancoliã purgã=
te. Et flecmaticis et melãcolicis ſanis datur ad
pſeruationẽ. Cõtra febrem quotidianã et quar
tanam et dolorem artheticũ et contra dolorẽ coli=
ce et yliace paſſionũ cõferre habet. Et talis eſt
vſus. ℞. Foliorũ ſene. radic̃ polipodij. et radic̃
eſule. añ. ℥. ſ. ſeminũ feniculi. petroſilini. leuiſtici.
añ. ʒ. ij. vuarũ paſſularũ. florũ violarũ boraginis.
añ. m. ſ. liquiricie. ʒ. j. omniũ contuſorũ fiat deco
ctio in aqua et vino añ. lb. j. ſ. ad cõſumptionẽ
fere medietatis. coletur et colatura dulcoret̃ cũ
ſufficienti zucaro qđ ſufficit et fiat potus et vtat̃
eo modo ut ſup. quo cõſũpto ſequẽtes pillule ſu
mantur. ℞. maſſe pillularũ fetidarũ maſſe pillu=
larũm de lapide laſuli. añ. ʒ. ſ. turbit. ℈. ſ. diagre=
dij g̃. iij. zinciberis maſticis añ. g̃. j. miſce cũ ſiro=
po acetoſo cõpoſito et fiãt pillule. vij. aut. ix. ℞
diagalange vel diacoros ꝓ cõfortatiuis. Item
radix polipodij cũ paruũ amſi decoquatur in pul
lo cũ alijs ſpeciebꝫ odoriferis et delicatis hominĩ
bus multũ opitulatur. Contra artheticã bulhat̃
radix eius cum ſemine feniculi et hermodactuli
pulueriſatũ in aqua et multũ cõfert. Auicena.

Paritaria nacht vnd dag

Paritaria calida ēt ſicca in tercio gradu· viridiſ magne eſt efficacie· exſiccata vero nullius· Vir= tutem habēt diſſoluendi ꝯſumendi· diaforetica ēſt et extenuatiua vento ſitatū· Vinū decoctōis paritarie et abſinthei cū parum zucri confert cō tra frigiditatē ſtomachi et inteſtinoꝝ et dolorem eorundē ex frigiditate ēt ventoſitate· Idem va= lēt contra ſtrangwiriam et diſſuriam et yliacam paſſionē· paritaria calefacta in teſta ſine aliquo

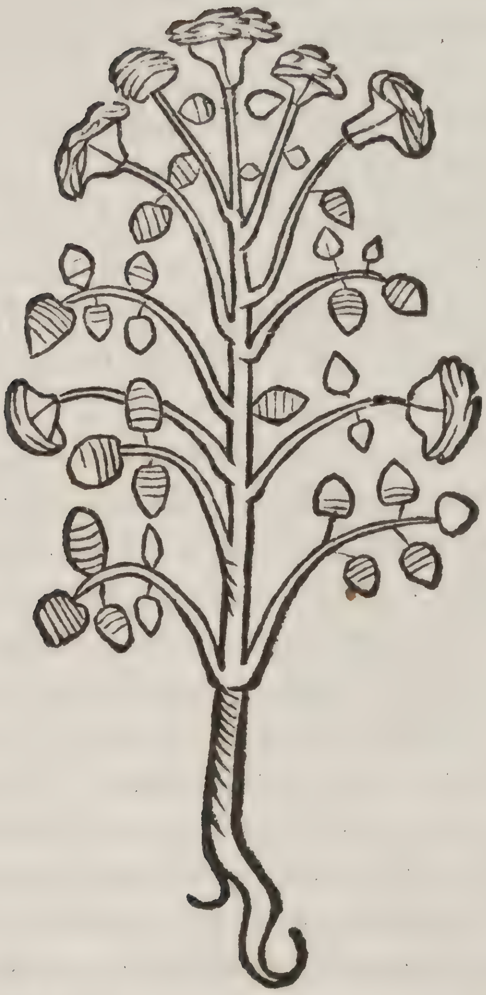
liquide ſuppōnatur loco patienti. vel etiā in vi-
no decocta cū ſemine aniſi ſup locū doloroſū te-
pide applicatū miro modo dolorē mitigat et reſol
uit. Ipa etiā paritaria ſola decocta cū carnibꝫ et
comeſta cōfert dolori ſtomachi et inteſtinoꝝ ex
frigiditate vel ventoſitate. Plures moderni ho
mines faciūt tortas ex ouis et folijs paritarie
cōtra pdicta accidentia et ɔfert. Cathaplaſma
etiā factū ex paritaria et aqua ſalſa et oleo mu-
tuo cocta et pectini apposita valet ɔtra ſtrāgwi
riam et diſſuriā zc̄. Semen etiā cathaplaſmati-
bus exhibitū ignē ſacrū extinguit miſcendo cū
ſucco ſemp viue et etiā cōbuſtionibꝫ medicatur
Tumores omnes cōpeſcit cū aceto et furfuribꝫ
tritici cocta. Et poſtulas emendat eius ſuccus
cū oleo mixtus. Succus paritarie cū ceruſa z ace
to mixtus ignē ſacrū extinguit et herpoſtimes
nū ſi inde vngantur. Et podagricis medicatur
ſuccus eius cū vino z parū croci mixtus. Et ſuc
cus folioꝝ eius cū ſucco liquiricie in potu acce-
ptus tuſſientibꝫ antiquis opitulatur. Et ſuccus
eius cū oleo roſ. mixtus dolorē auriū mitigat.
Succus etiā eius tumores faucium loco gargariſ-
mi cōpeſcit. Pādecta.

Portulaca porcelei burtzelkrut

Portulaca infrigidat in tercio et humectat in ſe cundo gradu. Virtutẽ habet limiendi ⁊ humectã di et infrigidandi. Optimus cibus eſt febricitã tibus de colera et colericis. Silr ſanis etiã cruda vel cocta cõfert. valet etiã ad calorẽ interiorum mẽbroꝝ. Cõfert etiã cõtra cõſtipationẽ vẽtris aqua decoctionis portulace et lactuce et pruno rũ et vuaꝝ paſſulaꝝ. Idem valet ad infrigidan dũ calorẽ febrilẽ. Valet etiã ꝯtra ſtrangwiriã et

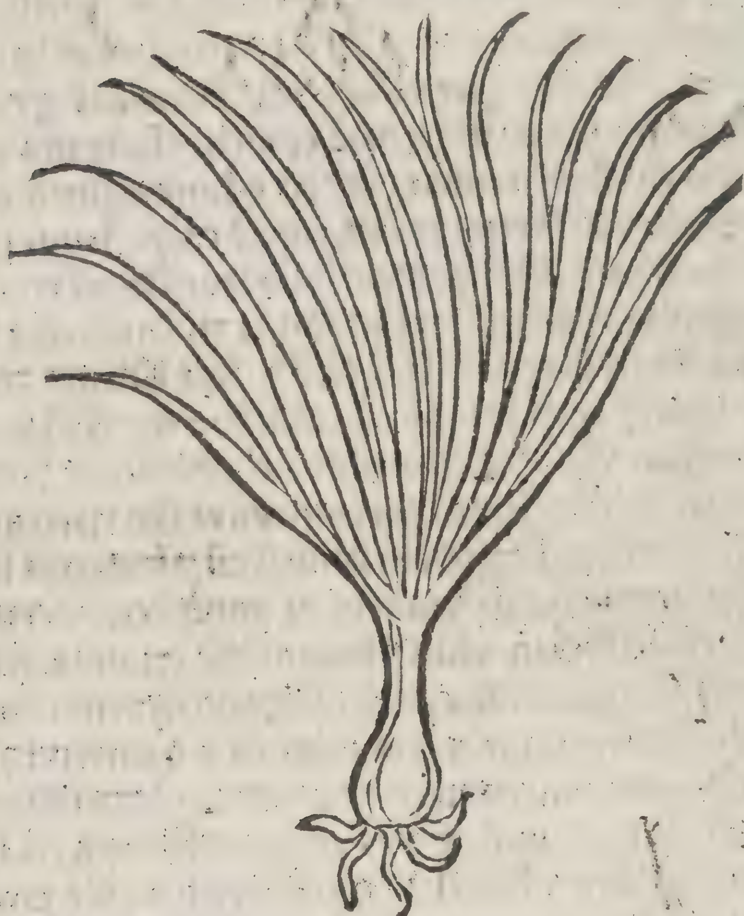
biſſ ertiã n̄re opatur cōſtrictionē ventris. Oĩa enim quantū in ſe eſt prouocant meatum ventrem cōſtipant Platearius. Sed portulaca cū cōueniēter apponitur cōſtrictionē ventris prohibet. humectat enim et relaxat. Confert etiã contra ragadias .i. ſciſſuras labiorū et ad vlcera eorū. Radices portulace cōburantur in vaſe eneo et fiat puluis confectus cū melle et labia inde vngant' hoc idē rigad. as leproſorū palleat. Confert etiã portulaca cōtrita cū aceto cōtra apoſtemata calida in principio ipſis apoſita. Et ſuccus portulace et etiã tota herba ſi comed itur cōuenit vlceribus inteſtinorū q̄ ſunt ipſa. Et conuenit fluxui matricis immoderato. et ſuccus eius eſt fortior in hoc. Et portulace vſus minus debilitat viſū et infrigidat corpus et phibet vomitū coleri cum et aufert libidinē. Item portulaca maſticata cū parū aceti fluxū ſanguinis phibet narium. vel etiã comeſta ardorē ſtomachi tollit vicio colere. ppterea cauſonicis plus aliis febribus pdeſt ſup ſtomachū etiã emplaſtrata cū parum aceti miſcendo idem facit. Stupoſē etiã dentiu ſanat maſticata. Et q̄ſi q̄ ſtipticā ē in ſapore ideo valet diſſinteriis in cibis ſūpta. Et q̄ intricantur venis eo eradicat eas pprietate ſua nō qualitate Eius ſuccus ſedat ſodam calidam. Et ofert etiã doloribus renū et veſice et eorū vlceribus. Et ipa reſtinet fluxū mēſtruorū et valet vlceribus matricis Et aqua eius valet emoroidibus ſanguinis Pãſ decta.

Polegiūm poley

Polegiū eſt herba multū odorifera. Eſt aūt ſecūdū Platearium calidū et ſiccū in tercio gradu. Cuius virtus cōſiſtit in folijs et floribꝰ. et debet colligi qn̄ eſt in flore. Et ē duplex ſcꝫ domeſticū et agreſte. Et vtrūqꝫ eſt multū vtile et medicinale. Virtutē enī habet diſſoluēdi cōſumendi ꝛ ꝯfortādi Et reuma frigidū cōſtringēdi et deſiccādi et matricē mūdificandi et coartādi vētris vuluā. habet etiā virtutē educendi menſtrua et frangēdi

calculū·et cōfortandi ſtomachū. In eo etiā ē vir
tus excitandi appetitū et extenuādi ventoſitatē
Et eius virtus mirabilis eſt mitigādi dolorē in
teriorum mēbroꝝ ſcꝫ inteſtinoꝝ. Et eius vſus
multū facit ad cōceptū ut dicit Plinius. Itē po
legiū impoſitū ſacculo ſup teſtā calefactū ſiue li
quore aliquo et ſacculus adeo calidus applicetur
capiti valet contra reuma frigidū. et ſi maiorana
apponitur cū ſticados arabico erit eo efficacius.
Et gargariſm⁹ factus ex aceto decoctionis po
legij et ficuū ſiccarū valet contra frigidā tuſſim
ex cōglutinoſo humore vel etiā aquoſo. Item
aqua eius cū thutia mixtus valet cōtra dolorem
oculoꝝ. Et fomentatio eius ſup aures ſedat do
lorem earū Et vinū decoctionis polegij et mēte
valet cōtra dolorē ſtomachi et inteſtinoꝝ ex fri
gida cauſa vel vētoſitate. Torte etiā facte ex po
legio et menta cū ouis cōferūt ad idem. Emplaſ
trū etiā factū ex polegio et menta cū vino ſto
macho applicatū ꝓdeſt ad idem. Fomentū etiam
factū ex decoctione polegij et arthimeſie humi
ditates ſuperfluas matricis deſiccat et vuluā co
artat. et hodierno die plures mulieres tali fom ē
to vtuntur. Et decoctio polegij et ſeminis feniculi
li et aniſi in vino et oleo et pectini emplaſtret᷑.
ꝓdeſt cōtra ſtrāguiriā et diſſuriā. Platearius.

Porrum Lauch

Porrū aliud domeſticū aliud ſiluēſtrē calidum in tercio. ſiccū in ſcđo gradu. Et ſilueſtre ē calidius et ſiccius ꝓpter illud eſt deteriꝰ. Porrū nocet ſto macho cauſans inflationē ac ventoſitatē. Et cū ſui acumine neruos mordet. facit eni fumos me lācolicos exalare ad caput obfuſcando viſū. Et eius vſus cauſat ſomnia terribilia. vnde caueāt ab eo colerici et melancolici ſeu maniati et opi= lationē in capite habētes. volentes ea comede=

re capiatis poſtea lactucā enduiā et ſimilia ut
calor temperetur. Aut porrū crudu bene lotum
elixetur cū lactuca ita mūdificat humorē groſſū
a pulmone. Et opilationē epatis et ſplenis ape
rit. Et porrū cū aceto et ſucco plantaginis nari
bus applicatū ſtringit ſanguinē eius. Item por
rum crudū contuſū ſup morſū ſerpentis cōfert. Itē
ſuccus porri cū parū mellis ſanat vulnera. Et ſuc
cus porri cū ſucco radicū lilii ſoluit laborē colo
rem. Item porru crudū cū caulibꝫ comeſtū valet
cōtra ebrietatē et ſtimulat ad coitū. Et porrū
ſolo ſuo odore fugat ſerpentes et ſcorpiones.
Confert etiā ad dolorem dentiū cū pretro et ſuc
co porri dentibꝫ applicando et interficit vermes
earum. Sed vſus eius ſtomachū grauat. ſitim
ꝓuocat ſanguinē incendit ſi ex continuo come
datur. Et ſemen porri et allei in potu inuenta fa
cit ſtringere ſanguinem ex pectore. Item ſuccus
eius cū ſimila cōfert verucis. Et ſuccus cū ſale
mixtus cōfert vlceribꝫ fraudulentis. Et porrū
ſiluestre vlcerat corpus. Et eius comeſtio cau
ſat ſodam. Et ꝓuocat vrinā et mēſtrua. et am
bo nocent veſice et renibꝫ vlceratis. Et confert
emoroidibꝫ coctū et more emplaſtri ſuppoſitū.
Et eius vſus cōmouet ad coitū et ſimiliter eius
ſemen comfactum. Et folia eius cū granis mir
ti valet contra tenaſmonem. Et porru cum oleo
amigdalarū coctū valet in colica. Amomum.

Pentaffilon funffinger

Pentaffilon grece quĩ q̃ʒ foliũ latine. Eius radix ſiccatiua in tercio gradu minime vero caliditate manifeſta ꝑticipat Elixatura eius cũ edera terreſtri dolorem dentiũ mitigat ore retenta. Et ex decoctione eius et piretri et parum mellis fit gargariſmus qui putredinẽ oris tollit. Et decoctio eius cum plantagine ventrem ſtringit. Diſſinterícis neceſſe adhibetur. Arthetícis et ſtiaticis preſtat effectum. Elixatura eius cum aceto

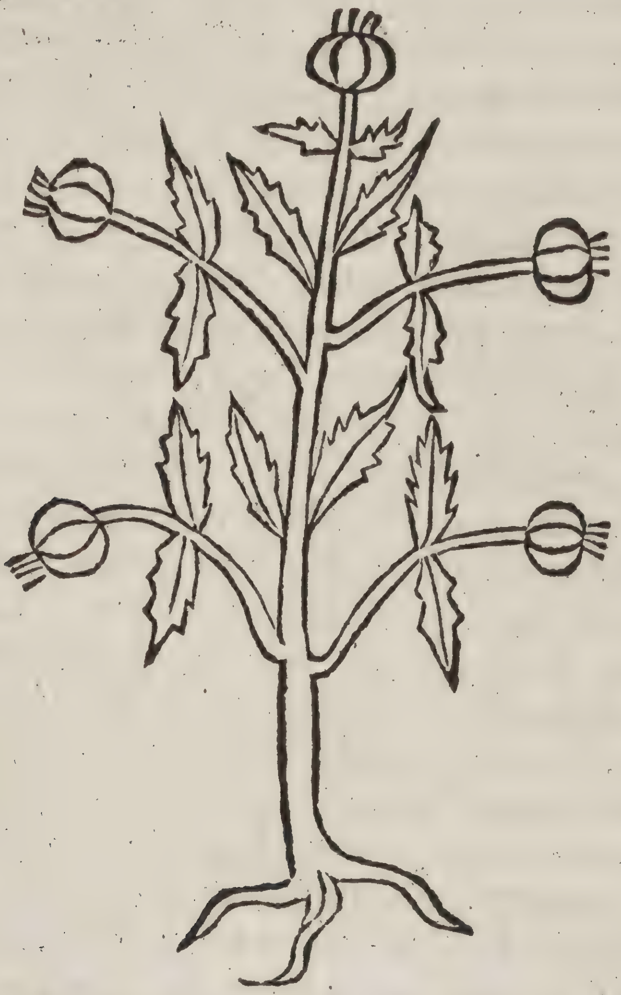
et cathaplaſmata herpeſtimorſo cōfert· et ignē ſacrū extinguit cū ſucco ſemp viue mixtendo. Et ad apoſtemata et pānericiū appoſita ad ſani-tatem pducit· ſcabiem ſoluit· Succus radicis eiꝰ cauſas epatis et pulmonis ſaluat· Et potionibꝰ venenatis occurrit· Decoctio foliorꝫ eius cū vi no cū folijs ſeniꝫ addito pipere quartanarijs re-mediū eſt. Et ab epilenticis accepta triginta diebꝰ pſtat effectū· Succus etiā foliorꝫ eiꝰ ptere-ntas pſidiū ofert· Et fiſtulis ſuccus eius immiſ-ſus pſtat ſanitatē· Pandecta· Itē decoctio radi-cis eius cū aceto valet ad vlcera deambulantia. Item confert criſipilis et pānericio et ſcabiei et dolorib9 iūcturarum· Item confert ad alcolam·i· apoſtema oris· Et vinū decoctionis foliorꝫ eiꝰ valet ad epilentiā decē diebꝰ in potu exhibitū· Succus etiā radicis cōfert ad cōſolidandū vlce-ra inteſtinorꝫ et emoroidarꝫ Auicenna. Et ſi ſuc-cus eius ore teneatur omēs oris curat paſſiones Et ſi quis ſecū deferat opus dat et auxiliū· Am-plius ſi quis vult a rege ſeu principe aliqđ im-petrare copiam dat eloquentie ſi ſecū ipaꝫ her-bā deferat et obtinebit qđ Albertus dicit libro ſecretorꝫ de virtutibus herbarum·

Pipinella beuenelle

Pipmella eſt herba ſilis ſaxifragē· nō differēs
niſi in piloſitate· qꝛ pipmella ēſt piloſa ſed ſaxi
fraga nō habet pilos· vnde v̊ſus· Pipmella pi
los ſaxifraga nō habet illos· Et eſt calide ⁊ ſicce
cōplexionis· Virtutē habet diureticā et virtutē
diſſoluendi· lapidem frangit in renibꝫ et veſica·
Cōfert etiā ꝯtra ſtrangwiriā et diſſuriā· Ad hec
omnia valet vinū decoctionis pipmelle et ſaxi-
frage et milij ſolis cū radice petroſilini ⁊ ſpargi

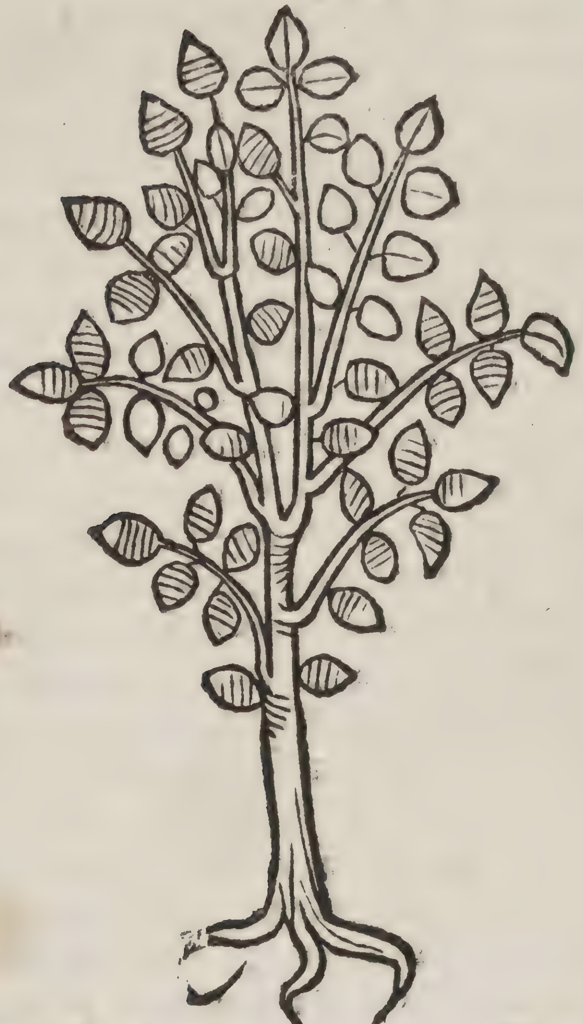
Hec eadem decoctio multū ꝓdeſt in colica et pha
ca paſſionibꝰ. Silr̄ pſtat auxiliū cōtra opilatio
nem ſplenis et epatis. Vel detur ſequens potus
qui maioris erit efficacie aduerſus eaſdem egri
tudines p̄dictas ℞. pipinelle ſaxifrage ſcabio
ſe cathapucie an̄. m. ſ. floꝝ violaꝝ et boraginis
vuarū paſſulaꝝ an̄. ℥. ſ. ſeminū petroſilini milij
ſolis anſi liquiricie. radicū ſpargi et tamariſci.
an̄. ʒ. ij. folioꝝ ſene. ℥. ſ. ʒinziberis. ʒ. ſ. oīa con
tūdantur groſſo modo ⁊ bulliantur in. lb. ij. aque
ad cōſūptionē tercie ptis coletur et colatū dulco
retur cū ſufficienti zucaro et fiat potus mane et ſe
ro tepide ſumendus ꝓ qualibet vice in quanti
tate medij ciphi. quo potu cōſumpto ſequētes
pillule circa mediū noctis exhibeantur. ℞. maſſe
pillulaꝝ fetidaꝝ. maſſe pillulaꝝ agregatiuarū.
an̄. ʒ. ſ. pulpe granorum cocomdij numero. vij.
miſce malaxando cum ſiropo aut potu ſuperio
ri et fiant pillule. ix. Poſtea dentur diacimnum
vel electuariū ducis ꝓ cōfortatiuis. Et vngan
tur regiones ſplenis vel inteſtinoꝝ vel renū cū
vngento dialtee vbi dolor expoſtulat et ſūmū
erit remediū.

Papauer maiſʒ ſamen

Papauer frigidū et ſiccū in ſcd'o ſcʒ albū. ꝭ papauer nigrū ē frigidū in tercio Auic. Semē papaueris medicine ꝯpetit notāter albū. Et ſemē papaueris nigri nō debʒ dari qꝛ magis mortificat. Virtutē hʒ inducēdi ſomnū. fiat empl'm ex ſemīe papauer᷑ et lacte mulieris ⁊ albumīs oui ĉca tēpora. Et q̄dā dāt pueris pulués papauer᷑ albi cū lacte ut eo meliꝰ dormiāt. Et ſemē papauer᷑ vel ipa herba trita cū oleo roꝭ et ſuppōnat᷑

apoſtemata calida in pñcipio et ſiſt valet cõtra
calefactionẽ epatis. Et oleū violarum cū ſemine pa
pauer albi cõficiatur et inde ſpina dorſi vngatur
febricitantibꝰ. ideo valet contra ſiccitatem mẽbrorum ut
in ethica et malis febribꝰ. Itẽ contra ſiccitatẽ pe
ctoris et conſūptionẽ mẽbrorum offert diapapauer.
vel conficiatur electuariū ex ſucco liquiricie gummara
bica dragaganti amili et ſeminis papaueris albi mix
ta quantitatẽ aliorum et conficiatur cū ſiropo de papa
uere et ſic fit electuariū qđ valet tabefactis et ex
ſiccatis ſeu ethicis ut ſupra. Item ſi caput lauetur
cū decoctione ſeminis papaueris et ad.cas e.ud
inducit ſomnū in febribꝰ acutis in quibꝰ inſt in
ea vigiliarū aſſiſtit. Item ex ſucco papaueris
marini fit opiū qđ ẽ frigidū in quarto gradu et ſiccū
in tercio. Item oia papauera in figura foliorum cõ
ueniūt ſed differunt in floribꝰ. quia aliqđ papauer
ſcz albū habet florẽ albū. Et papauer nigrū ha
bet florem nigrū. et papauer rubeū habet florẽ
rubeū. et papauer commune gerit florẽ glaucū. Et
oia papauera pducūt ſemen nigrū pter papa-
uer albū qđ habet ſemen albū. Et ex ſucco pa
paueris nigri fit opiū forte. Itẽ clixatura pap
aueris in aquis ſomnū inducit. Et folia papaue
ris cū aceto exhibita tumorẽ tollūt et ignẽ lacrū
extinguit. Et maxime colorẽ auferunt ab extra
applicata. Et ſuffumigat et fluxū ventris ab
ſcindit. et ſi nimiū bibitur litargicos facit et oc
cidit. Dolorem capitis aut auriū cū croco mixtū
ſedat. Pandecta.

Populus ulbrenbaum

Populus eſt arbor cuius cōplexio eſt cōpoſita ex ſubſtantia aquea et terrea ſubtili. ꝓpter hoc accidit ꝙ eius virtus eſt cōpoſita. Et vinū de=coctionis corticis eius cōfert ſciatice et diſtilla cōni vrine. Et dicitur ꝙ ꝓhibet cōceptionē qn̄ bibitur de radice eius. Et dicitur qn̄ potatur de folijs populi idem facit poſt mūdificationem menſtruoꝝ. Et ſuccus folioꝝ populi qn̄ diſtil=latur in aurem tepide ꝯfert doloribꝫ eius. Itē ab

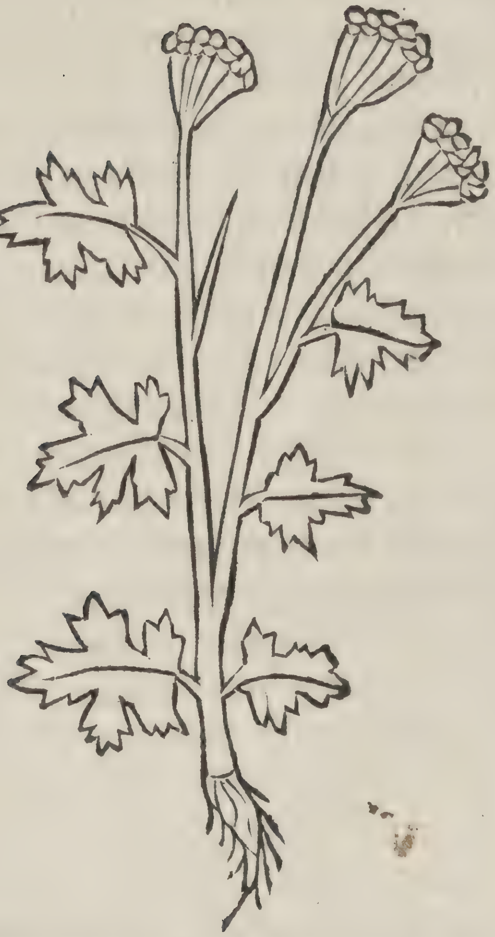
iſta arbore fluit reſina. et hec reſina a diaſcoride et ab aliis indicatur medicinalis. Et ſanguinem ſtringit. ſudores et alios fluxus nocivos compeſcit. Ex eis quidē fumigatibꝫ ante ꝓductionē foliorū ſolet fieri vngentū frigidū opilatiuū et caloris mitigatiuū et ſomni ꝓuocatiuū. Et hoc vngentum a medicis appellatur vngentū populion et in multis cauſis neceſſariū indicatur. Et hoc vngentū dicitur populion qꝛ fit de oculis populi. valet cōtra calorē febrilem acutū. Et valet hiis qui dormire nequiūt in eis temporibꝫ pulſibꝫ et plantis manuū et pedū. hoc idem vngentum cū oleo roſaꝝ vel violaꝝ mixtū. et ſup epar muctū calorē mirabiliter tollit. et ſup vmbilicum vnctū ſudorem ꝓuocat. Et tale vngentū fit iſto modo. ℞. oculorū populi lb. j. foliorū papaueris nigri. foliorū mandragore. foliorū iuſquiami ſolatri vimcularis lactuce ſempviue an. ℥. ʒ. oia ꝯtūdantur et bulliantur cū vino ad vini cōſumptionē. poſtea cōprimatur p pannū forti cōpreſſione cui colato adde auxugie nouelle porcine ſine ſale quantū ſufficit et moueatur in patella iuxta ignē in modū vngenti et in vaſe recondē Nicolaus in antidotario ſuo. Serapio.

Paſtinaca ſilueſt wildmoren

Paſtinaca ſilueſtris. i. daucus aſinin⁹. cui⁹ vir=
tus calefacit et abſtergit. ꝓuocat vrinā et men=
ſtrua tota herba facit hoē maxime vero ſemen
et radix. Sed quando ex folijs eius fit empla=
ſtrum ſuꝑ vlcera que incipiunt corrodi cū plan
tagine conuenit ne amplientur. Jtem quando
fit fomentatio cum folijs paſtinace ſilueſtris et
ārth imeſie cū vino ꝓuocat mēſtrua. Et poſt ta
lē purgationē bibatᷣ de vino decoctionis ſemis

paſtinace cū raſura eboris facit ad cōceptionē.
Simū etiā decoctionis paſtinace ſiluestris et ſe-
minis petroſilini et feniculi cōfert ſtranguirie
Et valet eius decoctio folio℞ paſtinace cū fo-
lijs altee et radicē lilij cū butiro in patella impa-
ſtando in modū emplaſtri inuncta pectoris vn-
gendo qđ valet in pleuriſi. Et radix paſtinace
ſiluestris in cibis ſumpta ad coitum excitat nō
fortiter et ꝓuocat vrinā. ſed paſtinaca ſiluestris
minus valet in cibis. Domestica vero paſtina-
ca nomine baucia conuenientior eſt in cibo q̄ mul-
tū inflatiuū eſt ideo aliqđ vētoſitatis habet et li-
bidinoſitatis. Semē ergo paſtinace domeſtice
id eſt baucie incitatiuū eſt ad coitū. Paſtinaca
vero agreſtis nō adeo eſt inflatiua ideo diuretica
cum eſt et menſtruo℞ cōmotiuū. Herba etiā eſt
formacū diaforeticū exterius poſitū cū vino co-
cta addito calamēto. Eſt tamen herba debilior
in omnibꝫ reſpectu ſeminis ꝓpter admixtionē
aquoſe humiditatis Paſtinaca vero ſiluestris
fortior eſt ad oīa. vrinas autē mouet et mēſtrua
ꝓuocat et tota quidā herba et maxime ſemen et
radix. Quidā autē ſiluestrem paſtinacā vocant
daucū ſiluestrē Pandecta. Radix paſtinace ap-
penſa collo valet ad tumorē eius. Etiā ſerpens
nō poteſt nocere deferenti radicē. Macer.

Paſtinaca domeſtica moren

Paſtinaca domeſtica.i. baucia calida ēſt in me-
dio ſcđi. et humida in pŕcipio eiuſdem. Et eſt
duplex eius maneries ſcꝫ domeſtica ēt agreſtis.
Alio nomine paſtimaca domeſtica baucia appel-
latur. Eſui plus cōpetit talis paſtinacā q̄͞ medi
cine. Virtutē habet ğnandi ſan guinē multum ēt
ſpiſſum. vnde auget libidinem cōualeſcentibꝫ ꝛ
melāncolicis valet cruda vel cocta comeſta. Et
viridis maioris ē efficacie. ſicca minoris. Fit aūt

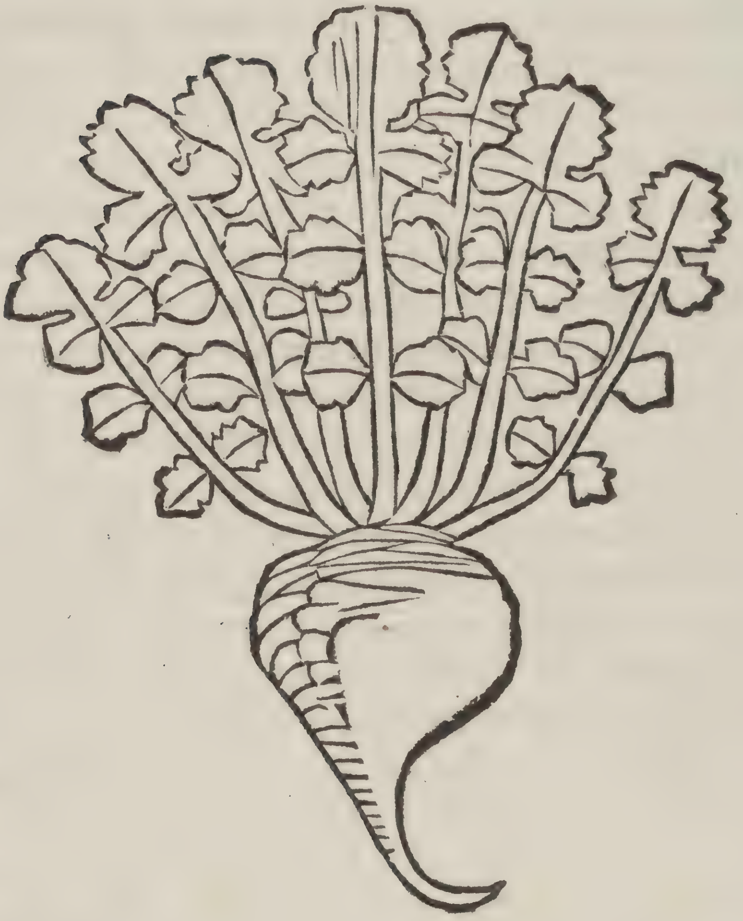
fiũt de vnũ cõditũ ex radicibꝰ ſicut de yringis ad
coitũ incitandũ. Et vſus radicis generat bonũ
ſanguinẽ et multiplicat ſperma. Et valet ad di-
geſtionem bonã ꝓcurandã. Et poteſt iſto modo
condiri ℞. radicum paſtinace mũdate et coque
bene et coctas inniũctim ſcinde et exprime aquam
cui addatur mellis deſpumati et coquatur vſq;
ad mellis cõſumptionẽ et cõtinuo moueatur ne
adhereat cacabo et circa finẽ decoctionis appo-
ne pineas mũdatas. poſtea apponas ſpẽs aro
maticas ut cinamomi zinziberis galange macis
nucis muſcatẽ 7c̃. Et vſus illius cõditi virtutem
digeſtiuã miro modo cõfortat et bonũ ſanguinẽ
nem ꝓpagat et multiplicat ſperma. Eodem mõ
fit cõditũ radicũ yringi vel ſecacul Platearius.
Et paſtinaca domeſtica a quibuſdã daucus do-
meſticus appellatur ſiue baucia. Eſt autẽ talis
magis cõmeſtibilis ꝙ daucus ſilueſtris quãtũ
ad radices. Et radix talis paſtinace domeſtice ẽ
excitatiua ad coitũ qꝛ eſt ventoſitiua et calefa-
ctiua et humectatiuaque tria ut plurimũ con-
currũt ad carnis libidinẽ. Pandecta.

Roſa **roſen**

Roſa frigida eſt in p̄mo et ſicca in ſcd̄o g̃du. Et roſa viridis et ſicca cōpetūt vſui medicine. Eligende ſūt roſe rubee in medicinis. De roſis viridibꝫ multa ſiūt ſc; mel roſaꝶ. zucrū roſaꝶ ⁊ mulſa roſꝫ. ſiropus roſꝫ. oleū roſꝫ. et aqua roſꝫ. Mel roſarū ſic fit Mel deſpumetur et coletur cui miſceātur folia roſꝫ minutim inciſa et aliquantulū decoquatur. zucrū roſaꝶ ſic fit. Recipiantur folia roſarū optime ↄtuſa vel minutim inciſa et cū zucro

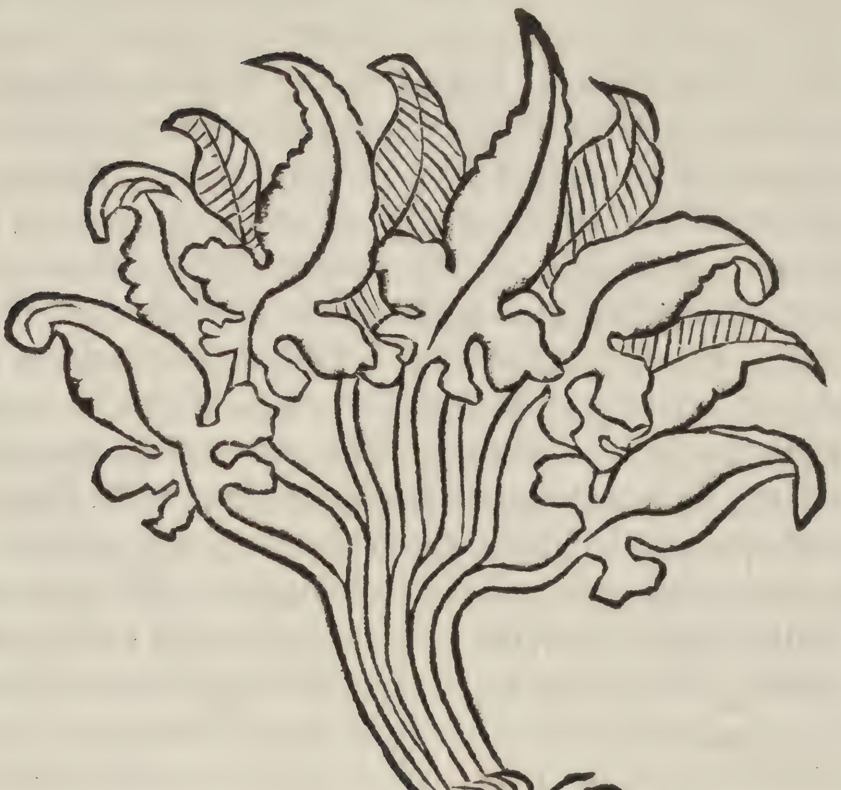
albo micta et ſoli pſentetur ꝓ ꝓpria fermentati
one Siropus roſaꝝ ſic fit Rc ſucci roſaꝝ cum zu
caro albo miſceatur penes ignē coquendo ut decet
et cōuenienter datur flegmaticis melācolicis et
colericis debilitans appter diſſolutionē ſpiritu
Ad idem valet iuceru roſarū non iter colericis ſi
flegmaticis datur mulſa ex aqua et melle roſarū
facta. Vel datur mel roſarū cū aqua decoctionis
ſeminis feniculi flegmaticis ad mundificandu ſto
machu a ſuis humoribus iucrū etiā roſaꝝ habet
virtute cōſtringendi et cōfortandi. ideo valet diſ
ſintericis et lienteriis ſeu diarriis et in tali caſu
miſceatur paru maſticis ꝓ cōſolidatione vlce
rationis inteſtinoꝝ qd ut plurimu cōſequit diſ
ſinteriā Cōfert etiā iucrū roſaꝝ detu vomitui cū
aqua pluuiali. Cōtra ſincopim et cordiacā paſ
ſionē que fit ex calefactione ſpiritualium mēbroꝝ
detur aq roſaꝝ vel ſirop roſ vel iucerū roſ. Itē cō
tra calefactionē epatis et dolorē capitis fiat in
unctio regionis epatis cū oleo roſaꝝ vel frons
et tempora vngātur ꝓ dolore capitis. Et cōtra
diaforeſim vel nimiā ſudorē vngatur corpus cū
oleo roſaꝝ mixto cū puluere ſandali rubei et al
bi etc. et oleum roſ in quoſdā int unplento vas
vitrū roſ et oleo et f acunt bid rem caldario aq
ple. Item cōtra corroſionē oris valet mel roſ
cū aqua roſ mixtu. Et cōtra ſincopim et cordia
cam paſſionem datur aq roſ in potu et facies irro
retur. Et in colliriis oculoꝝ miſcetur Serap. Pā
decta et Auicenna de viribus cordis.

Raffanus   retich

Raffanus calidũs ēſt et ſiccus in ſcđo gͦdu. Ra
dix autē ei9 magis cōpetit vſui medicine. et vi
ridis magis q̄ ſicca. Habet autē virtutē inſcidē
di et diſſoluēdi. Et fit ex eo oximel hoc mō. Ra
dix cōtundatur et mittatur in aceto ad tres dieſ
poſtea aliquantulū buliatur et colature det̄ mel
lis ſufficientia. Tale oximel valet cōtra quarta
nā et quotidianā. Sed ſi p̄dicte colature miſcea
tur ʒucrū fit ſiropus cōueniēs cōtra quotidianā

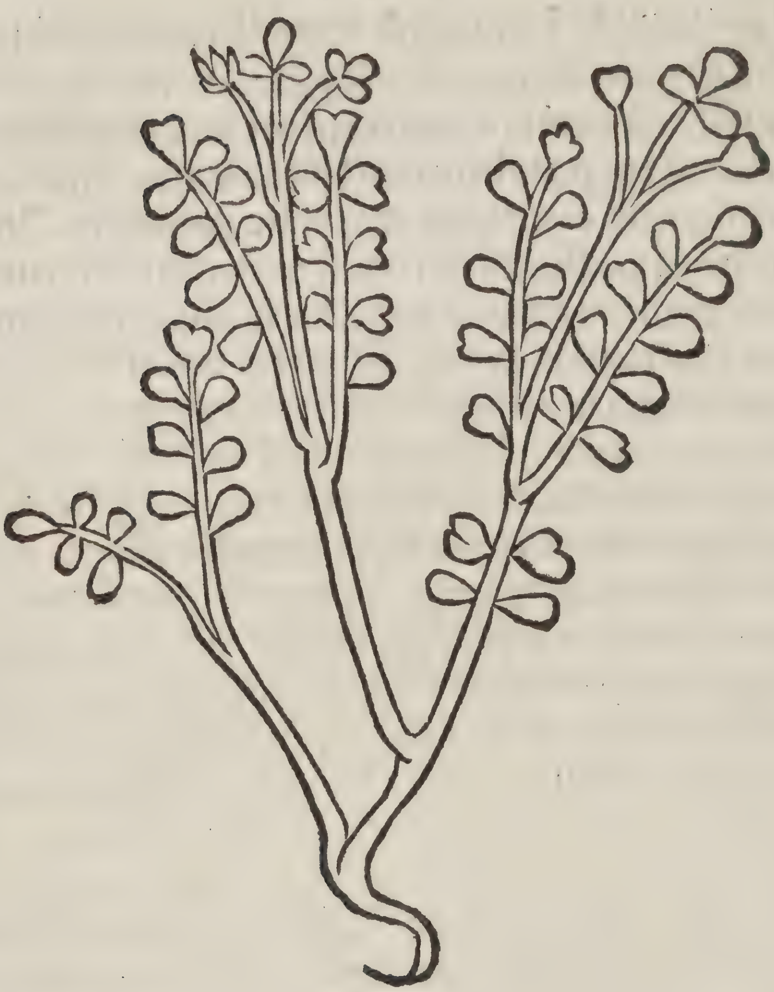
ex ſiccmatẽ ſalſo vel ſtra defecaniã not̃ ĩ impři
tam ſcȝ mixt ĩ ex colera et ſiccinate. Itẽ ſi frigidi
di humores ſint indigeſti in ſtomacho radicem
raffani infuſam in aceto et parũ mellis comedat
patiens ad ſaturitatẽ. poſt bibat aquã calidã ⁊
digitis more inliſſis vel penna in oleo muncta
vomitus ꝓuocetur. Et ipſa herba in vino cocta
et abſintheo ⁊ oleo cathaplaſmata regioni ſple
nis valet cõtra duriciem eius. vel cathaplaſme
tur pectini ſoluit ſtranguriã et diſſuriã Platea
rius. Et ſuccus raffani vel aqua decoctionis raf
fani cũ ceruſa et parũ mellis roſ. ꝯfert lentigini
bus facici et omni liuori eius faciẽ inde abluen
do. Itẽ raffanus q̃ñ comeditur gñat vẽtoſitates
et facit eructuare et ꝓuocat vrinã ⁊ calefacit. Et
q̃ñ comedit̃ ante cibũ impellit cibũ ad ſupiora
et nõ facit cibũ deſcendere ad fundũ ſtomachi.
Et ꝓpter hãc cauſaȝ q̃ñ ſumitur ante cibũ ꝓuo
cat vomitũ. Et q̃ñ ſumitur poſt cibũ mollit vẽ
trem et iuuat cibũ ad deſcendendũ. Et q̃ñ decoq
quitur radix raffani in cibis cõfert tuſſi et humo
ribꝰ groſſis cõgregatis in pectore. Et eſt cõue
niens in ydropiſi de cã frigida. Et q̃ñ ſuccus eiꝰ
miſcetur cum farina loliȝ facit naſci pilos in alo
picia. Et gargariſmꝰ ex eo factus reſoluit ſquin
nanciam Serapio.

Radix mirretich

Radix calida eſt et ſicca in tercio gradu· et eſt her
ba cuius radix ſili modo appellatur· et radix vſui
medicine cōpetit· Et radix raffani domeſtici ſimi
lem habet virtutē raffani in capitulo ꝑcedenti·
et confert contra eaſdem cauſas et eodem modo
ſed non adeo efficax Platearius· Item radix ei9
valet contra calculum ſe reſoluentem· pńcipali
ter eius aqua ꝓdeſt· Similiter valet aqua eius
calida ſumpta ꝓuocando vomitū cū pena vel

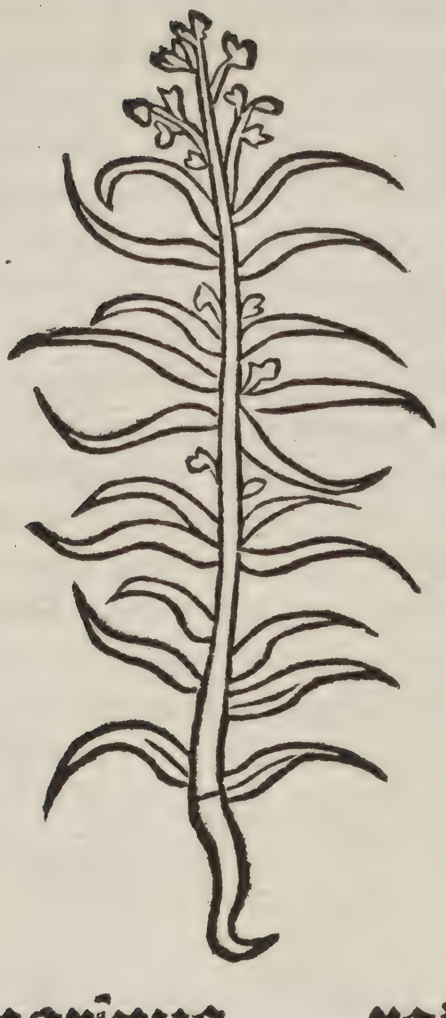
cũ folio quercus. Et raffanus domeſticus eſt ra-
dix ſi quã nos vocamus raffanũ eſt raffanꝰ agre
ſtis P andecta. Et folia radicis in cibis ſumpta
re ſiſtit veneno. Radix enĩ ieiuno ſtomacho ſũ
pta comeſta vel potata magnũ pſtat ſanitatiſ
adiutoriũ. ſed inflationẽ facit et ructuationes fe
tidas. Semẽ eius vrinã mouet ventrẽ malaxat
Decoctio enim radicis in cibis pthiſicis ꝓdeſt et
flecma thoracis purgat. Et decoctio radicis cũ
oximelle ſumpta vomitũ mouet. cũ mele mix-
ta putredinẽ oris curat abluendo os. Et decoctõ
radicis in aqua liuorẽ faciei tollit et vim fungo
rum venenoſoꝝ cõpeſcit. Semen vero eius cũ
aceto coctũ et potatũ ſplenẽ minuit. Et decoctõ
totius herbe radicis et alteꝝ in modũ cathapla
ſmatis ydropicis applicata cõfert et ſpleneticis
Et pandecta dicit nos autẽ experti ſumus de hac
planta multotiens q̃ qñ coquitur multũ cũ kiſt
cedei donec diſſoluatur in decoctione et detur in
potu habet magnã efficaciã in egritudinibꝫ pe
ctoris antiquis que ſũt ab humoribꝫ groſſis.
Item ſemen eius confert venenis ſicut teriaca.
Et raſis dicit aũcte Serapionis q̃ expertus fuit ꝟ
et inuenit veru q̃ aqua radicis raffani domeſtis
a ſup ſcorpionẽ diſtillata vidit ipm ſtatim im-
mobilem. et deinde inflatus eſt et crepuit per me
dium. Serapio.

Ruta rute

Ruta calida eſt et ſicca in tercio gradu. cuius du-
plex eſt maneries ſcʒ domeſtica et agreſtis que
pigam dicitur. Et folia et ſemina cõpetũt v ſui
medicine. Virtutẽ habet diureticam et diſſoluen
di et cõſumendi. Puluis rute cũ piretro naribus
inflatus flecma educit et cerebrũ mũdificat. ideo
valet ad epilentiã et alias diſcraſias cerebrales
vicio flecmatis cauſatas. Vmũ etiã decoctionis
rute et piomie et roris marini vʒ ad idẽ notãter

ad epilentiā. Item vinū decoctionis rute in pos
tu datū valet cōtra defectū viſus. Vinū decoctio
nis rute cū piretro valet dolori dentiū abluendo
os. Et cōtra paraliſim mēbroꝝ valet vinū decoc
tionis rute et caſtoreī et herbe paraliſis. Itē cō
tra yliacā paſſionē et colicā valet ſuccus rute cū
parū pulueris cimini et mellis mutuo miſcendo et
detur patienti in potu. Itē cōtra tenaſmonē deco
quatur ruta et taxus barbatus in vino et oleo et
fiat eukaciſma .i. ſeſſio ſup talē decoctionē cale
factā. Vinū etiā decoctionis rute et abſinthei et
corticis tamariſci vel floꝝ geneſte cōfert opila
tioni ſplenis et epatis. Et ruta et anetū cocta in
vino et oleo et cathaplaſmata pectini confert
ſtrangurie et diſurie. Itē ad mēſtrua ꝓuocāda
et fetū mortuū et ſecūdinā educendā detur triſte
ra magna cū ſucco rute. Item opatur ſuccus eiꝰ
ſolus ꝑ os datus aut peſſariſatus cū mirra. Et
cōtra lippitudinē oculoꝝ ꝛ rubedinē puluis ebu
tie cū ſucco rute cōficiat'. Contra venenū bibitū
vinū rute bibatur. Et cōtra morſū animaliū ve
nenoſoꝝ valet ruta emplaſtrata morſui. Et ſi
quis fuerit totus circūdatus ruta viridi ſecure
poteſt accedere ad baſiliſcū interficiendū. Sera
pio aūcte diaſcoridis ruta eſt de rebꝰ cōferenti
bus inflatōibꝰ et vētoſitatibꝰ et ipa extinguit
libidinē et etiā ꝓuocatiua vrine et menſtruoꝝ.

Ros marinus rosenmarin

Ros marinus calidus ēt ſiccus· et ēſt Frutex cu=
ius exceſſus in q̄litatib9 p plateariū nō determi
naṫ· Sed Pandecta aūcte meſue eſt calidus et
ſiccus in tercio gradu· Et eius ſūt plures ſpēs·
Et virtus oim ſpecierū eſt ſilis ex hoc q resoluit
mollificat abſtergit et incidit· Et ſuccus eius
cum aqua mellis curat obſcuritatem viſus que
fit ex hūiditate groſſa· Emplaſtrū Factū ex Fo=
lijs roris marini et ſucci plātaginis ꝯfert Fluxui

ſanguinis emoroidarū Et idē ſedat apoſtema-
ta calida aīi et extenuat emoroidas egrediētes
et maturat ſcrofulas ꝛ apoſtemata difficilis ma
turationis addita radice altee Et vinū decoctio
nis foliorū roris marini cū ſcolopendria et bora
gine confert tetericie Et qn̄ ſumitur in potu cū
vino addita paritaria cōfert torſionibꝰ vētris
Et vinū decoctionis eiꝰ et ſeminū feniculi ꝛ pe
troſilin et artimeſie ꝓdeſt vrinā et menſtrua
ꝓuocando· Et ſuccus eius expꝛeſſus cū aqua fe-
niculi cū thucia miſcēdo fit inde colliriū qḋ acuit
viſū· Et ſemen eius qn̄ ſumitur in potu facit idē
Et qn̄ decoquitur ipa tota herba roris marini cū
calamento in vino et oleo et vngatur inde cor-
pus ꝓuocat ſudorē· et ſic confert in ydropiſi· Et
vinū decoctionis roris marini et rute valꝫ in epi
lenſia addito parū piperis· Et puluis roris ma
rini cū farina lolii vel ſiſimo cū ſucco ebuli et
parū aceti miſcendo valet in podagra· Et quā-
do abluitur caput cū aqua decoctōis roris ma
rini et maiorane et florū ſticados cōfert cerebro ꝛ
dolori capitis· Cōtra ſincopim detur diantbos
cū vino decoctionis roris marini· Cōtra humi-
ditatē vue vinū decoctionis eius gargariſetur
cū parū piretri· Cōtra dolorē inteſtinoꝝ et vēto
ſitate detur vinū decoctionis eius et cimini· Ad
menſtrua ꝓuocanda et ad cōceptionem fiat fo
mentū circa pudenda cū aqua decoctionis eius
et melliſſe· Serapio·

Rapa ruben

Rapa calida in ſcđo et humida in primo multū plus alijs herbis nutrit. dure tamē eſt digeſtionis. mollem et inflatā facit carnē ꝓpter ſui ventoſitatē et inflationē. ideo augmentat ſperma ⁊ ꝓuocat coitū. Et quāto magis decoquātur ⁊ melius nutriūt. et nocumentū earū aufertur et decoqui debent cū carne pingui. Itē podagrici et artetici ſi fomentētur in eaꝝ decoctione dolorē ſedant. Et vinum decoctionis ſeminis raparum

domeſticarũ valet cõtra ſerpentis morſũ Et ta-
le vnũ illinitũ ſup morſũ ſerpentis pꝺeſt. Item
rapa inflat et ſemen ſeu ſperma in homine gene-
rat. Item due ſũt ſpecies raparũ ſcꝫ domeſtica q̄
ſuperius dicta eſt et agreſtis q̄ vocatur rapo-
la ſcḋm Pandectã cuius ſuccus mirabiliter herpe-
tibus et fiſtulis impoſitus medet᷑. Et ſemen eius
eſt teriaca venenis. Rape cocte et comeſte nu-
triũt et generãt ventoſitates et incitant ad libi-
dinem et augent in ſpermate. Et decoctio rapa-
rum applicata ſup podagrã et ſup ſciſſuras q̄ fiũt
a frigore cõfert eis Et qñ fit emplaſtrũ cũ rapa
cõtrita cũ ſucco ebuli facit ad idem. Et qñ fodi-
tur rapa vna ad cuius cauaturã ponatur cera li-
quefacta cũ oleo roſ et ponitur ſup cineres cali-
dos et calefiat multũ cõfert ſciſſuris vlceratis q̄
fiũt a frigore. Itẽ folia raparũ cocta cũ petroſe-
lino et feniculo et boragine in iure carnĩũ et co-
medantur ꝓuocant vrinã. Item ſemen rape po-
nitur in cõfectionibꝫ teriacarũ que ſũt cõtra ve-
nena. Et ſemen rape agreſtis adminiſtratur in
medicinis que mũdificãt faciem corporis ſcꝫ cũ
farina lupinoꝝ et farina fabarũ et ceruſa in aq̄
miſcendo. Et eſt alia ſpecies rape pue que quan-
do comeditur generat inflationes. et eius nutri-
mentũ eſt minus alterius rape. Serapio.

Ribes ſant iohans drubgin

Ribes eſt frigida et ſicca in ſcdo gradu· et ē fru
tex cuius fructus eſt rubeus et dulcis cū aceto=
ſitatē et ſtipticitate· Et ex h̄ cōtingit ꝙ infrigi=
dat ſtomachū et abſcindit fluxū vētris ⁊ vomi
tū et ſitim· Et rob eius· i· ſuccus eius ↄfert cordia
cis et vomitui et fluxui qui fiunt a colera· Et pro
uocat appetitū cibi ſua frigiditate· Et ſuccus eiꝰ
ēxp̄mit̄ ex fructibꝫ quād̄o terūtur et coquit̄ ex=
p̄ſſura illa donec habeat ſb̄am· Et talis ſuccus

abſcindit ſitim que accidit a caliditate et a colē
ra. Et cōfert morbillis et bothar que fiūt in cor-
pore ſicut ſūt variole cū ſimilibꝫ. Et modus ſi-
ropi eius eſt ſicut ſiropus de berbaris. et eſt fri-
gidus et ſiccus qui poteſt iſto modo fieri. ℞. ſucc
ribes lb. j. ſucci boraginis ǭr. lb. ſeminis plā-
taginis ſeminis citoniorum aā ʒ. ij. bulliantur cū
parū aceti ad cōſumptionē tercie ptis et colatu-
re addatur zuccari albi qđ ſufficit p dulcorationē
et fiat ſiropus cōueniens calori febrili et fluxui
veneris ex colera. Valet etiā cōtra peſtilentiam
cū aqua acetoſe exhibendo et ſitim extinguit. Et
ſtupefacit dentes eius ſuccus ori exhibitus. Et
ſuccus ribes cū aqua plantaginis potatus cō-
fert emoroidibꝫ et ebrietati Serap. Et pādecta
aūcte raſis ribes eſt frigida et ſicca ſtringit vē-
trem. Et idem aūcte meſue frigida eſt et ſicca in
ſcđo gradu. et rob eius. i. ſuccus fructuū. Ribes
eſt ſicut rob acetoſitatis citri calorē colere et ex-
uberantiā ſanguinis extinguit. Et valet apoſte-
matibꝫ peſtiferis ſeu peſtilentie. Item ſuccus ri-
bes cū puluere thutie mixtus acuit viſū. Etiam
ſuccus eius valet dolori capitis ex frigiditate.

Rubea tinctorū klebekrut

Rubea tinctorū eſt calida et ſicca in ſcđo ſcđm plures autores. Sȝ ꝑm auerroym in colliget ca. de rubea tinctorū. ca. eſt et ſiccū in tercio gradu. Et eſt duplex ſcȝ domeſtica ⁊ agreſtis vel maior et minor. Maior eſt que maiora hȝ folia. Et mi=nor que minora hȝ folia et minoris virtutis. hȝ aūt virtutem cōfortandi ſuā pn̄oticitate ⁊ diu=retica eſt ſua amaritudine. Cōtra debilitatē ſto=machi et epatis ex relaxacōne detur vinum de=

decoctionis eius et maſticis. Valet etiam emplaſtrū ſup ſtomachū factū ex puluere radicis rubee tinctorꝫ ꝛ puluere galange et maſtice ꝛ oleo et cera. Ad menſtrua ꝓuocāda et fetū mortuū ꝛ ſecundinā educendā cōtūdatur radix rubee tinctorꝫ cū melle vngatur et cū ſcāmonia ſpergatur et fiant inde peſſaria et immittatur matrici ꝛ valebit ad p̄dicta. Item aqua decoctionis eiꝰ ſi caput inde abluatur reddit capillos rubeos. Quidam ꝓmant radices tinctorꝫ rubee pulueriſatas cū mellicrato ſanatis neruō paraliticis. Succus eius auribꝫ infuſus dolorē auriū mitigat cū ſulphure mixtus Pandecta. Virtus enī radicis rubee tinctorꝫ mundificat epar et ſplenē et aperit opilationes eorꝫ et ꝓuocat menſtrua et vrinam groſſam ꝓuocatione forti et abſtergit abſterſione ſeparata omnia que indigent abſterſione. ideo cōfert morphee albe puluis radicis eiꝰ cū puluere aloepatici et ſucco allei et parū mellis inde vngendo morpheā. Et radix huius herbe eſt rubea ſicut appellatur. et habet virtutem ꝓuocandi vrinā. Et quādo bibitur ſuccus radicis cū mellicrato cōfert yctericie ſtatice et paraliſi. et facit mingere vrinā multū groſſam et fortaſſis facit mingere ſanguinē ideo valet miſcere maſticem. Serapio capitulo eodem.

Solatrum nachtſchade

Solatrū eſt frigidū et ſiccū in ſcđo. et ſunt q̄tuoꝛ ſpecies. vna earū comeditur. alie vero nō. et illa que comeditur eſt domeſtica et eſt herba nō magna habēs ramulos plimos. et folia eiꝰ nigrā ſilia folijs baſelicomis. et hꝫ ſemē rotūdū cuius coloꝛ ē viridis et niger. ꝫ qn̄ maturat᷑ ſit rubeū. et qn̄ frangit᷑ inuenitur in eo humiditas multa et granula ſūt ſemina eius. Et ſapoꝛ eius eſt ſtipticus et eſt cōpoſitum ex virtutibus cōpoſitis

vult innuere ſerapio quia in eo ſūt due ſubſtā
tie ſ. terrea et aquoſa. Et qn̄ fit emplaſtrum et
folijs ſolatri ꝛ lappacio acuto cū aceto ꝛ ſale fa
ctum reſoluit apoſtemata et curat ſcabiem vlce
roſam ꝛ pruritū eius. Et iuuat inflacōm ſtoma
chi. Et ſuccus ſolatri valet doloribus capitis ex
cauſa calida ab ext̄ applicato. Et ſuccus eius miſ
cetur cū ceruſa et litargiro et oleo roſarū et pa
rū aceti cōfert eriſipile et alijs apoſtematibus
multū igneis. Et qn̄ idem miſcetur cū pane valꝫ
ſcabiei vlceroſe. Et qn̄ fit naſale vel peſſariuꝫ
cū ſucco ſolatri et plantaginis et puluere boli
armeni confert curſui humiditatū matricis. Et
cū ſucco ſolatri et ſucco ſtolopendrie cum ſucco
fit ſiropus cū clarificacōne cui addendo reubar
barum et maxime cōfert opilacōm ſplenis et
epatis. Vel q̄ melius eſt. Re. ſucci ſolatri. ℥ .iij. reu
barbari. ʒ .j. ſpice ℈ . ſ. ſucci. ℥ .ſ. terēda teritur et
tepide adminiſtretur. Et cōtra calida apoſtema
ta ſtomachi vel epatis vel inteſtinoꝝ confert
ſuccus ſolatri cū aqua ordei et multū approbaſ.
Idem valet cōtra calefactōem epatis pecia pā
ni intincta in ſucco eius ſepe applicata regioni
epatis, pdeſt. Idem fiat cōtra colicā ꝛ podagrā
vel ipa herba trita cum oleo vel aqua roſarum
deſuper ponatur. Contra calida apoſtemata
in principio confert ſolatrum cum aceto contri
tum, p repulſione. Et ſolatrū raro, p alimēto ſu
mitur. ſed ut medicina gratia infrigidacōnis.
Pandecta. Serapio ꝛc̄.

Spinachia benitz

Spinachia eſt frigida et humida in fine primi g̃dus. Lenire habꝫ ventrẽ et cõfert dolori pectoris et pulmonis ꝛ doloribꝫ qui fiũt a colera ꝛ ſanguine. Et nutrimentũ eoꝝ eſt melius nutrimento atriplicis. Et eſt opatio ſpinachie ꝓpe opationẽ atriplicis. Et in ipĩs eſt virtus abſterſiua lauatiua et vincũt colerã. Et comedũtur in oleribus vel bulliantur cũ carnibꝫ recentibꝫ. Cõferũt etiã doloribꝫ dorſi vicio ſanguinis. et ẽ lenitiua

ventris. Et fortaſſe reſtringūt ſtercū a iure to
rum ergo auferantur ſpinachie a iure ſuo et ſi co
medātur cōferūt anhelitui et pectori et pulmo=
ni calido. Itē ſpinachia ingreditur optimū ge
nus olerū tpe cōſtipationis ventris qd̄ notan
ter poteſt ſumi tpe eſtatis et fit iſto modo. Reci
piantur ſpinachie et bletes et atriplex et lactu=
ce borago que omnia bulliantur maxime in iure
carniū recentiū et multū cōferūt ad p̄dicta acci
dentia. Sed vbi eſt maior intentio infrigidatio
nis in corpore exuberanter calido poſſunt addi
portulace. Et vbi eſt maior intentio lubricatio=
nis p̄cipue in corpore multū cōſtipato et calo=
re addatur mercurialis cū viuſpaſſulis. In hie
me vero cōferūt olera facta ex naſturcio aqua
tico petroſilino et vrtica minori z feniculo et ſpi
nachia qd̄ omni tpe poteſt ſumi. Et nunquā ex
pedit corpori epato q̄ herbe crude ſumātur ex
ceptis lactucis et portulacis et boragine tpi bꝰ
feruidis ad cōpeſcendū ſanguinis feruorem et
eſtuationem in ſtomacho et epate. Et vſus fre
quens olerū nō cōfert ut patet p Auerroim quī
to colliget. omnia olera generant melancoliam
tempta lactuca et boragine.

Siler montanū · wilde kōmel

Siler montanū · i · fiſelios calidū et ſiccū in fine ſe-
cundi gradus ſm Pandectā et Auicēnā · Virtutē
habet incidendi et diſſoluendi humores flecma-
ticos fiſcoſos et cōgelatos · et ꝓpter hoc aperit
vias oēs et cānales opilacōnes et ꝓuocat vri-
nam et menſtrua · Et cōfert aſmati et omībꝫ egri-
tudinibus flecmaticis · Et ſemen ſileris monta-
ni ponitur in medicinis · Virtutē habet diureti-
cam · Vinū decoctionis ſeminis eius ꝯfert cōtra

ſtranguriam et diſſuriā ⁊ cō̄tra opilationē̄ ſple
nis et epatis renū ⁊ veſice. Et pulũs ſemis ſi
leos cū ſicubꝰ ficcis mixtus cōfert ad idem. ſumi
gatio etiā facta cū herba ſileris montani et ab
rotano menſtrua ꝓuocat et valet cō̄tra ſtrāgu
riam ⁊ diſſuriā. ipē herbe in vino cocte pectuni
emplaſtrata ſtranguriā ſoluit. Et vinū decoctō
nis ſileris mōtani et radicis preos ꝯfert in aſma
te et epilentia. Et Serapio aūcte diaſcoridē. Vir
tus eius eſt calefactiua ſcʒ radicis eius et ſemis
Et qñ ſumitur vinum decoctionis eius ꝓuocat
vrinā et coartacōm anhelitus cōfert et ſuffocā
tioni matricis et in ꝓuocando menſtruū expel
lit fetū. Et idem etiā cōfert tuſſi antique et debili
tati digeſtionis et torſionibꝰ ventris et debilita
ti epatis. Et quādo ſumitur ex ſemine eius aut ra
dice eius in vino et pipere ꝯſeruat et defendit
hominē a frigore aeris. Et ꝓpter hoc cōfert itī
nerantibꝰ in hieme. Et qñ homines ⁊ alia aīaliā
de hac planta comedūt tpe coitus eoꝝ confert
eis ſtatim ad pregnandū. Pandecta et Serapio
Auicēna. Vinū decoctionis radicis eius et ſemi
nis cōfert in dolore dorſi. Et aqua decoctōnis eiꝰ
et roſꝫ valet in ſoda. id eſt dolore capitis.

Sinapis ſenff

Sinapis eſt ca· et ſic· in quarto gradu· Et eius du plex eſt ſpecies· vna eſt cuius ſemina exterius ſūt ſubnigra interius vero alba· Alia cui9 ſemi na interius et exterius ſūt alba· et habent vnā virtutē ſed p̄ma ſpēs eſt acutioꝛ ſcđa· Et eſt eli‑ gendū illud qđ nō eſt nimis ſiccū nec extenuatū et ſit granū groſſum et ſi frangitur eſt albū· Vir tus folioꝝ eſt vlceratiua ꝓpter hoc pūgit mul‑ tum qn̄ teritur ⁊ miſcētur cū radice enule pulue‑

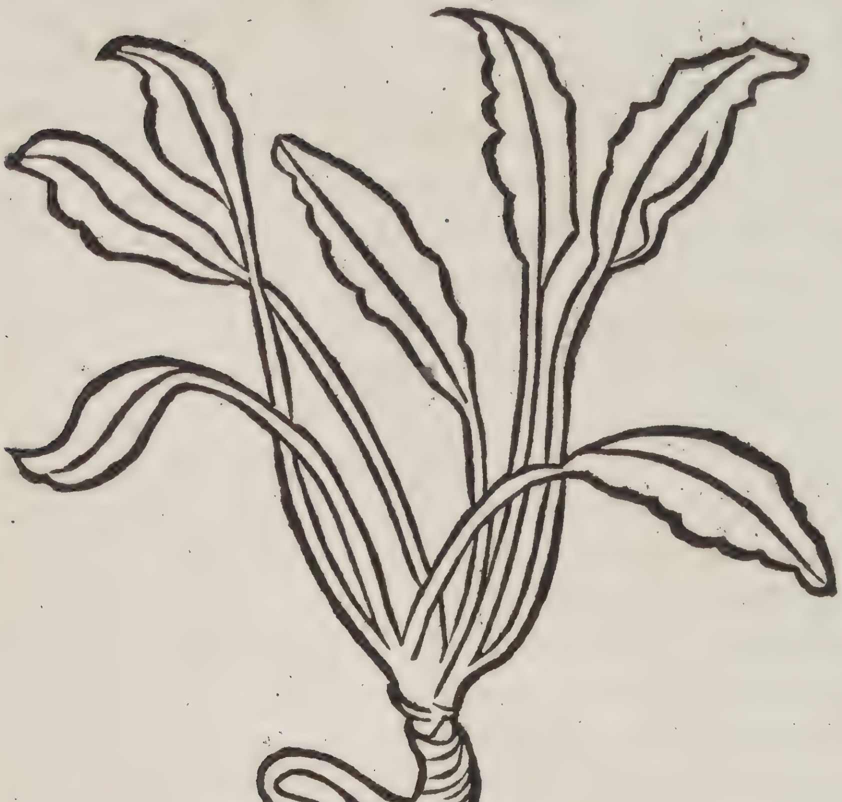
riſare et diminuatur p hora͂ et cōfert ſiatice vl
ceroſe. Et qn̄ miſcetur cū oleo lauri et inde linit᷑
ſcabies vlceroſa ſanat eam. Et idem cōfert dolo
ri ſplenis et aufert etiā maculas vnguiū. Et qn̄
radix eius ſuspenditur collo patientiū dolorem
dentiū ꝓdeſt. Et habet etiā virtutē attrahendi
et cōſumendi ſuፀfluitates cerebri qn̄ maſticatur
vel fiat gargariſmus cū puluere eius et piretri ꝛ
zinziberis ana pondere cū melle roſarū et aqua
plantaginis miſcendo. Item cōfert apoſtemati
onis et in caſu vuule. Et qn̄ fit ex ſemine ſinapis
et vitello oui et parū ſalis vnguentum valet ad
ſcrofulas. Et puluis eius mixtus cum zinzibere
naribꝰ appoſitus cauſat ſternutationē et valet in
epilencia et litargia qꝛ excitat eos talia patien
tes. Etiā quādo fit emplaſtrū ex eo et ſemine ru
te et eius oleo cōfert in litargia capiti applican
do pilis prius abraſis. Et ſemen ſinapis cū ſucco
abrotani mixtus valet ad alopiciā et ad dolores
antiquos ſcꝫ ſplenis ꝛ ſiatice paſſionis qꝛ tra
hit materiā ad exteriora et cōſumit eā. Et quā
do miſcetur eius ſemē cū ceruſa et melle et aqua
diſſolucōnis furfuris tritici mūdificat faciei ma
culas. Et ſemen eius coctū cū aceto valet ad ſca
biem vlceratam. Et aqua decoctionis eius va
let febribꝰ pionicis ſiue interpellanis. Pandecta
Auicenna ꝛc̄.

Squinantũ kameel graſz

Squinantũ dicitur palea cameloꝝ q꜡ cameli eã herbã comedũt calidũ et ſiccũ in ſc̄d̄o Pãdecta et Avicē. In arabia repit᷑. Eligendũ ē ſbalbidũ. et q̄d durũ exiſtit circa ſtipitē abiciat᷑. Virtutem habet purgãdi flecma p̄ncipaliter non q̄d p ſe ponitur ſed cũ purgãtibꝫ flecma ut polipodio eſula ⁊c̄. In ip̄o eſt ſtipticitas quare confert in fluxu ſanguinis inteſtinoꝝ et renũ Et qñ bibit᷑ vinũ decoctōnis ei⁹ cũ polipodio ⁊ ſucco fumi tre

cū zuccro miſcendo cōfert in ydropiſi de frigida cauſa. Et vinū decoctionis eius cū pipere valet in ſpaſmo et dolore lacertoꝝ. Confert etiā in dolore matricis vicio eius inīne lubricacōnis fiat ex ipo et plantagine et burſa paſtoris cū vino eukaciſma. Et ſquinantū eſt herba ſiſis cipero et reperitur in pratis. Et fortaſſis ex eo tota terra vbi naſcitur et qn̄ deſiccatur fit albū. Et q̄d ex ipo adminiſtratur ſunt folia flores et radices. Auicēna dicit ꝙ ſquinantū eſt duarū ſpecierum. vnā earū eſt que nō habet fructū nigrū ſꝫ apparet ut cauda equina. Aliud eſt arabicū et eſt boni odoris et eſt maioris efficacie. Squinantū in vino decoctū cū arthimeſia et cathaplaſmatū pudendis menſtrua educit ſtranguriā et diſſuriā ſoluit. Et ꝓuocat vrinā vinū decoctionis eius et ſeminis femculi. Et in radice eius eſt ſtipticitas. ꝓpter hāc ſtipticitatē adminiſtratur in fluxu ſanguinis Serapio. Flos eius eſt pauce ſtipticitatis calefactiuus mollificatiuus frangens lapidem. aperitiuus orificioꝝ venarū. ꝓuocatiuꝰ vrine et menſtruoꝝ et reſoluit inflacōnes. Et cōfert ſputo ſanguinis et dolori ſtomachi. Et oleū ſquinātī ꝓdeſt in pruritu. Auicenna ſquinantum eſt ſtipticū. quapropter confert eius flos fluxui ſanguinis vnde dicitur ꝙ ſit Pātecta.

Serpentaria· Naterwortz

Serpentaria·i· draguntea maior calida et ſicca· herba eſt cuius radix vſui medicine· Exceſſus ē eius nō determinatur ab autoribꝫ platearius· ſʒ pandecta auctoritate ſerapionis·c· de luff·i·dra guntee dicit ꝙ dragūtea eſt maior ꝛ minor·Ma ior eſt que vocatur ſerpētaria qꝛ habꝫ veſtigia in modū ſerpentis·vel qꝛ venenuʒ ſerpentis fugat·Sed minor eſt illa que vocatur aaron·et ē illa que habꝫ folia plana·Pandecta etiā aūctate

136

Galien⁹ vi ſimpliciū capl'o de ſerpentaria. ſub
ſtantia radicis eius ſubtilior eſt ſubſtantia radi
cis aaron et in ſapore eius eſt acuitas et amari
tudo et ſtipticitas pauca. et eſt cali et ſic. in p° mo
virtutē habet diſſolucādi et mundificādi. Succus
eius mixtus cū aqua roſ et cū panīcm ſe et in
ſole ſpenſ et inde facies pungatur ipam enim
claram reddit et pannū eius deponit. Et pūſ fi
ſtule puluis radicis eius cōficiatur cū ſapone et
fiſtule imponatur foramen eius dilatat meatus
eius q̄ os fractū ſeu putrefactū extrahi poſſit.
Item cōfert etiā ad cancrū iſto mō. R. pulueris
ſerpentarie duas ptes et tertiā ptem calcis viue
miſceātur cū pauco vini vel aceti in modū paſte
in teſta ſup carbone exſiccetur et puluis inde fa
ctus cancro ſupponatur cancrū corrodit mundi
ficat et curat. Ad apoſtema maturandū et rupen
dū et ad menſtrua pucandū folia viridia cum
oleo cocta cathaplaſmētur ſup apoſtema ea et
ſuppoſita cū inde factū puocat menſtrua. Serpē
taria eſt q̄d aliq̄d ſile aaron tā in folijs q̄m in ra
dice ſi acutus eſt eo et amarius ideo magis cale
factiuū. Et radix eius expurgat viſcera omnia
groſſos hūores et viſcoſos ſubtiliat ideo vinū
decoctōis eius a ſtelopendrie mūdificat a per
tit opilacōnes ſplenis et epatis et renū et ſub
tiliat hūores groſſos ſ a tercia. Sed albertus de
virtutibus herbarū dicit. ſerpētaria cū trifolio m
humitagīat ſerpētes rubeos et viridēs de qui
bus ſi ſiat puluis et ponatur in lāpade ardente
videbitur copia ſerpentum ꝛc.

Cxxviij

Satirion ſtendelwortz

S atirion.i.teſticulus vulpis eſt calidus et humi-
dus in primo.habet folia ſilia foliis lilij albi et
etiã in floribꝫ cõuenit.et qd̃ de ipſa adminiſtrat̃
eſt radix que dulcis eſt. Et in humiditate eius
eſt inflatio ſup flua gratia cuius incitat ad libi-
dinem.Et vinũ decoctionis radicis eius incitat
ad libidinem.Et radix eius elixata cum carnibꝫ
recentibus vel aſſata magis conuenit ad car-
nis libidinem.Et diaſcorides dicit ca.orchis.i.

ſatiron ꝙ ſi vir comedat maiorē partē radicis
ſatrionis generat maſculos. et ſi minorem ptē
generat feminā. Et mulieres pam̄u ytalie dant
eam radicem tritā cū lacte caprino ad incitādū
libidinē. Virtus etiā radicis eius eſt que reſol-
uit apoſtemata inflata qn̄ ponitur ſup ea decoc-
tio radicis cū oleo. Et eius ſuccus cū melle roſ.
mundificat vlcera ſordida et apoſtemata frau-
dulenta putrida curat et eriſipilā que eſt defedā
tio cutis vicio ſanguinis colerici. Et in ipa eſt ſtip
ticitas ideo retinet parū venerē qn̄ bibitur ꝑci-
pue. alia eius ſpecies que ſimilitudo apparet. ſꝫ
illa ſpēs hꝫ florem purpureū. et illa ſpecies trita
cū ſale aperit emoroidas. Et qn̄ adminiſtratur
ſicca, ꝓhibet dilatacōnē vlcerū et abſcindit pu
tredinē eoꝝ et curat ulcera fraudulenta que ſūt
in ore. Sed eſt alia ſpecies ſatrionis que voca-
tur palma criſti cuius folia ſūt ſimilia foliis ꝓ-
me ſpeciei ſatrionis ſed ſūt graciliora cū nigris
maculis que venenis reſiſtit quā ſi quis penes
ſe habuerit a maleficiis et venenis ſecurus erit.
Pandecta. Et illa ſpecies eſt calida et ſic. in ſcḋo
et eſt ei ꝓprietas mundificandi cutem et confert
membris neruoſis. Pandecta auctate Auic.

Scicados citrinũ Motten crut

Scicados citrinũ eſt abſintheũ marinũ calefacit in ſcđo gradu et deſiccat in tercio habens minu=tum ſemẽ ſile ſemine herbe que dicitur abrota=num·et eſt p̃lena ſemine·et habet folia ſtricta ꝛ nõ eſt ita amara ſicut abſintheũ· et habet odorẽ grauẽ·et nõ eſt tãte ſtipticitatis ſicut abſintheũ ſed virtus eius eſt diuerſa a virtute abſintei· Nã eſt mala ſtomacho et occidit vermes in ventre plus q̃ abſinteũ qñ apponitur extra et qñ recipi=

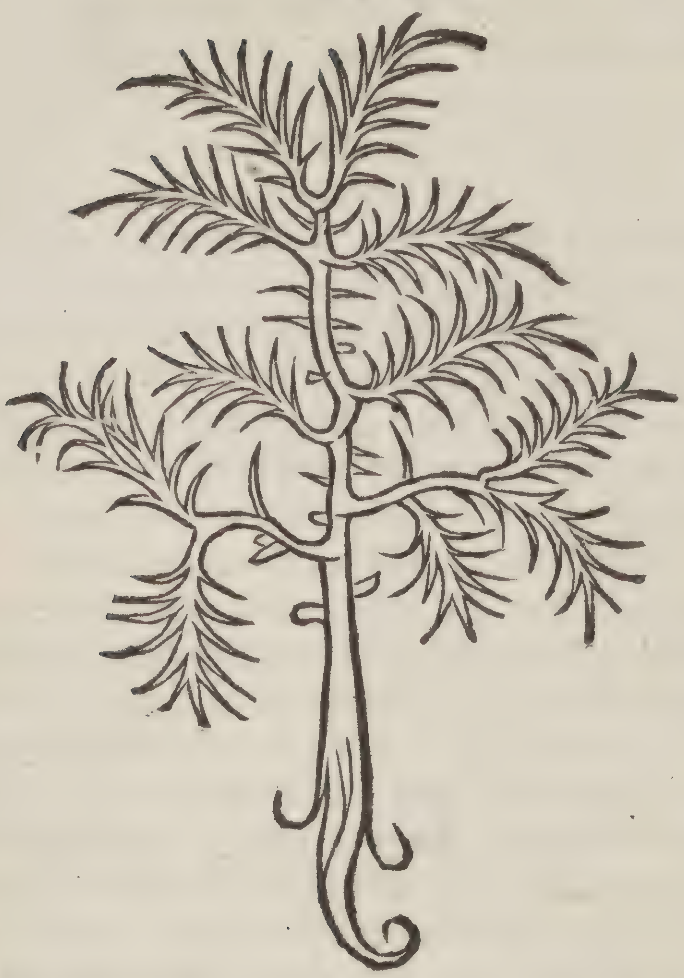
tur ab intra. Et qñ ſumitur cũ melle interficit ver
mes ⁊ expellit eos cu laxacõne leni. Et qñ coqui
tur cu lentibꝫ ⁊ bibitur facit idem. Sinus etiam
ſiccados citrim eſt inſtiua reſolutiua ventoſita
tum. Et eius cinis cũ oleo eius vel oleo amigda
lino linitus cõfert alopicie. Et eius oleum facit
naſci barbam que tardatur. Et decoctio eius cũ
aceto ꝓhibet herpeſtiomenũ et carbũculos. Itẽ
ad obtalmiam valet vapor decoctionis eius in
aqua roſ. et reſoluit eã. Confert difficultati an
helitus vinũ decoctionis eius. Itẽ decoctio eius
et abſintei in aqua et exhibeatur cũ parũ mellis
extrahit vermes et aſcarides ⁊ interficit eas. Et
vinũ decoctionis eius cũ arthimeſia ⁊ ſemine pe
troſilini ꝓuocat vrinã et menſtrua. Et eius oleũ
cõfert frigori rigoris febrilis pulſũ manuũ ⁊ pe
dum ante horã rigoris inde vngendo. Item oleũ
cõfert puncture ſcorpionis aut aliorꝫ animaliũ
venenoſorꝫ. Item vinũ decoctionis eius et dra
g inta ſpiritualia calefacit mẽbra miſcendo cũ pa
rum iucri apter eius amaritudinẽ. Idem valet
cõtra ſtranguiriam et diſſuriã et ad opilationẽ
ſplenis et epatis addendo ſtolopendrii. Item
cũ infirmus ſurgit ab infirmitate ad neruorꝫ cõ
fortationẽ valet aqua decoctionis eius et laucu
bule.

Scicados arabicū vō arabien

Scicados arabicū eſt calidū et ſiccū in tercio gra=
du Pandecta. Sed ſcd̃m iohannē meſue. ca. de ſci=
cados arabico eſt calidū in p̃mo et ſiccū in ſcd̃o
Et eſt cōpoſitū ex ptibus terreis frigidis danti
bus ei ſtipticitatē paucā ⁊ ex ptibꝫ igneis ſubti
libus a quibꝫ inſūt ei acuitas et amaritudo. ſed
acuitas plus eſt ſua amaritudine. et amaritudo
plus eſt ſtipticitate ipſius. propter qd̃ eſt ſubti=
liatiuū. reſolutiuū. aperitiuum opilacōnum ab=

nerſiuū· et ſolutiuum nature· et eſt pſeruatiuum ꝓhibens a putrefactione· Et eſt ex parte ſtiptici tatis pauce cōfortatiuū cordis et cerebri et ner uoꝝ et viſcerū. Et ꝓhibendū eſt habentibꝫ co lericam in ſtomacho· conturbat enim eā inducēs ſi tim et vomitū et eſtuacōnem laborioſam· Et etiā colericis obeſt· Et eſt ex debiliter ſoluētibꝫ pro pter qđ miſcendū eſt ei ſal gēma aut mirabolās indi ſeu kebuli· magnificant enim operatōnē eius· Et ſticados arabicū ſolucōne educit melan coliā et flegma· mundificat cerebrū et neruos et mēbra ſenſiua· et ꝓprie in egritudinibꝫ capitis· Effuſio florum ſticados arabici ſcr· iiij· vel· i j·m aqua caſei cum v· uis paſſulis additis mirabola nis indis vel kebulis· ꝫ· ij· et ſicut infuſione ꝓ po tōm coletur et colature addatur diafenicōis vel dia ſene ꝫ· j· caſſiefiſtule ꝫ· j· n miſce et fiat hauſtus cōueniens ꝓ ſolutione humoꝝ vt ſupra Et fo mentatio facta ex eo et maiorana et ſpica celtica cū aqua decoctionis eius· vel lotio capitis cōfert egritudinibꝫ frigidis capitis Et oleū ſticados arabici confortat cerebrū et neruos et os calefa cit et viuificat Et euaporatio decoctionis eius aperit opilationes nariū· Et vinū decoctionis eius cū ſtolopendrie cū ſquilla eſt medicina bo na in opilacōne ſplenis et epatis et viſcerum· Et eſt ſedatiuū doloris lacertorum et neruoꝝ et ſicturarum ſm omnē modum adminiſtracōis Aleſue· Serapio·

Spargus Spargen

Spargus calide et ſicce cõplexionis habet vir-
tutem aptiuã opilationũ ſplenis et epatis et re-
num. et habet etiã virtutẽ abſterſiuã. Et ꝓprie ſe
men eius et radix. Et qñ decoquitur radix eius ⁊
bibitur decoctio ipſius cõfert ſtrãgwirie et icte-
ricie et ſtiatice paſſionibꝰ in vino decoquẽdo Et
qñ ex decoctione eius cũ vino addito piretro fit
mixtio et inde abluatᷣ os ꝯfert ꝯtra dolorẽ dentiũ
Et quãdo elixatur vna elixacõne ſeu ebulicõne

134

Et comeditur mollit ventrem et prouocat vrinā. Et quādo coquitur in vino ꝓdeſt decoctio eius morſui animalium venenoſoꝝ. Et ſemen eius quī bibitur facit operationes radicis. Et dicitur quod elixatura eius occidit canes. Et dicunt aliqui quod qui āo cornua arietū ſepeliuntur in terra naſcuntur inde ſpargi. Et ꝓprietas eius eſt remouere doloꝛem ſuboꝝ qui fit a flegmate et ventoſitate. Et etiā remouet doloꝛē colice paſſionis quod molli ficat ventrem. Et ſi homo vtitur comeſtū facit nauſeam. Radix et ſemen ſpargi ſunt diuretica modicū nutrimenti habentes et non bene digeruntur. Eſt etiā abſterſiue virtutis nō tamen calefacit manifeſte neque infrigidat ideo tam renū quam epatis deopilatiuus eſt ſpargus et magis ſemē et radices quam herba Pandecta et Serapio. Et ſecundum platearium ſpargus eſt calidus et ſiccus in tercio et ſemen et radix vſui medicine competunt. Et extremitates ſpargoꝝ ante ꝓductionē ſeminis cū carnibus elixate vel cū ſola aqua valent contra opilationē ſplenis et epatis et contra ſtranguiream et diſſureā. Et ſimiliter contra doloꝛem ſtomachi et inteſtinoꝝ et contra yliacam paſſionem Itē vniuerſaliter aqua decoctionis ſeminis eius valet ad pdicta. Et ſemen eius p annū ſeruatur.

Sauina Siebenbaum

Sauina calida et ſicca in tercio gradu. ſolũ folia medicine cõpetũt. Vinũ decoctionis eius valet contra dolorem ſtomachi et inteſtinorũ et yliace paſſionis et cõtra ſtrangwireã. Et ſauina cocta cum ſemine aneti et folijs altee in vino et cathaplaſmata ſup pectinẽ valet cõtra ſtrangwireã et diſſureã et idem ꝓuocat vrinã ſedando dolorẽ veſice. Eſt enim ſauina diaforetica et diuretica fomẽtatio ex ea facta ex aqua decoctionis eiꝰ; vel

vino valet cōtra pdicta ſez pꝛouocando vrinā et
menſtrua. et ſecūdinā educit decocta in oleo. Et
cōtra tenaſmon ex frigida cauſa decoctio in vi-
no et aceto cū ꝛeobarbaro miſcendo et fiat ex-
katiſma. id eſt ſeſſio ſup talem decoctionē ꝛ mul
tum valebit. Ponitur etiā ſaffina puluerizata cū
ſulphure ꝛ litargiro et ſucco lappacij acuti ꝛ pa
rum auxungie porci et fiat inde vngentū contra
ſcabiem vlceroſam ſeu famoſam. Vapor etiam
decoctionis ſauine et bethonice in vino decoquē-
do ꝓdeſt aduerſus reuma frigidū p nares fluē-
do Pandecta. Item virtus etiā eius diſſoluit et
diſpergit putredinē vlcerū putredoꝛū maloꝛū
corrodentiū antiquoꝝ. Et ſuccus eius cum melle
mixtus mūdificat vlcera melancolica ſordida et
aufert eriſipilā. Et ꝓpter cauſam ſue ſubtilitatis
ꝓuocat menſtrua plus omni alia medicina. Et
eius vſus nimius facit mingere ſanguinē et in
terficit fetū viuentē et expellit mortuū. Serapio.
Et folia eius cōtuſa cū aceto ꝓhibēt dilatatio-
nem vlcerum corrodentiū et ſedat apoſtemata
corroſiua. Et aqua decoctionis eius cū ceruſa
aufert liuorē cutis et aufert eſcarā factā ex igne.

Sempviua Huſzwortz

Semp viua eſt herba ſic dicta qꝛ ſemp viridis frigidā eſt in tercio gradu cū ſiccitate pauca· Et viridis eſt multē efficacie et in medicinis nō ponitur exſiccata· Virtutē habet infrigidandi ⁊ alterādi cathaplaſmata cū aceto vel agreſta mixta ſup mēbra multū calefacta et apoſtemata calida qꝛ extinguit calorē extraneū ⁊ ſedat dolorem factum ex cauſa calida cuiuſlibet mēbri in principio applicando gratia repcuſſionis materiei licet

poſtmodū abſit inſpiſſando materiā. Contra
cōbuſtionē aque vel ignis fiat vngentū ex ſuc⸗
co eius et oleo roſ. et parū cere. ſed nō debet po⸗
ni in primis tribus diebus ſed calida ponātur ut ſu⸗
moſitatis fiat euaporatio. vnde prius inungat⸗
nus ſapone et ſimilibus. poſt terciū vero diē in⸗
ungimus vngento ut ſup ad liniendū. Item ſuc⸗
cu. ſempervive vel eius aqua ofert fluxui ſangui⸗
nis narium vngendo frontē timpora et guttur et
epar miſcendo parum ſandali rubei. Et experi⸗
mento habetur quod multū valet notanter fluxui
nariū pueniēti ex ebulicōne ſanguinis in iuve⸗
nibus ex epate calefacto. Et ſūt due ſpecies ſcz
maior que ut plurimū naſcitur in locis edifica⸗
tis ex lateribus. Quidā faciūt eā naſci in domi⸗
bus ſup tectu. Sed minor ſcz vermicularis naſci⸗
tur in muris et in locis petroſis et ſubſtātia eius
eſt aquoſa et ſapor eius ſtipticus. Confert etiā
ſuccus eius eriſipule et apoſtematibus multū ca⸗
lidis que dilatantur in corpore. Item ſempvina
cocta cū radice plantaginis poſita ſupra poda⸗
gram cōfert et ſedat dolorem eius. Item ſuccus
cū aceto ofert in plaga ſancti anthonij. Serapio

Cxxxiiij

Squilla wilde zwebel

Squilla eſt calida et ſiccā in tercio gradu et dicit̃ cepe muris ꝙ mures interficit. Eſt enī ꝯpoſita ex ꝑtibꝫ igneis in ſupficie dantibus ei acuitatis vehementiā. et ex ꝑtibus terreis aduſtis dantibus ei amaritudinem et ex ꝑtibꝫ aereis dantibꝫ ei de dulcedine aliquid. Eſt enim inſiſiua et vlceratiua aduſtiua reſolutiua materierū attractiua ad exteriora. ſubtiliatiā ꝑtiū groſſa⁊ ⁊ viſcoſa⁊ a putredīe ꝯſuatia. Et rectificat̃ cū aſſacōe.

137

Et ſumatur [illegible] in aceto ut materias groſſas et ad
herentes [illegible] ſubmerſis facile poterit expellere. Et
melius eſt quod cepa ſquille aſſetur vel coquatur et
poſtea adminiſtretur et ſic minuetur fortitudo et
acuitas ſue virtutis. et aſſata bis multa et maxi
ma iuuamenta. Et aſſatur inter prunas vel inuol=
uatur paſta vel luto in furno donec coquatur.
deinde extrahatur. Et acetu ſquilliticu ſic fit cepa
ſquille ſcindatur in laminas et cum filo ſeparatim
affigantur et ſiccentur in vmbra. xl. diebus. poſtea
ſumatur quantitas vnius manipuli et ponatur
in vaſe vitriato et proiciatur deſup acetu fortiſſi=
mu et ponatur in ſole. xl. diebus. Et cum aceto ſquil=
litico fit ablucio oris et reſtrigit gingiuas laxas
et confirmat dentes commotos et aufert putredine
oris. Et electuariu ſquille preparata cum melle in po
tu adminiſtrata fortificat trachea arteria et clari
ficat vocem et confert ad debilitate ſtomachi et
ad malicia digeſtionis et opilacones eius et ad
melancolia et appoplexia et epilentia et frangit
lapidem veſice et confert ſuffocacioni matricis et
apoſtematibus ſplenis et ad ſiatica et meliorat
colore et acuit viſu. et eius ſuccus proiciatur ad au
rem et confert grauitati auditus Et vir valet om
nibus egritudinibus corporis preter vlceribus in
trinſecis. Et confert in ydropiſi et ictericie et ſtrag
wirie et paraliſi. Auicenna. Pandecta. Serapio.

Sambucus holder

Sambucus eſt calidūs et ſiccus in tercio gradu
Eſt quoddā diureticū·i· aperitiuū et diaforeticū
id eſt ſudoris ꝓuocatiuū· Folia ſambuci humi-
da nō ſicca· qn̄ cōtuſa cū aceto et ſalē ponūtur ſu-
per empitiginē·i·malā ſpeciem ſcabei et pannū
faciei multū ɔfert et reſoluit omnē ſupfluitatem
cutis· Idem aqua decoctionis eius cū cetuſa· Et
odor florū ſambuci inducit ſodam·i·dolorē capi-

tis illis qui ſũt calide cõplexionis et ſi tales odo
rent nimiũ de eo incurrũt fluxũ ſanguinis nariũ.
Et vinũ decoctionis eius et lauendule cõfert in
catarro et hominibꝰ habũdantibꝰ flegmate ſalſo
et ſenibꝰ frigide cõplexionis. Et cõfert dolorıbꝰ
qui ſiũt ex flegmate viſcoſo. Folia uel flores ſam
buci et folia altee cũ vino cocta et emplaſtrata
ꝓſũt. Et oleũ florũ ſambuci cõfert egritudinibꝰ
frigidis in neruis. Et odor eius licet cauſet dolo
rem capitis verũtamen cum hoc reſoluit ſedam
factã a flegmate qñ odoratur. Et facit poſſidere
rubedinẽ in facie multitudo odoramenti eius.
Et folia eius quãdo coquũtur cũ aliis oleribus
laxat flegma. Silr ſũmitates ramorũ eius et cõ
meſte faciũt. Radix vero eius p ſe vel cũ radice
ebuli in vino cocta et datur ydropicis miro mo
do cõfert. Et qñ coquitur in aqua cũ arthimeſia
et fiat eũ kacaſina in quo ſedet mulier laxat duri
ciem matricis et dilatat orificiũ eius et mundifi
cat eã et ſecũdinã expellit. Et eſt bonũ cõbuſtio
ni ignis et morſui canis ſuccus eiꝰ. Et ſuccus eiꝰ
tengit capillos et cõglutinat vlcera cõcaua et
fiſtulas. Et ex ſucco eius et ſepo ircino addito
ſucco altee confert podagre. Et ſuccus eius im
miſſus auri ſedat tinitũ eius et occidit vermes
in eis. Serapio Auicenna Pandecta.

Salix widen

Salix eſt frigide et ſicce ꝯplexionis in p̃mo gra-
du. Virtus foliorū et corticū et fructus ſalicis et
ſucci eius eſt ſtiptica. Et qn̄ bibūtur folia eiꝰ cū
vino et pipere cōferunt celice paſſioni. Et quā-
do ſumitur aqua decoctionis eius prohibet im-
pregnationē. Et aqua decoctionis fructus eius
cōfert ſputo ſanguinis qn̄ bibitur. Et cortex eiꝰ
ſimiliter facit hoc. Et decoctio eius adminiſtra-
ta ſuper pedes podagricorū confert eis multū

Idē mūdificāt furfures capitis licz ī inde facti
Et a quaſcū humiditas repta intra corticem ab
ſtergit oculū et aufert tenebroſitatē eius. Item
ſuccus ſalicis glutinat vulnera recētia Et ſuccus
eius confert fluxui ſanguinis. Item cinis ſalicis
ſ. corticis eius eſt exſiccatiuus multū in omnib9
in quib9 medicus indiget exſiccacōne. Item ſuc
cus eius cū aqua plantaginis multum cōfert in
diſſinteria. Et ſuccus foliorꝫ ſalicis cū aceto re-
mouet verucas et nodos et puſtulas in corpore
gemeas. Item ſuccus eius cōfert in dolore auris
Et virtus fructus et foliorꝫ eius eſt ſtiptica ſine
punctione et deſiccat exſiccacōne occulta. Et ex
aqua decoctionis foliorū ſalicis et corticū eius
et plantaginis cū bolo armeno fit cliſtere illi q̄
egerit ſanguinem. Et ſuccus eius mittitur in au-
res ex quib9 emittitur ſanies Et ſuccus eius cō-
glutinat et conſolidat vlcera magna. Et opera-
tio in his reb9 eſt fortior quādo bibitur cū vino
ſtiptico nigro. Et qn̄ ex folijs recentib9 eius fo-
lijs fit emplaſtrū cōfert fluxui ſanguinis vnde-
cūqꝫ exeat Et ſuccus foliorꝫ eius cū aqua et di-
ane cū parū iuci albi valet cōtra calorem febrilē
in potu exhibitus. Item aqua eius valet cōtra
ictericiā et opilacōnem epatis. Item folia eius
in cubili ſperſa febricitātes refrigerant Auicenna
Serapio.

Cxxxvij

Saxifraga ſteynbrech

Saxifraga calida eſt et ſiccā in tercio. ſic dicitur qꝛ ſaxū frangit. Virtutē habet diureticā et diſſolutiuā. lapidē frangit in renibꝫ et veſica. Valet etiā cōtra ſtranguiriā et diſſuriā ꝛ viciū lapidis Vinū decoctionis ſaxifrage et ſeminis feniculi petroſilini milij ſolis cōfert multū talibꝫ diſcraſijs iam dictis. Idem valet cōtra colicā et yliacā paſſiones. Et puluis ſaxifrage in ouo ſoꝛbili exhibitus valet ad idem. Vel detur ſequēs potus

qui maioꝛis eſt efficacie aduerſus p̄dictas diſcraſias. ℞. ſaxifrage ſcabioſe cãtapucie. an̄. m. ſ. floꝝ boraginis. violaꝝ vuaꝝ paſſularũ. an. ℥. ſ. ſeminũ feniculi petroſilini apii milii ſolis anisi liquiricie. an̄. ℥. ij. omnia cõtundantur ⁊ bulliantur in duabꝫ lib. aque fontalis ad cõſumptionẽ tercie ptis et colatũ dulcoretur cũ ſufficienti zucaro albo. et fiat potus mane et ſero ſumendus pro qualibet vice in quãtitate medii ciphi tepide ſumendo. quo potu cõſumpto ſequens cõformatũ exhibeat' circa mediũ noctis. ℞. benedicte laxatiue diafeniconis an̄ ℥. ij. caſſie extracte. ℥. ſ. miſce cũ decoctione cõmuni et fiat hauſtus. poſtea ſumatur electuariũ ducis vel diacaminũ ꝓ confortatiuis. Et ſup meſtma doloroſa vngatur vngentũ dialtee et miro modo conferre habet. Itẽ vinũ decoctionis ſaxifrage et floꝝ tamariſci cõfert multũ aduerſus opilationẽ ſplenis et epatis. Item vinũ decoctionis ſaxifrage et radicis feniculi ⁊ eſule necnõ hermodattuli an̄. ℥. ij. poſt coletur et de tali colatura mixta cũ parũ zucari detur patienti in mane ſtomacho ieiuno exiſtẽte et cõfert aduerſus ydropiſim ex frigida cauſa.

Scolopendria hirczczũge

Scolopendria calida eſt in p̃mo et ſicca in ſcđo gradu. Virtutē hab et incidendi et reſoluendi du riciem ſplenis. Et ſcolopendria ſtipticitate cum amaritudine p̱ticipat. quapróp ter ↄfert ſplem bibita cū aceto. Vel vinū decoctionis eius con⸗ fert ád idem addito tamariſco de quo potetur q̃dragínta diebꝫ reſoluít et extenuat ſplenē. Et hec herba creſcit in muris et Fontibus ét locis petroſis. Et Folia ſcolopendrie cum Folíjs altee

in vino cocta ẽt cū ea ƀaplaſmata ſup ſplenẽ ẽt
cōfert debilitati eius. Et vinū decoctionis ſtolo
pendrie et petroſilini cōfert diſtillationi vrine
Et vinū decoctionis eius cū menta cōfert ſingul
tui. Et vinū decoctionis eius cū endiuia ꝓdeſt
ycterície. Et vinū decoctionis eius et ſaxifrage
bibitū frangit lapidē veſice et renū. Et putant
quidā q̄ ipa ꝓhibet impregnationē ſi ſuſpen-
ditur ſola ad collū mulieris. Et oximel factū ex
melle et aceto decoctionis ſtolopendrie magni
ſice cōfert opilationi ſplenis et ictericie et ſin-
gultui. Et hec herba naſcitur in muris edificioꝝ
et in petris. et nō hab& ſtipitē neq; florem neq;
ſemen. Et folia eius ſūt ſicut folia polipodij et
ps eius inferior ē quaſi rubea. et ps ſuperior vi
ridis. Et ſubſtantia eius eſt ſubtilis. Et virtus
eius p̄ma eſt calida. Et ſcd̄a virtus eſt que inci
bit et reſoluit. Et tercia virtus eſt que frangit la
pidem et reſoluit duriciem ſplenis. Et ex pului
re ſtolopēdrie et puluere tamariſci euſdē pon
deris ſcȝ. ʒ. j. et cinamomi. ʒ. ß. et pulueris ſene. ʒ.
. j. mutuo miſceantur cū duabꝫ vncijs zuchari albi
in modū tragee et vtatur in cibis cōfert ad ſin-
gula p̄dicta. Auicenna Serapio P̄dēcta.

Scabioſa paſtenenkrut

Scabioſa calida eſt et ſicca in ſc̄do gradu. Valet cōtra ſcabiem. Succus eius cū ſulfure et litargi=ro et oleo lauri fit vngentū cōtra ſcabiem. Et idē vngentū addito puluere abrotani ꝯfert alopi cie. Et ſuccus eius lumbricos necat et eo magis quando cū ſucco abſinthei et parū mellis miſce=tur et potui exhibeatur. Vel fiat cathaplaſma ſup ventrem ex ſolijs decoctiōis eius et abro=tani et abſinthei cū melle et aceto miſcendo. Et

decoctio totius herbe in vino cōfert ad emoroi=
das cōſtringēdas. Dicitur ꝙ ſanctus vrbanus
ad petitionē cuiuſdā ſororis ſue anhelātis ſup
ſcabioſe virtutes quomā ipſe cōtinue vtebatur
miſit ſibi ſup petitione infraſcriptos verſus. Vr=
banus pro ſe neſcit precium ſcabioſe. Nā purgat
pectus qđ cōprimit egra ſenectus. Lenit pul=
monem purgat laterū regionē. Apoſtema fran=
git ſi locū bibita tangit. Tribus vncia foris an=
tracem liberat horis. Ex illo habetur ꝙ ſcabio
ſa eſt herba magne virtutis et confert pectori
vicio flegmatis ibidem peccantis p̄cipue ſembo
cōfert in pectore diſcraſiatis. Silr eius ſuccus cū
liquiricia lenit pulmonē et dolorē laterū ſedat.
Et aqua decoctionis eius et betonice cū parum
iuceri bibita apoſtema diſſoluit. Et ſilr empla=
ſtrata ſcabioſa cū plantagine in aceto et aqua
roſarum decocta ſup antracem aut alia apoſtema=
ta ignita applicata liberat patientē ad aliquas
horas a tali diſcraſia. Itē balneū decoctionis ſca
bioſe et tanbarbati ſup tales herbas ſedendo
cōfert ad exitū ani et ad ſtringendum emoroi=
das. Pandecta Platearius ꝛc.

Saluia ſelbe

Saluia eſt calide et ſicce ꝯplexionis· Succus ſal=
uie ēt ſuccus herbe paraliſis cū oleo caſtorij va=
let ad mēbra neruoſa et valet in paraliſi vngen
do loca et membra paraliticata· Ad idem cōfert
vinum decoctionis ſaluie et roris marini et her
be paraliſis ·xpric ſluſſel blomen· Et aqua ſal=
uie valet in tremore manuū· Vnde lauentur ma
nus cum aqua ſaluie· Item ſuccus ſaluie confert
ad confortandum gingiuas os inde abluendo

cum parū mellis roſati miſceatur. Et ſaluia in ci-
bis comeſta confortat ſtomachū. Et vinū decoctō
nis ſaluie et petroſilini aperit viā vrinarū. Jtē
caputpurgiū factū ex ſucco ſaluie cui miſceatur
piretrū iſtud maxime educit flegma de capite.
Decoctio folioꝝ ſaluie et ramoꝝ eius et arthi-
meſie quando bibitur ꝓuocat vrinā ꝛ menſtrua
et expellit fetū. Et ſuccus ſaluie confert morſui ve
nenoſo. Et ſuccus ſaluie denigrat capillos lini-
endo eos cū ſucco. Et confert apoſtematibꝰ. Et ab
ſcindit fluxum ſanguinis. Et mundificat vlcera
fraudulenta. Et decoctio ſaluie in aqua cū parū
mellis roſarū cū qua abluantur genitalia viro-
rum et mulierū ſedat ipoꝝ mēbroꝝ pruritum.
Virtus ſaluie eſt diuretica .i. apertiua. mēſtruis
imperat. aborſū facit. et ſanguinē ex vulneribꝰ
fluentē ſtringit. ſordida vulnera purgat. Vinū
decoctionis eius cōfert paraliticis et cathaplaſ
matum ſup ptē paraliticatam. Et dicūt magi de
ſaluia ꝙ ipa putrefacta ſub fimo generat᷑ auis
quedā habens caudā ſerpentinā et albā de cu-
ius cinere ſi ponatur in lampade apparet ꝙ do-
mus ſit plena ſerpentibꝰ Pandecta. Jtem dicit
albertus de virtutibꝰ herbarum.

Spicanardi ſpicanard

Spice tres ſunt ſpecies· quedā eſt ſpicanardi q̄
etiā aromatica dicitur· et eſt calida in p̄mo et ſic
ca in ſcđo gradu. Et alia eſt ſpica romana et di=
citur celtica. Et eſt alia montana· hic intelligit̄
ſpicanardi· cuius ſb̄a eſt cōpoſita ex trib⁹ ſub=
ſtantijs· vna earū eſt virtus ſtiptica et ſcđa eſt
acuta nō nimis· tercia declinat parū ad amari=
tudinē. Et vinū decoctōis ſpice bibita vrinā
mouet et mordicationē ſtomachi ſanat· et fluxū

144

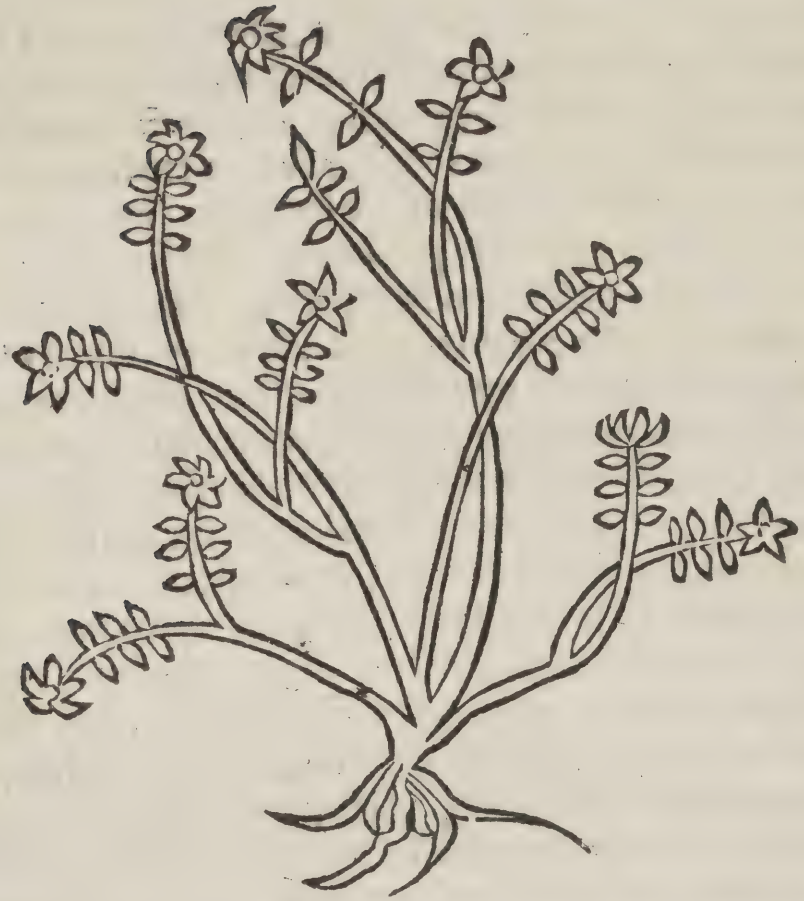
ventris ſiccat et caput cõfortat & cõfert epati et
ori ſtomachi. Et virtus ſpice nardi eſt abſterſi-
ua auctore ſerapionis. et cõfert epati et ori ſtoma-
chi. et quãdo bibitur et ponitur extra ꝓuocat vrinã
et deſiccat humores qui adueniunt ad inteſtina et
cõfert humoribꝰ qui cõgregantur in capite et pe-
ctore. Et fortior ſpecierũ ſpice in hoc eſt indica de
qua nũc loquimur. Et itẽ auctore diaſcorid. Vir-
tus ſpice nardi eſt calida et ſicca et ꝓuocat vri-
nã. et ꝓpter hoc quãdo bibitur ſtringit venerẽ. Et
quãdo fit ex ea naſtale ſiue peſſarũ cũ mundicar pa-
rum olei roſaꝝ ſtringit menſtrua et deſiccat hu-
miditates que currũt ad collũ matricis. Et quã-
do bibitur cum aqua frigida ſedat ſincopim et
cõfert cordiace paſſioni et inflãmationibꝰ epa-
tis et ꝑtenerie et egritudinibꝰ renum. Et quãdo deco-
quitur in aqua et ſedet in ea mulier ɔfert apoſte-
matibꝰ calidis que ſiũt in matrice. Et cõfert ta-
lis ſpica caſui capilloꝝ et palpebraꝝ ꝓpter eius
ſtipticitatẽ. et facit ipſos pilos naſci. Et cõfert
medicinis oculoꝝ ſcꝫ puluis ſpice cum puluere
thutie miſceatur in aqua roſ et fiat colliriũ. Con-
tra debilitatẽ cerebri applicetur ſpica naribꝰ. Et
cõtra ſorditatẽ ex frigida cauſa valet oleum de
ſpica. Et vinũ decoctionis ſpice cõfert ɔtra opi-
lationẽ ſplenis et epatis. Et oleũ de ſpica optĩ-
mũ eſt paraliticis et arteticis Auicẽ. Serapio.

Spica celtica romã ſpica

Spica celtica eſt ſpica romãna que naſcitur in ſi ria. Et eſt calide et ſicce cõplexionis. Et eſt planta habens folia longa cuius color vergit ad rubedinem. Et flos eius eſt citrinus. et melior ex ea eſt recens boni odoris multarũ radicum. non facile frangibilis. et qđ de ipſa adminiſtratur eſt radix eius et ſtipites et flores. quia in eis eſt bonitas odoris. Et ipſa euellitur cum radicibus et fiunt ex ea faſciculi plene manus. Et

vinū decoctiōis eius ꝓuocat vrina. Et cōfert multū ſtomacho quādo bibitur cū decoctione abſinthei. Et aqua decoctionis eius cōfert apoſtematibꝫ calidis epatis et yctericie et inflāmationi ſtomachi. Et qn̄ bibitur cū vino cōfert apoſtematibꝫ ſplenis et dolori ventris et veſice et renū. Et acetū decoctionis eius cōfert morbis venenoſoꝝ animalium. Et ꝓprietas eius eſt ꝙ retinet menſtrua ſupflua quando ſumitur in potu. Et ſm̄ diaſcoridem eius virtus eſt diuretica et ꝓdeſt iecoris tumori. et ycteritias cōfert aqua decoctionis eius et abſinthei. Et ſplen veſice et renibꝫ medetur. Sed et morbibꝫ venenatis cū vino data opitulat̄. Et ſpica celtica ingreditur in cōfectionibꝫ vngentoꝝ calidoꝝ. Et omnes ſpecies ſpice cū bibūtur cum vino cōferūt ſpleni. Omnes etiā ſpice ꝓuocant vrinam. Et ꝓhibēt omnia apoſtemata matricis ſedendo in decoctōne earū. Et cōferūt doloribꝫ renū. et ꝓhibēt curſum matterierū ad inteſtina. Et habent ꝓprietatem in retinendo fluxū ſupfluū matricis. Et ſpica celtica eſt calidior ſpica montana. et eſt in virtute ſimilis ſpice mōtane niſi ꝙ ꝓuocat plus vrinā et cōfert magis ſtomacho Serap. Pādecta.

Serpillum quendel

Serpillũ calefacit ēt deſiccat in̄ tercio ḡdu. Et dicitur ſerpillũ qꝛ ſerpit ſup terrā. Et eſt ſerpillũ domeſticũ et aliud ſilueſtre. Domeſticũ ramos diffundit ſup terrā. ſilueſtre in longũ creſcit. Serpillum ꝓuocat mēſtrua ēt vrinā qn̄ ſumitur in potũ. Et idem cōfert torſionibꝫ ventris et attritionibꝫ muſculoꝝ ēt apoſtematibꝫ epatis calidis Et eſt bonũ cōtra nocumentũ venenoꝝ qn̄ bibitur. Et fit emplaſtrũ ſup̄ morſũ aīalũ veneno-

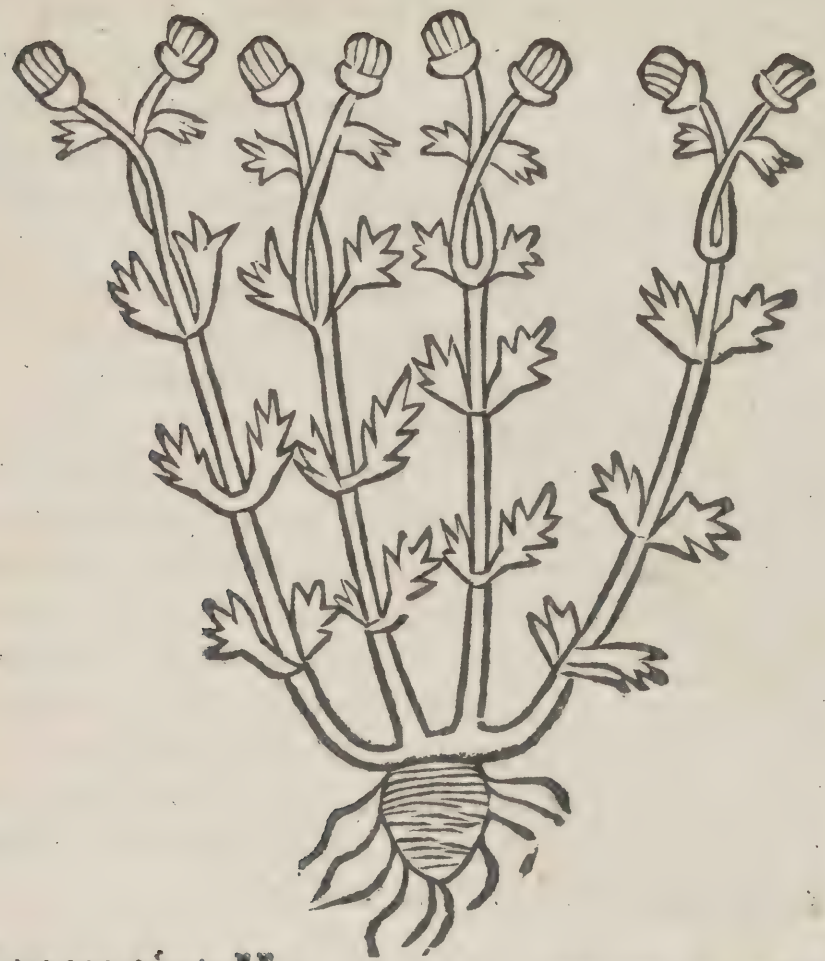
ſorum. Et qn̄ ſerpillū cōquitur cū aceto et parū
olei roſ et ꝓiicitur ſup caput ſedat ſodam .i. dolo
rem capitis et eſt cōueniens ꝓpter litargie et fre
neſi. Et qn̄ ſumitur acetū decoctionis eius in po
tu ſedat vomitū ſanguinis. Et vinū decoctio-
nis eius in potu exhibitū cōfert cōtra ſincopim
et cōtra diſtillationē vrine ſcꝫ cōtra ſtrangurā
et diſſuriā. et cōfert lapidi renū et veſice. Et em-
plaſtrū ex eo cū aceto factū valet cōtra pūcturā
apū. Et aperit opilationes viarū vrine. Et de
eo bibitū tumorē epatis cōpeſcit. Item emop-
toicis mederi dicitur acetū decoctionis eius da-
tum Pandecta. Et Auicēna dicit qn̄ pecudes de
ſerpillo paſcūtur facit emulgere ſanguinē. Et
decoctio ſerpilli cū radice yreos cū ſucco peniđ
dulcorata extrahit humiditates viſcoſas a pe
ctore et pulmone. et cōfert cōturbatiōi ſtoma
chi et nauſee. et ꝓuocat menſtrua et vrinā forti
ter. quia virtus eius eſt ſubtiliatiua et reſolutiua
et aperitiua quia aperit opilationes nariū. Et fo-
lia et flores mediane cōpetūt que in olla calefa
cta in ſacculo poſita et capiti exhibito valet con
tra frigidū reuma. Et vinū decoctionis eius cū
ſucco liquiricie valet cōtra tuſſim. Et vinū deco
ctionis eius cū aniſo valet contra dolorē ſtoma
chi ex ventoſitate. Platearius Pādecta Serap.

Taxus barbatus   wulle

Taxus barbatus eſt frigide et ſicce cōplexioniſ Et duo ſūt eius genera ſcꝫ maſculus et femina. Vna eſt maſculus et eſt alba. et alia femina eſt nigra. Maſculus autem habet folia oblonga et anguſta et haſtam tenuem et ſemen tenue. Femina vero habet folia cauliculo ſimilia. ſed aſperiora et latiora ⁊ haſtam longā vnius cubiti albā et aſperā flores virides et albos et ſemē nigrum Radix eſt dura groſſitudinem pollicis

habens et naſcitur in campis. Item radices ōis generis ſūt ſtiptice fluxū ventris cū vino ſtrīgit. Elixatura earū bibita cō quaſſacōnes et doloꝛes laterū tolūt. tuſſim mitigat vinū decoctionis eius cū ſucco liquiricie miſcendo. Et doloꝛem dentiū cōpeſcit ſuccus eius cum piretro os inde abluendo vel gargariſando. Et folia eius cocta in aqua et cathaplaſmata ſup duricies et tumoꝛes oculoꝝ cōferūt. Et maligna vulnera ſuccꝰ eius melle et vino mixtus ad ſanitatem pducit. Aceto vero mixto vulneribꝫ recentibꝫ ſingulare pſidiū eſt. Et ſuccus taxibarbati punctū ſcorpionis mitigat. Et folia cōtrita cū aceto cōbuſtioni opitulantur. Radix fluxibiles paſſiones iuuat. Quidā gargariſant radicis decoctionem cū aceto et piretro addito ad dentiū doloꝛem. Folia vero diafoꝛetice ſūt virtutis cū decoquātur cū calamento in vino et cathaplaſmentur ſup eſtomachū. Decoctio etiā floꝛum taxibarbati capillos purificat. Fomentatio etiā facta ex vino decoctionis eius valet cōtra emoꝛoidas fluētes. Ad idem valet ſi anus ex vino decoctionis eius tergatꝰ poſt aſellationē. Valet etiā ad tenaſmonem eukaciſma ex aqua decoctionis eius et arthimeſie. Pandecta Platearius ꝛc.

Tormentilla tormentill

Tormentilla eſt herba ſimilis pentaffiloni. niſi qꝛ habet ſeptē folia vtraqꝫ piloſa. Cuius radix rubea et tortuoſa ſilis galāge ſed nō habet acumen. flos eius rubeus. Et ipa iudicatur frigida et ſicca in tercio. Et habet virtutē cōſolidandi ⁊ cōfortādi ꝯceptū. Puluis eius cū puluere preos ſup vulnera ſperſa ꝯſolidat ea. Et vinū decoctō radicis tormentille et ſpice bibitū multum facit ad cōceptionē. Et ſilr fomētatio facta ex folijs

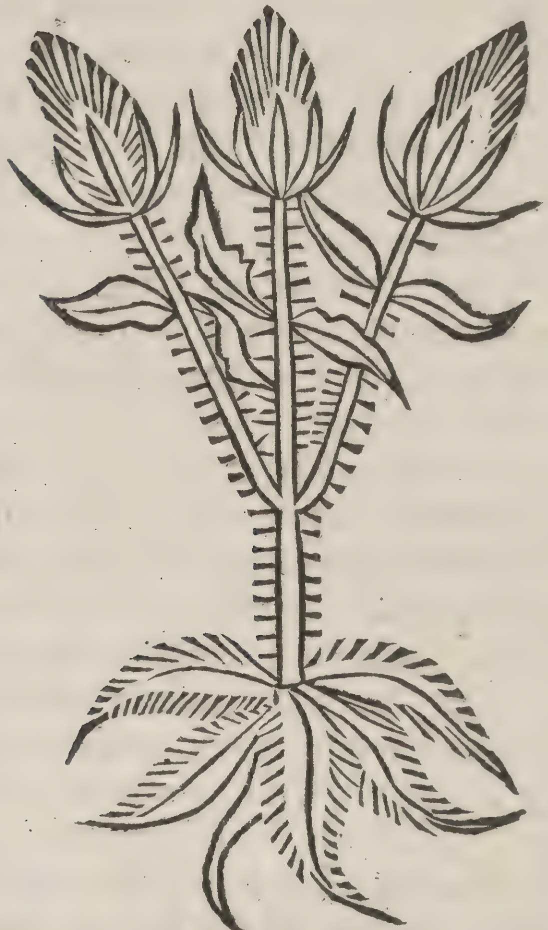
tormentille et meliſſe et taxibarbati in vino ad
ſex vel ſeptẽ dies deſup ſedẽdo notãter poſt pur
gationẽ cõfert ad cõceptionẽ· Et valet ad ſtriã
et diſſuriã cũ vino decoctionis eius· Ad cõſtrin
gendũ menſtrua fiat fomentũ ex aqua pluuiali
decoctionis pulueris eius· Vel ex duabꝰ ptibꝰ
tormentille et vna pte ſpice cũ melle miſcendo et
ſup ventrẽ vngatur iuuat ad cõceptionem· Et
puluis tormẽtille et puluis ſpice et limature cor
nu ceruini cũ pax zuctri albi in modũ tragee in
vino datus multũ cõfert ad ↄceptionẽ· Itẽ pul
uis tormentille cũ albumine oui decoquatur ſup
tegulã et detur patienti cõfert cõtra vomitũ ex
debilitate ſtomachi· Et tormentilla valet cõtra
tenebroſitatẽ oculoꝝ coquatur in vino ⁊ cũ tbu
tia in lapide calaminari trita et colatũ exhibeatꝰ
Item valet ad lipotomiã et in obtalmia et ru
bore oculoꝝ· Et aqua tormentille valet ad idẽ·
Item puluis eius valet ad cancrũ et cõtra veneſ
num animale aut peſtilenciale ab intra ſũptus
cum aqua acetoſe· Pandecta·

Viola violen

Viola frigidã eſt et hūmida in p̃mo gradu. De floribꝫ violarũ fit ſirop⁹. et zucrũ violaꝝ et oleũ violarum. Et ſiropus violarũ fit ſic. flores vio=larum coquantur in aqua et ex colatura et zucro fit ſiropus. vel ex ſucco florum violarũ et zucro fit ſiropus violarum. Vel flores violaꝝ dimittantur in aqua tepida per noctem ex cuius colatura et zucro fit ſiropus violarũ. Sed ex viola=rum ſucco et zucro melior fit ſiropus. Et oleum

violar. fit p decoctionē florū violarū in oleo oliue. et eius colatura dicit̄ oleū violaꝝ. Et inunctio olei violaꝝ exterius facta ſup epar confert contra calefactionē epatis. Unctio etiā facta ſup tempora et frontē dolorē capitis ex calore factū remouet et ſomnū inducit. Siropus ergo violarū virtutē hʒ leniendi infrigidandi humectādi ideo vʒ in febribꝫ acutis notatur in terciana cōtinua ſeu interpellata. Et zucarū violaru fit eo modo quo fit zucarū roſarū utputa ſuccus violaꝝ miſceatur cū zucero albo. Uel folia floꝝ violaꝝ minutim inciſa cū zucero albo mixta et ſoli pſeruētur in vitro albo p .xl. dies .p ipius fermētatione.
Itē viole contrite ſiue ipā herba applicata ſup calidū apoſtema ofert in pricipio. Fometatio etiā facta ex decoctione ipius herbe violarie et ſup pedes et frontē applicata ſomnū inducit in acutis febribꝫ. Flores vel folia violaꝝ comeſta cum boragine et lactuca cū carnibꝫ recentibꝫ elixata cōferunt in afflictione febrili. Decoctio etiā violarū bona eſt ſcabiei loco ſcabioſo applicata. Et odor floꝝ violaꝝ vel ſuccus eaꝝ fronti illinitus ſedat ſodā ſiue dolorem capitis ex cauſa calida. Et decoctio eaꝝ cū zucero penidii cōfert tuſſi calide et linit pectus et cōfert in pleureſi et peripulmonia. Et idē valet inflationi ſtomachi. Et ſiropus violaꝝ cōfert dolori renū et puocat vrinā et ſoluēdo educit colerā. Auicē. Plateari9 Serapio

Virga paſtoris karten

Virga paſtoris eius virtus infrigidat et deſic-
cat in pn̄cipio tercij gradus· Et radix eius deſic
cat in ſcd̄o g̃du· Et ſūt due ſpecies ſcꝫ maſculus
et femina Succus eius mixtus cū litargiro curat
ſciſſuras ani et fiſtulas et emorroidas interiores
Et vermes que in capite huius plante inueniū
tur in corio ligati et collo ſuſpenſi· dicūtur febrē
quartanā penitus curare· Et virga paſtoris ha
bet virtutē repcutiendi et incarnandi· et confert

inflãmatiõi oris ſtomachi quãdo apponitur de
era cõtrita cũ aqua roſarũ. Et idem cõfert apoſte
mati qḋ eriſipila appellatur et apoſtematibus
antiquis. Et idem repcutit et ꝓhibet humores
qui fluũt ad membra. Et eſt ex melioribꝫ medici
nis eriſipile quãdo dilatatur et qñ extenditur am
bulans de mẽbro ad mẽbrũ. Et cõfert vlceribus
alijs ad que fluũt humores. Et ſuccus eius con
glutinat vulnera recentia cũ ſuo ſanguine. Et con
fert vlceribus aurꝭ. et ſi eſt in ea ſanies deſiccat
eam. Et abſcindit fluxũ menſtruorꝫ inmoderatũ
Fomentatio facta ex virga paſtoris ⁊ arnogloſ
ſa cõtuſis et matrici applicatis. Et decoctio eius
cũ bolo armeno in potu data curat vlcerationẽ
inteſtinorꝫ et ſputũ ſanguinis. Et ſiſtit fluxũ hu
morũ vnde cũqꝫ fluũt cũ ſucco plantaginis miſcẽ
do. Item confert fluxui ſanguinis antiquo vitio
colere. Et decoctio eius cũ vino cõfert diſtillacõẽ
in vrine et ꝓuocat vrinã ꝓuocatione forti. Et
quando idem bibitur in febribꝫ pioticis ante ac
ceſſionem paroxiſmi p horã cõfert multũ. Item va
let in morſibꝫ venenoſis. Et ſuccus eius confert
in fiſtula matricis. Pandecta Serapio.

Vrtica nessel

Vrtica et ſemen eius ſūt calida in pⁿcipio tercij et ſicca in ſcd̃o. et ſemen eſt minoris ſiccitatis q̄ ip̄a herba. Et virtus vrtice eſt vlceratiua attra- ctiua reſolutiua et in virtute aduſtiua. Et in ip̄a etiā eſt virtus aperitiua et abſterſiua fortis. Vr tica cum raffano cocta et farina ſeminis lini diſ- rumpit apoſtemata maturatiōi propinqua. Et cinis cōbuſtionis eius confert in cancro. Et cinis talis cum ſale mixtus prodeſt vlceribus

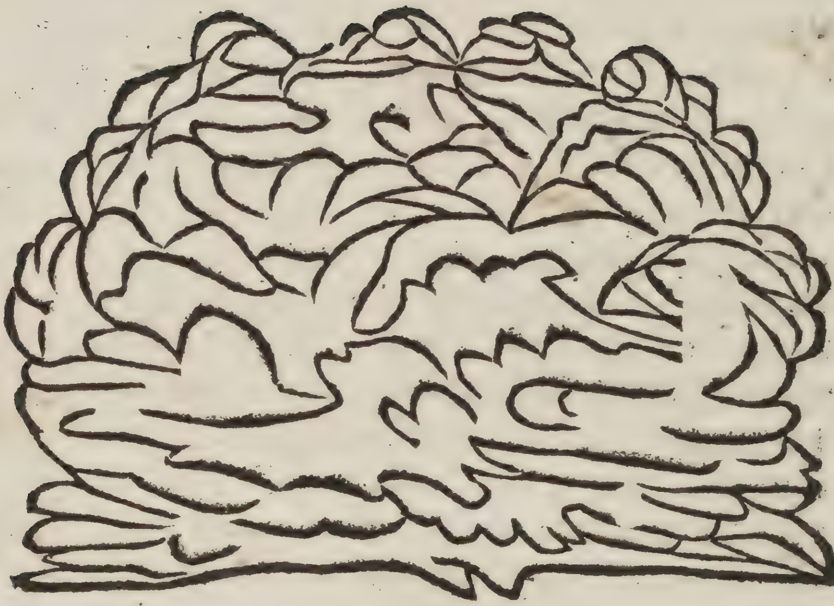
que accidũt a morſura canũ et vlceribꝰ malignis et cancro. Et emplaſtrũ ex ea ꝛ ſale factũ valet cõtritioni neruoꝝ. Et folia vrtice cõtrita abſcindũt fluxũ ſanguinis nariũ. Et ſemen eius cõtritum et naribꝰ inflatũ aperit opilationẽ colatorij fortiter. Quando bibitur ſemen tritũ cũ aqua ordei mũdificat pectus educendo humores groſſos. Et ſemen eius in vino coctũ excitat coitum. Vel pulmẽ ſeminis vrtice modo ſorbili ſũptus valet ad idem. Aperit etiã orificium matricis vt matrix recipiat ſperma. Et ſi ſi comedatur cũ cepis et ouis idẽ facit. Et qñ ſupponitur cũ mirra, puocat menſtrua ꝛ aperit matricẽ. Et ſi qñ bibitur eius decoctio cũ parũ mirre. vel folia vrtice cõtrita cũ mirra et parũ vini in modum emplaſtri cõfert aperiendo matricẽ qñ ei applicatur ſoluendo educit flegma et humorẽ crudũ ſua abſterſione nõ cũ virtute ſolutiua que fit in ipa vrtica. Et oleum vrtice cõfert ad idem. Et confert etiã ad mẽbra paralitica a vngendo ea. Et ſuppoſitoria facta ex melle ꝛ puluere vrtice, ſoluit. Et vrtica habet in ſe aliqd ventoſitatis ad luxuriam, puocandã maxime ſi cũ ſapa bibitur. ꝛ vino dulci. Auicẽna Pandecta Serapio.

Ualeriana gargewant

Valeriana eſt calida in ſcd̃o gradu· ſicca in fine eius. Et virtus eius aſſimilatur̃ virtuti ſpicenardi· Et multi valerianã nardũ agreſtem appellãt Et radix eius in medicina ponitur· Virtutẽ habet diureticã· Diaſcorides dicit fu·i· valeriana feruentis eſt virtutis mictualis in ꝓuocãdo vrinam. Vinum decoctionis eius cũ ſemine feniculi et apij multũ ꝓuocat vrinã· Et eius elixatura mitigat lateris dolorẽ et incitãt ad ꝓuocationẽ

menſtruoꝝ. Confert etiã cõtra ſtranguiriam et diſſuriam. Detur vinũ decoctionis eius addita radice petroſilini. Valeriana etiã cũ vino cocta cum apio et emplaſtrata pectini, puocat vrinã. Et vinũ decoctionis eius confortat digeſtiuã et cõfert dolori ſtomachi ex frigida cauſa. Et vinũ decoctionis valeriane et maſticis et mente ē ma ioris efficacie in cõfortando virtutē digeſtiuã et in pacificando dolorem ſtomachi. Contra viciũ pectoris ex frigida cauſa. Detur vinum decoctio nis valeriane et radicis yreos et liquiricie. Or(?) gant et multum valebit in ſcindendo et eradican do humorem crudũ et ſiſco ſup, viã ſcreatus. Idē confert contra tuſſim ſiccam ex frigida cauſa. Et ad ſupfluitatē matricis deſiccandã fiat fomentũ ex aqua decoctionis valeriane et arthimeſie. Cõ tra opilationē ſplenis et epatis ex frigida cau ſa. vinũ decoctionis valeriane et floꝝ tamariſci in potu detur Pãtecta. Diaſcorides Auicēna.

Uſnea maiſʒ

Vſnea eſt res naſcens ſup arborem quercus vel nucis vel ſuper lapides. Et melius horū eſt qđ repitur ſup arborē nucū et qđ eſt magis odorife rū et albidioris coloris. Et peius ea eſt que ad nigredinem eſt tendens. ſapor eius eſt ſtipticus tpate. Et virtus eius eſt que nō infrigidat frigi ditate forti. ſʒ ꝓpe tepiditatē. Et virtus alia eſt que reſoluit ꝛ mollificat et ꝓprie illud qđ eſt ſup

arborem nucū. Et eſtimauerūt quidā q eſt calis
da in pmo gradu et ſicca in ſcdo g. qd Pādecta
mīnit in caplo de vſnea auctē Auicēne. vbi dis
cit vſneam cor cōfortare qd idem vult Auicēna
de virib cordis. Et vinū decoctionis eius et ar
thimeſie cōfert dolorib matricis. Et quādo mu
lieres ſedent in decoctione eius confert multū in
dolore matricis. et idem facit fomentatio ex ea
facta. Et decoctio vſnee et herbe paraliſis pme
ſluſſel blomen cū oleo de caſtorio vel lini multum
cōfert in paraliſi et arteica paſſionib. Et qñ in
funditur aliquot dieb in vino. facit iſtud vinū
dormire dormitione forti. Et quādo infunditur in
vino ſtiptico cōfert ſtomacho et curat fluxū ven
tris et abſcindit vomitū et aromatiſat ſtomas
chum. Auicēna dicit vſnea aromaticum eſt. ape
rit opilationes et ſtringit carnes mollificatas
et linitur ſup apoſtemata calida et ſedat eorum
inflāmationē et reſoluit duricies iūcturarum. Et
vinū decoctionis eius abſtergit viſum. Et cons
fert tremori cordis et dolori epatis. et cōfert do
lori matricis et pvocat mēſtrua. Pandecta Auis
cēna Serapio etc.

Particula ſcḋa de ſimplicibꝫ laxatiuiſ ſimis ſeu lubricatiuis ſupioribꝫ anti dotis deſeruentibꝫ
Cap̄·j· de aloepatico
Scḋm de agarico·
Terciū de coloquītida
iiij·de caſſiafiſtula·
v·de euforbio·
vj·de emblicis kebuliſ mirabolonis citrinis
Septimū de māna·
viij de reubarbaro·
Nonū de ſcāmonea
Decimū de ſene·
xj·de tamarindis·
Duodecimū de zucaro
Tercia ꝑticula de ſpēbꝫ aromaticis cōfortatiuis et aliiſ conſilibꝫ confortatiuis·
Ca·xiij de cinamomo
xiiij·de cardamomo·
xv·de croco·
xvj·d̄ calamo arōtico
xvij·de gariofilis·
xviij·de galanga
xix·de genciana·
xx·de liquiricia·
xxj·de macibus·
xxij· de nuce muſcata
xxiij·de pipere·
xxiiij·de reupontico·
xxv·de ſandalo albo citrino et rubeo·
xxvj·de tamariſco·
xxvij·de viſco·
xxviij·de zinzibere·
Quarta ꝑticula de fructibꝫ ⁊ ſeminibꝫ herbarum et oriis ab eis·
Cap̄·xxix· de amigdalis dulcibꝫ ⁊ amar·
xxx·de citoniis ⁊ piriſ
xxxj·de capparis·
xxxij·de caſtaniis·
xxxiij· de ficubꝫ et pineis et vuiſpaſſulis·
xxxiiij·de iniubis ⁊ ſebeſten·
xxxv·de prunis·
xxxvj·de aniſo·
xxxvij·d̄ baccis laur
xxxviij·de cubebis·
xxxix·de carui·
xl·de fabis·
xlj·de fenugreco·
xlij·de ſemine lini·
xliij·de lupinis·

xliiii. de milio
xlv. de nucibus et auella
xlvi. de ordeo ms.
xlvii. de orobo
xlviii. de oliuis et oleo oliuarum.
xlix. de pomis granatis
L. de vino et aceto.
Quinta particula de gummis et aliis veri similibus
Li. de camphora
lii. de draganto.
liii. de gummi arabico
liiii. de laudano
lv. de mastice.
lvi. de mirra.
lvii. de pice.
lviii. de resina.
lix. de storace sicca et humida.
lx. de terepentina.
Sexta particula de generibus salis et mineris terre et lapidibus.
lxi. de alumine.
lxii. de argento viuo
lxiii. de bolo armeno
lxiiii. de cerusa.
lxv. de calce viua
lxvi. de corallis rubeis et albis.
lxvii. de emantite.
lxviii. de litargiro.
lxix. de lapide lasuli.
lxx. de perlis
lxxi de sulphure
lxxii. de sale comuni.
lxxiii. de tartaro
lxxiiii. de tutia.
lxxv. de vitriolo
lxxvi. de viridi eris
Septima particula de animalibus et ortis ab eis.
lxxvii de anetis et anse
lxxviii. de bobus re.
lxxix. de capris
lxxx. de cancris
lxxxi. de columbis.
lxxxii. de castoreo
lxxxiii. de ceruo
lxxxiiii. de hedis
lxxxv. de lepore
lxxxvi. de porcis
lxxxvii. de vitulis
lxxxviii. de vulpe
lxxxix de butiro
xc. de coagulo
xci. de caseo.
xcii. de cera
xciii. de lacte.
xciiii de melle
xcv. de spodio.
xcvi. de sapone.

Capitulum primum

Loe pancu calidu eſt et ſiccu in ſcdo
gradu. et he ex ſucco cuiuſdã herbe q
ſili modo appellatur. Et ſunt tria ge
nera ſcz cicotrinu epaticu et caballinu. Optimu aloe dicit cicotrinu i diſcernit ex citrino colore ſeu rufo. et precipue cu frangit apparet croceu coloris. Epaticu aute colore epatis aſſimilatur i ſubnigru i citrinu et habet foramina et obſcuri ſbam. Caballinu aute nigru eſt et amariſſima et feculenta hns ſbam et horribile odorem. Aloe virtute hz purgadi flegma i colera et mudificadi melancolia. habet etia virtute cofortandi oia mebra neruoſa. vnde valet cotra ſuperfluitate humor frigidor in ſtomacho exiſtentiu: que cofortat et ipm caput i dolore pleniuat q ex groſſa ventoſitate ſtomachi cauſat. Si illu clarificat cu aqua roſaru miſcendo. opilatione ſplenis et epatis aperit menſtrua puocat. vlceratione virge coſolidat et ſcabiem curat. Et valet cotra ydropiſim ex ca frigida. Dos aloe .ʒ.i. et maſticis .ʒ. ſ. cu ſucco abſinthei in ebdomada bis in mane adminiſtrando. Ite puluis eius cu melle datus lubricos interficit. Platea in°.

Capitulu ii.

garicus calidus e in ſcdo ſiccus in ter
cio. Et agaricus e fungus q circa radi
ces abietis creſcit. Et ſunt due ſpecies
Aliud eſt maſculinu aliud femininu
Femininu eſt melius et habet forma rotunda et cu ſiccatur fit albiſſimu. Maſculinu habet forma ſublonga et no eſt adeo albu. Et agaricus principaliter purgat flegma ſecudario melacolia

Et valet contra quotidianã ex flegmate. Detur agaricus in quãtitate duarũ dragmarũ cũ. ℈. j. ſquinanti cũ decoctione ſene et radicis eſ ulę. Et valet item cõtra yliaca paſſionẽ. Et cõtra diſſu ria[m] ac. pe ſaxifragã coctã in vino in quo diſſolue agarici. ʒ. i. ℈. et da patiẽti. Cõtra fiſtulã. R. agarici puluerizatũ cũ ſale tartari et ſale cõmuni mixtu cũ melle cõficiatur et cũ tenta muncta mitte in fiſtulã et oſſi infracta extrahit et malã carnẽ corrodit et fiſtulã ſanat. Et cõtra morphea acci pe ſal cõmune uſtu et agarici et tartari eq̃liter et ſcarificatione facta ſuppone puluerem et fortiter frica.

Coloquintida calida Cap. xi.

Coloquintida calida in tercio ſicca in ſcdo. Pomũ eſt cuiuſdã fruticis qd̃ etiã cucurbita alexandrina appellat᷑. Et ſola recepta mordifera ẽ. Valet contra cotidianã aqua decoctionis coloquintide ʒ. ſ. et ʒ. i. ſene cuius colatura dulcoret᷑ cu zucaro et det᷑ ante acceſſionis hora. Et decoctio coloquintide in aceto cũ quo abluat᷑ os in modũ gargariſmi vt contra dolorẽ dentiũ. et puluis coloquintide cũ melle vnctus vt cõtra lũbricos. Et pueris fiat emplaſtrũ ex coloquintida et ſucco abſin. circa vmbilicũ applicãdo. Et ad mẽſtrua prouocanda fiat fomẽtũ decoctionis interioris coloquintide cũ arthemiſia. Et vt etiã cõtra duriciẽ ſplenis et epatis decoctio interioris coloquintide cũ aqua ſcolopẽdrie et cũ zucaro miſceatur.

Caſſia fiſtula Cap. xii.

Caſſia fiſtula calida et humida tẽpate. habet virtute mũdificãdi leniẽdi feruorẽ ſanguinis mirabiliter mitigãdi. coleram depurat a ſanguine. vnde vt in acutis paſſionibus vel febribus et ante

purgatione ventrē mollificat et apud purgando m facit. Et calidafistula gargariſata cū melle ro ſaco apoſtemata faucium diſſoluit. Cap. v.

Euforbiū calidū eſt & ſiccum in q̄rto grā du. Gū mi eſt e uſdē arboris in media q̄dā in dies bus caniculanbꝰ colligit̃ habet virtutē purgādi fleuma & attrahendi. Valet cōtra ſciaticā et podagram et datur in minima q̄ntitate ſicū bdeli lio miſcendo & p arū gere pigra galieni p̄cedente digeſtione cū oximelle ſquillitico. Cōtra fiſtulā vt euforbiū & maſtix puluerisata cū ſapone mis ſcendo et in fiſtule impon itur & bundicate cōſumit. Et ſternutatio fit mix optima cū q̄ evacuatur ma teria a capite. Et purpure viſ in litargia pulueris nbliui fiet Cap vi. narabo milanus.

Fructus creſcentis vltra mare. et mirabolom citrium & kebuli & Emblici purg it fleuma et mela ncoli & cū decoctione radicis eiuſdē mio: 3 et ſene. Et pulueris emblici cū decoctione tamarindi miſcendo vt contra emoroidas ſup ana ſuppoſi a. Item pulueris emblici cū puluere as locis in oleo diſſoluto & inde inungitur caput vt cōtra caſū capillorum. Omnes mirabolom ſunt fri gidi et ſicci in ſcdo gradu. Et mirabolom citri n purg it colerā ſed kebuli emblici & lenta purg it fleuma ſi indi purg ant melancoliā. Autores dicunt q̄ omnes mirabolom purgant colerā ſed quā tū minus. Citrini principaliter colerā ſecūda rio fleuma kebuli principaliter fleuma ſecūdario colerā Indi principaliter melancoliā ſecundario colerā Platearius.

anna calida ē et hūida ī pte Cap. vij.
Eſt autē ros inueniens ſup quaſdā her-
bas dulceſcens · qui cadit in quadā par
te grecie et indie et muſcatur circa herbas et col
ligitur poſtea ſicut mel · et eſt magne efficacie ·
Quidā ſophiſticāt cū melle et zucaro · quidam cū
ſucco liquiritie · Pura autē māna eſt ſubalbida ·
et interius habet quaſdā oramitates · Et in dul
cius eſt pura māna ſophiſticata autē dulcis eſt
cū quodā acumine · Virtutē habet mūdificandi
ſanguinē · vnde valet in acutis febribus cū caſſia
fiſtula miſcendo. Cap viij.

ubarbarū eſt calidū et ſiccū in ſcdo gra
du · Dicitur reubarbarū qz in barbara re
gione reperitur vel in india vel trāſmarinis
partibus · Et eſt radix in pondere grauis nō poro
ſa cū frangitur habēs venulas interius diſtin
ctas hinc rufas hinc ſubpallidas · et cū maſtica
tur tingit illud eſt eligendū cōtrariū vero nō eli
gendū · Virtutē habet purgandi colerā pncipa
liter · et cōfert otra calefactionē epatis et ſplenis
ex humoribus calidis · Cōfert etiā cōtra tercianā
ſimplicē et duplicē iſto modo In aqua decoctio
nis quatuor ſeminū frigidorū ut citrulli melonū
et cucumeris ſoluatur caſſiafiſtula et tamarindi · et in co
latura miſceat' reubarbari pulueriſati ʒ · ij · et ſpi
ce · ʒ · ſ · et ſumatur in mane · Itē valet otra yctericiā
cū aqua endiuie miſcendo. Cap · ix ·

camonea eſt calide et ſicce cōplexionis ·
Solutione educit coleram cū fortitudine at
trahendi eā a ſanguine et a venis vehe
menter · Et doſis eius eſt a granis tribus vſqz ad · ʒ

·ʒ cui addatur pani maſticis ꝓpter claudere ori ficia venarū que ſcamonea ſe ſolo ſupta aperi re habet. Confert etiā admiſcendo ſibi medici nas cordiales ſtomaticales reparatiles. ſic ſūt crocus cinamomū et ſpica et de ſandalo rubeo.

C ene calide et ſicce eſt cōplexionis Cap x

Et exſiccat in pulbo tranſmarinis valet contra melancolicas paſſiones et cōtra epilenſiā et cō tra ſincopim et contra opilationē ſplenis et epa tis. Confert etiā aduerſus febrem quartanā et contra fluxū emorroidarū Et ſiropus factus ex decoctione ſene et ſcolopendrie et boraginis cū zucaro miſcendo cōuenienter cōuenit ad pdictas paſſiones. Et doſis eius eſt a .i. ʒ ad ·iij· cum pa nem inalbetis miſcendo. Cap xj·

t amarindi ſolutione educūt colera et repri mit feruorem eius et mundificant ſanguinē et conferūt inflationem epatis et ſtomachi Eſt me dicina vera febris acute que indiget lenificatio ne. Doſis eius eſt ab ·℥· ad ·ij· cū ſucco feniculi vel ſucco endiuie vel apij vel ſero caprino ad miniſtrando. Cap xij·

i ucerum calidū eſt humidū ꝑpate cera ꝑmū gradu Virtutē habet humectandi lubricā di et aliqualiter infrigidandi ſi fuerit albū vel citriū decoctionum. et virtutē habet lenitiua et ab ſterſiuā et lauatiuā q̄ medicina reddit lubricū et lene pectus et cōfert ſtomacho.

Tercia pticula de ſpeciebꝫ aromaticis con fortatiuis et alijs cōſimilibꝫ cōfortatiuis.

Capitulum·xiij·

Cinamomū calidū eſt in ſcdo gdu ſiccū in
tercio. Elegit᷑ eū p guſtu ⁊ diſcernitur
bonū. Virtutē hʒ ↄfortādi cerebrū ex a
romaticitate ↄſolidādi ex ↄglutinoſitate. Va
la ↄtra debilitatē ſtomachi ex frigiditate. detur
puluis cinamomi cū puluere carui in cibis. Co
petēter eciā in ſalſamentis ponitur ad appetitū p
uocandū. Cinamomū maſticatū reddit os aro
ticū. Cōtra ſincopim cordiacā paſſionē detur pul
uis ei⁹ cū puluē gariofiloꝝ in ſorbilibꝰ ouis.
Cardamomū ca. eſt ⁊ ſic. in ſcdo Cap. xiiij
Semen eſt cuiuſdā arboris. ⁊ ſūt due ſpēs
maius ⁊ minus. Maius dr̄ domeſticū minus
ſiluaticū. Maius eſt melius ꝗ magis aromaticum et
in colore ſubrufum. Virtutē hʒ ↄfortādi ex aromati
citate diſſoluēdi ↄſumēdi ex ↄtinentibꝰ ſuis. Valet
ↄtra cordiacā paſſionē ex frigida cā. fiat deco
ctio eius in vino aromatico cū parū aque roſ. eū
miſcendo detur pacienti. Ad digeſtionē ↄfortan
dā ⁊ ī debilitatē ſtomachi puluis cinamomi cū ſe
mine aniſi detur in cibis. Contra debilitatē cere
bri ex reumate Puluis eius cū puluere cubeba
rum naribꝰ inflatus confert. Cap. xv
Crocus ca. ⁊ ſiccus ē in pmo gdu. Cuiꝰ due
ſūt ſpēs ſcꝫ ortenſis ꝗ in ortis repit᷑. ⁊ cro
cus orientalis ꝗ in ptibꝰ orientalibꝰ repit᷑. Virtutē
hʒ ↄfortādi ex ↄtinētibꝰ ſuis ⁊ aromaticitate. Va
Valet ↄtra debilitatē ſtōachi ⁊ ↄtra ſincopim.
Et ↄtra yliacā ſtrāguriā ⁊ diſſuriā ⁊ paſſiones
fiat decoctio croci in oleo ⁊ melle ⁊ loco dolenti
cataplaſma fiat. Cap. xvi
Calamus aromaticus ca. eſt ⁊ ſiccus in ſcdo

gradu. Radix eſt cuiuſdā fruticis z valde aroma
tica eſt. Virtutē habet cofortatiuā z cōſumtiuā. Co
tra dolorē ſtomachi et inteſtinoꝝ ex frigiditate
et ventoſitate certū ē remediū. Puluis eius in quā
titate ʒ i. ſ. cū ſucco abſinthei z paru vini miſcea
tur teneat panem ad digeſtionem ꝯfortandā. et ſi
addit᷑ puluis cinamomi valebit eo melius. Itē
valet ad cordiacā paſſionem. Cap. xvij.

Ganoffili calidi et ſicci in tercio. quidā dicūt
in ſcdo gradu. Habēt autē virtutē ꝯfortādi ex
aromaticitate et virtutē diſſoluēdi et cōſumēdi ex
caliditate. Valet ad digeſtionē ꝯfortandā. tenet
vinū decoctionis ganoffiloꝝ z maſticis mire ꝓ
ficit. Cofert etiā ad dolorem ſtomachi ex frigida cā
vel ex ventoſitate. tenet vinū decoctionis eoꝝ cū
[...]mne feniculi. Valet etiā contra ſuffocationē ma
[...]is. Puluis ganoffiloꝝ cōficiatur cū vino odo
[...]ero et ſupponitur vel inuicatur ꝑ paſſariū ſu
[...]us eoꝝ et receptus inferius valet. Ad ꝯceptio
[...]nem matrici conveniunt ganoffili. Et vinū deco
[...]ionis eoꝝ etiā tenet. Ad cerebrū confortandū
a[...]tenetur ganoffili narib᷒ z ꝯfert. Ca. xviij.

Galanga calida eſt et ſicca in ſecūdo gradu.
Radix eſt et eligitur que ſubruſa eſt et no
doſa et ponderoſa et acutum ſaporem habens
Que autem ſubalbida et lenis et fere nullum ſa
porem habēs et pforata abiicienda eſt. Habet
autem virtutem confortandi ex aromaticitate
ſua et diſſoluēdi et cōſumēdi ex caliditate. Decꝰ
vini decoctionis eius ad digeſtionē ꝯfortandā
et dolorē ſtomachi ex frigiditate vel ventoſitate

Et ad cerebrū cōfortandū pulũs gal iẽc applı
cetur naribus. Ad cardiaca passionē et tra ſinco
pim detur pulvis eius cū ſucco boraginis.
g entiana calid et ſicca in ſcdo Cap. xix
gradu Ē herba cuius radix coĩ nō appel
latur et radicem vſui medicine cōpetit. Et q ſo
lida et integra habēs colorē et nō ptorata medul
mior eſt liſſ mult et habēs amaritudinē bona ē
Virtutem hz diſſoluendi cōſumendi atterīēdi. eſt
em oportūi. Valet aduerſus antiquū aſma dec
pulvis cū vino addita aqua ordei. Epilenticis
datur pulvis eius cū ſucco pionie. Et ſuppoſito
rium vel peſſariū factū ex pulvere gentiane cū ſuc
co arthimeſie cū parū mellis valet ad menſtrua
provocandū et fetū mortuū ſecundinā excludit.
l iquiricia ca eſt et hūida tpate Ch Ca xx
gienda eſt q tota intus crocea eſt et cū frā
gif nō pulueriſat. et q pōderoſa ē que aūt ſub
albida vel ſubnigra et levis vel vitulis abiciēda
eſt. Et ſuccus eius eſt eiuſdē efficacie. Valet deco
ctio eius cū aqua contra oia vicia pectoris et maxie
pleureticis et peripulmoniacis. Et vinū decoctio
nis eius et tuſſim. Et liquiricia in ſhica ſub
lingua retēta hz aſperitatē ſto et gutturis mitig
m acis ca et ſic in ſcdo gdu Ca. xxi. gar
flos eſt. Et maces repiūtur circa nuces mu
ſcatas in circumferentia. Virtutē hz confortādi ex
aromaticitate diſſoluendi cōſumēdi ex caliditate
ſuis. Eligēdus eſt q ſbrufus eſt. q etia ac tū hz
ſapore cū aliqua amaritudine. Iacet aut a terreus
et q nō hz acutū ſaporē abiciť. Et vinū decocti
nis eius vz contra indigeſtionē ex frigiditate. Et

in maſticatio macis vt ad cōfortandū cerebrū Et
pulu9 macis in cibo ꝛ potu datus vi ꝯ̄ cardiacā
n. Nux muſcata ca. et ſic in. Ca. xxij. p. Illioné.
ſcdo gradu fructus ē cuiuſdā arboris ꝗ̄ in
india naſcit̄ Eligēda eſt ꝗ̄ ponderoſa eſt et cū fri
gat̄ interi⁹ nō pulueriſat̄. Et ꝗ̄ acuti ſaporis ē
illa tamē nō ponēda ē in medicina. Virtutē hꝫ
cōfortādi ex aroīatitate et ꝯſumēdi ex caliditate
Nux muſcata media vel integra in mane comeſta
vi ꝯ̄ ſtomachi ꝯ̄ boni ſtōchi diſcoloratioē fa
ctā ex frigiditate ꝗ̄ illud patet per experientiā. Et vi
nū decoctionis nucis muſcate ꝗ̄ maſticas vi ꝯ̄ ſtō
frigiditate ſtōchi epatis ꝗ̄ intestinoꝝ. Ca. xxiij
Piper ca. eſt ꝗ̄ ſic in. Ca. xxiij. gradu. ſic in medio cuiſ
Et ſunt tria gnā piperis. Eſt enī pip nigrū
qđ melopiper dr̄. et p p longū qđ macropip dr̄
et pip albū qđ leucopip dr̄. Et ē fruct⁹ arboris
in india naſcētis. Dicūt quidā pip nigrū fieri p
decoctionē. cū enim debet colligi ꝓpter copiā ſerpē
tū apponūt ignis circa arborē. Piper nigrū vir
tutē hꝫ diſſoluēdi principaliter ꝗ̄ ꝯſumēdi pip al
bū ſcdario ꝗ̄ longū. Puluis piperis in cibis mix
tus digeſtionē ꝯfortat ꝗ̄ ꝓpter pip longū. Sed
ſanguineis ꝗ̄ colericis nocet. vinū piperis. diſſolu
ut enim mīnus et quibuſdā cōnere lepra mūdat.
2. Capontica ca. et ſicca ē ꝯplexio. Ca. xxiiij
in. Et est ſpecies ē reubarbaro qui iūt ad inte
riora. Virtutē hꝫ mūdificādi ex pōticitate et diu
reticā eſt ſui amaritudine vel ex caliditate ſua.
Vinū decoctionis eius ꝗ̄ ſucco feniculi cū pa
ꝗ̄ muſcato ſobrie datū ſoluit opilatioē ſple
nis ꝗ̄ epatis ex frigida ca. Et pulu9 ei⁹ ꝗ̄ mitte

danti valet cõtra lubricos. Et cerotũ ſeu empla
ſtru factu ex puluere eius cũ oleo et cera vʒ otra
debilitatẽ ſtomachi. Cap. xxv.

ſandalũ frigidũ eſt in tercio ſic. in ſcdo. Cu
ius tres ſũt ſpẽs ſ. albũ rubeum et citrinũ.
Et melius ex ſandalo ẽ citrinũ pingue. poſt ci
trinũ rubeũ. poſt rubeũ albũ. et cõferunt dolori
ſtõchi et epatis ex colera rubea. et rubeũ eſt frigi
dius albo et citrino. et ẽ magis iuuatiuũ. ſ. a ipſum
ꝓhibet fluxũ hũoꝝ ad mẽbrũ. Et offert cordia
ce paſſioni cũ febre q̃ humectat'' in aq endiuie
et mõtelini'' co: Et talis limus ſup epar applica
tũ cũ pano lineo cõfert epati calefacto ex febre.
Et q̃n puluis ſandali rubei miſcet'' cũ paꝝũ cam
phore et aq roſaꝝ et tẽporibꝰ applicet'' offert dolo
ri capitis q̃ fit ex caliditate Et puluis ſandali ru
bei mixtus cũ aq ſolatri vel ſẽpuiue vel portulac
ce viim dolore podagre calide. Cap. xxvj.

tamariſcus ca. et ſicce ẽ oplexiõis. Sinũ de
coctionis eius vt ad opilationẽ ſplenis et
epatis et ad ſtrĩguriã et diſſuriã et diureticus eſt.
Et puluis corticis eiꝰ in cibis decoctus et frequẽs
eius vſus cõfert ad eaſdẽ paſſiones. Et potus
in quo bibitur tamariſcus offert ad idem Et cor
tices eius ſũt maioris efficacie. Cap. xxvij

viſcus naſcit'' in arbore glandiũ. et reperitur
etiã in arbore piroꝝ. eſt aũt optimꝰ qui in
arbore quercus naſcit'' et manet diu viridis. Vir
tutẽ hʒ ſubtiliandi attrahẽdi et diſſoluẽdi. Et qui
ex eo bonꝰ eſt recẽs planꝰ coloris porri interiꝰ
viridis exter. ꝯ. et nõ calefacit niſi poſt morã. et
in ipo ẽ humiditas ſuꝑflua indigeſta et ẽ calidus

ce ſic m tercio et eſt reſolutiuus reſoluit emi hus
midicates groſſas ex pfundo corpis apter fort
tudine virtus attractiue et lenit apoſtem ita et
maturat cu raſina pini miſcetu. Ita dumacem ſple
nis curat et lenit uicturis cu tacea cera quantu e
ip in et cu raſina pini miſcento.   Cap xxviii.
i   mabercu in tercio et hūidū in pmo e. Ra
dix m raſmarmis pubis naſcēs Semi terco
etionis ei⁹ r ficuū ficcit r paſtulas vt ad tuſſim
frigida i ſpuali frigidit tc. Et pulius ei⁹ cu h
cub ficcis nnmilſius emedatur ofert ad tc. Et
ſemi a coctionis mabercu r ciminnu vt ad doloē
ſtōch i medicinoz ex vētoſitate r digeſtionē p
curat. Pulius imabercu cū baubace ſuppoſitus
v alā otra renaſmonē. Et pulius ei⁹ naribus inſla
tus ofert otra apoplexiā actu affligentem.
Circa pcedate fructibus ſe herbaz zor eſt ab eiſ
migdale dulces r amare.   Cap xxix.
a   Dulces ſut ca. r hūide m pmo gdu Ama
re ſut ca. r ficce m ſcdo gdu. Et amare cō
petūt medicine. Dulces ofenūt ſtio. Amare valet
ō aſma et tuſſim ex frigida ca. teritur amygdale
amare et adito nitro apt amaritudinē r hoc pul
ues. Oleu amygdalaz amaraꝝ vt ad ſoꝛditatē
aurīu. Et vſus amygdalaz amaraꝝ vali ō lubri
cos. Et emplaſtru ex eis factu et applicatu ſup
vmbilicū vz ad tc. Et peſſariū factu ex ei⁹ oleo
et triteri magna puocat meſtrua.   Cap xxx.
c   itoma ſut diuerſaꝝ qlitatū. qdā ſut dulcia
qdā pōtica ſeu ſtiptica qdā acetoſa In dul
cibus ē hūiditas tpata. in acetoſis r aliis ē frigi
ditas maniſſta et virtus ſtomocoꝝ ē cofortiua vul
neruet phibet illō qd currit ad aſ. atai pncipio

coꝛ. et ɔfortificat os ſtomachi. et ɔfert ſtomacho
laxo et ɔtra fluxū vētris ſtipticitate coꝛ. ſi vult
eā ſūe minus ſtiptica. Et oleū eius v. ad idē. Et
ſemen eius eſt laxatiuū ſine ſtipticitate. Et eius
vſus vi ɔtra ſudoꝛē. Et oleū eiꝰ valz ſaſſuris fri
goris. et eſt vtile vlceribꝰ ſcabioſis. Et ſuccus ei
eoꝛū vi ɔtra ſputū ſanguīs. Et ſemen eiꝰ vz
ɔtra aſperitatē gutturis et lenit pectus ſeu can
nā pulmonis. Ad idē ꝓdeſt ipoꝛ mi ſalago. Et
ɔtoma valet ɔtra vomitū et ſitim ſedat et ɔtra
ebrietatē valet. Et ſiropus eoꝛū ɔfert ad
eaſdē paſſiones. Et pira valet ſilr licet remiſſiꝰ
c apparis ca. eſt ſic. in ſcdo gdu Ca xxxi
Radix cortex folia fructꝰ et flores ɔferut
vſui medicine. Virtute habet ɔfortandi appeti
tum et infrigidatū ſtomachū calefacit. Cōtra
opilatiōs et ſplenis vicia et coꝛ duritiē ɔferūt vi
nū decoctionis corticis cappari optime vi Ad
idē vi electuariū factū de pulueribꝰ corticū cap
pari et tamariſci cū zucaro. Ad lubricos ɔferut
fructus capparoꝛ et ad ſplenis diſcraſiā valet
etiā ad ꝑticā paſſionē iſto mō. Accipe libra vne
dīā corticū cappari et coquat in ſucco radic ebu
li et addat zucarū et fiat ſiropus et ſumatur mane
et ſero. Ite ſiropus vz ad arteticā. Cap xxxii.
aſtanee eſt frigida frigidacōe pauca et ſic
ca in pmo gdu caliditatis et ſiccitatis exiſtit.
Et in opacōne ſi glādes ſūt ma oris digeſtiōis
Tuſſientibꝰ ſūt nociue caſtanee Doloꝛe capitis
ꝓſtant ꝓpter duriciem dige ſtionis nocumentū
auferunt. cū aſſantur ſūt cōſtipatiue. Et ɔferut
medicine moꝛtifere Serapio.

Icus pince et vuep.aſſule Cap.xxxiij.
Ficus ſut recentes et ſicce. et virtus rece
tiu eſt debilis ꝑpter humiditate caru ſup
fluã et ſicce ſut meliores et maxime carnoſe Et
virtus ficuũ eſt calida in fine pmi gradus et ſic
ca in pncipio ſcdi. Et alia eius virtus eſt matu
ratiua et reſolutiua apoſtematũ qn miſcet̃ cu fa
rina ordei aut cũ medulla panis frumẽti. Et re
centes z ſicce laxant ventrẽ. Et aqua decoctio
nis ficuũ ſilis eſt melli in virtute ſua. Et ſicce va
lent eſui et inducunt ſitim et molliut ventrem. Et
ſut cõueniētes guttur z cãne pulmonis z veſi
ce et renibꝫ et aſmaticis z diſcolorãtis Et decoc
tio eaꝝ cũ yſopo purgat pectus a ſupfluitati
bus et ofert tuſſi antique z dolori pulmonis pã
tecta. Pince ſunt calide z humide in pmo gdu Va
let aſmaticis z in dolore pulmonis et oferũt cuã
pſũptis Virtutẽ habẽt lenĩdi mudificãdi z hu
mectãdi. Et eſt optim⁹ cibus laborãtibꝫ in dolo
re pulmonis z apoſtematibꝫ pectoris. Vuepaſ
ſule vrtutẽ hũt lenĩedi et humectãdi Sumũ decoc
tionis eaꝝ valꝫ ɔtra frigidã tuſſim. et in alis
date valẽt ɔtra vomitu colericũ. Cap.xxxiiij
Sumbe et ſebeſten ſũt calide z hũide. Iuiube hnt
extingũe acuitatẽ ſanguinis colerici z oferut pe
ctori z pulmoni et oferut veſice z colon renu et
pectoris ex caliditate. et ẽ malũ ſtomacho. z nu
trimentũ eaꝝ ẽ paucũ z digeſtio eaꝝ dura z ge
nerit flẽma Scrip Sebeſten ẽ medicamen me
diu in oplexione ſua in caliditate z frigiditate.
laxat ventrẽ febricantiu et oferũt tuſſi calide et
leniũt pectus et ſedat catarrũ calidu et oferunt

ardori vrine q̄ fit ꝓpter mordicationē colere in
veſica et renib9 Pixecta. Cap. xxxv.

r

runa ſut frigida ⁊ hūida. Prunoꝝ alia
ſūt nigra alia rubea Que nigra ſūt ⁊ ali
quātulū dura magis valēt et ꝑcipue da
maſcena. Virtutē hnt infrigidādi ⁊ lenīendi in
teſtina. et valēt acute febricitātib9. Et ꝯtra ꝯſtri
ctionē ventris ex ſiccitate. vel ex colera ru
bea deſiccante. Plateanus. Cap. xxxvi.

.

niſū ca. et ſiccū in tercio. Eſt ſemē dulce cu
iuſdā herbe ſiſi noie appellate habet vir
tē ꝯſumēdi diſſoluēdi vētoſitatē extenuādi. Va
let ꝯtra vētoſitates ⁊ acidā eructuationē et indi
geſtionē vinū decoctionis aniſi in iſticis ⁊ cinas
morum. Ad mēſtrua ꝓuocāda terra intrat magna
cū decoctōe aniſi Cōtra opilacōnē ſplenis ⁊ epa
tis vt decoctio aniſi cū ſcolopēdria. Et pulius a
niſi ſūpt9 in cibo ac potu vt ad augmētationē

.

acca lauri Cap. xxxvii. ſpmatis ⁊ lactis
eſt fructus arboris lauri ſūt ea folia q̄ in
medicine operīt et ſūt ca. et ſicce oplexionis. ſi
gā ſūt fortiora Virtutē hnt ꝯfortādi ex aro
citate ⁊ diſſoluēdi ⁊ ꝯſumēdi fruct9 lauri ꝯtriti
et in teſt ⁊ calefacti et cum ſacculo capiti applicati
multū ſunt cērebro fleumatico. Cōtra frigidū reu
ma capitis decoquant' bacce lauri ⁊ roſem aliq̄
vaſe ore ei9 opil itor recipiat pacīs fumū p os
et ex illa aq̄ lauent frōs ⁊ tēpora. Oleū baccarū
lauri vt ꝯ dolorē ſtomachi ex frigiditate ⁊ ꝯtra
ꝯcā fomentū ex aq̄ decoctōis folioꝝ lauri matri
cē ꝯfortat ⁊ mūdi cat. ⁊ ꝯceptui ipedimētū ex frigi
ditate adiuuat. Pixecta Plateari9 Ca. xxxviii.

c ubebe ſūt ca. et ſicce i pte .ſ. ſūt fruct⁹ cuiuſ
dā arboris i india naſcētis. Virtutē hñt cō
fortādi et ideo valēt ꝯ ſincopī cū aq̄ borraginis exhi
bite. Et vinū decoctionis ei⁹ multū ſert cordiacis
ꝯtra oſcitatiōes epilenticis. Et ꝯ frigidū reuma cōfert
cubebe cū ſucco ꝯfecte. et eaꝝ odor ſilr multū p
c aria ca. et ſicca in tercio. Cap. xxxix. deſt.
ſcaudit ſemē vin⁹ herbe ſic appellate. Vir
tutē hʒ diureticā. Vinū decoctiōis ei⁹ valꝫ ꝯ ſtrāgui
riā et diſſuriā. Puluis etiā ei⁹ in cibo ſūptus dige
ſtionē ꝯfortat. vētoſitates ſedudit. ſemē in ſal
ſamentis ventrē appetitū puocat et ſemē caneū
f aba ē frig. Cap. xl. in mediocris vtriuſ
et ſicce ꝯplexiōis et cū ē viridis eſt hūida
in p̄mo. paꝝ nutrit. hūores groſſos gñat. inſla
tionē vētris gñat et ſtōcho nocet ſanguinē groſ
ſum melācolicū creat et fumū groſſū ideo cerebrū
offendit et ſomnia vana inducit. ſꝫ p decoctionē
et aſſatiōnē remittit et in multa. Et aq̄ decoctio
nis fabaꝝ mūdificat faciē cū amido miſceto. aq̄
floꝝ fabaꝝ va... obſcuritatē oculoꝝ. Ca. xli
f enūgrecū ca. et ſicce ꝯplexiōis ē. Virtutē hʒ
cōglutinādi maturādi relaxādi. Ad maturā
dū apoſtema exteri⁹ accipiat̄ farina fenugreci cū vi
tello oui ꝯficiat̄ et ſupponat̄ maturat et attenuat.
Ad maturandū et rūpendū ꝯficiat̄ cū terebētina
maturat et rūpit. et ſi miſceat̄ cū farina ſemīa lini
et cū ſemīe altee maiorē hēbit efficaciā. Itē hec
decoctio ex farina fenugreci ſe lini et altee ſ ap
aꝝ ad ſedādū inflatioꝝ applicata valebit. Ca. xlii
l emē lini ca. in p̄mo. et i humiditate et ſiccit in
mediocre. inflatiuū ē et ſtōcho nociuū paꝝ

diureticũ eſt et parũ nutrit. ad tuſſim frigidam valet. pectus purificat a flecmatica ſuperfluitate in cibis ſumptus et ab extra farina eius cũ farina ſeminis lini cũ butiro miſcendo valet cũ tali ungere pectus. mollificat materiã flecmaticã ibidẽ peccantẽ et idẽ ſedat dolorẽ omniũ cuiuſq; mẽbri. Item valet in ſpaſmo. Et virtus ſeminis lini ꝓxima eſt virtuti fenugreci. Cap. xlijj.

[L]upinus calidus et ſiccus in tercio. Virtutem habet diureticã et ſũt lupini dulces et amari. Et amari ꝑcipue uſui medicine cõpetũt. Et farina lupinoꝝ amaroꝝ confecta cũ melle cõfert cõtra lũbricos et ſi pulueris abſinthei vel eius ſuccus additur fit eo efficacius. Et emplaſtrũ factũ ex farina lupinoꝝ amaroꝝ et ſucco abſinthei addendo parũ aloepatici valet pueris cõtra lũbricos ſup umbilicũ applicando. Similiter decoctionis eius valet ydropicis et contra opilationẽ ſplenis et epatis de cauſa frigida.

[M]ilium frigidũ in ꝓmo ſiccũ Cap. xliiij. in ſcdo. ſemen eſt. Et virtus eius eſt deſiccatiua ideo deſiccat ventrẽ ſeu cõſtipat. Et quãdo ponitur exterius infrigidat in ꝓmo gradu et exſiccat in fine tercij. Et miliũ modicũ dat nutrimentũ. Et quãdo applicatur ab extra in ſacellis actu calidũ ſup inteſtina vj cõtra fluxũ ventris et ꝓuocat urinam. Cap. xlv.

[N]uces et auellane. Nux uſualis indigeſtibilis eſt et colerã nutrit et dolorẽ capitis cõmouet tuſſientibus contraria eſt. a ieiunis cõmeſta nauſeã ꝓuocat. venenis contraria eſt cõmeſta ſi fuerit. Et nuces cũ cepis et melle et ſale

miſſio nucis mosſum hominis et canis ad ſanitatem perducit. Serapio. Nuces cortite et cancro cathaplasmate proſunt. Nuces calide et ſicce ſunt que multum comeſte faciunt paraliſim lingue et provocant vomitum et laxant ventrem. Averrois. Auelane in cibo ſumpte dolorem capitis inducunt ſtomachum inflant. corpori ſano pinguedinem oferunt. et ſedant moleſtias tuſſis vetuſtiſsime. et auellana nutribilior eſt nuce. Avicena quia eſt magis ſolida et minus unctuoſa declinat ad caliditatem et ſiccitatem. et eſt cardiaca digeſtioni et excitat ad vomitum. Pan

ideu frigidum eſt et ſiccum. Ca. xlvi. Ticta

ſecundo gradu eius nutrimentum minus eſt tritico. Et farina eius ſi aqua fit mixtura cum aceto albo et unſpallulis miſcendo confert loco ubi febricitantibus et aqua eiuſdem loco potus. Et farina eiusdem cum aceto fit emplaſtrum contra apoſtem ita calida in principio ad repercuſſionem. Et aqua eiusdem mixta cum amido valet pro mundificatione faciei.

ribus in primo ſiccus in ſecundo. Cap. xlvii.

Habet virtutem aperiendi abſtergendi in ſudendi. Habet ſaporem amarum et provocat urinam. et quum minum eo vacuatur facit urinari ſanguinem. Et qui boues de eo comedunt impinguantur. Farina eius dilatat ventrem et provocat urinam et meliorat colorem corporis. et qui miſcetur cum melle mundificat ulcera. et lentigines et faciem mundificat cum mixtura cum farina eiusdem et amidi. Item valet pruritum membrorum. Et farina eius cum aceto cocta et poſita ſup pectinem confert ſtringuinem et curat tenaſmonem et punctiones inteſtinorum. Serapio

Capitulum. xlviii.

lina et oleū liniarū· Oliue virides ſūt frigi-
de et ſicce· ſtringūt ventrem· et oliue aqua
tice excitant ſtomachū ꝓpter eorꝫ ponticita-
tem· et q̄ ponūtur in aceto ſunt plus excitan
tes ſtomachū et nigre ex eis ſūt calide cum pauca
ſtipticitate indigeſtibiles plus aliis· Et humor
qui gn̄atur ex oliuis vituperatur· et que come-
duntur in medio prādii acuūt appetitū et magne
ex eis ſūt maioris operationis· Oliue paucū dant
alimentū corpori· et quādo ſūt mature ꝓplexe ſūt
calidi caliditate temperata· et minime mature frigide et ſti
pticiores· Et oliue noue ſtringūt vētre et ſūt bo
ne ſtomacho· ſed nigre oliue mature ſūt parate
corruptioni a ſūt male ſtomacho· Et emplaſtrū
ex eis factū ꝓhibet vlcera quoꝝ nomen eſt an-
trox· i· apoſtema igneū· Et emplaſtrū ex folii
oliue cū melle ſup vmbilicum occidit lumbricos
Et quando ex eis fit emplaſtrū cum farina ordei
confert fluxui ventris antiquo et fluxui humi-
ditatum que a matrice emanāt· Oleum oliuarū
maturarū confert ſanis et eſt bonum ſtomacho·
ꝓpter ſtipticitatē que eſt in eo et reſtringit gin-
giuas· et cōfortat dentes quādo tenetur in ore et
ꝓhibet ſudorem et lenit corpus et ꝓhibet ad-
uentū frigoris corpori et tale oleum debilitat vir
tutem medicinarū vulnerantiū· Et datur in potu
cōtra medicinam mortiferam ut vomatur ab eo
Serapio Pandecta·

Capitulū· xlix·

Omĩa granata quedã ſunt dulcia quedam
acetoſa et acetoſa ſunt maioris ſtipticita-
tis. Omnia granata ſunt boni humoris et ſunt
bona ſtomacho pauci tamen nutrimenti. et dul-
cia quidem ſunt boni ſaporis niſi quia inferunt
caliditatem ſtomacho licet paucam. ideo nõ ſunt
multum cõuenientia febricitantibus. ſed acetoſa
magis conferunt. Et ſuccus granatorum ventris
cõpeſcit fluxum et infuſus in aqua et potui da-
tus emoptoicis et diſſintericis medetur. Et ſuc-
cus eorum cum melle valet ad vlcerationem oris.
Granatum quod eſt dulce eſt frigidum in pmo
et humidum in ſcđo. Et acetoſum eſt frigidum
et ſiccum in ſcđo. Et acetoſum reprimit coleram et
phibet curſum ſuperfluitatum ad viſcera et pꝛie
vinum eius. Pandect. i. Auicena. rč.

Capitulum. L.

Vinum et acetum. Vinum eſt calidũ in ſcđo
gradu. et vetus eſt eorum tercio. et muſtum
pmo et manifeſtatur vnumquodque vinũ in quo gra-
du eſt per eſtimationem caliditatis inuente in eo.
Vinũ inmoderate ſumptũ nocet neruis et ſenſi-
bus. Et vinum vetus album prouocat vrinam
niſi quod facit dolorem capitis et qui bibit ex eo
ſano nocet ſtomacho. Nouum vinũ generat in-
flationẽ et eſt diſſicilis digeſtionis inducit ſom-
nia mala. Et vinũ album ſubtile eſt bonum ſto-
macho et conuenit vſui eius magis in ſanitate
et egritudine quam rubeũ quod inter albũ et nigrũ eſt
mediũ. Et vinũ nigrũ eſt groſſum et tarde dige-
ſtionis et inebriat et ingroſſat carnem et confert

in fluxu ventris et eſt inflatiuũ. Dulce vinum eſt
e ma: reſolutionis. inflat ſtomachũ. laxat vẽtrẽ
ſicut muſtũ. et cõfert veſice et renibus. Acetũ frigi
dum eſt in p̃mo gradu ſiccũ in tercio. Virtutẽ habet
penetrandi et ſubtiliandi et coſtringendi ex q̃li
tate. Valet acetũ cõtra vomitũ et fluxũ vẽtris.
bulliatur in aceto roſe et cortex quercus et imbi
batur in tali aceto lana et ponat̃ ſup ſtomachũ
vel ſup vmbilicũ. Et appetitũ incitat carnes cum
eo comeſte. Et acetũ ſtomachũ cũ inuenit plenũ
laxat. vacuũ autẽ reſtringit. Et valet cõtra frene
ſim fricatio facta circa volas manuũ et pedũ cũ
ſale et aceto Platearius Serapio ₇c̃.

Quinta particula de gũmis et conſimilibus

Amphora frigida eſt Cap. Li.
et ſicca in tercio gradu. Eſt eligenda alba
et lucida. Valet cõtra gonorreã .i. mne
ſueranã ſpermatis emiſſionẽ Diſtemperet cam
phora cũ ſucco ſolatri vel lacte ₇c̃. et ſupponat̃
pectini vel renibus et cõfert. Item valet cõtra diabe
ticã paſſionẽ et cõtra calefactionẽ epatis cũ p̃a
mis humectatis apponatur regioni epatis. Et
camphora mixta cũ ſucco ſanguinarie valet cõtra
fluxũ ſanguinis narium. Et cõtra libidinẽ odorat̃
camphora p nares. Et camphora ſatis oportet po
nitur in electuariis cõtra acutas egritudines.

Dragantum frigidũ eſt in ſcdo Cap. In.
humidũ in p̃mo gradu. Eſt gũmi et qđ albũ
eſt clarũ et purũ eſt maioris efficacie. Cõtra ſicci
tatem pectoris detur pacienti decoctio draganti
et gũmi arabici in aqua ordei. Aqua decoctionis

cedei et ſucci liquiricie in qua diſſoluatur dragã
tum valet cõtra tuſſim ſiccã. Electuariũ etiã cõfe
ctum ex pulvere draganti et ꝑte liquiricie cum
zucaro cõficiatur quod valet contra tuſſim ex calida
cauſa. Et aqua ordei decoctionis draganti va
let cõtra ſitim. Et cõtra diſſinteriam valet aqua
pluvialis in qua diſſolutũ ſit dragantũ. Dragan
tum cũ albumine oui mixtũ cõtra ignis obuſtio
nem optimũ eſt Platearius Serapio.

Gummi arabicum calidũ eſt et   Cap. liii.
humidũ ſimile eſt draganto. et dr̃ arabicũ
quia in arabia reperitur melius eſt. Habet aũt vir
tutẽ relaxandi et leniendi. Valet cõtra aſperita
tem lingue. Diſſolutũ gũmi arabicũ in aqua in
qua fricetur lingua. Cõtra vomitũ ex debilitate
virtutis retentiue. Detur pulvis eius cũ pulvere
cinamomi. Pulvis gũmi arabici miſceat̃ cũ ſuc
co plantaginis et coterẽ. Et pulvis eius cũ pul
vere ſanguinis draconis in aqua roſaꝝ miſcendo
cõfert cõtra fluxũ menſtruorũ et ſanguinis.

Laudanũ calidũ et humidũ   Cap. liiii.
in ſcd̃o gradu. eſt ros in quibuſdã herbis in
viſcatus. et eſt digendũ quod eſt ponderoſũ et ni
grũ. Eius odor valet cõtra catarrũ ex frigida cã.
Et laudanum ꝛ maſtix miſceantur et circa gin
givas et dentes mixta et extra ponat̃ dentes re
laxatos cõfirmat. Ad ſuffocationẽ matricis reci
piat patiens eius fumũ p inferius. Et cõtra ꝑci
pitationẽ in ventris recipiat paciẽs fumũ lauda
ni p os. Et ſuppoſitoriũ ex eo factũ ꝛ matrici im
miſſum cõfortat matricẽ ꝛ iuuat ad cõceptionẽ.
Cap. lv.

Aſſir calida eſt et ſicca in ſecūdo gradu gūmi eſt cuiuſdam fructus. Eligenda eſt m illa q̄ alba eſt et clara q̄ vero obſcura abiciēnda. Virtutē habet cōfortandi cōglutinādi cōſolidandi et cōſtringendi. Et vinū cū illo ſuppoſito maſtice et olibano cū albumie oui infrigido a tēporibꝰ ſuponatur valet cōtra humores fluentes ad oculos et ad dentes et cōfert etiā cōtra dolorē tēporꝫ q̄ fit ex fumoſitate aſcendēte a ſtomacho ad caput. Maſtir maſticata diſſoluta in ore cōprimendo in dentibꝰ plumbo viciis facit deſcendere hūiditates p ſputū emittendo. Emplaſtrū factū ex maſtice bolo armeno et albumie oui et aceto et ſup orificiū ſtomachi poſitū vomitū colericū cōſtringit poſitū ſup renes et pectinem fluxū colericū cōſtringit. Capitulū .lvi.

Mirra eſt calida et ſicca in ſcdo gradu gūmi eſt cuiuſdā arboris in india naſcētis. Eligēda eſt q̄ clara et citrina et lucida eſt. Virtutē h. cōfortandi et glutinoſitatē cōducendo ptes in vnū et virtutē cōſolidādi et cōſumendi mediocriter cū qualitatibꝰ ſuis. et etiā pſeruat a putredine. vñ corpora cōdita cū mirra cōſeruātur. Et vi mirra cōtra famē oris ſtomachi et mortē. Et mirra vi cōtra putrida vlcera. Et fumus eius p os receptus cerebrū cōfortat et p vuluā matricē calefacit et cōfortat ad cōceptū. Et mirra vi cōtra fetorē oris vino huoꝫ putridoꝝ. Et vinū decoctionis eius et ficuū ſiccarū vi cōtra aſma et viciū pectoris et cōtra tuſſim. Et pillule de ſtorace calamita et mirra valēt cōtra catarrū et valēt etiā ad digeſtionē cōfortandam. Cap. lvii.

Pix alia naualis alia liquida et eſt calida et
ſicca in ſcdo gradu Naualis minus eſt calida
et ſicca. Et pix liquida virtutē hʒ ōm̄ēdi laxā
di et diſſoluēdi. Vnguentū ex ea factū cū litargiro
et oleo lauri et paru aceti vl ōtra ſcabie. Cōtra do
lorē ſplenis fit emplaſtrū ex pice reſoluta cum
puluere abſinthei et cera et oleo. et pix naualis in
emplaſtris ponit' que ſunt ad vulnera. Et dicit'
naualis q: abraditur a nauibus et ipa deſiccat ſu
pfluitates et diſſoluit eas ꝓpter morā quā facit
in aqua maris. Dicūt quidā diſſoluit ſupfluita
tes q: acquirit v'tutē ipas ab aq marina Serap.
: Reſina diuerſificat' ſm̄ diuer Cap lviij
ſitates arboꝝ a quibꝰ colligit' Et oēs reſi
ne ſūt calide actiue et diſſolutiue et mūdificatiue et
eſt in ea res que abſtergit atro q: curat ſcabiem.
et ipa quādā attrahit ab interioribꝰ plus q̄ alie
ſpēs glutinis Et dicūt quidā q: reſina fit ſudor
arboris pini Et reſina ingreditur vnguenta faci
entia carnē ſirmā et bene coloratā et cōfert ad vl
cera corpis būiditates putridas attrahēdo Pā
decta. Capitulum. lix.
(Storax calamita ſicca et liquida. ſūt calide in
p̄mo et ſicce in ſcdo gradu. eligenda eſt ſto
rax calamita rubea valet cōtra frigiditatē et de
bilitatē cerebri cū laudano et ſtorace liquida in
ſcenso in modū pomi ambre naribus applicans
do multum cōfert cerebro. Ad idem valet mel
lius ſumigium de ea poſita ſuper carbones.
Similiter decoctionis eius gargariſatum humi
ditatē vue ſeu vuule deſiccat. Et pillule de ea fa
cte valēt cōtra frigiditatē ſtomachi et frigidū

reuma capitis. Et fumigiū eius valet cōtra ſuf-
focationē matricis p inferius applicatū. Et vaſ-
etiā cōtra ꝑcipitationē matricis .i. caſū eius p ſu-
perius applicatū. Storax liquida multū valet in
emplaſtris cōtra tineā et puſtulas. Et ſiſr vĩ ad
plura emplaſtra et reddit ea multū odorifera.

erepentina calida eſt et ſicca. Cap. lx.
fumus eius receptus circa anū curat tenaſ-
monē. Siſr valet eius fumus otra ſuffocationē
matricis inferius receptus et otra ꝑcipitationē
matricis ſuperius recipiat fumū terepentine. vel
fiat ſuppoſitoriū matrici cū bōbice inuoluta te-
repentina in ſuffocatōne matricis. Ad rupēda
apoſtemata fiat ex ea et farina ordei emplaſtrū

Sexta particula de generibus ſalis et mine-ris terre et lapidibus. Cap. lxi.

lumen calidū eſt et ſiccū in qrto gdu. vir-
tutē hꝫ cōſumendi et fortiter deſiccādi. Pul-
uis eius ſperſus ſup cancrū malā et putri-
dam carnē eradicat. Et alumen mixtū cū pannū
melis cū quo liniatur vngues et inimiſſum fiſtule
multū ꝓficit. prius lauetur vlcus cancri cū aceto
Inflationes gingiuarū ſanat ſi fiat ablutio ea-
cū aceto mixto cum alumine ꝓcedente ventoſa-
tione cū ſcarificatōne circa caput et ſpatulas. Cō-
tra ſcabiem ſulphur et litargirus alumen bulliā-
tur in aceto et oleo et inunge in balneo. poſtea ab-
lue cū aqua calida et poſt iterū inunge. balneū
aque aluminis vĩ ydropicis ſcabioſis arteticis.

rgentū viuū calidū eſt et hu- Cap. lxii.
midū in quarto. Quidā dicunt ꝙ ſit frigidū

In quarto. Ex effectu eius calidū ꝓbatur. quod diſ
ſoluit et ſacile penetrat licet actu ſit frigidu po
tentialiter eſt calidu. Cōtra ſcabiem. Recipiatur
litargiru et ceruſa et oleū laurinū miſceatur in pas
tella circa ignē infrigid' ato adde argentū viuū
vſtū reſtīctū. Cōtra pānū faciei poſt partū acci
piatur aurugia galline cū ceruſa et argento viuo
et inde vngatur facies. Cap. lxiii.

Olus armenus frigidus eſt et ſiccus in ſcđo
gradu Eſt quedā vena terre. Virtute h; con
ſtringendi et eſt eligendus eſt q eſt ſubrufus ſm
oēs eius ptes. Cōfert bolus cōtra emoptoicam
ꝑ ſiltionē a flux' ſanguinis p os. ſumatur aqua or
dei in qua ſit diſſolutū gūmi arabicū vel dragan
tum cū bolo armeno. Et ꝓdeſt itē cōtra diſſinte
riam cū ſucco plātaginis ānīmiſtratū. Vel fiat
emplaſtrū ſup inteſtina cū albumine oui et bo
lo armeno et ſemine plantaginis. Et cōtra fluxū
ſanguinis ex naribus miſceatur bolus cū ſucco ſan
guinarie et imponatur naribus et confert.

Eruſa frigida eſt et ſicca in Cap. lxiiii.
ſcđo gradu. eſt flos plūbi habet virtutē mū
dificandi extenuandi ſuperflua atē et extergendi.
Aqua reſolutionis ceruſe et amidi mūdificat fa
ciem mulieris et vtuntur Et ceruſa valet ad cre
andā bonā carnē in vulneribus et ad ſanāda vul
nera Et qui ceruſam faciūt ſepius incurrunt apo
plexia epilenſia paralyſim artheticam ꝓpter mali
ciam vaporum plūbi. Cap. lxv.

alx viua calida eſt et ſicca in ſcđo gradu mix
ta cū ſapo ſelſo valet ad putrida apoſtes
mata. Et virtus calcis eſt inflātiua mordicatiua

aduſtiua et extenuatiua. ſed ſi miſcetur cū auru-
gia aut oleo fit maturatiua et oportet ꝙ fit no-
ua viua q̄ non tengit aqua et eſt fortior ꝗ ua
quā tengit aqua et qn lauatur calx fit ſine mor-
dicatione Pandecta. Capitulu lxvj.

Coralus rubeus et albus frigidus eſt ſic-
cus in ſcdo gradu. Et autē eligendus rube⁹
groſſus et clarus. et quāto plus accedit ad ru-
bedinē tanto melior qui nulla habꝫ foramina vel
pauca. Albus ſit eligendus eſt quāto albior tan-
to melior ꝗ cū i no ſit pforamina foraminibꝫ. Sir-
tutē hꝫ ꝯfort idē tepurādi ꝯſtringendi. virtutē
hꝫ occultā ꝯtra epilenciā. Contra fluxū ſanguīs
nariu imponatur puluis coralli rubei cū ſucco ſan-
guinarie naribꝫ et ꝯfert. Et puluis eius in ouo
ſorbilis ualet contra diſſinteria. vel cū mir cū aqua
plātaginis. Et contra emoptoicā paſſionē i ſpu-
tū ſanguineū fiāt pillule ex duabꝫ ptibꝫ pulueris
coralli rubei et vna pte dragantī cū aqua ordei
miſceto et fiāt pillule q̄ teneātur in ore et trāſglu-
tiāt poſt reſolutionē earū. Cap lxvij.

Ematites frigide et ſicce eſt ꝯplexionis eſt
lapis. habet aūt virtutē ꝯſtringendi fluxū
ſanguinis meſtruoꝝ. fiat emplaſtrū ex pulueri
ematitis et albumine oui et oleo roſaꝝ et aceto
et applicetur ſup meſtma. Itē vt contra fluxū meſ-
truoꝝ cū aqua vel ſucco plātaginis. Itē vt ꝯ-
tra fluxū ſanguinis nariū cū ſucco ſanguinarie na-
ribꝫ imponētur. Et fiāt pillule ex puluere ematī-
tis et gūmi arabici dragātī cū aqua roſ. ordeatū et
teneantur pillule in ore ſub lingua et tranſglutiāt
cū ſolutas. Capitulum. lxviij.

Itargirũ ẽ p̃ ſe frigidũ eſt et ſiccũ ſm̃ quoſ-
dam frigida et ſiccum in quarto. Et eſt tri-
eſt duplex quodda ior ſ. ſpuma auri et quodda de
ſpuma argenti. Virtuté habet ſolidandi et pu-
randi conſtringendi. Puluis litargiri vulneribꝰ
impoſitus ſanie cõſumit et vlcera ſolidat. Va-
let contra ſcabiem precipue cũ fit ex ſtercore ſallo
ſumatur litargiri. bulliatur cũ oleo nuci et pãre
acetum mox liniantur loca ſcabioſa. Et ofert etiã
litargirum contra vlceratione virge. Puluis eius
applicatus vlceribus cũ aqua aluminis mudificat.
Confert etiã contra pruritum oculorũ cũ aqua
roſarũ ſiat colliriũ. Et ad faciem depurandã fiat
vnguentũ ex axungia galine cũ puluere litargiri
et oleo roſarum miſcendo. Capitulm lxix.

Apis laſuli frigidus eſt et ſiccus. hic lapis
armenus. ſi eorũ excellus no eſt determina-
tus ab auctoribus. Eſt autẽ lapis laſuli ingrediens
qui multũ aſſimilatur colori celi. hic purgat pricipa-
liter melancoliã. Valet lapis laſuli contra viciũ
ſplenis et emorroidarũ. Detur cũ vino decoctiõis
ims ſene et ſeminis feniculi. Valet etiã cordiacã
paſſione. Detur cũ ſucco boraginis et puluere
oſſis de corde cerui. Et ut breuiter dicã valet cõtra
omnes paſſiones factas de melancolia.

Capitulum. lxx.

Erch ſiue margarite frigide ſunt et ſicce.
Lapis quem quibuſdam piſcibus reperi-
tur. diligenter ſunt albe et clare et lucide.
Virtutem habent confortandi. Contra ſincopim
et debilitatem ex medicina vel fluxu ventris
vel ſanguinis. et contra cordiacam paſſionem

et in febribus. detur puluis margaritarũ cũ ſi[illegible]
ero roſarum. Capitulum lxx.

ſ ulphur calidũ eſt et ſiccũ in quarto. Eſt aliud
ſulphur viuũ qđ ex terra ſulphurea ꝓducitur. Aliud eſt mortuũ qđ artificioſe ꝑparatur. et
illud nõ eſt tante efficacie. Eſt aut eligendũ qđ
viride eſt. Virtutẽ habet diſſoluendi cõſumendi.
Vnguentũ factu ex puluere ſulphuris et elleborí
albi et oleo lini et cera multũ cõfert cõtra paralíſim artetica podagram epilentiã ⁊c. Valet etiã
cõtra aſma muccoſitati. detur. ℥. ſ. in ouo ſorbili.

ſ al calidũ eſt et ſiccu Cap. lxxi.
Ex ſale et aceto et oleo in aq̄ reſolutis poteſt ꝓuocari vomitus digitis in ore immiſſis
vel pena. Ad dolorẽ ex ventoſitate fiat ſaccellatio ex ſale torrefacto et calefacto et ſupponat̃ loco patienti. Et ex ſale et melle fit ſuppoſitoriũ ad
ventris cõſtipationem. Cap. lxxii.

t artarus calidus et ſiccus in quarto. qđ de vino puriore exiit melius eſt. Et fit ex tartaro et litargiro et oleo nucũ et parũ aceti omixtio ad ignẽ in modũ vnguenti qđ confert ad malas ſpecies ſcabiei. Et puluis tartari in cibis datus pinguedinẽ cõſumit et extenuat. Et puluis eius ſcit.n. d.i eius cũ melle roſaz vel cõſerua roſarũ vel cũ alio cõfiniili ducit ad. v. vel vi. aſellas puluere maſtices addito.

t uthia eſt infrigidatiua Cap. lxxiii.
ſtiptica repleat vlcera carne et cõglutinat. et
eſt deſiccatiua. Et tuthia ꝑparatur quando pluries extinguitur in aqua roſarum tunc ingreditur colliria oculoz. et virtus tuthie abluit muĩ

cōfert oculis fluentibꝰ et ad plures alias egritu dines oculoꝝ. Et pulvis tuthie desiccat vlcera virge et humiditates ibidem consumit Pādecta

Capitulum.lxxv.

y Iriolū est minorale et adustiue cōstrictiue virtutis. calidū est et siccū in quarto. Et quando sumitur ex eo in potu.ij ʒ. cū ydromelle expellit lūbricos. Et quādo sumitur in potu.ij ʒ. aufert nocumentū fungoꝝ. facit euomere. Et pulvis eiꝰ immissus in nares cōstringit sanguinē fluentem ex eis et mūdificat vlcera nariū. Et pulvis eius positus in aures occidit vermes earū. Pandecta Capitulu.lxxvj.

v Indeetis calidū et siccū. carnem superfluā cōsumit vndecūqꝫ nascitur. precipue in naribꝰ cū melle mixtū et mixtū cū aqua mellis fistulas curat. et gingiuas putridas sanat et cancerosas carnes emendat. Et mixtū cū sale armoniaco et terebentina resina in modū vnguenti leprosos curat. Pandecta.

Septima particula de aīalibꝰ et de his q̄ ab eis

Capitulum.lxxvij.

a Neta et anser. Anas est calidior omnibꝰ auibꝰ domesticis. Dicit quidā ipsa calefacit infrigidatū. et facit calefactū pollidere febrē. Eius pinguedo est maxima dolorē sedando. et est melior pinguedinibꝰ auiū. Et caro eius est grauis digestionis et auget sperma. Et eius pinguedo clarificat colorē et eiꝰ caro impinguat et clarificat vocē. Et caro anseris est grauis. et tardatur in stomacho. s. leuius et melius q̄ ē in ipsa sūt ale. Cū autē caro digeritur datū auiū

eſt nutribilior omnibus carnibus ſuum augmentum efficit in coitu et multiplicat ſperma Pandecta.

oe carnibus ſuis refert   Cap.lxxviii.

et nutrit. vnde nichil eſt in boue qd tamen i ſis vſibus nō ſit vtile. vnde eius fimus ut dicit plinius li.xxviii.caplo.xi fimus bouis cu aceto iuuat cōtra dolorē articulorum. ydropicis etiā ſingulare remediū eſt fimus inde vngitur ad ſolē cōſumitur em humorē interiorē. eſt autē aial nō ſolu vſibus hoim neceſſariū ſed etiā ad plura alia quantu ad corium cornua ut pelles et quibus varia ſunt bartholomeus.   Cap.lxxix.

apra eſt velociſſima in curſu deuiſſima in ſaltu. acutiſſima in aſpectu dulciſſima in guſtu. et ſaniſſima quo ad cibum ſagaciſſima quo ad paſtu. Nā viſu guſtu et olefactu diſcernit inter herbas et arborū ramuſculos quorū extremitates tenerās comedit et depaſcit. Capre viuunt p xi.ānos et frequētant coitū vſq ad ſenectutē. et aliquādo gnant gemellos. vrina enī capraꝝ calefacta auribus inſtillata dolentes aures ſanat bartholome9 anglicus.   Capim lxxx.

Ancri fluuiales multū cōueniunt in egritudinibus calidis. et qn cōburuntur et fiant inde cineres qui miſceant cu pari genciane et bibitur cū vino eſt optimū medicamen cōtra morſū canis rabidi. Et talis cinis cancroꝝ mixtus cū melle ſiſſuras manuū et pedū et ani et excoriationem q̄ ſit a frigore et cancro oferet. Et qn coquūtur et potatur de iure cofert vlceribus pulmonis Serapio

Capitulum.lxxxi.

Columba eſt auis manſueta hominū frequē-ti vſu et cōſortiu diligens quā antiqui auē veneriā nuncupabāt. eo q frequent et more et oſculo et amore concupit. et veneri multū vacat. Ideo columba dr quaſi colens lubos. Sanguinem medicinalē habet. ſanguis eius ſub dextra ala extractus et calidus oculis impoſitus inſtillat? dolorem mingat et obtalmiā ſanat oculoꝝ. Caro columbarū dura eſt ad digerendum et viſcoſa. vnde groſſum dat nutrimentū. ſed quādo volare incipiūt racōne motus ſūt mediocris digeſtionis quanto autem vetulior tanto durior et peior ad digerendum. Capitulū lxxxij.

Caſtor aial eſt cōmorās cū piſcibꝰ ſub aquis et graditur ſub terris. et dr caſtor a caſtrando. Nam coꝝ teſticuli medicine ſūt apti. Cū ſenſerit venatorem ipſe ſe caſtrat et morſibꝰ ſua virilia amputat. Caſtoreū virtutē hꝫ diſſoluendi cōſumēdi et attenuādi loca neruoſa maxie cōfortādi. vnde vꝫ epilenticis [illegible] frigidas paſſiones capitis et paraliſim lingue ſoluit et loquelā reddit ſubito ablatā ſi ſub lingua reſoluatur. Etiā vniuerſalē corporis paraliſim ſi decoctū cū vino fuerit et ruta et ſaluia in potu ſepiꝰ ſumat.

Ceruus eſt animal diuerſu[illegible] Cap lxxxiij

[illegible] plus q̄ centū ānis. Et eſt aial fel nō habens niſi in inteſtino. adeo habet inteſtina amara fenda ut dicit ariſtoteles et Auicēna. Item ſanguis cerui et leporis nūquā coagulatur. Et oſſa inueniūtur in eoꝝ cordibꝰ conferūt ad multas paſſiones notanter cordiales et in nobilibus confectionibus adminiſtrentur.

Dicitur q lapis quidā reperitur in ceruis qui
miro modo dicitur iuuare mulieres quando ſūt
pregnātes bartholomeus anglicus.

. Dus ab edendo dictus. Cap lxxxiiii.

Paruus enim eſt et pinguis et locūdi ſapo
ris ut dicit yſiderus li.xii. et eſt tēpate cōplexio
nis. vnde melior et digeſtiōi cōpetētior maxie
ſi eſt maſculus. vnde eius caro bene nutrit et ſan
guinē bonū gignit ideo carnes edulinē ouems
ſunt maxime humane nature. maxime his q̄ de
licioſe viuūt. Et pelles eorū ſanant morſus ve
nenoſos ſi calide deſup ponātur et aduſtio pilo
rum odore fugat ſerpentes. Cap. lxxxv.

. Epus dr habere vtriuſq ſexū ideo multi pu
tarunt leporē gigni et gignere ſine mare vt
plinius. Sūt autē lepores aialia ita fecunda q
vno fetu naſcente ſtatim altero feto vterus gra
uidatur vnde vile eſt animal quo ad eſū cū ſues
tit inutile. Nam eius coagulū valet contra vene
nū reſtringit ventris fluxū. ſanguis eius miti
gat dolorem oculorū et quanto coagulū eius eſt
vetuſtius tanto melius bartholome⁹ anglicus.

r orcus naſcitur dentatus Cap. lxxxvi.

et multis infirmitatibus ſubiacet. et quando
infirmatur obliquū tenet caput. et in luto plus
iacet in dextro latere q̄ in leuo. Et meliores ſūt
hij qui naſcuntur in hieme et peiores in eſtate.
Eſt autē animal immundū et guloſum auide de
uorans quolibet fetidū et immūdū ideo caro eius
licet ſit facilis digeſtionis tū ex ea multū omes
ſtā plures inde generantur ſuperfluitates. Nec
matec putrefactiōi abiles. Et impinguata

porcus vel ſus inquirere. et ſeptima pe ſui ibi
conuertitur in pilos et in ſanguinē et in lac dicit
Ariſtoteles libro ſeptimo. Cap. lxxxvii.

v itulus ſtatim qn naſcitur a virtute ppria ad
querendam matris vbera erigitur. et ſtatim
reficitur matris vberibus. Naſcitur ei ſicut et equo
in fronte puſtula quedā nigra quā magi allicere
incenſiuum fore amoris. hac puſtula in uter ſtatim
amputat nec admittit ad vbera niſi p̄dictā vi-
rus auferat. Et ſunt boni nutrimenti et facilis di-
geſtionis et multum vebetare hnt. Ca. lxxxviii.

v ulpis eſt animal multū doloſū. qn enim canes
inſequitur eū cauda inter crura recolligit.
et qn videt ſe nō poſſe euadere in cauda recolli-
git vrinā quā ſup canes inſequētes ipm pniciēs
diffundit. cuius fetorem canes ſūt abhorrentes
aliquantulū cedūt. Adeps enī eius et medulla
multū dicitur valere contra neruorū cōtractio-
nem. Sanguis eius dicitur diureticus. vnde mul-
tum valere creditur ad lapidem veſice et renū
ut dicit Plinius libro. xxviii. Et dicit plinius ibi-
dem q̄ ſi quis linguā vulpis habuerit in anulo
talis nō patietur caliginem oculorum. bartho-
lomeus anglicus. Ca. lxxxix.

b utirū accipitur ex lacte vaccarū caprarū et
ouiū. Et butirū reſoluit a maturat. et ppter
hanc cauſam adminiſtrari apoſtematibus q fiunt
ſub aure quādo volumus ea mollificare et matu-
rare. Et valet in tumoribus gingiuarū infantium
eas liniendo cū butiro quādo volumus q̄ dētes
cito oriantur et ſine dolore. et offert alias apoſte-
matibus oris. Et miſcetur etiā cum emplaſtris

cõferentibus ad dolorẽ laborũ et membrorũ alioſ
rum. Et quando ſumitur butirũ mixtũ cum melle
iuuamentum magnũ ſpuentibus ſaniem ex apoſ
ſtemate pulmonis confert. Et ſimiliter valet in
pleureſi. Et valet etiã ſine melle ad excreandũ
ſaniẽ ab intra et ab extra adminiſtrado Serapio.

Oagulu eſt ſba lactis in ſtoma Cap. xc.
cho coagulata. Et omne coagulũ eſt ſubti
liatiuũ reſolutiuũ et ſiccũ. Et coagulũ leporis in
omnibus his qualitatibus eſt fortius. Confert in
fluxibus ventris et menſtruorũ et debilitati vir
tutis retentiue quando datur in modũ caſtanee in
potu vini. et datur contra ſanguinem coagulatũ
Et quando mulier facit ſibi peſſariũ cũ eo et buti
ro poſt mũdificationem menſtruorũ confert im
pregnationi Et quando ſumitur ex eo in potu ꝓ
hibet impregnationẽ Serapio. Cap. xci.

Aſeus a carendo dictus quia ſeparatur ab
aquoſa ſba lactis qua caret Eſt autem ca
ſeus fex lactis frigida eſt et groſſa et ad digerẽ
dum dura. et in egris acutis ſuperinducit qꝫ laxatõ
ni et eſt grauis ſtomacho et epati et ſplem maxi
me ſi illa loca fuerint opilationibus ꝑparata et cal
culum in renibus impregnat ideo dicit conſtanti
nus qꝫ omnis caſeus vniuerſaliter eſt malus tñ
caſeus qui lacti eſt vicinus minus eſt nociuus.
Et caſeus minus ſalſus minus eſt deſiccatiuus et
ſtomacho nociuus. Et carens ſale magis eſt nu
tritiuus et corporis humectatiuus. ſtomacho
tamen eſt nociuus et de facili in fumoſitatem re
ſolutꝰ ſi ſtomachus fuerit calidus ſi vero fue
rit frigidus in acetoſitate de facili eſt cõuerſiuuſ

Et vetuſ caſeuſ omnino nō valet ꝙ valde ex-
ſiccatiu° et dure digeſtionis bartholo. anglicus
Cera ē fex mellis. Eſt enim cera mul Ca. xciii
tis vſibꝰ neceſſaria. Valet enī in medicinis
in cōfectionibꝰ vntꝫ et vnguentis. Nam virtutē
habet calefactiuā reſolutiuā apertiuā maturati-
uā attractiuā euapoꝛatiuā et cōſumptiuā. Cera
quāto recentioꝛ tāto odoꝛabilioꝛ ductibilioꝛ et pu
rioꝛ et ad diuerſas impreſſionū et figurarū ſuſcep
tionē aptioꝛ bartholomeus de ꝓprietatibꝰ rerū.
Ac eſt liquoꝛ dulcis et candidus Cap. xciiii
in mamillis p actionē caloꝛis ex ſanguine ge
neratus. Eadē enī eſt materia menſtrui ſanguinis
et lactis. et ideo natura creat lac ꝓpter cibū nati
quo cibaꝰ exterius nō ergo debet eſſe lac ante tpa
partus nec poſt multū niſi accedat exterius naturi Et
lac dulce ē magis ſapidū vicinū ſanguini in ipm
de facili cōuerſiuū et ideo laudabile eſt ipiꝰ nutri
mentū. Eſt aūt cōpoſitū ex tribꝰ ſubſtātiis mixtu
ris ſci. ex ſero ſiue ſero q̄ eſt ſubtiliatiua et acuta. et
ex caſeali ſba q̄ eſt groſſa et ideo opilatiua. et butiro
ſa et vnctuoſa q̄ eſt mollificatiua. vnde ſerū ē deo
pilatiuū et groſſoꝝ humoꝝ inciſiuū et veneris
ſolutiuū p̄cipue ſerū caprinū. bartho. anglicus
Mel eſt liquoꝛ dulciſſimꝰ a ma: Ca. xcv
teria puriſſima ſolertia apū generatus. vnde
mellis dulcedo ceteris eſt magis calida ſi minꝰ
humida. Et indicatur mel calidū et ſiccum in ſcđo g̅.
Eſt mūdificatiuū lauatiuū et ſubtiliatiuū et ſuo
caloꝛe groſſoꝝ humoꝝ in coꝛpoꝛe inciſiuū et
humoꝛum putridoꝛum expulſiuum et amaritu
dinis tēperatiuū. ideo ponitur in medicinis ad

cōſeruandum medicinas mixtas cū eo. Et mel
crudū nō bene deſpumatū valde eſt ventoſū et
inflatiuū rugitus in vētre generatiuū. in malos
humores faciliter cōuerſiuū. ſplenis et epatis
viſcoſitate ſua opilatiuum. colere inflāmatiuū.
yliacis et colicis nociuū. Serapio. Pandecta.

podium frigidū in tercio Cap̄ xcv.
ſiccū in p̄mo. Spodiū eſt os elephantis.
habens medullā et cōburitur ſ; oſſa dens
tium nō cōburitur. vnde illud ſpodiū eligendū
eſt ſubpallidū eſt nimis leue habēs tamē q̄ſdā
ptes ſubnigras nō multū tamē efficacie. Cofert
in diſſinteria et cōtra emoptoicam paſſionē. Da
tus puluis eius cū aqua plantaginis vel ſucco
eius. Et puluis ſpodij naribus inflatus ſanguinē
narium ſiſtit. Platearius. Cap̄. xcvi.

apo calide et ſicce cōplexionis. Valet cōs
tra cōbuſtionē ex aq̄ vel ex igne. et mox
debet apponi mēbro leſo et ibi morari p
tres vel quatuor horas. Confert etiā ad ſcabiem
cū vngitur locus ſcabioſus cū eo. Et dealbat fa=
po carnem inde lotam. Valet etiā ut inde fiant
ſuppoſitoria deſup ſpergantur pulueres de eſula
et prouocabūt aſſellationem.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Lge. 2 4e

francois de Cange

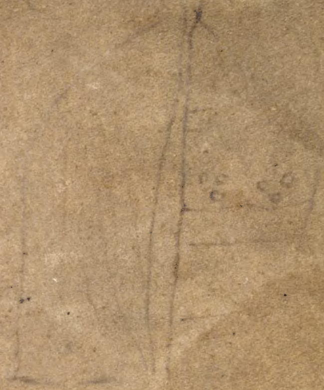
francois de Cange

Fransoi

de bon clerc

Sc/ 4

Spine

Fore

Top

Foot

